BIBLIOTEKA
Zakł. Nar. im. Ossolińskich
XVI 3498

11272 -
sygn. Pawlikow.

XIII

XM.0g.2498

Exercitiũ scõe part. Alexãdri magistri Johannis de Glogouia.

No 1444. Cons

Sintaxis commendatio.

Alexandri Gallici quē plurimi or

dinis minoꝝ ⁊ sacre pagine professorē excellentissimū. cathalagoq̄ sctōꝝ inscriptū affirmant. Secunda pars doctrinalis sui de artifitiosa dictionū costructione. ordine ⁊ regimine. cū compendiosa elucidatione ꝓ iunioꝝ institutione per magistrū Johannē Glogouiensem in vniuersitate florigera Cracouiensi breuiter in vnū recollecta.

ARtis grāmaticē p̄cepta Alexander ille gallicus quē plurimi ⁊ despectū ⁊ abijciendū somniant in secunda parte doctrinalis sui Artem deniq̄ regendi. constituendi ⁊ ordinandi dictionū elegantissime edocuit. ex ꝓprietatibusq̄ rerū ⁊ modis essendi vt ex radice precepta ⁊ regulas in dyasinthetica obseruandas conscripsit. vt id qd̄ artis esset ex natura probaret. Ille em̄ nature processus a summo deo institutus noscit. vt in terrenis ⁊ celestibus regimen ⁊ ordo optimaq̄ rerū vnio inueniret. In numero em̄. pondere. mensura ⁊ ordīe omnia cōstituta diuine tradunt litrere. ⁊ vbi ordo nō est om̄e bonū abest Sic ⁊ in arte que naturā imitat. vt ille Aristoteles omniū philosophātiū p̄nceps secūdo ꝓhisicoꝝ edocuit fieri oportet. Vt itaq̄ incipientiū ⁊ iunioꝝ animi in dyasinthetice p̄ceptis ⁊ regulis ⁊ exercitari edoceriq̄ possent. Ego magister Johānes Glogouiensis alme florētissimeq̄ vniuersitatis Stndij Cracouiensis maioris collegij artistarū collegiatus. pro laude dei. gloria. famaq̄ vniuersitatis nostre. et pro iunioꝝ studentiū institutione questiones compendiosas cū argumentationibus in secundā partē Alexandri Gallici breuiter recolligere institui. Impressum est aūt hoc opus ad impensas optimi hnmanissimiq̄ viri dn̄i Johannis Haller Ciuis Cracouiensis. viroꝝ doctoꝝ fautoris excellētissimi Anno xp̄i Jesu saluatoris currēte. 1510 Nunc v̄o ꝓpositū in noīe eiusdē saluatoris. eiusq̄ genitricis Marie virginis dignissime Feliciter incipio.

GWALBERT PAWLIKOWSKI

imen est proprietas dictionum simplicium.
structio Proprietas dictionum ad inuicem
[illegible]

XVI. Qu. 3498

Prohemium.

Circa iniciũ secun[illegible] partis Alexandri Querit̃ p̃mo. Utrũ [illegible]cunde partis Alexandri scientia. cui⁹ subiectũ est parsorationis ad aliam relata ad dyasintheticã habeat reduci.

Pro intellectiõe questiõis mote Notãdũ p̃mo ꝙ q̃stio ista tria q̃rit. Primo querit Utrũ noticia secũde partis alexandri debeat dici scientia. Secundo querit Utrũ parsoratiõis ad aliã relata sit subiectũ in sciẽtia secũde partis Alexandri. Tercio querit Utrũ scientia secũde partis Alexãdri pertinet ⁊ reduci habeat ad dyasintheticã. ¶ Pro parte p̃ma questionis intelligenda Sciendũ postq̃ Alexander in p̃ma parte doctrinalis sui determinauit de his que ad ethymologiã ꝑtinent. iã hic recto ordine determinat de his que ꝑtinent ad dyasintheticã. In p̃ma em̃ parte determinauit de declinatione noĩm ⁊ verboꝝ cõiugatiõe. Iã in secũda parte determinat de regimine ⁊ cõstructione quẽ ordinem̃ seruandũ in prohemio ꝓmisit cũ dixit. Hinc ꝓposse meo vocũ regimen reserabo ⁊c. Et hic in p̃ncipio partis secũde dicit. Hic iubet ordo libri vocũ regimen reserari. ¶ Diuidit̃ itaq̃ hec pars secũda doctrinalis in duo capitula. Primũ est de regimine. Secũdũ de cõstructione. Primũ incipit ibi. Vult intransitio. Secũdũ ibi. Est post p̃dicta cõstructio iure locanda. Ratio aũt ordinis quare prius determinat de regimine q̃ de cõstructiõe est ista. Iuxta em̃ Aristotelẽ primo methaphisice simpliciora sunt priora cõpositis. cõstat aũt ꝙ regimẽ est ꝓprietas dictionũ simpliciũ. cõstructio aũt est ꝓprietas dictionũ ad inuicẽ vnitarũ ⁊ iunctarũ. recto ergo ordine prius determinat de regimine ⁊ postea de cõstructiõe. ¶ Sequit̃ corollarie ꝙ regimen ad cõstructionẽ habet se vt inferius ad suũ superius. vt scilicet regimen sit inferius ⁊ cõstructio sit superius. Ratio. q̃a vbicũq̃ est regimẽ ibi est cõstruetio. sed nõ ecõuerso. Inter adiectiuũ em̃ ⁊ substantiuũ est cõstructio vt postea dicet̃. sed inter adiectiuũ ⁊ substantiuũ nõ est regimen vt postea probabitur.

Notandũ secũdo. Quia dicit̃ in titulo questionis secũde partis Alexandri sciẽtia. Scientia capit̃ dupliciter. Uno modo ꝓprie ꝓ habitu speculatiuo q̃ est de rebus a natura cõstantibus.

quarū natura est ꝓncipiū ⁊ causa. ⁊sic nō capit hic. sed philosophia naturalis sic est scientia. q̄ est de his reb⁹. que producte ⁊ causate sunt ab opa nature. vt scientia libri de celo est ⁊ de motu celi. Scientia libri methauror est de pluuia. grandine ⁊ terremotu. Ratio aūt huiꝰ quare noticia secūde partis Alexandri nō est scientia ꝓpric. ḋa scientia ꝓprie capta est habitus speculatiuus. vt dicit sexto ethicor. sed noticia secūde partis Alexandri est habitus practicus. patet ḋa noticia secūde partis Alexandri est de his rebus que fiunt ⁊ cōplent p liberā nostrā voluntatē ⁊ dependēt ab opere nostri intellectus. vt de regimine dictionū ⁊ cōstructionū Cōponere aūt dictiōes ad regimē ⁊ cōstructionē est opus intellectus. Dicit enī tercio de aia. Cōponere ⁊ diuidere est secūda operatio intellectus. Habitus aūt practicus est q̄ est de his rebus que fiūt ꝓ intellectū ⁊ liberā nostrā volūtatē. Alio modo capit scientia cōmuniter ꝓ habitu speculatiuo vel practico nō curādo an sit de his rebus que ꝓstāt ab opere nature vel ab opere intellectus nostri. ⁊ sic ois noticia vera dicit scientia. ⁊ isto modo capit hic. ¶ Sequit corrollarie q̄ originaliter regimē ⁊ cōstructio est a re ⁊ modis essendi: licet ꝑfectiue sit ab intellectu. Patet ꝓma pars. ḋa regimē ⁊ cōstructio oriī ex ꝓportiōe modoꝝ significādi. vt postea dicetur. Modi aūt significādi causant ex modis intelligendi. sed modi intelligēdi a modis essendi. ergo a ꝓmo ad vltimū regimen ⁊ ꝓstructio mediate ⁊ remote causant a modis essendi. Secūda pars patet. ḋa intellectus est causa efficiēs ⁊ extrinseca regiminis ⁊ cōstructiōis vniēs vnum constructibile cum altero.

Notandū tercio ꝓ secūda parte questiōis intelligēda q̄ parsoratiōis cōsideraī dupliciter. Uno modo absolute quo ad eius modū significādi essentialē ⁊ accidētalē. nō in habitudine ⁊ i respectū ad alterā dictionē cū qua cōstituit regimē vel cōstructionē. et isto modo parsoratiōis pertinet ad ethymologiā. In scientia enī donati que est ethymologie cōsideratiōis subiectū est parsoratiōis cōsiderata ad eiꝰ modū significādi absolute. Alio modo parsoratiōis ꝓsideraī in respectu ⁊ habitudine ad aliā dictionē cū qua cōstituit regimen et cōstructionē. ⁊ isto modo cōsideraī hic ⁊ in dyasinthetica. ⁊ sic hic assignaī ꝓ subiecto. ¶ Sequit corrollarie q̄ diuerse scientie possunt ꝓsiderare idē subiectū materiale. sed nō formale. Rō. ḋa scientie nō distinguunī penes subiecta materialia. sed formalia. modo ratio materie est cōuenire. ratio aūt forme est separe ⁊ distinguere. ¶ Sequit cor-

rollarie secūdo ꝙ aliter determinat̄ de parte orati[illegible]
ti ⁊ aliter hic i sciētia secūde ꝑtis alexādri. patet q̄a in sci[illegible]
determinat̄ de parte oratiōis absolute quo ad eius modū [illegible]
sed hic in sciētia scde partis determinat̄ de ꝑte oratiōis relata [illegible]

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝓ tercia parte questio[illegible]
intelligenda qua querit̄. Utrū sciētia secūde partis alexandri habea[illegible]
reduci ad dyasintheticā. Notādū ꝙ dyasinthetica est etiā pars grā
matice. Et describit̄ sic. Dyasinthetica est pars grāmatice artifitia
lem ⁊ cōgruā cōpositionē dictionū ostendēs. vt ex eis fiat oratio con
grua ⁊ ꝑfecta scdm regulas deputatas. Hāc aūt partē grāmatice ori
ginaliter ponit Priscianus ꝑmo ⁊ secūdo minoris. Alexāder aūt ob
rogatū quorūdā qd̄ Priscian⁹ ꝓsaice edidit. ipe metrice in vnū colle
git. Dicit̄ aūt dyasinthetica a dya in greco. ⁊ q̄a dya in greco duo si
gnificat ergo etiā hoc vocabulū dyasinthetica duplicē habet interp̄
tationē. Dia em̄ cū scribit̄ ꝑ i latinū tūc valet tm̄ sicut de. ergo diasin
thetica tūc dicit̄ a dia qd̄ est de. ⁊ sin qd̄ ē con. ⁊ thesis cōpositio. qua
si sciētia de cōpositiōe suppositi ⁊ appositi. que est ꝑncipalis ꝯstructio
in grāmatica. Scribit̄ aūt secūdo dya ꝑ grecū y. ⁊ sic dya valet tātū
sicut duo. ⁊ sic dyasinthetica dicit a dya qd̄ est duo ⁊ sinthesis ꝯstru
ctio quasi sciētia de cōstructiōe duoꝝ scilicet suopositi cum apposito.
¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ ꝑncipalis ꝯstructio in grāmatica est ꝯstru
ctio suppositi cū apposito. patet. q̄a sicut est in natura. sic est in arte.
Dicit̄ em̄ secūdo phisicoꝝ. Ars imitat̄ naturā. sed in natura ꝑncipa
lis cōpositio est ex materia ⁊ forma. Dicit̄ em̄. ix. methaphisice. ⁊ se
cūdo de aīa Ex materia ⁊ forma fit vnū ꝑ se. ergo etiā in arte ꝑncipa
lis cōpositio ⁊ ꝯstructio fit ex supposito. qd̄ habet ꝓportionē materie
⁊ ex apposito qd̄ habet ꝓportionē ⁊ rationē forme.

Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est cōclusio responsa
lis ista. Secūde partis alexādri sciētia cuius subiectū est pars orati
onis ad aliā relata habet reduci ad dyasintheticā. Veritas hui⁹ con
clusiōis ꝓ ꝑma parte scilicet ꝙ noticia secūde partis alexādri sit sciē
cia. ⁊ hoc capiēdo sciētiā cōmuniter. ꝓbat̄ sic. Ois noticia vera cer
ta ⁊ euidēs eoꝝ que in ipa tradūt̄ est sciētia. sed noticia secunde par
tis Alexādri est noticia certa vera ⁊ euidēs eoꝝ que tradūt̄ in scien
tia secūde partis alexādri. ergo noticia secūde partis alexādri est sci
entia. Maior patet ex secūdo notabili. Minor patet ex ꝓcessu auto
ris. Unde dicit̄ ꝑmo posterioꝝ. Sciētia est veroꝝ eternoꝝ ⁊ impossi

r alit er se habentiū. Veritas aūt cōclusiōis ꝑ secūda parte. sci
t ꝙ parsoratiōis relata ad aliā sit subiectū secūde partis alexādri
obat Illud est subiectū alicui⁹ sciētie qd̄ est ꝑmū in illa sciētia: ⁊ sub
cuius ratiōe formali oīa in sciētia cōsiderāt tali. ⁊ ꝙ ad oīa habēt at-
tributionē: sed in noticia secūde partis alexādri parsorationis relata
ad aliam est primum. ⁊ sub cuius ratiōe formali oīa ꝯsiderant: ⁊ ad qd̄
oīa reducūt in ista sciētia cōsiderata. ergo parsoratōis relata ad aliā
est subiectū secūde partis alexādri: Maior patet ex cōditiōib⁹ sub-
iecti. vt patet ꝑmo posterior: Minor patet. q̄a oīa reducūt ad partē
oratiōis que hic ꝯsiderant. ¶ Veritas tercie partis ꝯclusiōis scilicet
ꝙ noticia secūde partis alexādri ꝑtinet ad dyasintheticā. Probatur
Dyasinthetica determinat de ꝯpositiōe artificiali ⁊ ꝯgrua dictionū
sed in sciētia secūde partis alexādri determinat de regimine ⁊ ꝯstru-
ctiōe que oriunt ex ꝯgrua ⁊ artificiali ꝯpositiōe dictionū ad inuicem
vt postea ꝓbabit. Cocludit ergo ꝙ sciētia secūde partis alexādri ꝑti
net ad dyasintheticā. Maior patet ex notabili quarto ⁊ vltimo. Mi
nor ꝓbat in questiōe sequenti. Patet ergo veritas cōclusionis.

¶ Arguit ꝑmo. Secūde partis alexādri noticia nō est sciētia: ergo
cōclusio ꝑ ꝑma parte falsa. ꝓbat antecedēs. Oīs sciētia est eoꝝ q̄ con
stant a natura ⁊ opere nature. sed noticia secūde partis alexādri est
de his que fabricant ꝑ intellectū nostrū. ergo noticia secūde ꝑtis ale-
xādri nō est sciētia. Maior q̄a sciētia est de reb⁹ naturalib⁹ quarum
ꝑncipiū est natura. vt ꝓbat sexto ethicoꝝ. Minor. q̄a noticia secūde
partis alexādri est de regimine ⁊ ꝯstructiōe. modo regimē ⁊ ꝯstructō
depēdet ab intellectu nostro. Intellect⁹ eñ noster est causa extrinse
ca efficiēs regiminis ⁊ ꝯstructiōis. vt patebit inferi⁹. Dico verū arg-
mentū cōcludit ꝙ sciētia ꝓprie sumpta est de reb⁹ a natura ꝯstātib⁹ u
modo sciētia secūde partis alexādri nō est sciētia ꝓprie sumpta. sed
cōmuniter. vt probatum est superius.

¶ Arguit secūdo. Noticiā secūde partis Alexādri nō est sciētia. ꝓba
tur sic. Oñis sciētia est necessarioꝝ. sed noticia secūde partis alexan
dri est ꝯtingentiū. ergo noticia secūde partis alexādri nō est sciētia.
Maior est aristotelis ꝑmo posterioꝝ. Minor patet. q̄a noticia secū-
de partis Alexādri est de regimine ⁊ ꝯstructiōe. modo regimē ⁊ con
structio sunt res cōtingentes: q̄a possunt esse ⁊ nō esse. Dico verū ar-
gumētū cōcludit ꝙ regimē ⁊ ꝯstructio scd̄m se ꝯsiderata absolute sūt
res ꝯtingētes. sed inquātū resoluūt ⁊ reducūt in modos essendi rerū
a q̄b⁹ originaliter causant necessitatē habēt. Dictū eñ est ante ꝙ re-

gimen ⁊ ꝯstructio oriũt a ꝓportiõe modoꝝ significãdi. modi si-
cãdi accipiũt a modis intelligẽdi. modi intelligẽdi a modis essen-
ꝯstat aũt q̃ modi essendi reꝝ sunt necessarij. ex quo de ipis est sciẽtia
⁊ naturalis philosophia.

¶ Arguit tercto. Noticia secũde partis alexãdri nõ est sciẽtia. ꝓbat
sic. De vicijs ⁊ incõgruitatib⁹ nõ est sciẽtia. sed noticia secũde partis
alexãdri est de vitijs ⁊ incõgruitatib⁹: ergo noticia secũde partis ale-
xandri nõ est sciẽtia. Maior. q̃a sciẽtia excludit ⁊ extirpat vicia. sciẽ-
tia em̃ est habit⁹ ꝯclusiõis scire artificialiter ⁊ recte demõstrate. vt
ꝓbat sexto ethicoꝝ. vbi aũt est viciũ ⁊ incõgruitas nõ est aliq̃d recte
⁊ artificialit demõstratũ. Minor. q̃a noticia secũde partis alexãdri ẽ
de figuris cõstructiõis. modo figure ꝯstructiõis includũt aliq̃d viciũ
Similiter noticia secũde partis alexãdri est de impedimẽtis vt po-
stea in fine patebit. Dico q̃ verũ argumẽtũ ꝯcludit q̃ noticia secũde
partis alexãdri est de vitijs ⁊ incõgruitatib⁹. nõ q̃dẽ ꝑncipalit ⁊ pri-
marie. sed poti⁹ secũdario ⁊ min⁹ ꝑncipaliter. Dicit em̃ ꝑmo de aĩa.
Eadẽ sciẽtia est recti ⁊ obliq̃. Et sexto topicoꝝ. Eadẽ est disciplina
oppositoꝝ habit⁹ ⁊ ꝑuatiõis. Et sic noticia secũde partis alexandri
est de vitijs. vt melius cognosceret ꝯgruitas. malũ em̃ nõ euitat nisi
cognitũ.

¶ Arguit quarto. Parsoratiõis nõ est subiectũ in sciẽtia secũde ꝑtis
alexãdri. ergo secũda pars ꝯclusiõis nõ valet. ꝓbat antecedẽs. Nul-
lũ subiectũ debet excedere limites. sed parsoratiõis excedit limites.
igit nõ est subiectũ hic. Maior patet ex diffinitiõe subiecti. Et ꝑmo
posterioꝝ dicit q̃ quelibet sciẽtia habet ꝓpriũ subiectũ. Minor patz
in ethimologia etiã ꝯsiderat de parteoratiõis. sciẽtia em̃ donati ꝑti-
net ad ethimologiã. modo in scietia donati parsoratiõis est subiectũ
Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit q̃ in ethimologia etiã ꝯsiderat de par-
te oratiõis. nõ tamẽ eodẽ modo sicut hic. q̃a in ethimologia determi-
nat de parteoratiõis absolute quo ad ei⁹ modos significãdi absolute
sed hic determinat de parteoratiõis in habitudine ⁊ in respectu ad
aliud cũ quo ꝯstituit orationẽ congruã ⁊ perfectã.

¶ Arguit q̃nto. Parsoratiõis relata ad aliã nõ est hic subiectũ. igit.
Probat antecedẽs. Parsoratiõis regibilis ⁊ ꝯstructibilis est hic sub-
iectũ. ergo nõ parsoratiõis relata ad aliã. Tenet cõsequẽtia. q̃a eius-
dẽ sciẽtie est tm̃ vnũ subiectũ ꝑmo posterioꝝ. Minor est Johãnis mo-
nachi in scꝑto suo sup secũda parte alexãdri. Dico verũ argumẽtum
ꝯcludit q̃ eiusdẽ sciẽtie possunt esse plura subiecta ꝯuertibilia. qualit

est in ꝓposito. q̄a idē est dicere. parsoratiōis relata ad aliā. ⁊ parsoratiōis regibilis ⁊ ꝯstructibilis. modo Aristoteles p̄mo posterioꝝ vult q̄ eiusdē scie nō possunt esse plura subiecta nō ꝯuertibilia ⁊ desp̄ata.

¶ Arguit̄ sexto. Parsoratiōis adhuc nō est subiectū in scientia scd̄e partis alexādri. ꝓbat̄. Om̄e subiectū sciētie debet esse q̄d vnū ⁊ simplex. sed parsoratiōis relata ad aliā nō est q̄d vnū ⁊ simplex. ergo. maior est Aristotelis p̄mo posterioꝝ. ⁊ patet. q̄a subiectū sciētie debet esse intelligibile. p̄mo posterioꝝ. sed q̄cq̄d intelligit̄ sub ratiōe vni⁹ intelligit̄. quarto metaphisice. ergo subiectū sciētie debet esse q̄d vnū. minor. q̄a est ꝯplexū ⁊ ꝯpositū. modo ꝯplexū ⁊ cōpositū nō ē q̄d simplex Dico verū argumētū ꝯcludit q̄ subieceū sciētie secūde partis alexandri est ꝯplexū quo ad vocē. nō tamē quo ad ꝯceptū. ꝓpter em̄ penuriam ⁊ defectū vocabuloꝝ sepius ꝯplexū ponimus pro incomplexo. et sic contingit in proposito.

¶ Arguit̄ septimo. Parsoratiōis relata ad aliā nō est hic subiectum ꝓbat̄. Unio vni⁹ partis cū alia est hic subiectū. ergo. Tenet ꝯsequentia. q̄a eiusdē sciētie est vnū subiectū. Antecedēs ꝓbat̄. Unio est primū q̄d querit̄ in ista sciētia. ⁊ oīa que hic docēt̄ in noticia secūde ꝑtis alexādri reducūt̄ ⁊ fiūt ꝓpter vnionē vni⁹ partis cū alia. ⁊ ergo vnio vni⁹ partis cū alia est hic subiectū. Tenet ꝯsequētia ex Aristotile primo posterioꝝ. q̄a subiectū in sciētia debet esse p̄mū q̄d in sciētia queritur ⁊ oīa debēt reduci ad subiectū. Dico verū argumētum ꝯcludit q̄ vnio vni⁹ partis cū alia est hic subiectū louēq̄do de subiecto formaliter ⁊ abstractiue. Loquēdo aūt de subiecto ꝯcretiue ⁊ materialiter. tūc est pars oratiōis relata ad aliā. modo q̄a nostra cognitio incipit a ꝯcretis ⁊ sensatis recti⁹ ⁊ ꝯueniēti⁹ parsoratiōis relata ad aliā assignat̄ pro subiecto q̄ꝫ vnio vnius partis cū alia. licet vtrūq̄ potest fieri. Abstractū em̄ ⁊ ꝯcretū significāt idē formaliter.

¶ Arguit̄ octauo ⁊ vltimo. Noticia secūde partis alexādri nō pertinet ad dyasintheticā. ergo tercia pars ꝯclusiōis est falsa. ꝓbat̄ antecedēs. Noticia secūde partis alexādri ꝑtinet ad philosophiā naturalē. modo philosophia naturalis nō est dyasinthetica. ꝓbat̄ antecedēs Quia in secunda parte Alexandri dantur regule quomodo dictio significans vnam rem regit dictionem significastrem alim lrem. Ut dicendo. Dictio significans causam regit genitiuum significantem effectū. modo cognitio cause ⁊ effectus ꝑtinet ad philosophiā naturalē. vt patet secūdo phisicoꝝ. Dico verū argumētū cōcluderet si noticia secūde partis esset absolute ⁊ p̄ncipaliter de reb⁹. modo sciētia secūde partis alexādri est de reb⁹ ex ꝯsequēti ⁊ min⁹ p̄ncipaliter. est em̄

ꝑmo de dictiōib⁹ ⁊ ꝓstructiōib⁹ quoꝝ vnū regit ⁊ ꝓstruit, cum ac-
cet illa ꝓstructibilia significent res ꝓxime. ergo scia scōe partis ale-
xandri est de ꝓstructibilib⁹ remote tamē de reb⁹ ⁊ modis essendi qb⁹
regimen ⁊ ꝓstructio causant sicut a causa mediata ⁊ remota. vt pate
bit in questione sequenti.

Vtrū regimē grāmaticale qđ ex ꝓportiōe modoꝝ significādi oriāt. cōuenienter diffiniat. ⁊ in regimen actiuū ⁊ passiuū di
uidat. ¶ Pro intellectiōe questiōis more notandū est ꝑmo q⁹ questio
ista tria querit. Primo querit vtrū regimē grāmaticale oriat ex pro
portiōe modoꝝ significandi. Scōo querit vtrū diffinitio regiminis
grāmaticalis sit bene assignata. Tercio querit vtrū diuisio regimis
grāmaticalis in regimen actiuū ⁊ passiuū sit bene assignata. Pro in-
tellectiōe ꝑme partis questiōis in qua querit vtrū regimē grāmatica
le oriat ex ꝓportiōe modoꝝ significādi. Notādū q⁹ modi significādi
sunt duplices. scilicet essentiales ⁊ accidentales. Modus significādi
essentialis est q̄ est de essentia alicui⁹ partis oratiōis ⁊ sine quo pars
oratiōis nō potest ꝓstitui. vt significare ꝑ modū entis ⁊ determinate
apprehensiōis est mod⁹ significādi essentialis nois. nomē eñ nō potest
esse sine isto modo significādi. Dicit eñ septimo methaphisice. Nul-
lū ens res est sine sua essentia. Et talis mod⁹ significādi essentialis est du-
plex. materialis siue generalis. ⁊ formalis siue specialis. Generalis si
ue materialis est qđ in plurib⁹ partib⁹ reperit q̄ in vna. vt significa
re ꝑ modū entis vel substātie reperit in nomine ⁊ etiā in ꝓnoīe. ⁊ ergo
mod⁹ significādi materialis siue generalis dicit. Sed mod⁹ significan
di specialis siue formalis est. q̄ est de essentia partis: sed solū reperitur
in vna parte. ⁊ ꝑ hūc vna pars distinguit ab alia. vt significare ꝑmo
dū determinate apprehensiōis est mod⁹ significādi formalis nois. Iste
eñ mod⁹ significādi solū reperit in nomine. ⁊ ꝑ ipm nomen distinguitur
ab alijs septē partibus oratiōis. Mod⁹ aūt significādi accidētalis est
q̄ nō est de essentia partis. sed extra essentiā ⁊ intellectū partis. Nul
lū eñ accidens est de essentia rei. Et talis mod⁹ significādi est duplex
scilicet absolut⁹ ⁊ respectiu⁹. Absolut⁹ est quo variato nō variatur cō
gruitas. vt est qualitas. figura. siue eñ dico. homo currit siue iohan-
nes currit semp oratio est ꝓgrua. ⁊ tamen hic nō variatur ꝓgruitas.
Sed mod⁹ significādi respectiu⁹ est quo variato variat ꝓgruitas. vt
est numer⁹. ꝑsona. Hec eñ est ꝓgrua. homo currit. sed hec est incon-
grua. homines currit. ⁊ hic variat numer⁹. Ad regimen itaq̄ grāmati-
cale req̄ritur ꝓportio modoꝝ significādi nō quoꝝlibet. sed actiuoꝝ

⁊ maxime accidentaliū respectiuoꝝ. vt eñ postea dicetur modi signi
ficādi sunt causa efficiens intrinseca regimiuis grammaticalis.

Notādū secūdo vt meli⁹ intelligat̄ p̄ma pars que-
stionis mote. quō scilicet regimen grāmaticale oritur ex ꝓportione
modoꝝ significādi dictiōis regētis ⁊ recte. Notādū est ꝙ ad dictionē
regentē req̄rūtur due ꝯditiōes. Similiter ad dictionē rectā etiā req̄
rūtur due. ⁊ cū iste ꝯditiōes ad inuicē ꝓportionātur inter dictionē re
gentē ⁊ rectā tūc fit regimē. Prima ꝯditio req̄sita ad dictionē regētē
est ꝙ dictio regēs significat dependentiā sic ꝙ habeat modū signifi-
cādi comunē ⁊ ꝯfusum terminabilē ⁊ speciuocabilē ꝑ dictionē rectam
vt cū dico. fili⁹ petri. hec dictio regens fili⁹ significat dependentiā ⁊
ꝯfuse. que ꝯfusio limitatur ⁊ specificatur ꝑ dictionē rectā. cū eñ dico
fili⁹ petri certū est ꝙ sermo fit nō de oñi filio. sed tm̄ petri. Secunda
ꝯditio req̄sita ex parte dictiōis regentis est ꝙ dictio regens habeat
potestatē cogendi ⁊ limitādi dictionē rectā ad certū casum ⁊ determi-
natū. Dictio eñ regens libera est vagari ⁊ trāsire ꝑ oñes casus su-
os. sed dictio recta stringitur ⁊ artatur ad certū casum. ¶ Sequitur
corrollarie p̄mo ꝙ duo req̄rūtur ad dictionē regentē. Primū depen-
dentia dictiōis regentis. Secūdū. potestas supaddita dependentie.
qua mediāte dictio regens limitat dictionē rectā ad certū casum. Se
quitur corrollarie secūdo ꝙ noīa ꝓpria vt sic nō regūt. Rō q̄a noīa ꝓ
pria significāt certe ⁊ determinate ⁊ nō dependent. ¶ Seq̄tur corrol
larie tercio ꝙ ꝓnoīa vt sic ꝓpria virtute tenta nō regūt. Ro q̄a ꝓno
mina nō possunt regere nisi vt ponūtur in demōstratiōe vel relatiōe
certa. modo tūc nō significāt dependentiā. Unde bene dixit florista
Tm̄ ꝓnomen regitur ꝓpriū quoq; nomē. Si sunt p̄dicta ꝓpria x̄tu-
te retēta. De isto meli⁹ dicetur inferi⁹ ¶ Seq̄tur corrollarie quarto ꝙ
adiectiuū nō regit substātiuū. Rō q̄a adiectiuū nō potest artare ⁊ li-
mitare substātiuū ad certū casum. Similit̄ adiectiuū nō exigit substā
tiuū in certo casu. sed in quolibet. Dictio aūt regens exigit dictionē
rectā ī certo casu. ⁊ limitat dictionē rectā ad stādū ī certo casu. ¶ Se
quitur corrollarie q̄nto ꝙ ꝯiūctio nō regit. q̄a ꝯiūctio nō habet pote
statē cogendi dictionē rectā ad certū casum. sed indifferent̄ potest cō
iūgere dictiōes sub quolibet casu. vt homo ⁊ asin⁹ currūt in noīat suo
Hoīs ⁊ asini interest laborare in gtō. ⁊ sic similiter in alijs casib⁹. Ad
dictionē etiā rectā req̄rūt̄ due ꝯditōes ꝓportiōabiles duob⁹ p̄dictis
modis circa dictionē regentē expressis. Prima ꝯditio req̄sita ad di-
ctionē rectā est ꝙ dictio recta apta nata sit terminare dependentiaꝫ

importatā ⁊ significatā ꝑ dictionē regentē. Et hec ꝯditio
tur ꝑme ꝯditioni reqsite ex parte dictiōis regentis. scilicz dep
tie. Secūda ꝯditio reqsita ad dictionez rectā est ꝙ dictio recta ap
nata sit stare sub isto certo casu quē dictio regens reqrit. ⁊ hec ꝯditio
ꝓportionatur secūde ꝯditiōi reqsite ex parte dictiōis regentis. scili
cet potestati limitādi ⁊ cogendi. ¶ Seqtur corrollarie ꝑmo ꝙ vnum
verbū nō regit aliud. Rō qa vnū verbū nō pot est terminare dependē
tiā alteri⁹. immo qdlibet eoꝝ significat dependentiā. verbū etiam si
gnificat actū ⁊ accidens. omne aūt accidens dependet ad aliud. ¶ Se
quitur corrollarie secūdo ꝙ solū pars casualis regitur. Rō. qa dictio
recta debet stare sub certo casu. casus aūt solū accidit partib⁹ casuali
bus. ¶ Seqtur corrollarie tercio ꝙ partes indeclinabiles vt sic nō re
gūtur. Rō. qa nō possunt stare sub certo casu. qa casus nō accidit par
tib⁹ indeclinabilib⁹ ¶ Sequit corrollarie quarto ꝙ in ista. legere est
agere. legere ⁊ agere nō regūt inquantū ꝟba. sed inquātū ponūtur lo
co sui noiatiui verbalis predicta. eñ oratio valet tm̄. lectio est actio.
Similit dicendū est de ista. Diu est ꝙ rex venit. hoc aduerbiū diu nō
regitur ratiōe sui. sed noiatiui inclusi. qa hic nō valet tm̄ diuturnum
tp̄s est ꝙ rex venit. ¶ Seqtur corrollarie qnto ꝙ regimen gramma
ticale trāslatū est de regimine reali. Et est similitudo inter regimen
reale ⁊ grāmaticale. Rō. qa sicut in regimine reali ⁊ maxime polliti
co oportet ꝙ regens habeat potestatē cogendi ⁊ ordināndi ⁊ guber
nandi ip̄m rectū. Oportet similiter ꝙ ip̄m rectū habeat ꝓmptitudinē
⁊ dispositionē obediendi. Dicit eñ scdo de aīa. Act⁹ actiuoꝝ sunt in
patiente bene p̄disposito. Sic similiter fit in regimine grāmaticali:
vt est declaratū patet ergo q̄ modi ⁊ q̄ ꝓprietates reqrūtur ad regi
men grāmaticale tā ex pte dictiōis regentis q̄ ex pte dictiōis recte.

Notādū tercio ꝓ secūda parte questiōis intelligē

da scilicet quō regimen grāmaticale habeat diffiniri. Notādū regi
men grāmaticale scdm intentionē petri helie ꝯmētatoris p̄sciani de
scribitur sic. Regimen est debita casus collatio. Que diffinitio intel
ligitur sic. Regimen grammaticale est collatio. id est appositio vel
additio. debiti. id est ꝓportionati casus scilicet recti. scilicet ad dicti
onē regentē. vt hic homo currit. ¶ Seqtur corrollarie ꝑmo ꝙ hic nō
est regimen. hois currit. Rō. qa nō est appositio debiti ⁊ ꝓportionati
casus recti ad dictionē regentē. verbū eñ ꝑsonale nō reqrit obliquū
ꝓ supposito. sed nominatiuuz. Cōmuniter aūt regimen grāmaticale
describit sic. Regimen est apta ⁊ rationalis collocatio dictiōis casus

lis recte formaliter vel virtualiter ad aliã dictionẽ scilicet regentem ad stãdũ sub certa habitudine casuali: sic ꝙ nõ sub qualibet alia cũ iuuamine intellectꝰ vt fiat oratio ꝯgrua ⁊ ꝑfecta. Que diffinitio regiminis ꝑdicta est causalis. eo ꝙ dat ꝑ q̃tiuor genera causaꝝ: Tũc aũt res ꝑfecte scit ⁊ cognoscit quãdo eiꝰ cause sciũt. vt dicit ꝑmo posteriorũ. Scire est rem ꝑ causas cognoscere. Et ꝑmo posterioꝝ dr. Tunc vnũqdq; arbitramur scire cũ causas eiꝰ cognoscimꝰ. Causa formalis tãgit cũ dr. apta ⁊ rationalis: id est ꝯueniens ⁊ ꝯgrua collatio. Materialis tãgit cũ dr: dictiõis casualis recte. ad aliã dictionẽ. scilicet dictionẽ regentẽ. Causa efficiens tãgitur cũ dr: cũ iuuamine intellectꝰ. Finalis tãgitur cũ dr. vt fiat oratio ꝯgrua ⁊ ꝑfecta. Que particule quattuor ꝓbabũtur in notabili vltimo: Dicitur aũt notãter in diffinitiõe regiminis ꝙ dictio recta aliquãdo ponitur formaliter ⁊ exp̃sse vt homo currit. aliquãdo virtualiter ⁊ implicite. vt legere est agere In qua legere nõ regitur ratiõe sui. sed ratiõe nominatiui inclusi. vt declaratũ est in quarto corrollario circa notabile secũdũ. Notãdum est etiã vt intelligatur tercia pars questiõis que fuit de diuisiõe regiminis grãmaticalis. Sciendũ. Regimen grematicale est duplex. scilicet actiuũ ⁊ passiuũ. Actiuũ vt cõmuniter dr est dictio regens. Melius dicatur ꝙ regimen actiuũ est habitudo dictiõis regentis ad dictionẽ rectã. ⁊ ꝯuenit generaliter septẽ partibꝰ loquendo de regimine. Nomini. vt filiꝰ socratis. Pronomini. vt. hec volucrũ. Verbo. vt homo currit. Aduerbio. vt. vbicũq; locoꝝ. Participio. vt legens lectionẽ. Prepositiõi. vt ad patrẽ. Interiectiõi. vt heu michi. Regimẽ aũt passiuũ vt cõmuniter dr est dictio recta. Meliꝰ dicatur ꝙ regimẽ passiuũ est habitudo dictiõis recte ad dictionez regentem. ⁊ ꝯuenit tm̃ partibꝰ casualibꝰ. q̃a vt dictũ est ad dictionez rectam req̃ritur ꝙ apta nata sit stare in certo casu respectu dictiõis regentis. modo tantũ tres sunt partes casuales. Exemplum de nomine. vt homo currit. De ꝓnomine. Iste venit. De participio. Legens scribit.

Notãdũ q̃rto ⁊ vltimo. Pro meliori intelligentia scde diffinitiõis regiminis sciendũ vt dictũ est ꝙ in ista diffinitiõe tãgũtur quattuor cause regiminis. Causa materialis tacta fuit cũ dicebatur. dictiõis casualis recte ⁊c. Dictio enim regens ⁊ recta materialiter reintegrãt. qd ꝓbatur sic Illud est causa materialis regiminis ex quo regimen materialiter ꝯponitur ⁊ ꝯstituitur. sed regimen grãmaticale materialiter ex dictiõe regente ⁊ recta ꝯstituitur. ergo dictio regens ⁊ recta sunt causa materialis regiminis. Maior est Aristo-

stotelis p̄mo phistcoꝝ. Materia est ex qua aliq̄d n[illegible]
q̄a hic homo currit est regimen nō alia ratione nisi q̄a dictio regens
scilicet, currit ⁊ dictio recta scilicet homo habent se sicut materia re-
giminis. Causa v̄o formalis regiminis tāgebatur cū dictū est in diffi
nitione apta ⁊ rationalis collatio. Apta enim ⁊ ꝯueniens appositio
dictiōis regentis ad rectā est causa formalis regiminis. ꝓbatur sic
Illud est causa formalis rei ꝑ qd̄ res habet esse formaliter. sed regi-
men grāmatiuale habet esse formaliter ꝑ aptā ⁊ rationalem collatio
nem dictiōis regentis ad dictionez rēctā. igitur apta ⁊ rational' col-
latio est causa formalis regiminis. Maior. q̄a forma est que dat esse
rei. Minor est nota. q̄a si nō esset apta ⁊ rationalis appositio dictōis
regentis ad rectā nūq̄ esset regimen: Causa aūt efficiens tāgebatur
in diffinitiōe cū dicebatur: cū iuuamine intellect⁹. Notādū ꝙ causa
efficiens regiminis est duplex. quedā intrinseca ⁊ quedā extrinseca.
Intrinsice cause regiminis sunt modi significādi. quoꝝ ꝓportio req̄-
ritur inter dictionez regentez ⁊ rectā. Dicūtur aūt modi significandi
cause ipi⁹ regiminis ꝑ tanto. q̄a p̄parant ⁊ disponūt ipas dictōes ad
regimen. qd̄ postea ꝑ intellectū ꝯplet̄ ⁊ ꝑficit̄. ⁊ dicūt̄ intrinsice ꝑ tā
to. q̄a sunt intra dictiōes ⁊ in dictiōib⁹ quarū sunt modi significandi
Om̄is em̄ ꝓprietas est in illo cuius est ꝓp̄etas. mō modi significandi
sunt ꝓp̄etates dictionū ⁊ partiū. Causa aūt efficiēs extrinseca regi-
minis est intellect⁹ human⁹. q̄ dictionē regentē ⁊ rectā dispositas ꝑ
modos significādi vnit ⁊ ꝯiūgit sic ꝙ vna regit aliā. Et dicit̄ intelle
ctus causa efficiēs extrinseca regiminis ꝑ tāto vel ideo. q̄a itellect⁹
est extra ꝯstructibilia ⁊ eis nō ꝯiūct⁹. immo intellect⁹ est act⁹ ⁊ forma
ꝯiūcta corꝑi philosophico. vt patet scd̄o de aīa. Qꝝ aūt modi siguifi-
cādi sint p̄ncipia regiminis grāmaticalis intrinseca potest tali ratiōe
ꝓbari. In qualibet em̄ dictiōe sunt tria. vt autor modoꝝ significādi
deducit. scilicet. vox. significatū ⁊ mod⁹ significādi. Cōstat aūt ꝙ vox
nō potest esse causa regiminis. al's oēs dictiōes eiusdē vocis idē ha-
berent regimen. qd̄ est falsum. Amor enī nomen ⁊ amor verbū nō idē
habent regimen. Amor nomen regit genitiuū a parte post. vt. amor
xp̄i redemit mūdū. Sed amor verbū regit noīatiuū a parte ante. ⁊ ab
latiuū a parte post mediāte p̄positiōe a vel ab. vt. ego amor a petro.
Sic similiter significatū nō potest esse causa regiminis: q̄a tūc rect⁹ ⁊
obliqu⁹ facerent idē regimen: ex quo rect⁹ ⁊ ⁊ obliqs⁹ significāt idē es-
sentialiter: ponūt̄ enim in eodē p̄dicamento. licet modus significandi
oꝝ est diuersus accidentaliter cū rect⁹ significat absolute ⁊ obliqu⁹

ꝓnotatiue. ⁊ aũt rect⁹ ⁊ obliqu⁹ nõ habẽt hoc regimen. patet. qa re ctus regit a parte ante a verbo ꝑsonali. vt suppositũ directum. obliqu⁹ aũt regitur a vbo impsonali vt suppositũ indirectũ. Quare relinquitur ex sufficienti diuisione q modus significãdi est causa regimis grãmaticalis intrinseca. Qui aũt modi significãdi requrũtur ex parte dictiõis regentis. ⁊ q ex parte dictiõis recte patet in notabili ꝑmo ⁊ secũdo. Causa finalis regiminis tãgitur in diffinitione cũ dr. vt fiat oratio cõgrua. ꝓbat sic. Finis est ꝓpter qd aliqd fit. sed regimẽ grãmaticale fit vt ꝑstituat oratio congrua. ꝑcludit ergo q finis regiminis grãmaticalis est ꝑstitutio orationis congrue. Maior ẽ aristotelis scõo phisicor. Minor ꝓbatur. qa ideo dictio regens addit ad rectã vt ex ipis fiat oratio congrua.

Pro ampliori etiã eor que dicta sunt intellectu necesse est intelligere que differentia est inter agere. exigere ⁊ determinare. deseruire retorquere. Regere eñ est ꝑferre dictionẽ dictioni. sic q ponat sub tali casu sic q nõ sub quolibet alio. vt hõ currit. Exigere aũt est vnũ ꝑstructibile alterũ requrere ad sui dependentiã determinandã vt ex eis fiat oratio congrua. vt adiectiuũ exigit substãtiuũ. adiectiuũ. eñ dependentiã significat. qa est accidens. accidens aũt est nõ est ꝑ se esse. sed in alio esse. vt patet septimo ⁊ quarto mechaphisice. Res ergo significata ꝑ substãtiuũ terminat dependentiã adiectiui. Determinare est vnũ ꝑstructibile aliud specificare ⁊ ei⁹ dependentiã terminare vt ex eis fiat oratio congrua. vt substantiuũ determinat adiectiuũ. Deseruire aũt ẽ ipam ꝓpositionẽ suũ casuale regere. ꝓpositio eñ aut deseruit actõ aut ablatiuo. Retorquere aũt est ꝓpositionẽ facere q aliqua dictio regat aliquẽ casum quẽ sine tali ꝓpositiõe regere nõ potest. vt vado ad patrẽ. vado eñ est verbũ absolutũ ⁊ debile. nõ potens ꝑ se regere accusatiuũ. requrit ergo auxiliũ ꝓpositiõis. qua mediãte regit accusatiuũ. dicendo vado ad patrẽ. Vtrũ aũt sit dicendũ q ꝓpositio retorquet casuale ad actũ verbi vel ecõuerso. Dicẽdũ est q ꝓpositio retorquet actũ verbi ad casuale. vt patebit in regine actiõ. vbi dicet de regimine ꝓpositionũ. Sequtur corrollarie ex dictis q cõmuniter scõm grãmaticos alique sunt partes que regũt tm vt verbũ. aduerbiũ. ꝓpositio ⁊ interiectio. Aliquẽ sunt que regũt tm vt ꝓnomẽ ⁊ ꝓpriũ nomẽ. ⁊ hoc ꝓpria virtute accepta. Et quedã regũt ⁊ regũntr. vt nomẽ appellatiuũ regit. vt filius petri. ⁊ etiã regitur vt filius nascitur. Similiter participiũ regit ⁊ regitur. cũ dico. legens lectionẽ hoc participiũ legens regit. sed cũ dico legẽs currit hoc par

ticipiũ legens regitur. Alique aũt sunt partes que nec re[illegible] nec re[illegible]tur. vt sunt ꝯiũctiões. Veritas huiꝰ corrollarij ⁊ partiũ eiꝰ patet ex his que dicta sunt in notabilibꝰ. Patet etiã veritas corrollarij in silide regimine reali. ad cuius similitudinem regimen grammaticale est trãslatũ ⁊ acceptũ. In natura eñ inuenitur qđdã ens qđ regit tm̃. vt causa p̃ma. Dicitur eñ. xij. methaphisice. A deo dependet celum ⁊ tota natura. Et inuenitur ens in natura qđ regitur tm̃. vt est materia p̃ma que est pura potẽtia. vt patet p̃mo phisicoꝝ. ⁊ est ꝓpe nihil creata. vt dicit augustinꝰ. Materia p̃ma ꝑ se nõ habet esse. sed esse recipit a forma. Et inueniũtur quedã entia que regũt ⁊ regũtur. vt sunt corpora celestia. Corpa eñ celestia regũtur a deo ⁊ intelligentijs. vt patet duodecimo methaphisice. Corpa eñ celestia regũt ista inferiora vt patet p̃mo celi ⁊ p̃mo methauroꝝ. Patet ergo veritas corrollarij ex similitudine ad regimen reale.

Istis notabilibꝰ sic stãtibꝰ est ꝯclusio responsalis:

Regimẽ grãmaticale qđ ex ꝓportiõe modoꝝ significãdi oritur ꝯuenienter diffinitur ⁊ in regimen actiuũ ⁊ passiuũ diuiditur. Veritas ꝯclusiõis ꝑ p̃ma parte scilicet ꝙ regimen grãmaticale oritur ex ꝓportiõe modoꝝ significãdi ꝓbatur ex fine quarti notabilis. similit̃ ex notabili p̃mo ⁊ scđo. vbi est ꝓbatũ ⁊ dictũ ꝙ regimen oritur ex ꝓportione modoꝝ significãdi dictiõis recte ⁊ regentis. quare ꝯclusio ꝓprima parte vera. Sed ꝙ ꝯclusio ꝑ secũda parte sit vera scilicet ꝙ diffinitio regiminis est bene assignata potest ꝓbari tali ratiõe. Illa diffinitio est bene posita que exp̃mit naturã ⁊ essentiã diffiniti. sed diffinitio regiminis hic assignata exp̃mit naturam ⁊ q̃ditatẽ regiminis grãmaticalis. ergo diffinitio regiminis gramaticalis est bene assignata. Maior est vna ꝯditio req̃sita ad bonã diffinitionẽ ex Bohetio in libro diffinitionũ. Dicit̃ eñ septio methaphisice. Diffinitio est sermo quiditatis ⁊ essentie. Minor patet ex notabili tercio. similiter quarto. Sed ꝙ tercia pars ꝯclusiõis sit vera scilicet ꝙ regimen grãmaticale bene diuidit̃ in regimen actiuũ ⁊ passiuũ potest tali rateõe ꝓbari. Illa diuisio est bene posita que euacuat ⁊ exp̃mit totã naturã diuisi. sed diuisio regiminis grãmaticalis est huiusmodi. ergo est bene posita. Maior est vna ꝯditio bone diuisiõis. vt patet per Bohetiuꝫ in libro diuisionũ. Minor patet ex fine notabilis tercij.

¶ Arguitur p̃mo. Regimen grãmaticale nõ oritur ex ꝓportiõe modoꝝ significãdi. igitur p̃ma pars ꝯclusiõis falsa. ꝓbatur antecedens. Illud qđ oritur ex ꝓportiõe modoꝝ significãdi hoc esse est possibile

sed regimen grāmaticale esse nō est possibile. Maior est nota. ꝗa omne qđ est habet possibilitatē ad esse. Dicitur enim scđo perihermeniar ū ꝗa res que actu est habet potentiā essendi que est ꝓpria actui. Minor ꝗa si regimen grāmaticale esset possibile tūc ex duob⁹ entibus in actu fieret tertiū. qđ est ꝓtra aristotelē tercio methaphisice. ꝓbatur sequela. ꝗa tā dictio regens ꝙ dictio recta est in actu. patet ꝗa quelibet dictio habet modū significādi suū. modo mod⁹ significādi est forma dictiōis t partis. ens aūt habens formā est ens in actu. ꝛcludit ergo ꝙ regimen in grāmatica esse nō est possibile. Dico verum argumentū ꝛcludit ꝙ ex duob⁹ entib⁹ in actu nō fit tertiū absolute t scōm se acceptis t ꝓsideratis. sed si ꝓsiderat vna vt est in potentia ad alterū tūc ex duob⁹ entib⁹ in actu bene fit tertiū. vt ex farina t aqua fit panis. sic ꝓtingit in ꝓposito. Dictio enī regēs habet se vt ens in actu sed dictio recta habet se vt ens in potentia.

¶ Arguit scđo. Regimen in grāmatica nō est possibile. ergo regimen nō oritur ex ꝓportiōe modoꝝ significādi. ꝓbatur. Illud in grāmatica nō est possibile de quo seniores t solēniores in grāmatica nihil tradiderūt. sed de regimine grāmaticali multi in grāmatica autentici t ꝓcipui nihil trādiderūt. ergo regimen in grāmatica non est possibile. Maior est nota. ꝗa alias tales autores fuissent insufficientes. Minor patet de ꝓsciano t donato. ꝗ nihil aut modicū scripserūt de regimine Dico. licet ꝓscian⁹ t donat⁹ nō scripserūt de regimine grāmaticali expresse. tamen implicite t virtualiter. Ꝓscian⁹ enī in maiori volumine determinauit de ꝓstructiōe. modo ꝓstructio ꝓsupponit regimen. licet nō vniuersaliter. vt in plurimū vbi est ꝓstructio. ibi est regimen. licet nō vniuersaliter hoc est verū. Inter adiectiuū enī t substātiuū est ꝓstructio. t tamen inter adiectiuū t substātiuū nō est regimen. vt ꝓz⁹ est ꝓbatū. Ertiā ꝓstructio est plus vicina t ꝓpinqua fini grāmatice ꝙ regimen. scilicet expssiōi ꝓcept⁹ ꝓgrui t ꝓfecti. ergo plus latet et expsse ꝓscianus scripsit de constructione ꝙ de regimine.

¶ Arguit tercio. Regimen grāmaticale esse nō est possibile. ꝓbatur Nullū scibile est possibile. sed regimē grāmaticale est scibile. ergo nō est possibile. Maior. ꝗa oīne scibile est necessariū. Dicit enī ꝓmo posterioꝝ. Scientia est necessarioꝝ. Minor. ꝗa de regimine grāmaticali est scientia secūde partis alaxādri. Dico verū argumēt ñ ꝛcludit ꝙ nullū scibile est possibile capiendo possibile vt ꝙrritur cū ꝓtingēti ad vtrūliber. quō illud ōz possibile qđ potest indifferenter esse vel non esse. vt yestē incidi ōz sic possibile. sed capiēdo possibile qđ ē qđā necessa

riũ sic etiã necessariũ est possibile. Declarat enim Aristoteles secũdo Periarmeniarũ. Omne qđ est necessariũ etiã est possibile.

¶ Arguitur quarto. Regimen in grãmatica nõ oritur ex ꝓportionẽ modoꝝ significãdi. igitur ꝑma pars ꝯclusionis falsa. ꝓbatur antecedens. Nec oritur ex ꝓportiõe modoꝝ significãdi essentialiũ. nec accidentaliũ. igitur. Tenet ꝯsequẽtia ex sufficienti diuisione. Antecedens ꝓbatur ꝑ ꝑma parte. q̃a si regimen oriretur ex ꝓportione modoꝝ significãdi essintialiũ tũc sequeretur ꝙ oĩa verba haberent idem regimen. qđ est falsum. verba eni actiua regũt a parte post accusatiuum vt amo deũ. Verba aũt passiua ablatiuũ. vt amor a petro. Patet sequela. q̃a oĩa verba habent eũdẽ modũ significãdi essentiale. scilicet significare ꝑ modũ fluxus ⁊ fieri. Nec etiã regimen oritur ex ꝓportiõe modoꝝ significãdi accidentaliũ. ꝓbatur. Vel hoc esset ratiõe numeri. ꝑsone. modi. vel alioꝝ modorum significandi accidentaliũ. sed hoc nõ. ꝓbatur. q̃a sequeretur ꝙ verba eiusdẽ numeri. eiusdẽ ꝑsone haberent idẽ regimẽ. qđ est falsum. patet q̃a hoc verbũ amo est singularis numeri. similiter amor. sunt eiusdẽ ꝑsone ⁊ eiusdẽ numeri. ⁊ tamen nõ habent idẽ regimẽ. Dico verũ argumentũ ꝯcludit q̃ regimẽ grãmaticale oritur ex ꝓportiõe modoꝝ significãdi essentialiũ ⁊ accidentaliũ. essentialiũ q̃dẽ iuiciatiue ⁊ fundamentaliter. Ratiõe aũt modoꝝ significãdi accidentaliũ terminatiue vel ꝯpletiue. Et ex ꝯsequẽti đr ꝙ ad regimen req̃ritur ꝓportio modoꝝ significãdi accidentaliũ respectiuoꝝ. tamen illi nõ sufficiũt ad regimen sed vltra etiã req̃runtur modi significãdi spetialiores suꝑadditi illis modis significãdi generalib⁹ ⁊ respectiuis anteq̃ regimen possit ꝯstitui in specie ꝑfecta. ⁊ isti modi significãdi speciales req̃siti vltra modos generales q̃ tenẽt se ex parte dictiõis regẽtis ⁊ dictiõis recte dicti ⁊ exp̃ssi sunt in notabili secũdo. tamen vltra illos modos significãdi ibi exp̃ssos adhuc sunt alij modi significãdi speciales etiã ad regemen req̃siti. vt est modus possessionis acq̃sitiõis. De q̃bus modis significandi Alexander determinabit in regulis specialibus.

¶ Arguitur q̃nto. Modi significãdi sunt ꝑncipia regiminis. igitur regimen nõ oriuur ex ꝓportiõe modoꝝ significandi. probatur antecedens. Illud qđ est ꝑncipiũ regiminis est ꝑncipiũ vnionis ꝯstructibiliũ. igitur. Maior est nota. q̃a modi significãdi disponũt dictiones ꝑ vnione in regimine. vt est ante declaratũ. Minor. q̃a partes orationes distinguũtur ꝑ modũ significãdi. modi aũt significãdi habẽt se vt forma. modo forma separat ⁊ distinguit. vt patet septimo metha

phisice. Dico verū argumentū ꝓcludit q ꝓsiderādo modos significā di absolute tūc sunt principiū distinctiōis vni⁹ partis ab alia: sed sic non ꝓsiderant hic. Sed ꝓsiderādo modos significādi in ordine ad finem grāmatice. scilicet ad oratiōis pfectē ꝓstitutionē. ꝛ sic bene sunt principiū vnionis dictionis regentis ꝛ recte.

¶ Arguit sexto. Diffinitio regiminis ꝑma nō valet. in qua dicit. regimen est debiti casus collatio. ꝓbat. qa sequeret q vna dictio non posset regere plures casus. qd est falsum. ꝓbat sequela ex diffinitiōe. qa diffinitio dicit: recti casus collatio. Sed falsitas patet in isto exēplo. Do iohāni libū manu ꝓpria. in quo exēplo hoc verbū do regit tres casus. Dico q verū argumērū ꝓcludit q in dicta oratiōe nō est vnū regimen simplicit er. sed plura: qa regimen ex vi acqsitiōis. trāsitiōis. ꝛ ex vi cause instrumentalis. Ille ēm dat⁹ iohāni regit ex vi acqsitiōis. Actus aūt libī ex vi trāsitiōis. ꝛ manu ꝓpria ex vi cause instrumentalis. modo diffinitio intelligit de vno regimie simplici.

¶ Arguit septimo. Nō solū dictio casualis regit. ergo regimē nō est debiti casus collatio. ꝓbat in ista oratione. Legere est agere. in qua hoc verbū substātiuū est regit infinitiuū a parte ante. ꝛ etiā infinitiuū a parte post. Dico verū argumentū ꝓcluderet si illi infinitiui regerent ratiōe sui: sed regunt ratiōe nōiatiui loci quo⁹ ponūt. qa hec valet trīa. Legere est agere. id est lectio est actio.

¶ Arguit octauo ꝛ vltimo. Diuisio regiminis grām aticalis in regimen actiuū ꝛ passiuū nō valet. ergo tercia pars ꝓclusiōis nō est bene posita. ꝓbat antecedēs. Dīne qd est in arte si nō est fictū habet similitudinē in natūra: sed regimen grāmaticale nō habet similitudinē cuj regimine reali. igit regimē grāmaticale male diuidit in regimē actiuū ꝛ passiuū. Adaio⁹. qa ars imitat naturā scdo phisico⁹. Adino⁹. qa in natura mai⁹ dignū regit minus dignum. sed in arte minus dignum regit ecōuerso magis dignū. ergo regimen grāmaticale nō habet similitudinē cū regimine reali. Adaio⁹. qa dicit ꝑmo methaphisice Sapientis est regere. Et ꝑmo politico⁹ dicit. Moies intellectu ꝛ ratiōe vigentes alio⁹ sunt dīi. Adino⁹ patet. qa verbū regit nomen. modo nomen est pars dignio⁹ ꝙ verbū. Nome ēm significat substantiā. verbū aūt accidēs. modo substātia est dignio⁹ ꝛ prio⁹ accidente. septio methaphisice. Itē partes indeclinabiles regūt partes declinabiles vt hic. Ecce magistrū. modo pars declinabilis est dignio⁹ parte indeclinabili. vt ēm postea dicet. pars declinabilis significat rem: sed indeclinabilis modū rei: modo res est dignio⁹ ꝙ modus rei. Dico verū

argumentū ꝯcludit ꝙ nomen absolute loquendo est pars dignior q̄ verbū. Similiter pars declinabilis est dignior indeclinabili. sed cōsiderādo nomē vt regit a verbo tūc verbū est pars dignior. q̄a tūc verbū habet ꝯditionē forme. nomē aūt ꝯditionez materie. modo forma dignior est materia. vt patet scd̄o phisicoꝝ. Similit ꝯsiderādo partē indeclinabilē vt regit partē declinabilē tūc pars indeclinabilis habet ꝯditionē nobiliorē parte declinabili. om̄e em̄ agens vt sic est prestanti⁹ passo. vt patet tercio de aīa. De isto tamen quō partes indeclinabiles habent regere patebit inferius.

Sequitur textus.

Hic iubet ordo libri vocū regimen reserari.
Vult intransitio rectum supponere verbo
De personali tamen hoc intellige dici.
Sepe vocans verbum sibi vult apponere rectum
Et substantiuum: vel quod vim seruat eorum.
Horum consimiles debet coniungere casus
Copula: personam dum pertineant ad eandem.

Vtrū triplex noīatiui regimen ab Alexaudro in textu sit sufficienter assignatū. Pro intellectiōe questiōis mote. Norandū est p̄mo ꝙ alexāder volēs determinare de regimine casuū passiuo. Primo ostendit quō noīatiu⁹ est p̄mus casuū habeat diuersimode in oratiōe regi. Et dicit ꝙ regimen noīatini fit trib⁹ modis. Primo a parte ante tm̄. vt homo currit. Scd̄o a parte post tm̄. vt sum homo. Tercio a parte ante ⁊ a parte post simul. vt ego sum homo. Primū tāgit cū dicit. Vult intransitio ⁊c. Secūdū tāgit cū dicit. Sepe vocās verbū. Terciū tāgit cū dicit. Hoꝝ ꝯsimiles. ¶ Quantū ad p̄mā partē alexāder vult talē regulā. Om̄e verbū ꝑsonale ꝑsonaliter positum finiti modi ꝯgrue regit vel regere potest noīatiuū vel noīatiuos. vocatiuū vel vocatiuos. exp̄ssum vel expressos. subintellectū vel subintellectos: vel aliq̄d positū loco talis vel taliū: Dicit p̄mo in ītellectu regule. Om̄e verbū ꝑsonale. ꝓpter excludere verbū impsonāle. q̄a tale nō regit noīatiuū a parte ante. sed poti⁹ obliquū. vt iohānis interest legere. Dicit secūdo. verbū ꝑsonale ꝑsonaliter positū. q̄a verbū ꝑsonale impsonaliter positū nō regit noīatiuū. sed obliquum. vt iuuat quādo ponit ꝑsonaliter regit noīatiuū. vt petr⁹ iuuat iohannē. sed qū

iuuat ponit impsonaliter tūc regit accusatiuū. vt me iuuat cantare. Unde versus. Si iuuat actiuū fuerit tūc auxiliat. Impersonale si sit delectat vbiq;. Dicit tercio finiti modi. ꝓpter verbū infinitiui modi qd nō regit noiatiuū a parte ante. sed accusatiuū. vt me amare deum est bonū. Dicit quarto cōgrue regit. ad denotandū ꝙ verbū psonale quādoq; actu regit noiatiuū. vt homo currit. Dicit qnto. vel regere potest. ad denotādū ꝙ nō requirit ad verbū ꝙ actu semp regat ntm̄. sed sufficit ꝙ aptū natū sit regere. Dicit sexto noiatiuū. ad denotādū ꝙ verbū psonale quādoq; regit vnū noiatiuū. vt Johānes currit. Dicitur septimo vel noiatiuos. ad denotādū ꝙ verbū psonale quādoq; regit plures noiatiuos. vt animal rationale mortale currit. Dicitur octauo vel vocatiuū. ⁊ hoc ponit scdm cōmuniū grāmaticoꝝ sententiā. q dicūt ꝙ vocatiuꝰ regit a verbo. vt petre lege. De isto tamen si hoc verū est dicet inferiꝰ. Dicit nono vel vocatiuos. ad denotadū ꝙ aliquādo verbū regit plures vocatiuos. vt animal rationale curre. Dicit decimo expssum vel expressos ꝓpter verba pme vel secūde persone: in qbꝰ intelligit noiatiuꝰ certꝰ. ⁊ sic talia verba nō habēt noiatiuū expssum. tamē habent subintellectū. Similiter hoc dicit propter verba exempte actiōis. vt ningit. pluit. choruscat. in qdꝰ etiā intelligitur noiatiuꝰ rectus. vt deꝰ vel natura. Verba aūt exempte actiōis sunt que significāt actū q nō dependet a nostra libera voluntate. Et patent in his metris. Fulminat atq; tonat. ningit. pluit atq; choruscat. Tonitruat. rorat ⁊ grandinat atq; pruinat. Istis noctescit superaddit atq; diescit. Dicit vltimo. vel aliqd positū loco talis vel taliū. ad denotādū ꝙ aliquādo infinitiuꝰ ponit loco noiatiui. vt legere est agere. que valet istā. lectio est actio. Similiter aduerbiū ponit loco noiatiui: vt diu est ꝙ rex venit. id est diuturnū tēpus. Similiter tota oratio ponitur loco nominatiui. vt amare deū est bonum. que valet istam. amatio dei est bona.

Notādū secūdo ꝙ alexāder in littera sequēti cum dicit. Sepe vocās verbū vult talē regulā. Verbū substantiuū. vocatiuū. vel verba habētia vires illoꝝ verboꝝ apta nata sunt regere vt in plurimū nominatiuū a parte post. Exēplū de verbo substātiuo. vt sum homo. De verbo vocatiuo. vocor cōradus. De verbo qd habet vim verbi substātiui. vt sto erectus. que valet istā. in stando sum erectus. De verbo qd habet vim verbi vocatiui. vt ordinor presbyter que valet tm̄. in ordinādo vocor p̄sbyter. Dico notanter vt in plurimū. qa scdm grāmaticos cōmunes sex modis fallit ꝙ verbū substāti

uũ nõ habet nominatiuũ a parte post. ⁊ hoc est verũ expr...
modis implicite bene habet. Primꝰ modus quãdo verbũ subs...
ponit̃ in ꝓpositiõe de est secũdo adiacẽte. vt ego sum. que valet ist...
ego sum ens. Secũdꝰ modꝰ quãdo verbũ substãtiuũ ꝯstruit̃ cũ gtõ q̃
significat locũ minorẽ. vt sum Cracouie. que valet istã. ego sum exi-
stens Cracouie. Terciꝰ modꝰ quãdo verbũ substãtiuũ ponit̃ in orati-
one ꝑ quã importat̃ possessio vel ꝑtinentia. vt liber est iohãnis. que
valet istã. liber ꝑtinet ad iohãnẽ. Quartꝰ modꝰ quãdo verbũ substã
tiuũ ponit̃ in oratiõe in qua ponit̃ ꝑpositio cũ suo casuali. vt ego sum
in scolis. que valet istã. ego sum ens in scolis. Quintꝰ modꝰ quando
verbo substãtiuo adiũgit̃ aduerbium loci. vt ego sum hic. que valet
istã. ego sum existẽs in isto loco. Sextꝰ modꝰ quãdo verbũ substanti
uũ est infinitiui modi. ⁊ habet accusatiuũ a parte post. vt scio te esse
bonũ. ¶ Sequit̃ corrollarie ꝙ licet in q̃nq; modis ꝑdictis verbum
substãtiuũ nõ habet noiatiuũ a parte post expresse. tamen implicite.
Patet corrollariũ ex resolutiõe orationũ ꝑdictarũ. Est etiã notandũ
ꝙ ntũs a parte post ꝯstructꝰ nõ tenet̃ ꝯuenire cũ verbo in numero ⁊
ꝑsona. sed hoc tm̃ requirit̃ ad noiatiuũ a parte ante ꝯstructũ. Unde
scdm̃ intentionẽ iohanis ianuẽsis in catholicon triplex est noiatiuus
scilicet. supponens. apponẽns ⁊ exponens. Ntũs supponẽs est q̃ red-
dit suppositũ verbo ꝑsonali. vt homo currit. Ntũs apponẽs est q̃ cõ
struit̃ cũ verbo a parte post. vt sum homo. Ntũs expouens est q̃ expo
nit rem ⁊ significatũ verbi. vt curritur. id est cursus fit. legit̃. id est le
ctio fit. Sequit̃ corrollarie ꝙ hec est ꝯgrua suz hoies. suz ailiia. patet
q̃a he oratiões sunt false. ergo sunt ꝯgrue Tenet ꝯsequẽtia. q̃a veruz
⁊ falsum ꝑsupponũt ꝯgruũ. vt dicit̃ ꝑmo Periermeniarũ. sed antece-
dens patet. q̃a q̃libet homo est vnꝰ homo. quilibet em̃ homo habet
vnã animã ⁊ vnã formã. modo forma est que dat rei ⁊ esse ⁊ vnitatem

Notãdũ tercio ꝙ Alexãder in ista littera. Horum
ꝯsimiles ⁊c. innuit terciũ modũ ꝯstruendi ⁊ regendi ipius nti. ⁊ vult
talẽ regulã. Verbũ substãtiuũ. vocatiuũ. vel verba habẽtia vires il
loꝝ verboꝝ substãtiuoꝝ ⁊ vocatiuoꝝ apta nata sunt regere a parte
ante ⁊ a parte post similes casus. q̃ casus similes debẽt significare ean
dẽ rem. vel denotari ꝑtinere ad eandẽ rem. Exẽplũ de verbo substã-
tiuo. Ego sum homo. De verbo vocatiuo. Ego vocor cõradus. De
verbo qd̃ habet vim verbi substãtiui. vt ego sto erectꝰ. Exemplũ de
verbo qd̃ habet vim verbi vocatiui. Ego baptisor cõradꝰ. Dico no
tanter in regula ꝙ illi casus q̃ regũt̃ a verbis substãtiuis vel vocati

nis ꝛc. debent ptinere ad eandē rem. vt homo est animal. Vel debent ptinere ad eandē rem. vt homo est asinus. vbi isti casus homo ꝛ asinus nō vere ptinēt ad eandē rem. tamē videnť ptinere ad eandem rem ratione copule vnientis ꝛ ꝓiungentis illos casus. Pro latiori huius regule intelligentia casus dicūť similes trib⁹ modis. primo quo ad significatū ꝙ scilicet significāt eadē rem. vt ensis. gladi⁹. homo. antropos. Sequiť corollarie ꝙ homo ꝛ asinus nō dicūť casus similes isto modo Scō casus dicūť sites quo ad denominationē. ꝛ sic homo ꝛ asinus dicūť casus similes. ꝙa denominanť eadē denominatione. ꝙa ambo dicūť nominatiui. Tercio casus dicūť similes quo ad officium Et sic isti casus dicunť similes ꝙ apti nati sunt exercere idem officiū ꝛ sic ntūs ꝛ vocatiuus dicūť casus similes. ꝙa habēt idem officiū. scilicet ꝓstrui cū verbo intrāsitiue. Dicit enī Prisscianus primo minoris. Ntūs ꝛ vocatiu⁹ absoluti sunt. id est intransitiue ꝓstruunť. Casus ergo isti dicunť in ꝓposito similes ꝙ apti nati sunt regi ab eodē regente. ex eadē vi. ꝛ ab eadē parte. Corollarie sequiť primo ꝙ ntūs ꝛ vocatiuus in ꝓposito dicūť casus similes. patet. ꝙa ntūs ꝛ vocatiu⁹ regunť ab eadē parte. ꝙa a parte ante. ꝛ ex eadē vi. ꝙa pone: vt cōmuniter grāmatici dicūť. Sequitur corollarie secūdo ꝙ gtūs ꝛ ablatiu⁹ in ꝓposito dicunť casus similes. patet. ꝙa regunť ab eodē regēte. et ex eadē vi. ꝙa ex vi plenitudinis. vt plenū gratia ꝛ veritatis. Sequitur corollarie tercio ꝙ accusatiuus ꝛ genitiuus in ꝓposito dicuntur casus similes. vt obliuiscor lectionis vel lectionem. Similiter dtūs ꝛ actūs. vt hic. do te deo. Sequiť corollarie quarto ꝙ ista ꝓsequentia nō valet. hoc verbū habet similes casus ante ꝛ post. ergo est oratio ꝓgrua. Patet de ista. petre sis iuste. patet ꝙa verbū substātiuuꝫ nō potest regere vocatiuū a parte post. cui⁹ ratio patebit in vno argumento.

Notādū est ꝯrto ꝛ vltimo ꝙ verbū substantiuū describiť sic. Verbū substātiuū est, qđ significat actū ꝓmo in substāt ijs repertum. Patet bonitas diffinitionis. ꝙa verbum substātiuuꝫ significat actum essendi. seu esse est illud cōmunissimum qđ in reb⁹ reperit Unde dicit autor de causis ꝓpositiōe quarta. Prima rerum creatura est esse. Cōmuniter autē verbum substātiuum describiť sic. est qđ significat puram essentiā rei sine ꝓnotatiōe actiōis vel passiōis. ꝙ essentia rei pura est specificabilis ꝑ terminum cuiuslibet ꝑdicamenti. De ꝑdicamēto substātie. vt ego sum homo. De quātitate. vt ego, suꝫ magnus. De ꝑdicamēto qualitatis. vt ego sum albus. De ꝑdicamento

relationis. vt ego sum pater. De actiõe. vt ego sum legens. De passione. ego sum percussus. De situ. Ego sum stans. De vbi. Ego sum in ecclesia. De quãdo. ego sum hodie. De habitu. ego sum tunicat⁹. Sequitur corollarie ꝓmo. Proprie loquẽdo solũ vnũ est verbũ substãtiuũ scilicet sum. Fio enĩ nõ importat purã essentiã. patet. ꝙa ꝓnotat factionẽ passiue. Fio enĩ est passiuũ huius verbi facio. Existo etiã nõ importat purã essentiã. sed essentiã ꝓpositã ex materia ⁊ forma. dicit existo quasi ex ⁊ isto. id est materia ⁊ forma. Sequit corollarie scõo ꝙ ꝓprie loquẽdo verbũ substãtiuũ ꝓprie nulli creature ꝓpetit. sed soli creatori. patet. ꝙa sum significat purã essentiã rei. sed in nullo creato est pura essentia nisi in solo deo. Dicit enĩ thomas in de ente ⁊ essentia. Oĩe creatũ est ꝓpositũ ex esse ⁊ essentia. sed solũ illud ꝓmũ est sua pura essentia. Vnde ⁊ scriptura dicit. Ego sum alpha ⁊ o. Ego sum via ⁊ veritas. de deo sermonẽ faciẽdo. Et ratio quare tria sunt verba substãntiua. ꝙa verbũ substãtiuũ significat substãtiã ⁊ essentiã rei. Sed substãtia est triplex. vt ostendit iecũdo de aĩa. materia. forma ⁊ totũ ꝓpositũ. Sum ꝓportionat materie vt cõmuniter. Dicit enĩ ꝓmo phisicor. Materia ꝓma est subiectũ cuiuslibet forme. Fio attribuitur ⁊ ꝓportionat formeꝙa forma fit ⁊ educit de potẽtia materie. Sed existo ꝓportionat toti ꝓpositio. totũ enĩ ꝓpositũ est ex materia ⁊ forma integra tũ. Vnde versus. Ars substantiua tria fert tũmodo verba. Sum simul existo fio nil ampli⁹ addo. ¶ Sed verbũ vocatiuũ est qõ significat generalẽ nominationẽ vel vocationẽ rei specificabilẽ per qualitatem ꝓprie denominationis. id est ꝑ nomen ꝓprium. vt ego voco⁹ petrus. ego nomino⁹ iohannes. Et sunt ꝙnq;. Vnde versus. Quinq; vocatiua dicas tũmodo verba. Nuncupo⁹ appello⁹ nomino⁹ voco⁹ quoq; dico⁹. Sequit corollarie ꝙ hec ꝓprie nõ est ꝓgrua Ego voco⁹ homo. patet. ꝙa verbũ vocatiuũ debet specificari per nomen ꝓpriũ. modo homo est nomẽ appellatiuũ. Hec tamẽ admittit Ego voco⁹ homo tanq; ꝓgrua. patet. ꝙa est vera. ergo est congrua. Tenet ꝓsequẽtia. ꝙa verũ ⁊ falsum ꝑsupponunt ꝓgruũ. vt patet ꝓmo. Periarmeniarũ. Corollarie sequit scõo ꝙ sustineri potest quorũdaꝫ grãmaticoꝝ opinio que dicit ꝙnq; esse verba vocatiua in voce actiua. ⁊ ꝙnq; in voce passiua. licet plures autentici solũ verba vocatiua ponunt in voce passiua. De isto tamen dicet inferi⁹. Sequit corollarie tercio ꝙ ambe iste sunt ꝓgrue. Ei vocabis nomen eius iheſum. vl vocabis nomen ei⁹ iheſus. patet. ꝙa scõm plurimos grãmaticos vocabis in istis oratiõib⁹ est verbũ vocatiuũ. ⁊ regit vtrobiq; post se

nominatiuū. In pma eñ cū dicit. vocabis nomen eius ihesuz. ihesuz ponit materialiter pro suo nō. patet auctoritate Marsilij. qui in suis suppositcōib⁹ ponit talē regulā. Casus rectus a verbo vocatiuo a parte post supponit materialiter: vt ego vocor iohānes. iohannes supponit materialiter. Similes eñ oratiōes plures inueniuntur in scripturis diuinis. Unde Lucc pmo dicit. Uocabis nomen eius iohannē. Et ibidē. Uocabis nomē eius ihesum. Et in eodē capō dicit. Uocabāt eū nolē patris sui zachariā. Et ibidē etiā dicit. Uocabit iohānes. Scriptura eni diuina nō subiacet regulis grāmatice. Unde dicit Augustin⁹. Indignuz eni existimo vt verba celestis oraculi sub regulis restringā donati. Unde versus. Pagina diuina non vult se subdere legi. Artis grāmatice nec vult ipa regi. ¶ Uerbū aūt habens vim verbi substātiui est qđ resoluit in ppriū gerundiū t in hoc verbū substātiuū sum vel in eius cōdeclineū. vt sto erectus. que valet istā. ego in stando sum erectus. ¶ Sed verbū habens vim verbi vocatiui est qđ resoluit in ppriū gerundiū t in hoc verbum voco vel eius pdeclineū. vel in aliud verbū vocatiuū. vt ordinor pbyter. que resoluitur sic. ego in ordinando voco vel nominor presbyter. Istis notabilibus sic stantibus est:

Cōclusio respōsalis: triplex noiatiui regimē ab aliquando in textu est sufficiēter assignatū. patet veritas pclusionis ex his que dicta t determinata sunt in notabilibus.

¶ Arguit pmo pma pmā partē pclusiōis. Uerbum psonale nō regit nominatiuū a parte ante. pbat sic. Inter regēs t rectū debet esse proportio modoz significādi. sed inter verbū psonale t noiatiuū nō est pportio modoz significādi. igit. Maior. qa regimē grāmaticale oritur ex pportiōe modoz significādi. Minor pbat. qa verbum significat accidēs. noiatiu⁹ significat substātiā. modo substātia t accidens sūt pmo diuersa. Dicit eni pmo phisicoz. Substātia t quātitas si sūt duo sunt t nō vnū. Dico verū argumētū pcludit q verbū psonale t nominatiuus absolute psiderata ratiōe modoz significādi essentialium sunt diuersa t nō pportionant. sed tamē psiderata in respectu t habitudine vnius ad alterū. t quo ad modos significādi accidētales vnū pportionat cū alio. De quibus modis significandi dictum est prius ¶ Arguit scdo. Uerbū psonale nō regit noiatiuū a parte ante. pbat sic. Min⁹ dignū nō regit mai⁹ dignuz. sed noiatiu⁹ est pstructibile plus dignum qz verbuz psonale. ergo verbum psonale nō regit noiatiuuz Maioz. qa sicut in natura magis dignum semp regit min⁹ dignum.

sic etiã debet esse in arte. cũ ars imitat̃ naturã scdo phisicoꝝ A...
q̃a verb ũ significat accidẽs sed ntũs substãtiã. modo substantia e.
prior ⁊ dignior accidente. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ v̄bũ ab
solute ꝯsideratũ. similiter ntũs. tũc significatũ nti est digni⁹ significa
to verbi. sed ꝯsiderãdo verbũ sub illo respectu quo regit ntm̃. tũc be
ne verbũ est pars nobilior. q̃a dicit̃ tercio de aĩa. Omne agens p̃stan
tius est passo. vt sic. dũ em̃ pulex mordet hoiem. sic agens est nobili
or hoĩe passo.

¶ Arguit̃ tercio. Verbũ ꝑsonale nõ regit ntm̃ a parte ante. ꝓbatur
q̃a sequeret̃ ꝙ illa esset ꝯgrua. albus currit. ꝓbat̃. q̃a hoc verbũ ꝑso
nale currit habet ntm̃ a parte ante scilicet albus. Constat aũt ꝙ illa
nõ est ꝯgrua. albus currit. q̃a adiectiuũ in masculino ⁊ feminino gene
re positũ nõ reddit suppositũ verbo. vt dicũt grãmatici. Dico ꝙ con
clusio nõ intelligit̃ absolute ꝙ verbũ ꝑsonale req̃reret ⁊ regeret ab
solutequẽlibet ntm̃. sed regit ntm̃ sibi ꝓportionatũ q̃ significat subsi
stenter. modo adiectiuũ significat adiacẽter. Rõ aũt isti⁹ quare adie
ctiuũ nõ reddit suppositũ est ista. q̃a suppositũ significatione formali
debet significare rem a qua potest egredi ⁊ causari act⁹ verbi. sed ad
iectiuũ significatõe formali nõ significat rem a qua potest egredi act⁹
verbi ⁊ causari. patet. q̃a adiectiuũ significat accidens. modo acci
dens nõ est causa actus verbi. sed actus potius sunt singulariũ ⁊ sup
positorũ. vt patet primo methaphisice.

¶ Arguitur quarto. Verbũ ꝑsonale nõ regit noĩatiuũ a parte ante.
ꝓbat̃. sic in ista oratiõe. legere ⁊ nõ intellegere est negligere. ꝓbat̃. q̃a
hoc verbũ ꝑsonale est regit infinitiuũ legere. similiter ĩtelligere. Sic
etiã est in ista. Legere est agere. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ ver
bũ ꝑsonale regit infinitiuũ a parte ante. nõ ratiõe sui. sed ratiõe nti ĩ
clusi. Et sic licet in ista oratiõe. legere est agere. nõ regit̃ ntũs exp̃sse
tamẽ implicite. q̃a valet tm̃. lectio est actio. Similiter ista. Legere ⁊
nõ intelligere est negligere. valet tm̃. lectio ⁊ nõ intellectio est negle
ctio.

¶ Arguit̃ q̃nto. Verbũ ꝑsonale nõ regit cõgrue ntm̃ a parte ante. ꝓ
batur in ista oratiõe. amat⁹ sum. ꝓbat̃. q̃a suppositũ amat⁹ est tercie ꝑ
sone. ⁊ appositum sum est p̃me ꝑsone. igitũr nõ est ꝯueniẽs. Nec po
test dici ꝙ hic amat⁹ sum esset vna dictio. patet. q̃a al's de ꝑfecto. vt
de oratiõe fieret imꝑfectũ. vt dicẽdo. vt ꝓbat Johãnes ianuensis in
catholiton. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ in ista oratiõe. amat⁹ suꝫ
ly amat⁹ nõ reddit suppositũ huic verbo sum. sed hoc suppositũ ego

subintellectū. ⁊ valet tm̄. ego sum amatus.

¶ Arguit̄ sexto. Uerbū substātiuū nō regit nomiatiuū a parte post ꝓbat̄ in ista oratiōe. Materia ꝓpositiōis est extrema ꝓpositionis. ꝓbat̄. q̄a om̄e regimē debet esse oratio ꝯgrua. sed hec nō est oratio cōgrua. ergo nō est regimen. materia ꝓpositiōis est extrema ꝓpositionis. Maior est nota. q̄a regimen oritur ex ꝓportiōe modoꝝ significādi vt dictū est. ergo regimen est oratio ꝯgrua. Minor patet. quia verbū debet se ꝯformare cū ntō recto. sed hic nō est sic. igit̄. ꝓbatur. q̄a hoc verbū substātiuū est. est singularis numeri. ⁊ ntūs extrema ē pluralis numeri. Sic similiter argueret̄ de istis. sum hoies. sum animalia. Dico verū argumētū ꝯcluderet si requireret̄ cōuenientia ⁊ ꝓportio cū ntō apponente ⁊ verbo a parte post. modo dictū est ante in notabili scdo q̄ solū requirit̄ cōuenientia inter nominatiuū supponētem ⁊ verbū personale. modo in ista oratiōe. materia ꝓpositiōis est extrema ꝓpositionis. ly extrema est ntūs apponens.

¶ Arguit̄ septimo. Uerbū vocatiuū nō regit ntm̄ a parte post. igit̄. ꝓbat̄ antecedēs. q̄a in ista oratiōe. Uocabis nomē eius ihesum. ꝓbabatur. q̄a ihesum est accusatiui casus. Dico verū argumētū cōcluderet si ihesum in p̄dicta oratiōe esset acti casus. sed dico q̄ ihesum in dicta orātiōe est nti casus. q̄a supponit materialitet ꝓ suo nominatiuo ihesus. Dictū em̄ est ante q̄ terminus sequens verbū vocatiuū supponit materialiter.

¶ Argult̄ octauo. Uerbū substātiuū nō regit similes casus ante et post. igit̄. ꝓbat̄ in ista oratōe. Petre sis iustus. ꝓbat̄. q̄a nominatiuꝰ ⁊ vocatius sunt casus distincti. Dico verū argumētū ꝯcludit q̄ noiatiuus ⁊ vocatiuꝰ nō sunt casus similes quo ad denominatioē. sed bene sunt similes quo ad officiū. q̄a ambo ꝯstruunt̄ intransitiue.

Ex vi persone rectum regit iuitialem.

Rectum qui sequitur verbi natura gubernat.

Querit̄ vtrū ntūs a parte ante cōstructus regat̄ ex vi ꝑsone. a parte post ex vi nature. Pro intellectu questionis mote. Notādū p̄mo q̄ postq̄ alexāder ostēdebat triplex regimē nti. ostendit ꝯsequēter ex qua ꝓportiōe modoꝝ significādi orit̄ regimē nti tā a parte ante q̄ a parte post. Dictū est em̄ ante q̄ regimē orit̄ ex proportiōe modoꝝ significādi. Uult ergo in textu alexāder duas regulas. Prima. Uerbū ꝑsonale ntm̄ vel vocatiuū a parte ante rectū regit̄ eū ex vi ꝑsone. vt homo currit. Scda regula. Uerbū substātiuū. vocatiuū. vel verbū habēs vim illoꝝ verboꝝ regit a parte post ntm̄

er vi nature. Per rectū ergo in pma regula alexāder itelligit fm cos grāmaticos tā ntīm q̄ vtīm. tā enī ntūs q̄ vtūs ꝓstruit ꝛ regit a pte ante a vbo ꝓsonali. licet poriores grāmatici dicūt vtīm nō regi a pte ante. Dicit aūt vtūs rectꝰ triplici de causa. Primo ratiōe terminationis. qa vt in plurimū vtūs eiusdē est terminatiōis cū ntō. Secundo vtūs dr rectꝰ ratōe significatiōis. qa nullꝰ casuꝰ ita ꝓprius est ntō in significatiōe sicut vtūs. Tercio ratiōe officij. qa vtūs habet idē officiū cū ntō. Dicit enī ꝓscianꝰ primo minoris. Ntūs ꝛ vtūs absoluti sūt ꝛ intrāsitiue ꝓstruūt. Per rectū aūt in scda regula itelligit solū rectꝰ pmariꝰ. id est ntūs. Nō. qa vtūs nō pt regi a pte post a vbo. Hec enī nō est ꝓgrua. Petre sis iuste. sed hec. petre sis iustꝰ. Et rō quare vtūs no regit a pte post fm iohānē ianuēsem est hec. qa vtūs est terminꝰ excitationis. vt dicendo. petre. sed excitatio cum suo termino ꝛ fine naturaliter p̄cedit verbū. res enī excitat ad aliquem actū faciēdū. vt o petre veni. Nō est ergo intelligibile vocatiuus regi a parte post a verbo. quinimmo ꝛ eius modo significandi repugnat.

Notādū scdo q̄ vis regiminis nō est alīcui ficausa quare vna dictio regit aliā. Causa aūt huiꝰ quare vna dictio regit aliā dicta est pri. qa scz vna significat depēdētiā ꝛ alia tminat eiꝰ depēdētiā. vbū ergo regit ntīm a pte ante ꝓpter hoc. qa vbū significat depēdētiā ꝛ ntūs tminat illā depēdētiā. vt etiā dictū est ante. Q̄ aūt vbū significat depēdētiā ratio huiꝰ dicta est ante. q̄ vbū ꝓcat actū ꝛ accidēs. accidēs aūt nō pt ꝓse esse. sed requirit subiectū in quo possit subsistere. Requirit ergo verbū ꝓsonale ntīm significatē aliqd subsistēter. Pro latiori intellectiōe huiꝰ. Notādū depēdētia vbi est duplex quedā generalis ꝛ quedā ꝓcialis. Depēdētia generalis est q̄ conuenit omni verbo. vt significare actū. ꝛ ratōe illi⁹ q̄libet vbū regit noiatiuū a pte ante. Alia est aūt depēdētia vbi specialis. ꝛ ista tminat q casum a parte post recti. ꝛ illa puenit tātū aliq̄b⁹ vbis ꝛ nō omnibus. Que depēdētia verbi a pte post tminat q̄nq; modis. q̄nq; p noiatiuū vt sum hō. q̄nq; p accusatiuū. vt lego lectionē. q̄nq; p ablatiuū. vt vtor pane. Sequit corrollarie q oīa verba ꝓsonalia regūt noiatiuum a pte ante. ratio qa omnia verba habēt eādē depēdētiā generalem vt probatum est. Sequitur corrollarie secundo q diuersa verba regunt post se diuersos casus. Ratio. quia diuersa verba habent diuersam dependentiam a parte post. ꝛ secundū q illa dependentia variatur scīm hoc etiam variatur a parte post regimen verbi.

Recti nti
ui

Accidens q
mīgre po
ꝓsse?

Depen de
est actus

Notādū tercio ꝙ ꝑ ꝑsonā in ꝓposito possum⁹ intel
ligere duo. Primo ꝑ ꝑsonam possumus intelligere accidens qđ est ꝑ-
sona. ⁊ sic alexāder vult tm̄ ntūs regit ex vi ꝑsone a parte ante. id est
inter noiatiuū a parte ante rectū. ⁊ verbū ꝑsonale reqrit ꝯuenientia
⁊ ꝓportio ꝑsone. Ratio. q̄a inter suppositū ⁊ appositū requirit ꝯueni
entia ꝑsone. modo ntūs a parte ante rectus a verbo ꝯstruit in ratio-
ne suppositi. ⁊ verbū ꝑsonale in ratione appositi. Et si aliq̄s diceret
tameu inter nominatiuū a parte ante rectū ⁊ verbū ꝑsonale etiā raq̄
ritur cōuenientia numeri. quare ergo alexander nō dixit etiā ex vi
vel cōuenientia numeri. Dicūt grāmatici ꝙ ꝯuenientia numeri com
prehendit sub ꝯuenientia persone. Ratio q̄a numer⁹ ⁊ ꝑsona sunt ac-
cidentia ꝯiugata. sic ꝙ in quacūq̄ parte reperit ꝑsona ibi etiā nume-
rus. vt in noie ꝓnoie. participio ⁊ verbo reperit numer⁹. in q̄b⁹ etiā
reperit ꝑsona Ratio aūt isti⁹ quare alexāder dixit. Ex vi ꝑsone poti⁹
q̄ numeri sunt due cause. Prima. q̄a ꝑsona plus exp̄mit naturā verbi
q̄ numer⁹ verbū em̄ describit ꝑ ꝑsonā ⁊ nō numerū. vt patet ꝑ dona
tū. Alia ratio. q̄a ꝑsona est accidēs qđ respicit substātiā. numer⁹ aūt
respicit qualitatē. que qualitas est accidens. niodo substātia est pri-
or accidēte vt patet septimo methaphisice. A p̄ncipaliori aūt debet
fieri denominatio: Scđo ꝑ ꝑsonā possumus intelligere modū sinifi-
candi generalē verbi. ratiōe cui⁹ verbū ꝑsonale regit nominatiuum
a parte ante. ⁊ sic alexander vult tm̄. verbū ꝑsonale regit nominati-
uū a parte ante ex vi ꝑsone. id est ratione modi significnadi genera-
lis ip̄ius verbi. de quo modo significandi dictū est sufficienter in no-
tabili secundo.

Notādū q̄rto ⁊ vltimo ꝙ ꝑ naturā verbi in littera
intelligit specialis modus significādi verbi substātiui. vocatiui vel
verbi qđ habet vim illoꝝ verboꝝ. Regi ergo nominatinū ex vi na-
ture est ip̄m regi ratiōe specialis modi significandi verbalis. de quo
modo significādi dictū est sufficiēter in notabili secūdo. Rō aūt isti⁹
quare verbū substātiuū reqrit vnū nominatinū a parte ante ⁊ aliuꝫ
a parte post est ista. q̄a talia verba importāt ⁊ habēt recte dependen
tiā vnā a parte ante. ratiōe cui⁹ regunt nominatiuū a parte ante. et
aliā dependētiā a parte post. ratōe cuius regunt nominatiuū a parte
post. Prima vocatur generalis. scđa autem specialis. Istis notabili
bus sic stantibns est.

Cōclusio respōsalis. Nominatin⁹ a parte ante con

structus regitur ex vi psone. sed a parte post ex vi nature. ¶ hui⁹ ꝯclusiōis patet ex notabilib⁹ ⁊ ex his que dicta sunt.

¶ Arguitur pmo. Intrāsitio nō reqrit nominatiuū a parte ante: igitur littera falsa. pbatur antecedens. Intrāsitio est intrāsiuiua ꝯstructio. sed ꝯstructio intrāsitiua nō reqrit nominatiuū a parte ante. igit pbatur maior ex cōmuni expositōe text⁹. Minor: qa si ꝯstructio itrāsitiua reqreret nominatiuū p supposito tunc esset dicēdū. homo homo currit. ⁊ sic ꝯmitteretur nugatio. Dico q alexāder dicēs in textu intrāsitio nō intelligit ꝯstructionē intrāsitiuā in actu. sed in fieri. vt verbū psonale qd est ꝯstructio intrāsitiua in fieri. ⁊ hoc verbū psonale reqrit nominatiuū p supposito. ⁊ isto modo accipitur intransitio materialiter. Alij tamē dicunt. ⁊ meli⁹. hic intrāsitio capit formalit. p dependētia verbi a parte ante. ⁊ sic exponunt litterā. intrāsitio. id est dependentia verbi a parte ante requirit nominatiuū p supposito

¶ Arguit scdo. Ntūs nō regitur ex vi psone a verbo psonali. igitur regula falsa. pbatur antecedēs. Ntūs nō regitur ex vi numeri. igit etiā nō regitur ex vi psone. Tenet ꝯsequentia. qa numer⁹ ⁊ psona sūt accidētia ꝯiugata. ergo qua ratiōe regitur ex vi vnius. eadē ratione regitur ex vi alteri⁹. antecedēs autē est notū. Dico q ꝯuenientia numeri comprehenditur sub conuenientia persone.

¶ Arguitur tercio. Verbū substantiuū nō regit nominatiuū a parte post. pbatur sic. Verbum substantiuum regit nominatiuum a parte ante. ergo nō regit nominatiuū a parte post. Tenet ꝯsequētia. qa idē solū facit idem. vt patet scdo de generatiōe. Dico q idem solū facit idem eodē modo se habens. modo verbū substātiuū aliter se habet vt regit nominatiuū a parte ante. ⁊ aliter vt regit nominatiuum a parte post. quia nominatiuū a parte ante regit ex vi generali. nominatiuū aūt a parte post ex vi speciali.

¶ Arguitur quarto. Verbū substātiuū nō regit nominatiuū a parte post ex vi nature. pbatur. Natura est vis insita rebus naturalibus. sed verbū snbstantiuū nō est ens naturale. igitur verbū substantiuuz nō regit nominatiuū ex vi nature. Maior. qa natura est vis insita rebus ex similibus similia pducēs. Minor. qa verbū substātiuum est vox significatiua. mō intellectus est causa vocū significatiuarū. Dico verū argumētū ꝯcludit q natura pprie sumpta est vis ⁊ virt⁹ impressa rebus naturalibus. sed hic capitur natūra cōmuniter pro modo significandi speciali verbi substantiui aut vocatiui.

De appositione.

Apponens duplices substantiuos sibi iunges.
In casu simili: poterit̃q genus variari
Tunc illos ad rem spectare decebit eandem.
Et plus commune precedere debet in istis.
Sicut homo sortes. animal capra consimilesq;.

Utrũ inter q̃nq; figuras cõstructionis appositio existens ꝑma ab alexãdro sit sufficienter assignata. ꝓ intellectione questionis mote Notandũ est ꝑmo q̃ questio hec duo querit. Primo querit vtrũ figure ꝓstructiõis solũ sint q̃nq;. Scõo querit vtrũ appositio existens ꝑma figura ꝓstructiõis ab alexãdro sit sufficienter assignata. ꝓ parte ꝑma questionis intelligenda. Notandũ figura vt attribuit figuris locutiõis t ꝓstructiõis sic describit scõm Johannẽ ianuensem. Est licentiosa improprietas vsu. auctoritate vel cõmoditate approbata. In qua diffinitione dicit ꝑmo figura ẽ improprietas licentiosa ad denotandũ q̃ figure in grammatica admittũtur. si em̃ figure essent simpliciter improprietates t vicia nullo modo admitterent. Admittuntur autem ꝓpter vsum. quia vsitati sumus talib⁹ orationibus vti. Aut admittunt̃ ꝓpter hoc. qa tales orationes aut similes orationes inueniunt̃ in scripturis diuinis. aut scriptis poetaꝝ Hoꝝ autem scripta repudiare t infamare nõ est rectũ. Dicitur enim ꝑmo celi. Oportet patribus credere t eoꝝ dicta grate suscipere. Admittuntur etiã figure aliqua alia cõmoditate t conuenientia. scilicet ꝓpter breuitatẽ. aut metrũ. aut similẽ causam. vt postea dicetur. Iste autem ita diffinit figurã. Figura est vicii ratione vel rationibus excusabile. Et est duplex figura. scilicet locutionis t ꝓstructionis. Locutionis est figura peccans cõtra cõmunẽ modũ loquendi. nihil tamen incongruitatis cõtinens. vt quando pars ponit ꝓ toto. vt animus mulieris est mihi nuptus. id est desponsatus. in qua oratione animus mulieris q̃ est pars mulieris ponit ꝓ tota muliere. nõ em̃ solũ aia desponsat mulieris. sed tota mulier. Sic econuerso etiaꝝ aliquando totũ ponitur ꝓ parte. vt affer mihi fontẽ. fontẽ ponitur ꝓ parte fontis. Figura autem constructionis est improprietas causata contra ꝑcipia artis grammatice t regulas grammaticales Et tales figure ꝑcipales sunt quinq;. Unde versus. Plures structure nõ sunt nisi quinq; figure. Synthesis anthitesis prolemsis zeuma silempsis. Sub synthesi comprehendit appositio t euocatio. Et dicit

sin quod est con. t thesis positio. quasi immediata positio duorum vel plurium suppositorum ad inuicem. De anthitesi determinatur in tercia parte alexandri in capitulo de figuris. Silempsis autem grece. latine valet sicut conceptio. Et dicitur a sun quod est con t tempsis captio Zeuma autem t prolempsis sub propriis nominibus exprimuntur. Dico autem notanter q tñ quinq sunt figure constructionis principales. quia adhuc additur vna. videlicet synodoche. que etiam fit cum impropietate t dispropositione accidentiū grammaticaliū. vt albꝰ dentem. sed ista est minus principalis. De ista patebit in capitulo de regimine accusatiui.

Notandum secundo Appositio vt elicitur ex littera Alexandri describitur sic. Est duorum vel plurium nominum substantiuorum. eandem rem significantium. similium casuum. eorundē vel diuersorum generum. quorum vnum est magis commune t precedit. t aliud est minus commune t sequitur. si non fuerit ibi dictio equiuoca immediata t permissiua associatio.

Pro cuius diffinitionis intellectu. Sciendum q in ista diffinitione pro genere ponitur immediata t permissiua associatio. Et in hoc conuenit appositio cum euocatione. Et ratio quare constructibilia causantia appositionem debent coniungi immediate Quia coniunctio coniungit ea que significant diuersa. Cōstructibilia autez in appositione debent significare eandem rem. t ergo inter ea non ponitur coniunctio. Alia ratio. Quia constructibilia in appositione habent se vt determinatio t determinabile. vt specificans et specificabile. modo inter determinationem t determinabile non ponitur coniunctio. Determinabile enim habet se vt potentia. t determinatio vt actus. modo ex actu t potentia fit vnum immediate. vt patet secundo de anima. t octauo methaphisice. Aliquando tamen inter constructibilia causantia appositionem potest poni coniunctio causa ornatus. vt coniunctio expletiua. que coniuncta ornat. vt animal scilicet homo. Dicitur secundo in diffinitione duorum vel plurium nominum substantiuorum. ad denotandum q appositio aliquādo fit inter duo nomina substantiua. aliquando inter plura. t illa plura debent se sic habere q magis t plus commune debet precedere. et minus commune debet sequi. Exemplum primi. animal homo. exemplum secundi. substantia. corpus. animal.

Dicitur tercio in diffinitiõe substãtiuoꝝ. ad innuendũ ꝙ inter adiectiuũ ⁊ substãtiuũ nõ fit appositio. vt albus homo. Rõ. q̃a appositio includit aliqd̃ viciũ. sed oratio in qua adiectiuũ cõstruit cũ substantiuo est simpliciter ꝯgrua. Dicit quarto in diffinitiõe. similiũ casuũ: q̃a si ꝯstructibilia essent diuersoꝝ casuũ nõ esset appositio. vt animal socratis. Ratio aũt huius quare ꝯstructibilia in appositiõe debẽt esse eiusdẽ casus. q̃a si cõstructibilia essent diuersoꝝ casuũ tũc oratio aut esset simpliciter cõgrua. vt animal socratis. aut simpliciter incõgrua vt filius socratẽ. modo appositio nec est simpliciter cõgrua. nec simpliciter incõgrua. vt em̃ postea dicet figure ꝯstructiõis sunt medium inter orationes simpliciter cõgruas ⁊ simpliciter incõgruas. Dicit q̃nto in diffinitiõe. quoꝝ vnũ est magis cõmune ⁊ alterũ min⁹ cõmune: q̃a si ꝯstructibilia essent eque cõmunia nõ esset appositio. vt ensis gladius mucro. Similiter si ꝯstructibilia essent desperata nõ esset appositio. vt asinus bos. Unde illud ꝯstructibile dicit magis cõmune qd̃ significatiõe totali significat om̃e illud qd̃ significat aliud ꝯstructibile ⁊ cũ hoc plus. vt animal respectu hom̃is. homo respectu iohãnis: Dicitur sexto in diffinitiõe. sic ꝙ magis cõmune p̃cedit ⁊ minus cõmune sequatur. q̃a si min⁹ cõmune p̃cederet ⁊ magis cõmune sequeretur nõ esset appositio. sed nugatio ⁊ sup̃fluitas. ⁊ vnius ⁊ eiusdẽ inutilis repetitio. vt homo animal. Ratio huius q̃a magis commune actu includitur in min⁹ cõmuni. vt animal actu includitur in hoĩe. superflue ergo ponererur ibi minus cõmune ante magis cõmune. Unde ista homo animal valet tm̃. homo animal animal. Dicit septimo ⁊ vltimo in diffinitiõe. si nõ fuerit ibi dictio equoca. q̃a si in oratiõe appositoria poneretur dictio equoca tũc min⁹ cõmune potest p̃cedere. vt canna vnda. in qua ly canna est min⁹ cõmune ⁊ vnda plus commune. canna enĩ significat tantũ vnũ fluuiũ. sed vnda significat oẽs fluuios ⁊ aquas. Similiter hic canis sydus. canis est min⁹ cõmune ⁊ p̃cedit. ⁊ sydus plus cõe ⁊ sequit. canis enĩ significat tãtũ vnã stellã ĩ signo cancri. que est maxima stellaꝝ. a qua dicũtur dies caniculares. sed sydus significat oẽs stellas ⁊ sydera. Ratio autem istius quare in equiuocis minus commune precedit. quia tunc tollitur equiuocatio. ⁊ ergo grammatici hoc admittunt. Dicitur vltimo in diffinitione eorundem generum vel diuersorum. ad denotandum ꝙ constructibilia in appositione quandoqꝫ sunt eiusdem generis. vt vir medicus. quandoqꝫ autem diuersorum generum. vt animal homo. homo socrates.

¶ Sequit corrollarie pmo q ꝓprie loquēdo hic nō est appositio. magister iohānes. virgo maria. Ratio qa appositio fit inter ꝯstructibilia que habēt se vt magis ⁊ min⁹ cōmune. id est superi⁹ ⁊ inferi⁹. constat aūt q magister nō est superi⁹ ad iohānē. patet. qa superi⁹ ⁊ inferius debēt esse de eodē genere ⁊ p̄dicamēto. ꝯstat aūt q magister ē de p̄dicamento qualitatis de p̄ma specie. magister em̄ dicit habitū scientie. iohānes aūt est de p̄dicamēto substātie. ⁊ est p̄ma substantia. Similiter virgo est in p̄dicamēto qualitatis. qa dicit naturalē impotentiā. maria aūt est de p̄dicamēto substātie. Sequit corrollarie secūdo q appositio generaliter accepta vt est additio specificatiua min⁹ cōmunis ad magis cōmune. nō solū fit inter noia substātiua. sed etiam adiectiua. vt coloratū albū. similiter inter ꝓnoia. Dicit em̄ p̄scianus p̄mo minoris q hoc ꝓnomē ip̄e est appositoriū triū ꝑsonaruz. potest em̄ addi ꝓnoibus p̄me ꝑsone. vt ego ip̄e. Scde ꝑsone. vt tuip̄e. Tercie ꝑsone vt ille ip̄e. Similiter inter verba fit appositio cōmuniter capta. vt legere agere. Sic etiā inter participia. vt agens legens. Sil⁹ inter aduerbia. vt intus hic.. aliqaaliter bene. semp hodie. valde bene. Sequitur corrollarie tertio q accipiēdo appositionē ꝓprie vt alexander capit solū fit inter substātiua vt dictū est in diffinitione.

Notādū tercio q oratiōes figuratiue nō sunt simpliciter ꝯgrue nec simpliciter incōgrue. sed sunt medie inter oratōes ꝯgruas ⁊ incōgruas. Ratio p̄mi. qa si essent simpliciter ꝯgrue nullum includecent vitiū. ꝯstat aūt q in qualibet oratiōe figuratiua est aliqd vitiū.. Ratio scdi. qa si esset simpliciter incōgrua nullo modo admitteret. ꝯstat aūt q oratiōes figuratiue admittunt in grāmatica ⁊ excusant. Vitiū ergo in appositiōe est. qa in eo ponunt duo substātiua noia. ⁊ nullū ponit i gtō. ⁊ sic peccat ꝯtra hoc p̄ncipiū ⁊ regulā grammatice. quādo in aliqua oratiōe ponunt duo substātiua noia tūc vnū illoꝝ debet poni in gtō. Unde versus. Si substātiua tibi fuerint bina locanda. Tūc reliquū reliquo iunges in gtō. Rō aūt excusans est duplex. scilicet generalis ⁊ specialis. Generalis est que ꝯuenit omnibus figuris. Et est triplex. Prima est breuitas. Breui⁹ em̄ est dicere animal homo. q̄ animal qd est homo. Scda melior memoria. melius em̄ memoramur de paucis q̄ de multis. Tercia est metrū. sepius em̄ oratio appositoria potest poni in metro vbi sua oratio circūlocutiua poni nō potest. Rō aūt excusans specialis est duplex. Prima est specificatio. min⁹ em̄ cōmune specifocat magis cōmunne Scda ꝓpter tollere equocationē. vt hic. canis sydus. sydus em̄ significat om̄ia syde-

ra. canis aūt solū vnū. ⁊ cū dico canis sydus. solū syd⁹ accipit ꝑ vna stella. Similiter hic. canna vnda.

Notādū q̄rto ⁊ vltimo. Dupplicitet possum⁹ loqui de appositiōe. Primo quo ad ei⁹ formā tm̄ que ꝯsistit in vniōe durū substātiuoꝝ. quoꝝ vnū est magis cōmune ⁊ alterū min⁹ cōmune. ⁊ isto modo appositio potest fieri sine verbo. verbū em̄ nō est de necessitate oratiōis appositorie. Alio modo possumus loq̄ de oratiōe appositoria quo ad ei⁹ formā ⁊ finē grāmatice. que est facere ⁊ exprimere ꝑfectā sententiā ⁊ orationē ꝑfectā. ⁊ isto modo requirit verbū Oratio em̄ ꝑfecta nō potest esse sine verbo. Primo modo alexāder loquit de appositione. secūdo modo Priscian⁹. Quādo ergo verbū ponitur in oratione appositoria tūc ꝑmus ntūs regit ex vi ꝑsone. sed secūdus ex vi appositiōis. Sed si nullū verbū ponit. ambo ponunt absolute. Licet aliq̄ grāmatici dicunt ꝙ ambo nti regunt ex vi persone a parte ante a verbo. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Inter q̄nq̄ figuras cōstructionis appositio est ꝑma. ⁊ ab alexandro est sufficienter assignata: Patet veritas conclusionis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit ꝑmo. Plures sunt figure ꝯstructiōis q̄ q̄nq̄. ꝓbat. q̄a synodoche etiā est figura ꝯstructiōis. ꝓbat. q̄a figura ꝯstructiōis peccat ꝯtra ꝑncipia ⁊ regulas grāmatice. sed synodoche est huiusmodi. igit synodoche est figura ꝯstructiōis. Maior patet ex diffinitione figure ꝯstructiōis. Minor patet in ista oratiōe. albus dentē. in qua adiectiuū ⁊ substātiuū discōueniūt i casu. albus em̄ est nti casus. ⁊ dētē accusatiui casus. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ tm̄ q̄nq̄ sunt figure ꝯstructiōis ꝑncipales. modo synodoche est minus ꝑncipalis. quia aliquādo fit sine vicio inquantū est figura locutiōis.

¶ Arguit scdo. Plures sunt figure ꝯstructiōis q̄ quinq̄. ꝓbatur sic. quia soleocism⁹. barbarism⁹ etiā sunt figure ꝯstructiōis. ꝓbat ꝑ donatū in libro de barbarismo ⁊ soleocismo. Dico ꝙ donat⁹ nō vult ꝙ barbarismus ⁊ soleocism⁹ essent figure ꝯstructiōis. sed vult ꝙ sunt vitia inexcusabilia. Figura aūt ꝯstructiōis est vitiū excusabile. Unde barbarismus est quādo syllaba vel littera indebite ꝓfert quo ad accētū. vt dicēdo. domin⁹. domina. media ꝓducta. Sed soleocismus est indebita vnio dictionū ⁊ incongrua cōtra regulas grāmāticales. Ut meus mater. mea pater.

¶ Arguit tercio. Nulla figura constructionis in grāmatica est possibilis. ergo conclusio falsa. ꝓbat antecedens. Si figura constructio-

nis in grāmatica esset possibilis. maxime q̄ oratio appositoria figurata esset mediū inter orationē simpliciter congruā. vt dixit notabile tercīū. sed hoc est falsum. Probat. Sicut se habet verū t falsum in logica. sic congruū t incongruū in grammatica. sed inter verū t falsum nō datur mediū. ergo nec inter congruū t incongruū. Maior patet ex conuenienti similitudine. quia vbiq; comparat ꝓportio ad illud cuius est ꝓportio. Minor est nota. quia oīnis ꝓpositio aut est vera aut est falsa. Dico q̄ nō est simile de vero t falso in logica. t de congruo t incongruo in grammatica. quia verum t falsum immediate fundantur super esse t nō esse. modo inter esse t nō esse nō datur mediū. sed congruū t incongruū nō immediate fundant super esse t nō esse. sed immediate congruū fundatur super modos significandi. modi significandi super modos intelligendi. modi intelligendi super modos essendi: modo inter modos essendi rerū potest dari mediū. quia res potest esse sub diuersis modis essendi. vt patet de materia prima. que est indifferens ad esse cuiuslibet forme. vt declaratur primo phisicorum.

¶ Arguitur quarto. Appositio est figura constructionis. igit. Probatur. Oīnis figura constructionis habet aliquod vicium. sed appositio nullū continet vitiū. igit. Maior patet ex dictis. Minor patet. quia maior est conuenientia inter duo substantiua q̄ inter adiectiuū t substantiuū. sed adiectiuū t substantiuū construuntur sine vicio. vt albus homo. ergo a fortiori duo substantiua possunt construi sine vitio. modo appositio fit inter substantiua. Maior. quia duo substantiua ambo significant substantiā. t subsistenter. adiectiuū autem significat adiacenter t accidens. t substantiuū substantiā t subsistenter. maior autem est conuenientia substantie ad substantiā. quia sunt idē genere. q̄ substantie t accidentis. que nō sunt eiusdem generis. Dico verum argumentum dicit q̄ inter duo substantiua est maior proportio t conuenientia similitudinis q̄ inter adiectiuum et substantiuum sed non proportionis que requiritur ad congruitatem. que attendit penes modorum significandi proportionem. t ergo adiectiuum cum substantiuo construitur congrue. sed duo substantiua non construuntur congrue. Simile est inter duos viros est magis conuenientia similitudinis q̄ inter virum t mulierem. sed non proportionis. vnde ex viro t muliere generatur tercium. sed non ex duobus viris.

¶ Arguit quinto. Plus cōmune ⁊ min⁹ cōmune nō sunt de ꝯsideratione grāmatici. ergo appositio nō fit inter magis ⁊ min⁹ cōmune. ꝓbatur q̄a magis cōmune est gen⁹. min⁹ cōmune est species. modo determinare de genere ⁊ specie ꝑtinet ad logicū. vt patet ꝑ porphiriū. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ determinare de genere ⁊ specie quo ad p̄dicari ꝑtinet ad logicū. sed quo ad modū significādi ⁊ ꝯstruendi bene ꝑtinet ad grāmaticū. ⁊ sic de ip̄is hic determinatur.

¶ Arguit sexto. Unū substātiuoꝝ nō potest specificare alterū. ergo specificatio nō est ratio excusans appositionē. ꝓbat antecedens. In specificatiōe vnū ꝯstructibile significat dependentiā. ⁊ aliud illā dependentiā terminat. sed inter duo substātiua nullū significat depēdētiā. igit vnū nō specificat aliud. Maior est nota. Minor similit. Omne em̄ substātiuū significat ꝑ modū ꝑ se stantis. illud aūt qd̄ significāt dependentiā pendet ad aliud. Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ duo sb̄stātiua absolute sumpta nullū significat dependentiā. sed vnū cōparatū ad aliud potest facere dependentiā. ⁊ aliud dependentiā terminare. ⁊ p̄cipue cū vnū est magis cōmune ⁊ aliud min⁹ cōmune. ⁊ etiam duo substātiua que significāt res distinctas specifice. vt homo ⁊ asinus. vnū nō dependet ad aliud.

¶ Arguit septimo. Diffinitio appositiōis est insufficiēs. ꝓbatur sic Om̄is appositio debet fieri in ordine ad verbū. sed hoc non exp̄mit diffinitio. ergo nō est bene posita. Maior. q̄a finis grammatice est ad expressionē mentis ꝯceptus. que expressio nō potest fieri sine verbo. Similiter ista maior est petri helie sup̄ p̄mo minoris. vbi exēplificat de appositiōe ꝑ verbū. ⁊ hoc idem facit Priscianus. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ ꝯsiderādo appositionē quo ad eius formā nō requirit verbū. sed ꝯsiderādo ea quo ad eius formā ⁊ finē grammatice. sic debet habere verbū. vt dictum est in notabili vltimo.

¶ Arguit octauo. Appositio nō fit inter dictiōes eiusdē casus. igit. ꝓbat. Appositio nō fit inter ꝯstructibilia eiusdez generis. ergo nec casus. Tenet ꝯsequentia. q̄a sicut genus est accidēs respectiuū. sic etiam casus. Dico ꝙ nō est simile. q̄a duo noīa substātiua inter que fit appositio ambo ꝯstruunt ex eadē parte in ydemptitate vnius suppositi. sed q̄a casus est dispositio substātie ad actū. genus aūt nō. ideo ibi requirit ydemptitas casus ⁊ nō generis. vnde noī substātiuo casus est accidens plus intimū ⁊ ꝓpinquū q̄ꝫ genus in oratione ad redditionem suppositi.

De euocatione.

Terne persone generaliter omnis habetur
Rectus: sed demas pronomina quattuor inde
Ista vocant rectos ad primam siue secundam
Pauper ego ludo: dum tu diues mediteris
Nos tuti loquimur: dum vos timidi taceatis.

Utrū alexandri de euocatiōe determinatio sit sufficieter assignata. Pro intellectiōe questiōis mote. Notandū est primo. ꝙ alexāder volēs determinare de secūda figura ꝯstructiōis. scilicet de euocatiōe nūc ꝑncipaliter ꝑmittit vnā regulā generalem istā. Omīs rect⁹ ꝑmari⁹ est tercie ꝑsone essentialiter. exceptis istis quattuor ntīs. scilicet. ego tu nos ⁊ vos. quoꝝ duo. scilicet ego ⁊ nos sūt ꝑme ꝑsone. duo aūt scilicet tu ⁊ vos sunt secūde ꝑsone. Dico notanter rectus ꝑmari⁹. ꝓpter excludere rectū secūdariū. vt vocatiuum. q̄a vocatiu⁹ est secūde ꝑsone. Dico notāter essentialiter. q̄a ntūs potest esse accidentaliter ratiōe restrictōis ꝑme ꝑsone vel secūde. vt hic Ego pauꝑ ludo. iste ntūs pauꝑ est ꝑme ꝑsone accidētaliter. licꝫ essentialiter est tercie ꝑsone. Ratio aūt isti⁹ quare omīs ntūs est tercie ꝑsone est ista. q̄a ntūs est illi⁹ ꝑsone in qua fit impositio noīm. sed impositio noīm fit in tercia ꝑsona. ergo oīs ntūs est tercie ꝑsone. Maior. quia ꝑmus casus dicit̄ ntūs. q̄a ꝑ ip̄m rebus nomina imponim⁹. Minor autem est nota de se.

Notādū secūdo. Euocatio vt elicit̄ ex littera alexādri diffinit̄ sic. Est duoꝝ vel pluriū suppositoꝝ diuersarū ꝑsonarū ad eandē rem spectātiū respectu alicui⁹ verbi ꝯformātis se in ꝑsona cuꝫ dictiōe euocāte ⁊ nō euocata immediata ⁊ ꝑmissiua assotiatio. Dicitur aūt euocatio quasi extra vocatio. ab e qd̄ est extra ⁊ vocatio. quasi extra vocatio dictionis a ꝓprio officio ⁊ ꝑsona ad officiū aliud. ⁊ ꝑsonā aliā. In qua diffinitiōe immediata ⁊ ꝑmissiua associatio ponit̄ pro genere. Unde hic nō est euocatio. ego ⁊ pauꝑ ludo. patet. q̄a ibi nō est associatio immediata. Cū aūt dicit̄ duoꝝ suppositoꝝ vel pluriū diuersaꝝ ꝑsonarū. differt euocatio ab appositiōe. q̄a appositio fit inter ꝯstructibilia eiusdē ꝑsone. q̄a semꝑ tercie ꝑsone. Cū ꝟo dicit̄. respectu alicui⁹ verbi ꝯformātis se in ꝑsona cū dictiōe euocāte ⁊ nō euocata datur intelligi ꝙ euocatio est oratio ꝑfecta. q̄a fit respectu verbi. qd̄ nō requirit̄ ad appositionē. Sequit̄ corrollarie ꝑmo ꝙ hic est euocatio implicita. Gaudeam⁹ oēs in dño. patet. q̄a valet istā. Nos

oēs gaudeamus. Sequit corollarie secūdo q hic similiter est euocatio. Pater noster q es in celis. in qua oratiōe tu pater noster existēs dictio secūde psone euocat dictionē tercie psone scilicet qui. respectu verbi secunde persone scilicet es.

Notandū tercio. Alexander in textu tangit quattuor regulas quibus euocatio habet fieri. Prima regula. Dictio pronominalis prime persone singularis numeri ad reddendum suppositum verbo prime persone singularis numeri conformantis se in persona cum dictione euocante & non euocata. vt ego pauper ludo. Secunda regula. Dictio pnomialis pme psone pluralis numeri apta nata est euocare dictionē nominalē tercie psone pluralis numeri ad reddendū suppositū verbo pme persone pluralis numeri. cōformantis se in persona cū dictione euocante & nō euocata. vt nos tuti loquimur. Tercia regula. Dictio pnominalis secūde psone singularis numeri. apta nata est euocare dictionē nominalē tercie psone etiā singularis numeri ad reddēdū suppositū verbo personali singularis numeri. qō conformat se in persona cū dictione euocante & nō euocata. vt tu dices mediteris. Quarta regula. Dictio pnominalis secūde psone pluralis numeri apta nata est euocare dictionē nominalē tercie persone pluralis numeri ad reddendū suppositū verbo pluralis numeri. quod conformat se in persona cū dictione euocante & nō euocata. vt vos simul taceatis. Sequit corollarie primo q prima & secūda psona euocant terciā & nō econuerso: Ratio huius est ista. qa pma & secūda psona significant certe & finite. sed tercia persona significat incerte & infinite. modo oīe incertū & infinitū debet specificari & limitari p finitū & certū: Sequit corollarie secūdo q verbū in euocatione debet se cōformare in psona cū dictione euocante & nō euocata. Cuius ratio est. Quia a pncipaliori debet fieri denominatio. vt patet octauo physicoꝝ. sed dictio euocans est pncipalioꝝ q euocata. patet. qa agēs est prestantius passo. modo dictio euocans est agens. igit dictio euocans debet cōuenire cū verbo in persona.

Notandū quarto & vltimo. Quicū in euocatiōe est discōuenientia suppositi partialis cū apposito in persona. vt ego pauper ludo. dictio euocata scilicet paup est tercie psone. & discōuenit cū isto verbo ludo in persona. Ratio excusans est duplex. generalis et specialis. Generalis est triplex. de qua dictū est in appositione. Specialis autē ratio excusans vicū euocatiōis ppter facere discretio nē & significantiā. Unde discretio est attributio alicuius actus vel p as

sionis alicui persone cū exclusione illius actus vel passionis ab alijs
personis. vt ego pauper ludo. que valet ista. Ego q̄ sum pauper ludo
t nō alter. Sed significatia est attributio alicui⁹ actus vel passionis
alicubi persone cū exclusione illius actus vel passionis ab alijs perso
nis nō simpliciter. sed per modū excellentie. vt ego viuo dicit domi
nus. que valet ista. ego dñs deus viuo. t nullus ita excellenter viuit
Dicit em duodecimo methaphisice. Vita substantiarū separatarum
est delectabilissima. Sequit corrollarie q̄ discretio respectu signifi
cantie habet se vt superius. t significantia vt inferius. vbicūq̄ enim
est significantia ibi est discretio. sed nō ecōuerso. Sequit corrollarie
secūdo q̄ significantia addit aliq̄d vltra discretionē. Istis notabili
bus sic stantibus est.

Conclusio respōsalis. Alexandri de euocatione de
terminatio est sufficienter assignata. Patet conclusio ex declaratis.
¶ Arguit primo. Nō oīnis rectus est tercie persone. ergo conclusio
falsa. pbat antecedens. vocatiuus est rectus. t tamē vocatiuus non
est tercie persone. pbat antecedēs pro prima parte. qa vocatiuus est
rectus secūdarius. ergo vocatiuus est rectus. Tenet psequētia ab in
feriori ad superius. Sed p secūda parte. qa vocatiuus est secūde pso
ne. Dico q̄ littera alexandri intelligit de recto primario. vt de nomi
natiuo. t nō recto secundario. vt de vocatiuo.
¶ Arguit secūdo. Etiā nō oīnis rectus primarius est tercie persone
igitur solutio nō valet. pbat antecedens in ista oratiōe Ego pauper
ludo. pauper est rectus primatius vt notū est. t tamen nō est tercie
persone. pbat. qa trahit ad p̄mā personā per hoc pnomen p̄me pso
ne scilicet ego. Dico verū argumentū concludit q̄ in ista oratōe. ego
pauper ludo. pauper est tercie persone essentialiter. accidentaliter ta
men ratione restrictionis trahitur ad primā personā.
¶ Arguit tercio. Pronomē p̄me psone vel scōe psone nō potest euo
care terciā. ppter hoc. qa p̄ma t secōa sunt certe. t tercia incerta. pro
batur sic. qa p̄ma t secūda psona etiam est incerta. pbat sic. Illud q̄d
ad oīne suppositū pertinet est incertū. sed pnomen ad omne suppositus
mundi pertinet. igitur oīne pnomen significat incerte. Maior ē no
ta. Minor est pisciani primo minoris. t perconsequens prime t se
cunde persone nō significant certe. Dico verū argumentū concludit
q̄ omne pnomen significat incerte cū ponitur extra demonstrationē
t relationem. Sed cū pnomen ponitur in demonstratione t relatio
ne tunc significat certe gccidentaliter.

De regimine nominatiui.

¶Arguit quarto. Prima psona nō euocat terciā. igit. pbat antecedens. Oīne euocare est agere. sed pma psona nō agit in terciā. igitur. Maior est nota. Minor patet. agere est suppositor. modo pma non est suppositū. igit. Maior est aristotelis pmo met haphisice. Minor patet. qa suppositū est res nature. modo dictio pme psone est res fabricata ab intellectu. Dico verū argumētū ꝓcludit q agere pncipaliter est suppositor. modo dictio pme psone est agens instrumentale ipsius intellectus.

¶Arguit qnto. Cōstructibilia in euocatiōe nō significant idem. igit diffinitio euocatiōis nō valet. pbat antecedens. specifice distincta nō significant eandē rem. sed psona pma z tercia distinguunt specifice. igit pstructibilia in euocatiōe nō significāt idem. Maior est nota. qa specifice distincta sunt desperata. modo desperata nō significant idem. Minor est autoris modor significādi z grāmaticor oim. q dicūt tres psonas differre specifice. Dico verū argumentū cōcludit. q specifice distincta nō significant idem formaliter. sed bene materialiter. albus eñ z homo differunt genere z specie. tamen significant eandem rem materialiter.

¶Arguit sexto. Una psona nō euocat aliā. igit ꝓclusio falsa. pbatur sic. Ens numer nō euocat aliū. igit nec una psona aliā. Tenet ꝓsequētia. q numer z psona sunt ꝓceidētia ꝓiugata. Antecedēs patet. quia semp dictio euocās z euocata sunt eiusdē numeri. Dico verū argumentū ꝓcludit q in euocatiōe nō variat numerus. sed bene psona. cuius ratio est ista. qa pstructibilia in euocatiōe habēt se vt de mōstratiuū z suū demōstrabile. modo demōstratiuū z suū demōstrabile conueniūt in numero. sed qa in euocatione certū euocat incertū. Prima aūt z secūda psone significant certe. z tercia incerte. ergo potest variari persona.

¶Arguit septimo. Alicubi est euocatio vbi nō est dictio euocās. igit littera alexandri est insufficiēs. pbat antecedēs. qa ista admittitur. Virgili qui scripsisti bucolica dignus es laude. Item ista. Pater noster q es in celis. z nō p aliā figurā nisi euocationē. ergo. Sed q in istis oratiōibus nō ponit dictio euocans notū est. Dico. licet in istis oratiōibus nō ponit dictio euocans expresse. tamen implicite. Unde prima valet tñ. tu virgili qui scripsisti bucolica. Secunda valet tñ. tu parer noster qui es in celis.

Hec q̄ō. incepio.

De conceptione in generali.

¶Et primo de cōceptione personarū.

Personas genera numeros conceptio iungit
Personas sibi dissimiles conceptio iungit.
Ac per ꝛ in medio positam conceptio fiet
Si preponatur conceptio nulla paratur
Concipiens simile sibi vult verbum retinere
Prima duas alias recipit: sed non viceuersa.
Concipiens medie dat ternam: nec retrouerte
Concipit in ternis que prima locatur in illis
Sic ego tuq; damus: ego te fraterq; rogamus
Tu fraterq; datis. dominus seruusq; precantur
Per cum sed nunq; per vel conceptio fiet
Tu mecum iuste debemus iura tenere
Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo.

Utrū cōceptiōis in genere diuisio. Et cōceptiōis psonarū diffinitio ex littera alexādri sit bene assignata. Pro intellectione qstiōis more. Notandū primo q ista questio duo querit. Primo querit vtrū cōceptio in genere sit bene diuisa. Scōo querit vtrū diffinitio ꝓceptiōis psonarum ex littera alexandri sit bene assignata. Quantū ad primā partē. Notandū q cōceptio in genere est triplex. scilicet personarū. generū ꝛ numeroꝝ. Alij tamen grāmatici addunt cōceptionē casuū. Cuius diuisiōis mēbra patebūt in processu. Vt ergo melius hui⁹ diuisiōis intelligat sufficiēcia. ¶ Cōceptio in genere describitur sic: Est pstructibiliū diuersoꝝ accidentiū grāmaticaliū. scilicet diuersarū psonarū. generū. numeroꝝ ꝛ casuū diuersas vel tanq; diuersas res significantiū mediāte cōiunctiōe copulatiua formaliter vel virtualiter. vel aliquo ei equualente respectu alicuius verbi vel adiectiui cōformātis se in accidētib⁹ grāmaticalib⁹ cū dictiōe concipiente ꝛ nō cōcepta mediata ꝛ pmissiua associatio. In qua diffinitiōe mediata ꝛ pmissiua associatio ponitur pro genere. ꝛ per hoc differt ꝓceptio ab appositiōe ꝛ euocatiōe. Ratio. pstructibilia enī in appositiōe ꝛ euocatiōe cōiungunt immediate sine diūctiōe. sed in cōceptiōe mediante cōiunctiōe. cuius ratio est. qa pstructibilia in appositiōe ꝛ euocatione significant idem. ergo inter ea nō mediat cōiunctio. sed in cōce

ptione significant diuersas res. ergo inter ea mediat cōiunctio. Coniunctio eñ cōiungit diuersa. vt postea patebit. Dicit secūdo in diffinitione diuersoꝝ accidentiū grāmaticaliū. scilicet. ꝑsonarū. generū. ꝛc. In ista particula tangit quadruplex ꝯceptio. scilicet. personarū. generū. numeroꝝ ꝛ casuū. Ratio aūt istius quare cōceptio solum fit penes ista quattuor accidentia. q̄a ꝯceptio ex quo est figura ꝯstructionis aliq̄d incōgruitatis ꝛ vicij ꝯtinet. sed solū penes ista accidentia quattuor causat viciū. Penes enim variationē temporis nō causat viciū. ambe eñ sunt cōgrue. socrates currit. socrates curret. Similiter penes variationē modi nō causat improprietas. vt hic vtinā legeres. si legeres. in p̄ma legeres est optatiui modi. in secūda cōiunctiui. Sic similiter dici potest de alijs accidentibus. Dicit tercio in diffinitione. diuersas vel tanq̄ diuersas res significantiū. q̄a ꝯstructibilia in conceptione aliquando significant omnino diuersas res. vt ego ꝛ tu damus. aliquando tanq̄ diuersas res. vt hic. ego ꝛ pater vnum sumus. Similiter hic. lapis ꝛ petra sunt albi. lapis ꝛ petra significāt eandē rem. nō tamen eadē ratione. quia petra significat sub proprietate passiua. dicit enim petra quasi pedibus trita. sed lapis significat sub proprietate actiua. Dicitur enim lapis quasi ledens pedem. Dicit quarto mediante cōiunctione vel aliquo ei equiualente. Per hoc etiam innuitur differentia inter appositionē ꝛ euocationē ꝛ conceptionem. vt superius declaratū est. Dicitur vltimo respectu alicuiꝰ verbi vel adiectiui. Per hoc innuitur diuersus modus conceptionis. Cōceptio enim personarum fit respectu verbi. sed generum respectu adiectiui.

Notandū secūdo q̄ conceptio personarū vt habet ex littera sic describitur. Conceptio personarū est ꝯstructibiliū diuersarū personarū. diuersas vel tanq̄ diuersas res significantiū. respectu alicuius verbi conformantis se in persona cum dictione concipiente ꝛ nō concepta. mediante coniunctione copulatiua vel aliquo ei equiualente. explicite vel implicite permissiua associatio. Cuius diffinitionis declaratio haberi potest sufficienter ex generali diffinitione conceptionis. Viciū autem in conceptione personarum est disconuenientia partialis suppositi cum apposito in persona. Dictio eñ concepta disconuenit cum verbo in persona. Dicitur autem personaruꝫ a persona. quia in tali conceptione fit disconuenientia in persona Ratio autem excusans est duplex. quedam generalis. Et est triplex de quo satis dictum est circa appositionem. Ratio autem excusans spe-

ctialis est vt vnus actus verbalis in specie significaretur ineſſe diuſis rebus ꝛ perſonis. vt ego ꝛ tu damus. vbi actus dandi ſignifica. ineſſe mihi ꝛ tibi. Dico not anter in ſpecie. quia idem actus in numero nō poteſt conuenire vel ineſſe pluribus. Dicit enim quarto phiſicorū q̄ idem nō eſt in diuerſis ſcōm numerū. Ex littera autem Alexādri eliciuntur quattuor regule de conceptione perſonarū. Quarū prima eſt iſta. Dictio pronominalis prime perſone apta nata eſt concipere dictionē pronominalē ſecunde perſone ad reddendū ſuppoſitum verbo. quod conformat ſe in perſona cū dictione concipiente et nō concepta. vt ego ꝛ tu damus. Secunda regula. Dictio pronominalis prime perſone apta nata eſt concipere dictionē nominalē tercie perſone ad reddendum ſuppoſitum verbo. quod conformat ſe in perſona cum dictione concipiente ꝛ non concepta. vt ego ꝛ frater rogamus. Tercia regula. Dictio pronominalis ſecunde perſone apta nata ē cōcipere dictionē nominalē tercie perſone ad reddendū ſuppoſitū verbo ſecunde perſone. quod conformat ſe in perſona cum dictione concipiente ꝛ nō concepta. vt tu ꝛ frater rogatis. Quarta regula. Dictio nominalis tercie perſone apta nata eſt concipere dictionē tercie perſone ad reddendū ſuppoſitū verbū quod cōformat ſe in perſona tam cū dictione cōcipiente q̄ cōcepta. vt dñs ꝛ ſeruus precant. Ratio regule quarte. prima ꝛ ſecūda pſona concipiunt terciā. qa prime et ſecūde pſone ſignificāt certe ꝛ determinate. qa p modū p̄ſentis ꝛ p̄ſentie. ſed tercia perſona ſignificat incerte. modo oīe incertū debet limitari ꝛ finiri p certū ꝛ finitū. Et ſi diceret aliq̄s. tūc ex iſto ſequeretur q̄ prima pſona nō ꝛciperet ſecūdā. qa ambe ſignificāt certe. Dicendū. verū eſt q̄ tam prima q̄ ſcda ſignificāt certe. tamē prima adhuc certi⁹ ſignificat q̄ ſcda. patet. qa p pſonā primā ſemp ſignificam⁹ rem ſub actu p̄ſentie. per pſonā aūt ſecūdā poſſum⁹ ſignificare ne dū p̄ſentē. ſed etiā abſentē. poſſum⁹ eīm p hoc pronomē tu demōſtrare rem longe diſtantē. vt tu homo q̄ es rome. licet hoc nō habeam⁹ in vſu: tamē nō repugnat. Et ſicut poſite ſunt regule quattuor de ꝛceptiōe pſonarū explicita. ita etiā poſſunt poni quattuor regule de ꝛceptiōe pſonarū implicita. Prima vbi dictio prime pſone implicite ꝛcipit ſcdam. vt ego cū te currim⁹. Secūda. vbi dictio prime pſone ꝛcipit dictionē tercie pſone. vt ego cū petro gaudem⁹. Tercia. vbi dictio ſecūde pſone ꝛcipit dictionē tercie pſone. vt tu cū petro gaudetis. Quarta. vbi vna dictio tercie perſone concipit aliam. vt. Petrus cum paulo regnant.

Notãdũ tercio ꝓ meliori intellectiõe regularũ dictarũ. Cõceptio ꝓsonarũ est duplex. scilicet explicita ⁊ implicita. Explicita est. vbi tam dictio cõcipiens q̃ dictio ꝓcepta exp̃muntur sub eisdẽ casib⁹ mediãte ꝓiũctiõe copulatiua vel aliquo ei equiualẽte. vt hic. ego ⁊ tu damus. Cõceptio ꝓsonarũ implicita est vbi dictio concipiens ⁊ cõcepta nõ sub eisdẽ casibus exp̃munt. vel vbi dictio concipiens ⁊ cõcepta nõ ambe expresse ponunt. Exẽplũ p̃mi. ego cũ petro gaudemus. Exemplũ secũdi. nos legimus. demõstrando me ⁊ te. que valet tm̃. ego cũ te legimus. Hãc aũt diuisionẽ alij grãmatici exp̃imunt sub alijs verbis ⁊ dicunt. Cõceptio ꝓsonarũ est duplex. quedã directa ⁊ quedã indirecta. implicitã dicunt indirectã. explicitam autem directã. Sequit corrollarie q̃ in cõceptione personaꝝ implicita vel indirecta quantũ ad vocẽ ⁊ p̃nũ rectũ nõ semp est incongruitas tamen quantũ ad rectũ secũdũ ⁊ resolutionẽ bene est incongruitas. Patet corrollariũ de ista. nos legimus. que scõm vocẽ est ꝓgrua licet scõm resolutionẽ est incongrua. ḋa valet tm̃. ego ⁊ tu legimus. Sequitur corrollarie secũdo q̃ conceptio ꝓsonarum implicita fit per ꝓpositionẽ associatiuã cũ. ⁊ nõ p illã ꝓiunctionẽ vel. Ratio. ḋa ꝓpositio associatiua cũ equiualet ꝓiunctiõi copulatiue ⁊ eã includit. Et ista ego vado cũ iohãne. valet tm̃. ego vado. ⁊ iohãnes vadit. Sicut ergo ꝓceptio ꝓsonaꝝ explicite fit per cõiunctionẽ copulatiuã ⁊. ita et implicita ⁊ indirecta fit per ꝓpositionẽ cũ associatiuã. Ratio antẽ istius quare ꝓceptio personarũ explicita nõ fit per cõiunctionem vel sed per ⁊ est ista. ḋa in cõceptiõe personarũ diuersa debent cõiungi respectu alicuius tercij: ḋbus diuersis vnus ⁊ idem actus verbalis fm speciẽ significat inesse vt dictũ est ante. sed ꝓiunctio disiunctiua vel hoc nõ denotat. Cõiunctio eñ disiunctiua ꝓiungit dictiones. sed disiungit. sensus. cũ eñ dicit homo vel asinus currit. significat q̃ homo currit. et asinus currit. modo in cõceptione personarũ debet esse coniunctio ⁊ cõbinatio diuersarũ dictionũ ⁊ etiã sententiarũ. vt homo vel asinus currit. Sed cõiunctio copulatiua cõiungit dictiones ⁊ sensus. vt iohannes ⁊ petrus currunt. sed in conceptione personarũ debet esse coniunctio dictionũ ⁊ sententiarũ. Patet ergo quare conceptio personarũ nõ fit per coniunctionẽ disiunctiuã sicut fit per copulatiuam.

Notandũ quarto ⁊ vltimo. Pro solutiõe cuiusdã dubij. Vtrũ inter tercias ꝓsonas fit ꝓceptio. Sciendũ q̃ cõceptio ꝓ-

sonarū est duplex. scilicet violenta ⁊ naturalis. Violenta est in qua dictio cōcipiens ⁊ concepta sunt diuersarū personarū. Et dicit violēta similitudinarie. qa sicut illud violentat in natura qō a ppria natura ⁊ dispositiōe trahit. vt cū aqua calefit p ignē. Sic similiter in arte vna dictio violentat aliā. trahendo eā ad suā psonā. vt ego paup lu do. Cōceptio naturalis est quādo dictio cōcipiēs ⁊ cepta sunt eiusdē psone. vt. Dñs ⁊ seruus pcant. Et dicit naturalis. qa sicut vnum ens naturale ppōrionatū alteri adiuuat alterū in actiōe sua. Sic eīm additū simili facit ipm magis tale. vt patet secūdo topicoꝝ. Sic similiter fit in ppōsito q dictiones earūdē psonarū faciūt ⁊ dicūt facere pceptionē naturalē. Sequit corollarie pmo q inter tercias personas nō fit cōceptio violenta. Ratio. qa inter tercias psonas nō est diuersitas psonarū. ⁊ ibi dictio pcipiens ⁊ pcepta sunt eiusdem psone. Sequit corollarie secūdo q inter tercias psonas fit bene pceptio naturalis. Ratio. qa inter tercias psonas est ydemptitas psone. qō requiritur ad pceptionē naturalē. vt deductū est. Sequit corollarie tercio q alexāder nō ptradicit sibijpi eo q dicit pmo in littera. Cōcipit i termis. ⁊ postea dicit. Neutraq; pcipit. patet. qa ptradictio debet fieri ad idem ⁊ in eodē sensu. vt patet pmo periarmenarū ⁊ pmo elencoꝝ. modo alexāder in textu loquit ad diuersa. qa in vno loco loquit disputatiue cū dicit. Cōcipit in termis. In alio vo loco cū dicit. Neutraq; cocipit alexāder loquit assertiue ⁊ scientifice. Vel possum⁹ dicere q inter tercias psonas fit pceptio cōmuniter dicta. sed nō ppie dicta. Sequit corollarie quarto q pceptio dicit psonaꝝ nō vt persona accipit p re significata p psonā grammaticalē. qa grāmatic⁹ non psiderat de reb⁹. sed debet capi psona p accidēte. qō est psona. Istis notabilibus sic stantibus est conclusio responsalis.

Cōclusio. Cōceptiōis in genere diuisio. ⁊ cōceptiōnis psonarū diffinitio ex littera alexandri est sufficienter assignata. Patet conclusio ex notabilibus.

Arguit pmo. Diuisio pceptiōis in generū. numeroꝝ ⁊ personarū nō est sufficiēter assignata. pbat. qa aliqua est pceptio casuū vt ostēdit iohānes ianuensis in catholicon. ergo alexāder est insufficiēs. Dico. licet alexāder nō ponit pceptionē casuū expresse. tamē ponit eam implicite. qa cōprehendit eā sub pceptione generū ⁊ personarum. vt postea patebit.

Arguit secūdo. Littera alexādri est superflua. pbat. qa Alexander hic enumerat pceptionē numeroꝝ. quā postea nō exsequit. videt ergo

c.

¶ tertera alexandri sit superflua. Dico licet alexāder nō determinat de cōceptione numeroꝝ explicite. tamē implicite eaꝝ comprehendit sub conceptione generū ⁊ personarū. vt patebit.

¶ Arguit tercio. Prima psona nō ꝯcipit secūdā. igit regula falsa. pbat antecedēs. certū ꝯcipit incertū. sed tam prima psona ꝙ secūda significāt certe. igit prima nō ꝯcipit secūdā. Maioꝛ est nota ex notabili scōo. Minoꝛ est nota. qa tercia psona significat incerte. prima aūt ⁊ secūda significant certe. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ prima ⁊ secūda psona scōm se ꝯsiderate certe significāt. tamē prima psona cōparata ad secūdā cercioꝛ est ꝙ secūda. pater. qa ꝙ primā psonā solū significamus rem p̄sentē. sed ꝙ scōam etiā possumus significare rem absentem. vt tu deus qui es in celis.

¶ Arguitur quarto. Prima psona nō ꝯcipit scōam. igit. pbat. qa sequitur bene. nulla tercia psona concipit secūdā. oīs prima psona concipit secūdā. igit prima psona nō ꝯcipit secūdā. Tenet. sequēcia in celarent. Dico ꝙ argumentū nō valet. qa plus est p̄dicatū minoꝛis ꝙ subiectū distributiuū maioꝛis. qa p̄dicatū minoꝛis. hoc est totū concipiens tercia personā subiectū in maioꝛi est hoc solū tercie persone.

¶ Arguit ḋnto. Cōstructibilia in ꝯceptione psonarū nō significant diuersa. ergo nō diffinitio ꝯceptiōis psonarum nō valet. pbat in ista oratiōe. ego ⁊ pater vnū sumus. hic est ꝯceptio psonarū. qa prima concipit terciam personam. ⁊ tamē constructibilia illa significant idem. qa pater ⁊ filius in diuinis dicūt eandē essentiā. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ in ista oratiōe. ego ⁊ pater vnū sumus ꝯstructibilia non significāt vere diuersa. tamen significant tanꝙ diuersa. pater ergo ⁊ filius in diuinis significant trīn idem essentialiter. differunt tamen personaliter.

¶ Arguitur sexto. Cōceptio psonarū est oratio simpliciter congrua. Probat de ista. nos legimus. quia est oratio conceptoria. quia valet tantū. ego ⁊ tu legimus. vt patet per resolutionē. tamen ista est simpliciter congrua. nos legimus. Probat. qa suppositū scilicet nos ⁊ appositū scilicet legimus cōueniunt in numero. in persona. ⁊ in rectitudine casus. modo illa sufficiunt ad congruitatē orationis suppositorialis. Dico ꝙ ista. nos legimus quo ad vocē est congrua. tamē quo ad resolutionē trīn est incongrua. Et isto modo bene est oratio ꝯceptoria. vt dictū est in notabili tercio.

¶ Arguitur septimo. Idem ⁊ vnus actus verbalis nō potest esse in diuersis rebus. igitur ratio excusans conceptionē personarū nō est

bene.posita. Probat antecedens.quia dicitur quarto phisicoꝝ. idem nō est in diuersis. Et septimo methaphisice dicit q accidens non migrat de subiecto in subiectū.quod contingeret si idem actus verbalis inesset diuersis rebus. Dico verū argumentū concludit q idem actus in specie potest esse in diuersis.t hoc etiam volunt autores p. allegati.

¶ Arguitur octauo. Alexander contradicit sibipsi. ergo processus eius nō valet. Probatur antecedens.quia in primis dixit q inter tercias personas fit conceptio.t postea dixit q inter tercias personas nō fit conceptio.modo dicere conceptionem fieri inter tercias personas t nō fieri est contradictio. Dico verū argumentum ꝓcluderet q alexander contradiceret sibipsi si hoc fieret ad idem.modo hoc non fit ad idem.quia cum dicit. Concipit in ternis que primo locatur in illis.loquitur opinatiue t scōm sententias aliorum. Sed postea cum dicit. Neutraq concipitur ꝛc. loquitur assertiue t scōm veritatem.

De dubiosa opinione ipsius vocatiui.

Sed non per quintum fiet conceptio casum
Si quintus desit:tu petre tuiq rogate
Cūq tuis socijs orate facer dyonisi
Inter personas non fit conceptio ternas
Sed per et aut per cum conceptio fiet earum
Neutraq concipitur.dominus seruusq precantur
Petrus cum paulo rēgnant cum rege supremo
Pluribus est tanq sententia certa q inter
Personas possit fieri conceptio ternas.

¶ Utrum vocatiuus reddens verbo suppositum facere habeat conceptionem personarum; Pro intellectione questionis note.

Notādū est p̄mo ꝙ questio hec duo querit Primo querit vtrū vocatiu⁹ reddit suppositū. Scd̄o querit vtrū ꝑ vocatiuū habeat fieri ꝯceptio ꝑsonaꝝ. Sciēdū ꝙ secūde partis questiōis veritas p̄mā partē questionis p̄supponit. Si em̄ tenere volum⁹ vocatiuū reddere verbo suppositū. planū erit ꝙ ꝑ eū fit ꝯceptio. Si aūt vocatiuū dicemus verbo nō reddere suppositū. necessario habebim⁹ dicere ꝑ vocatiuū nō posse fieri ꝯceptionē ꝑsonaꝝ. De isto ergo vtrum vocatiu⁹ reddat verbo suppositū apud grāmaticos magna est disceptatio. q̄dā em̄ vt cōmunes grāmatici dicūt vocatiuū reddere v̄bo suppositū. quoꝝ ratiōes ponent̄ in argumentis. Volūt tamen hoc p̄cipue auctoritate p̄sciani p̄mo minoris deducere. Ntūs ⁊ vtūs absoluti sunt. id est intransitiue ꝯstruunt̄. quare volunt ꝯcludere. ꝙ sicut ntūs reddit verbo suppositū. sic ⁊ vtūs. Alij aūt grāmatici antiqui ⁊ om̄es modiste dicūt ꝙ vtūs nō reddit suppositū verbo ꝑsonali. ⁊ de sententia ista est iohānes ianuēsis in catholicon. Florista cum dicit. Accipias q̄ntū quēlibet esse solutū. Et nō dicat̄ ꝙ ab vlla parte regatur. Rationes huius positionis patebunt circa ꝯclusionē. Quia tamen he positiōes extreme sunt. inter eas aliqui volunt ponere mediū

Pro quo notādū secūdo ꝙ scd̄m intentionē Floriste duplex est suppositū. quoddā est suppositū actuale. aliud est suppositū potentiale. Actuale est qd̄ directe ⁊ ratiōe sui reddit suppositū verbo. ⁊ tale est ntūs. Aliud aūt est suppositū potentiale. qd̄ scilicet ratiōe sui nō reddit suppositū. sed in ordine ad aliud. ⁊ hoc modo vtūs dicit̄ suppositū potentiale. Vocatiu⁹ em̄ ꝑ se nō reddit suppositū nisi ꝑ suū ntm̄. Corrollarie sequit̄ ꝙ hec est distinguenda. vtūs reddit suppositū. q̄a si intelligit̄ de supposito actuali sic est falsa. si autē potentiali est vera. Et si aliq̄s obijceret. Si vtūs est suppositū potentiale erit ergo suppositū actuale. Tenet ꝯsequētia. q̄a dicit̄ p̄mo celi. Frustra est potentia que nō reducit̄ ad actū vt patet p̄mo celi. Si ergo vtūs est suppositū potentiale. erit aliquādo actuale. Dicendum ꝙ om̄is potētia debet reduci ad actū in se vel in alio. ⁊ sic licet potētia reddendi suppositū nō reducit̄ ad actū in vocatiuo. sufficit tamen ꝙ hoc fiat in ntō. Vtrū aūt hec distinctio suppositi veritatē habeat inferius patebit.

Notādū tercio ꝙ de materia p̄sentis questionis p̄cipue partis secūde vtrū ꝑ vocatiuū fieri habeat ꝯceptio ꝑsonarum apud grāmaticos. tres inueniunt̄ positiōes. Primi em̄ dicūt ꝙ ꝑ vo-

catiuū potest fieri cōceptio. ⁊ ꝓbant sic. Om̄is vtūs est secūde ꝑson.
Sed scd̄a ꝑsona potest ꝯcipere terciā. igit̄ ꝑ vocatiuū potest fieri cō-
ceptio ꝑsonaꝝ. Scd̄o ꝓbant sic. Persona plus finita ⁊ certa potest cō
cipere ꝑsonā minus finitā ⁊ certā. sed om̄is ꝑsona secūda est ꝑlus fi-
nita q̄ tercia. vt ꝓbatū est superius. sed om̄is vtūs est secūde ꝑsone
ergo ꝑ vocatiuū potest fieri ꝯceptio ꝑsonaꝝ. Tercio arguūt sic. Ista
admittit̄. Petre cū tuo socio venite. Itez ista. Petre ⁊ heinricus ve-
nite etiā concedit̄. ⁊ nō alio modo nisi ꝑ conceptionē. Cōcluditur er-
go q̄ per vocatiuū potest fieri ꝯceptio. Quarto ꝓbant sic. Nō vide
tur maior ratio de vno vocatiuo quare faciat cōceptiouē q̄ de alio
Cōcludit̄ ergo q̄ ꝑ vocatiuū fit ꝯceptio. Vltimo ꝓbant sic q̄ alexan
der exemplificauit de vocatiuo. frustra aūt hoc fecisset si ꝑ ip̄m non
fieret ꝯceptio. Scd̄a est positio grāmaticoꝝ. qui simpliciter dicunt.
q̄ per vocatiuū nō fit ꝯceptio. ⁊ probant sic. In cōceptione personaꝝ
dictio ꝯcipiens debet reddere suppositum verbo. sed vtūs nō potest
reddere suppositū verbo. ergo ꝑ vocatiuū nō potest fieri conceptio ꝑ
sonarū. Tercia positio grāmaticoꝝ dicit q̄ aliquādo ꝑ vocatiuū po-
test fieri ꝯceptio ꝑsonarū ⁊ aliquādo nō. qd̄ sic declarat̄. q̄a vtūs po-
test ꝯcipere aliquā terciā ꝑsonā. sed nō quālibet. q̄a potest cōcipe ter
ciā ꝑsonā ꝓnoīs deriuatiui. qd̄ deriuat̄ a scd̄a ꝑsona ꝓnoīs primiti-
ui.. vt dicendo. Petre ⁊ tui socij orate. In qua oratiōe est ꝯceptio. vo
catiuus em̄ q̄a est scd̄e ꝑsone maiorē habet ꝯueniētiā ⁊ ꝯformitatem
cū ꝓ ꝓnoīe deriuatiuo tercie ꝑsone includēte scd̄am ꝑsonā sui ꝑmiti
ui. ratiōe cui⁹ ꝯformitatis grāmatici admittūt q̄ ꝑ vtm̄ potest ꝯcipi
talis tercia ꝑsona. sed generaliter nō om̄is. q̄a nō quelibet tercia ꝑso
na descendit a scd̄a. ⁊ isti dicunt hoc esse de intētiōe alexādri cū di-
cit ꝑ vocatiuū nō fit ꝯceptio. si q̄nt⁹ desit. id est nō ordinat̄ cū tercia ꝑ
sona sibi ꝯformi. sed si ordinat̄ cū tercia ꝑsona sibi ꝯformi tūc ꝑ ip̄m
fit ꝯceptio. Quāuis aūt oēs iste tres positiōes aliq̄d apparētie ha-
beāt. secūda tamē verior. ē ac dictis grāmaticoꝝ autenticoꝝ plus cō
formis. que dicit q̄ ꝑ vocatiuū nō fit ꝯceptio. tota em̄ materia fun-
dat̄ sup hoc si vocatiu⁹ reddrt suppositū. vt aūt ꝓbabit̄ q̄ vocatiuus
nullo modo reddit suppositū ⁊ ergo ꝑ ip̄m nullo modo fit conceptio.
Ad ratiōes ergo p̄me positiōis dicēdū ad p̄mā q̄ scd̄a ꝑsona potest
ꝯcipere terciā. sed nō om̄is scd̄a ꝑsona. q̄a scd̄a ꝑsoua admixta voca-
tione nō potest ꝯcipere terciā. ⁊ illa impedit̄ ratiōe vocatiōis ne pos
sit reddere suppositū verbo ⁊ ergo nō potest ꝯcipere. Ad scd̄am dicē
dū q̄ ꝑsona certa ⁊ finita potest ꝯcipere incertā ⁊ infinitā verum est

de illa secūda psona, cui nō est admixta vocatio. Ad tertiā est dicēdū q̄ ista. petre t tui socij rogate admittit ratiōe illius nti ru subintellecti. q̄ utūs faciliter intelligit ratiōe illi⁹ in suo deriuatiuo. t ideo nō oportet vt exprimat. t ergo ista. petre t tui socij venite maiorē apparentiā habet q̄ ista. petre t iohānes venite. Ad quartā dicendū q̄ alexāder exēplificat de vocatiuo nō ideo q̄ p vtm fieret ꝓceptio. sed ideo q̄ in aliqua oratiōe in qua ponit vtūs si ibi intelligit ntūs admittit p ꝓceptionē vt declaratū est. t per hoc etiā soluit argumentū t modus loquendi tercie opinionis. Tercius itaq̄ modus loquendi magis est pro secunda opinione q̄ prime.

Notandū q̄rto t vltimo q̄ scōm istas tres opiniones grāmaticoꝝ etiā littera alexādri tripliciter intelligitur. t hec cōiunctio si tripliciter tenet. Primi em̄ q̄ dicūt q̄ p vocatiuū fit ꝓceptio tenēt illā cōiunctionē si negatiue. t volunt. Si q̄ntus desit. id est vocatiu⁹ nō deest a reddītiōe suppositi. nec etiā deest a ꝓceptiōe psonarū. Alij aūt q̄ dicūt q̄ p vocatiuū nō fit ꝓceptio dicūt q̄ illa cōiūctio si debet teneri affirmatiue. t dicūt q̄ littera debet sic intelligi. Si q̄ntus desit. id est q̄ ita est q̄ vtūs nō reddit suppositū. ergo p ipm non fit ꝓceptio. Illi aūt de tercia opinione q̄ dicūt q̄ aliquādo p vocatiuū fit cōceptio t aliquādo nō dicūt q̄ si debet teneri dubitatiue. vtra dicūt alexādrū voluisse. si ita est q̄ vtūs nō reddit suppositū tunc p ipm nō fit ꝓceptio. si aūt ita est q̄ vtūs reddit suppositū tūc p ipm fit cōceptio. Quare aūt alexāder hāc difficultatē nō expresse determinauit. Ratio est ista. q̄a tpe alexādri de reddītiōe suppositi ipi⁹ vocatiui fuit magna cōtrouersia t diuersitas. Alexāder aūt ad nullā partē volēs declinare hāc difficultatē nō determinauit. iuxta em̄ Senece sentētiā. In dubijs nō diffinias. sed suspēsam tene sentētiam. Istis notabilibus sic stantibus cōclusio scōm veritatē locanda sit ista.

Cōclusio ꝑma Vocatiu⁹ nō reddit verbo ꝑsonali suppositū. Veritas huius cōclusiōis est de mēte omnū antiquoꝝ grāmaticoꝝ t modistarū q̄ de modis significādi cōstructibiliū loquūt. qui modi significādi sunt ꝓncipia cōgruitatis. regiminis t cōstructionis. vt patet rationibus. Prima ratio. Illud q̄ debet reddere suppositum verbo ꝑsonali debet significare in ratione ꝓncipij. Sed vocatiuus nō significat in ratione ꝓncipij. igit vocatiu⁹ non reddit suppositū verbo ꝑsonali. Maior. q̄a suppositum debet significare rem vnde egredit actus verbi. actus em̄ verbi est accidens. supposi

tū aūt significat substatiā. modo substātia est causa ⁊ p̄ncipiū essen-
di accidentis. Dicitur eñ septimo methaphisice. Substātia est pri-
or accidento natura. tēpore ⁊ diffinitiōe. Et scd̄o phisicoꝝ dicit. Ma-
teria cū forma est causa omniū accidētiū in cōposito. Minor patet.
q̄a vocatiuꝰ significat in ratōe finis ⁊ termini. vt patet ex eiꝰ modo si-
gnificandi. In re eñ significata ꝑ vocatiuū terminat excitatio vel
actus excitationis significatus per aduerbium. vt dicendo. o petre.
Actus eñ excitationis est accidens. accidēs aūt requirit esse in sub-
iecto. modo vocatiuus significat rem in qua terminat ista excitatio
Probatur scd̄o veritas cōclusionis. Sicut est in natura. sic debet es-
se in arte. quia ars imitatur naturā scd̄o phisicoꝝ. sed in natura ē ita
q̄ omne ens habet aliquod propriū. ergo etiam nominatiuus in ar-
te debet habere aliqd̄ ꝓpriū. ꝓpriū aūt nominatiui est esse supposi-
tū directū respectu v̄bi personalis. ergo hoc nō potest cōuenire vo-
catiuo. q̄a ꝓpria passio solū cōuenit vni speciei. vt ostendit porphiri-
us in ysagogis suis. Probat tercio veritas ꝯclusionis. Oñe cōstru-
ctibile quod reddit suppositum verbo est rectus. sed vtūs nō est re-
ctus. igit. Maior est nota. Minor patet. q̄a rect̄ regitur a parte post
a verbo ex vi nature. sed vocatiuus nō potest regi a parte post ex vi
natnre. patet. quia ista est incōgrua. Petre sis iuste. vt probatum est
ante. Probatur quarto. Illud quod reddit suppositū debet significa-
re suū significatū absolute. sine cōnotatione aliqua. sed vocatiuus nō
significat significatū suū absolute ⁊ simpliciter. ergo vocatiuus non
reddit suppositū verbo. Maior est nota. ⁊ patet ex autoribus modo-
rū significandi. Suppositū eñ significat absolute. Minor. quia vo-
catiuus vltra significatū nominatiui importat terminū excitatiōis
Vocatiuus eñ significat rem excitatā vt deductū est superius. Pro-
batur q̄nto ⁊ vltimo. Quia ad oñe suppositū debet fieri relatio. sed
ad vocatiuū nō potest fieri relatio. ergo vocatiuꝰ nō potest reddere
suppositū verbo personali. Maior patet inductiue de singulis. vt ī
exemplo. Johānes scribit ⁊ iste legit. Sed minor ꝓbat ꝑ p̄scianū di-
cētē. q̄ ad certos casus potest fieri relatio. ad vtm̄ minime. Etiā pro-
bat minor ꝑ floristā q̄ dicit. Nō fit ꝑ q̄ntū directa relatio casum.

Cōclusio secūda. Per vocatiuū casum nō potest fieri cōceptio personarū.

Probat. In oñi cōceptione ꝑsonarū dictio cō-
cipiēs debet supponere verbo. sed vocatiuus nō potest esse suppositum. igitur per vocatiuū nō potest fieri cōceptio. Maior est nota et
patet inductiue. Minor patet ex conclusione prima.

¶ Arguit primo. Vocatiuus reddit suppositū verbo psonali. igit conclusio prima falsa. pbat adtecedens. Ntūs ⁊ vtūs sunt casus similes in ꝯstruendo. sed ntūs a parte ante cōstructus reddit suppositū. ergo etiā vocatiuus. Maior est psciani primo minoris. Ntūs ⁊ vocatiuus absoluti sunt. id est intransitiue ꝯstruunt. Dico verū argumentū cōcludit q ntūs ⁊ vocatiuus sunt casus similes in ꝯstruendo. sed nō sequit q ergo in supponendo. qa ntūs significat in ratōe principij. sed vocatiuꝰ in ratione termini. etiā ista ꝯsequētia nō valet. hoc ꝯstruit cū isto ergo regit ab isto. qa multa ꝯstruunt simul qu oꝝ tamē vuum nō regit ab alio. vt adiectiuū ꝯstruit cū substātiuo. tamē adiectiuum nō regit substātiuū. etiā arguit a superiori ad inferiꝰ affirmatiue sine distributione. que ꝯsequentia nō valet. ꝯstructio eñ est superius ad regimen. vbicūqꝫ enim est regimen ibi est ꝯstructio. sed non econtra.

¶ Arguit scdo. Vtūs reddit suppositū verbo psonali. pbat. qa vocatiuus est suppositū. igit. Probat. qa sequit bene. vtūs est suppositū potentiale. igit vtūs est suppositū. Tenet ꝯsequētia ab inferiori ad superius. Antecedēs patuit ex notabili secūdo. ⁊ est scientia floriste Dico q hec ꝯsequētia nō valet. qa nō arguit ab inferiori ad superiꝰ sed a dicto scdm qd ad dictū simpliciter. que ꝯsequentia nō valet. vnde in illis nō sequit. Lignū est ignis in potētia. ergo lignū est ignis.

¶ Arguit tercio. Vtūs etiā est suppositū actuale. pbat sic. Omis potētia debet reduci ad actū si nō est frustra. sed vtūs est suppositū potentiale. ergo aliquādo erit suppositū actuale. Maior est aristotelis primo celi. Minor patet ex dictis. Dico q omis potētia debet reduci ad actū in se vel in alio. ⁊ sic redditio suppositi licet nō ducit in actū vel ad actū in vtō: sufficit tamē q i ntō. vt declaratū est superiꝰ

¶ Arguit quarto. Vbicūqꝫ est ꝯformitas ⁊ ꝯuenientia numeri. persone ⁊ rectitudinis casualis. ibi est redditio suppositi. sed inter vocatiuū ⁊ verbū imperatiui modi scde psone est cōuenientia numeri. persone ⁊ rectitudinis casualis. igit vtūs reddit suppositū verbo. Maior patet inductiue. ⁊ patet ex pncipio comuni grāmatice. hec eñ requirunt ad cōuenientiā suppositi cū apposito. modo suppositū regit ab apposito. Minor patet in ista. Petre lege. vbi ꝯstructibilia cōueniunt in numero. persona ⁊ in rectitudine casuali. patet. qa rectitudo casualis ꝯsistit in isto q ꝓportionatū appositū sit ꝓportionatū supposito. qd videt ꝯtingere in ꝓposito. Dico q in oratiōe in qua vtūs cōstruit cū verbo imperatiui modi nō est rectitudo casus. patet. qa rectitudo casus exigit q verbū psonale habeat ꝓ supposito ꝯstructibi

le qđ significat i ratõe ꝓncipij. t qđ significat absolute. t qđ significat rem subsistẽter. ꝑmũ deficit i vtõ. qa vtũs significat i ratõe tmini. vt declaratũ est superi⁹. Unde t hanc dicimus incõgruã. albus currit. qa ibi nõ est rectitudo casus. eo q albus nõ significat subsistẽter. sed adiacenter.

¶ Arguit̃ quinto. Utũs reddit suppositũ verbo ꝓsonali. ꝓbat. Omne qđ ꝓstruit̃ in oratiõe ꝓfecta aut est suppositũ t appositũ aut determinatio suppositi aut appositi. sed vtũs ponit̃ in oratiõe ꝓfecta t nõ est appositũ. nec est determinatio appositi. nec suppositi. igit̃ vtũs ẽ suppositũ. Tenet ꝓsequẽtia ex sufficienti diuisione. Similiter maior. qa plura nõ reperiunt̃ in oratiõe ꝓfecta. Minor. qa vtũs ꝓstruit̃ in oratiõe ꝓfecta. qa oratio ꝓfecta diuidit̃ in indicatiuã. imperatiuã. optatiuã t ꝓiunctiuã. vt ostẽdit petr⁹ hyspan⁹ in ꝑmo tractatu. sed q vocatiuus nõ sit appositũ. nec determinatio appositi nec suppositi notũ est de se. Dico verũ argumẽtũ cludit q vtũs ꝓstruit̃ cũ verbo imperatiui modi. nõ tamẽ sub ratiõe suppositi. suppositũ. eñ ꝓstructum regit̃. modo vtũs nõ regit̃. nec etiã vbicũq; est ꝓstructio. est regimen vt ꝓbatũ est superius. bene ergo ꝓcedit̃ q vtũs ꝓstruit̃ cũ verbo. nõ tamẽ vt suppositũ. Suppositũ eñ significat in ratione ꝑncipij. vocatiu⁹ aũt in ratione termini. vt patet ex modis significãdi vocatiui

¶ Arguit̃ sexto. Ubicũq; reperit̃ modus inherentis. q terminat̃ p modũ p se stantis est redditio suppositi. sed in ꝓstructiõe vocatiui cũ verbo reperit̃ modus inherentis. q terminat̃ p modũ p se stantis. ergo vtũs reddit suppositũ verbo. Maior est auctoris modos significãdi. t hoc etiã requirit̃ ad ꝓstructionẽ suppositi cũ apposito. vt potest declarari in ista. homo currit. Minor patet in ista. Petre lege. vbi hoc ꝓstructibile lege significat p modũ inherẽtis vel dependentis. qa significat actũ verbalẽ q pendet ad aliud. t ille vtũs petre significat substãtiã. modo substãtia substat actui ipi⁹ verbi. Dico verũ argumẽtũ ꝓbat q vtũs bene ꝓstruit̃ cũ verbo imperatiui modi. sed nõ ꝓbat q regit̃ ab eo. etiã vtũs nõ significat p modũ p se stantis in ꝓposito. vt requritur in regimine. qa illud ꝓstructibile qđ debet regi a verbo ꝓsonali a parte ante debet significare p modũ p se stantis i ratione ꝑncipij. vocatiuus autem significat in ratione termini.

¶ Arguitur septimo. Utũs reddit suppositũ verbo t regit̃ a verbo ꝓbatur sic. vbicũq; est ꝓstructibile depẽdẽs t depẽdẽtia terminans est regimẽ. sed in ꝓstructiõe vti cũ verbo ꝓsonali est ꝓstructibile depẽdens t dependentiam terminans. igitur ibi est regimen. Maior ꝓ-

tet ex conditionibus prius dictis, que requirunt ad regimen. Minor patet. qa verbū personale significat dependenter. qa significat attū qui est accidens. modo accidēs dependet ad aliud. sed vocatiuus significat substantiā. modo substātia terminat fluxū accidentis Substantia enim est subiectū accidentis. Dico verū argumentū concludit q in cōstructione in qua vocatiuus construit cū verbo personali est quedā proportio construendi sicut inter adiectiuū ⁊ substantiuū Sed nō probat argumentū q vocatiuus construit cū verbo in ratione suppositi. eo q vocatiuo nō potest competere ratio suppositi vt declaratū est superius. nec etiā ad regimen suppositi ⁊ appositi sufficit dependentia ⁊ determinatio illius dependentie. sed vltra hoc requiritur in supposito modus principij quod non est in vocatiuo.

¶ Arguitur vltimo. Vocatiuus causat conceptionē personarū. ergo secūda cōclusio falsa. Probat antecedens. Cuicūq; ꝯuenit ꝓpriū illi ⁊ cōuenit subiectum. sed orationi in qua vocatiuus construitur cum verbo cōueniunt omēs ꝓprietates requisite ad conceptionem personarum. igitur per vocatiuū fit conceptio. Maior. quia propria passio nō derelinquit suū subiectū. Minor patet de ista. tu petre tuiq; rogate. In qua constructibilia diuersarum personarum coniungunt cum coniunctione copulatiua. ⁊ significant diuersa ⁊ dictio concipiens tu conuenit in persona cum verbo. ⁊ nō dictio concepta. vt patet ex diffinitione conceptionis personarū. pater ergo q per vocatiuum fit conceptio personarū. Dico verum argumentum concluderet. si vocatiuus posset esse dictio concipiens. ad dictionem enim concipiētem nō absolute sufficit conuenire cū verbo in persona. sed vltra hoc presuppositiue requiritur q regatur a verbo. modo vocatiuus non potest regi a verbo vt probatū est superius. Quare concludit q per vocatiuū nō fit conceptio personarū.

De conceptione generum.

Ut personarum generum conceptio fiet
Adiectiua tenet generis conceptio masq;
Femininum recipit ⁊ neutrum. nec retrouerte
Hic vxorq; thoro sunt iuncti mente remota
Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti
Bos ⁊ iumentum sunt ad presepe ligati.
Neutraq; femineis tanq; concepta videbis

Per vim sunt leges ꝛ plebiscita coacte.

Hoc etiam sepe facias in distribuente

Pronus vterqꝫ iacet de paride dic helena cꝫ.

Utrū alexādri de cōceptiōe generū determinatio in littera sit sufficienter assignata. Pro intellectione questionis mote Notandū est primo. qa in questione precedenti dictū est q penes numerū ꝛ casum fit conceptio. ne scientia de conceptione ꝛ determinatio sit insufficiens oportet ostendere quid sit conceptio numerorum similiter conceptio casuū. Pro quo notandū q conceptio numerorū dupliciter fit. Uno modo sine vicio ꝛ improprietate. vt quando duo tercie psone singularis numeri coniungunt per coniunctionē copulatiuam ꝛ copulatim tentam respectu verbi pluralis numeri. vt dominus ꝛ seruus precantur. ꝛ hec oratio est simpliciter congrua q gemināti singulare per coniunctionē copulatiuā ꝛ copulatim tentā equipollet plurali. Alio modo fit conceptio numerox cum improprietate ꝛ vicio. quando scilicet dictio singularis numeri concipit dictionem pluralis numeri. vt totum aggregatum supponit respectu verbi pluralis numeri. vt hic homo ꝛ asini currunt. Et describitur conceptio numerorum sic. Est duorum constructibilium vel plurium mediante coniunctione copulatiua vel aliquo ei equiualente vel mediante illa prepositione associatiua cum. respectu alicuius verbi quod habet disconuenientiā cum vno illorum vel cum ambobus in numero mediata associatio. Exemplū primi vbi disconueniunt vnum cum ambobus in numero. vt dis ꝛ seruus precantur. Exemplū vbi disconuenit cum vno dominus ꝛ serui precantur. ꝛ per hoc paret etiā vicium in conceptione numerorum. Ratio autem excusans generalis est eadem sicut dictum est ante. Specialis autem vt vnus ꝛ idem actus verbalis scōm speciem significaretur ineſſe diuersis rebus. vt paret in ista. dominus ꝛ serui precantur. Ratio autem huius quare alexander non ponit conceptionem numerorum. quia alexander posuit has figuras que semper fiunt cum vicio ꝛ incongruitate. modo conceptio numerorum non semper fit cum improprietate ꝛ vicio. vt dictum est superius in notabili. Sequitur corollarie. licet alexander non posuit conceptionem numerorum explicite. tamen implicite eam non pretermisit.

Conceptio aũt casuũ describitur sic. Et pluriũ suppositoꝝ quorum vnũ est obliqui casus. mediante illa ꝓpositiõe cũ respectu alicuiꝰ tertij. vel verbi. vel nois adiectiui cũ vno illoꝝ se ꝓformantis quo ad ꝓprietatẽ casualẽ mediata associatio. Exemplũ ꝑmi. petrꝰ cũ paulo regnãt. vbi fit respectu verbi. Exẽplũ scõi. video virũ cum mulicre abos. Adulti tamẽ grãmaticoꝝ dicũt q ꝓceptio casuũ nõ est ponenda Dictũ est eñ ante. t ꝓbatũ q vna tercia ꝑsona nõ ꝓcipit aliã. qa vna significat ita in certe sicut alia. modo si ꝓceptio casuum esset ponẽda vna tercia ꝑsona ꝓciperet aliã. Primũ tamẽ est cõmuniꝰ q cõceptio casuũ sit ponẽda. Et isti dicũt similit q eã ponũt. q licet alexander nõ posuit eã expresse. tamen implicite eam nõ negauit.

Notãdũ secũdo q cõceptio generũ describitur sic. Est duoꝝ substantiuoꝝ diuersoꝝ generũ diuersas vel tanq diuersas res significãtiũ mediãte ꝓiũctiõe copulatiua vel aliquo ei equalenter. respectu dictõis adiectiualis pluralis numeri ꝓformantis se i genere cũ dictione cõcipiente t nõ ꝓcepta immediata t ꝑmissiua associatio. Cuiꝰ diffinitiõis declaratio sufficienter potest haberi ex ꝑcedentibus. Vltiũ aũt in ꝓceptiõe generꝝ est discõueniẽtia vniꝰ substantiui cũ adiectiuo in genere. vt vir t vxoꝛ sunt iuncti. vbi dictio ꝓcepta scilicet vxoꝛ discõuenit cũ isto adiectiuo participali iuncti in genere. Ratio aũtẽ excusans est duplex. Generalis t specialis. Generalis est triplex. scilicet. breuitas. metrũ. t melioꝛ vel firmioꝛ memoria. vt dictũ est circa appositionẽ. Ratio aũt excusans specialis est vt vnũ. t idem accidẽs p adiectiuũ importatũ scõm speciẽ significaretur inesse diuersis rebus. vt patet in ista. vir t vxoꝛ sunt iuncti. vbi coniunctio matrimonij significatur inesse viro t etiam mulieri.

Notandũ tercio q ex littera alexandꝛi elicitꝰ tres regule qbꝰ habet fieri ꝓceptio generũ. Prima. Dictio masculini generis apta nata est ꝓcipere dictionẽ feminini generis. mediãte dictione copulatiua respectu adiectiui ꝓformantis se in genere cũ dictiõe ꝓcipiẽte t nõ cõcepta. vt vir t vxoꝛ sunt iuncti. Scõa regula. Dictio masculini generis apta nata est. ꝓcipe dictionẽ neutri generis mediãte ꝓiũctõe copulatiua. respectu adiectiui pluralis nũeri. qõ ꝓformat se in genere cũ dictiõe ꝓcipiẽte t nõ ꝓcepta. vt bos riumentũ sunt ad ꝓsepe ligati. Tercia regula. Dictio feminini generis apta nata est ꝓcipere dictionẽ neutriꝰ generis mediãte ꝓiũctõe copulatiua vel aliquo ei equalẽte respectu adiectiui plis nũeri ꝓformãtis se i genere cũ dictõe ꝓcipiẽte t nõ ꝓcepta. vt leges t plebiscita sunt coacte p vim.

Unde lex est statutū generaliter oēs pcernēs q̄ sunt capaces illi⁹ statuti. vt diligere deū ex toto corde. ex tota aīa. & ex totis viribus. vt patet Deutronomij sexto & vndecimo. Sed plebiscitū est statutū nō cōcernēs oēs hoies. sed aliquā certā cōmunitatē. Et dicit plebiscitū quasi scientia plebis vel statutū ad plebē pertinēs. Rō aūt isti⁹ quare masculinū ꝓcipit femininū & neutrū est ista. q̄a dictio ꝓcipiens debet esse dignior dictiōe ꝓcepta ex quo dictio ꝓcipiens agit in dictionem ꝓceptā. oīne aūt agens nobilius est passo. tercio de aīa. Masculinum aūt genus digni⁹ est q̄ femininū & neutrū. Q̄ masculinū gen⁹ sit dignius q̄ femininū patet. q̄a masculinū significat sub ꝓprietate actiua. femininū aūt sub ꝓprietate passiua. modo actiuū est digni⁹ passo Q̄ aūt masculinū sit dignū⁹ q̄ neutrū patet. q̄a masculinū significat aliq̄d positiue. neutrū aūt significat priuatiue. modo positiuū digni⁹ est priuatiuo. Sic similiter potest dici de genere femininō respectu neutrius.

Notādū q̄rto & vltimo q̄ cōceptio generuz est duplex. scilicet explicita & implicita. siue formalis & virtualis. Cōceptō generū explicita vel formalis est vbi dictio cōcipiens & ꝓcepta ambe expresse ponunt. vt vir & vxor sunt iuncti. Alia est aūt ꝓceptio implicita. & est quādo dictio ꝓcipiens & ꝓcepta nō expresse ponunt. sed in aliqua alia dictione includunt. vt hic. uterq̄ iacet pronus. vbi dictio ꝓcipiens & ꝓcepta nō expresse ponunt. sed in ista dictione distributiua uterq̄ iucludunt. q̄a valet tm. paris & helena iacēt proni. vbi dictio masculini generis scilicet paris vel petrus. ꝓcipit dictionē femínini generis scilicet helena. De cōceptione generū implicita ē ista regula. Dictio distributiua ꝓ duab⁹ vel plurib⁹ dictio ib⁹ quarū vna ē masculini generis. & alia femínini generis causat ꝓceptionē generum implicitā. vt uterq̄ iacet pronus. que valet ista. petrus & helena iacent proni. Nō est aūt intelligendū q̄ hec oratio. pronus uterq̄ iacet cōm se vt sonat in verbis esset incōgrua. q̄a in ea verbū habens vim verbi substantiui regit similes casus ante & post. sed vult q̄ ē oratio incōgrua & cōceptoria quantū ad resolutionē & equiualentiā. valet enim ista. paris cū helena iacēt proni. & hec est oratio ꝓceptoria Et quidā dicūt q̄ in textu debet poni paris. q̄a ꝓpter paridē qui rapuit helenā Troia desolata & destructa est. Cōmuniter tamē in litteralegitur petro. utrūq̄ bene. sed primū cōuenientius. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Determinatio alexādri de cō

ceptione generũ est sufficienter in littera assignata. Patet conclusio ex his que dicta sunt.

¶ Arguit̃ p̃mo. Cõceptio generũ nõ fit sicut ꝯceptio ꝑsonarũ. igit̃ littera falsa. Probat̃ antecedens. q̃a conceptio generũ fit inter dictiones eiusdẽ persone. ⁊ fit respectu adiectiui. Conceptio aũt ꝑsonarũ fit inter diuersas personas ⁊ respectu verbi. igit̃. Tenet ꝯsequentia q̃a aduerbiũ similitudinis denotat cõuenientiã aliquoꝝ omnimodam. Maior patet in isto exemplo. Vir ⁊ vxor sunt iuncti. Vbi dictio cõcipiens scilicet vir. ⁊ dictio cõcepta scilicet vxor sunt eiusdẽ persone. quia tercie. ⁊ ibi ponit̃ hoc adiectiuũ iuncti. Minor patet in isto exemplo. ego ⁊ tu damus. vbi dictio cõcipiens est p̃me ꝑsone ⁊ dictio ꝯcepta tu secunde persone. ⁊ fit respectu verbi. Dico verum argumentũ concluderet si hoc aduerbiũ vt in littera positũ diceret omnimodã similitudinẽ vel cõuenientiã. sed debet dicere aliqualem Vult ergo alexander ꝙ aliqua est similitudo inter cõceptionẽ generum ⁊ personarũ. sed nõ omnimoda. Et est similitudo hec. q̃a sicut cõceptio personaꝝ fit inter dictiones diuersarũ personarũ. sic ꝯceptio generũ fit inter dictiones diuersorum generum. Differentia autẽ est dicta superius

¶ Arguit̃ secũdo. Alexander impertinenter determinat de cõceptione generũ. ꝓbat̃ sic. Hic solũ debet fieri determinatio de figuris q̃ respiciũt regimẽ nomiatiui. Sed hoc nõ fit in cõceptiõe generũ. igit̃ Maior. q̃a hic est capitulũ nti. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs in eo debẽt determinari figure he que respiciũt regimen nti. Minor patet. q̃a ꝯceptio generũ fit inter adiectiuũ ⁊ substãtiuũ. modo adiectiuũ nõ regit substãtiuũ nec ecõuerso. vt ꝓbatũ est ante. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ loquendo absolute de ꝯceptiõe generũ. nõ in ꝯparatiõe ad ꝯceptionem personarũ tũc de ꝯceptiõe generũ determinatio q̃dãmodo esset impertinens. sed ꝯceptio generũ hic ꝯsiderat̃ vt habet cõueniẽtiã ⁊ differentiã cũ ꝯceptione personarũ. recto ordine hic de ip̃a determinatur. Simile enim. vt patet primo de anima. cognoscitur simili. recte ergo post determinatione de ꝯceptione personaꝝ hic determinat de conceptione generũ.

¶ Arguit̃ tercio. In isto exemplo. virgo cũ virgine iuncti nõ est conceptio generũ. igit̃. Probatur antecedens. In conceptione generum debent esse dictiones diuersorũ generũ. hic nõ est sic. igitur. Maior est nota ex diffinitione conceptionis generũ. Minor patet. q̃a tam dictio concipiens q̃ cõcepta sunt eiusdẽ generis. Patet. q̃a rectus et

obliquus sunt eiusdē generis. vt in plurimū modo virgo est generis cōmunis. ergo etiā obliquus scilicet virgine. Dico verū argumētum ꝓcludit si in ꝓdicta oratione dictio concipiens scilicet virgo caperet absolute in exemplo ꝓdicto. modo virgo in ntō capit in masculino genere tm̄ p scō iohāne. virgine aūt in obliquo capit in femininō genere tm̄ pro virgine gloriosa maria. ⁊ sic masculinū ꝓcipit femininum. Dictio em̄ communis generis potest accipi quandoq; in masculino. quandoq; autem in femininō.

¶ Arguit quarto. In isto exemplo: virgo cū virgine. nō est ꝓceptio generū. igit. ꝑbat sic. minus dignū nō ꝓcipit magis dignum. sed hic minus dignū ꝓcipieret magis dignū. igit. Maior patet ex declaratis. Minor. qa hec dictio virgo significat sanctū iohānē. sed hec dictio virgine significat virginē gloriosam mariā. modo virgo gloriosa maria dignior fuit scō iohāne. Dico verū argumētū ꝓcluderet si dignitas ꝓstructibiliū deberet attendi simpliciter ex parte rerum significatarū. sed debet potiꝰ attēdi ratiōe modoꝝ significādi ꝓstructibiliū. modo hoc ꝓstructibile virgo in ꝓdicta oratiōe habet modum significandi dignioꝛē q̄ virgine. patet. qa virgo significat sub proprietate actiua. sed virgine sub proprietate passiua. modo proprietas actiua est dignior passiua.

¶ Arguit qnto. Cōstructibilia in ꝓceptiōe generū nō significant diuersa. ꝑbat in ista oratiōe. petrꝰ ⁊ sua reuerētia sunt honesti. In qua oratiōe dictio cōcipiens petrꝰ. ⁊ dictio ꝓcepta scilicet sua reuerētia significātidē. ꝓbat. qa petrꝰ ⁊ sua reuerētia sunt idem. ꝓbat. qa accidēs ⁊ subiectū numero sunt idē. ꝓmo topicoꝝ. modo illa que numero sunt idem. maxime ydemptitate sunt idem. vt patet qnto methaphisice. Dico. licet in ista. petrus ⁊ sua reuerentia sunt honesti cōstructibilia nō significāt diuersa materialiter ⁊ numero. tamē significant diuersa formaliter. qa accidēs ⁊ subiectū sunt diuersa formalit Dicit em̄ ꝓmo phisicoꝝ. Accidēs ⁊ subiectū si sunt duo sunt. Alij autem dicūt q; licet in dicta oratiōe ꝓstructibilia nō significāt diuersa tamen significant tanq̄ diuersa.

¶ Arguit sexto. Ex littera alexandri sequit falsum. igit. ꝑbat. qa sequit q; in ꝓceptione generū deberent poni plura adiectiua. qō est falsum. ꝓbat sequela ⁊ ex textu cū dicit. Adiectiua tenēt generis. Dico q; in littera cōmittit vna figura que dicit alleotheca. que habet fieri quādo numerus ponit pro numero: vel casus pro casu. ⁊ sic hic numerus pluralis ponitur pro singulari.

¶ Arguit septimo. Alicubi est ꝯceptio generũ ⁊ tamẽ ibi nullũ ponitur adiectiuũ. patet in ista oratiõe. Johãnes ⁊ catherina sunt duo reges. que videt esse ꝯceptoria. ⁊ tamẽ ibi nullũ ponit adiectiuũ. Non duo patet. quia duo reddit suppositum verbo. ergo non est adiectiuum. Tenet ꝯsequẽtia. adiectiuũ nõ reddit suppositũ verbo. Antecedens patet in ista oratiõe: duo sedent. Dico ꝙ in p̃dicta oratiõe nõ ẽ ꝯceptio generũ. sed est simpliciter ꝯgrua. Et dico ꝙ hoc nomẽ reges ponit participialiter pro regnãtes. ⁊ sic p̃dicta oratio valet tm̃. Johãnes ⁊ catherina sunt duo reges. id est duo regnantes.

¶ Arguit vltimo. In ista oratiõe. pronus vterq; iacet nõ est conceceptio generũ. igit. ꝓbat. omis ꝯceptio generũ includit aliqd viciuz sed in ista oratiõe. pronus vterq; iacet nullũ est viciũ. igit. Maior ẽ nota. Minor patet. q̃a in ista. vterq; iacet pronus verbũ habẽs vim verbi substantiui scilicet iacet regit similes casus ante ⁊ post. Unde ista valet tm̃. vterq; in iacendo est pronus vel lasciuus. Dico veruz argumentũ ꝯcludit ꝙ in ista oratiõe. vterq; iacet pronus nullũ est viciũ quo ad vocẽ ⁊ p̃mariã ꝯsiderationẽ. sed quantũ ad resolutionem bene est ibi viciũ ⁊ incõgruitas ⁊ cõceptio generũ implicita. ⁊ resoluitur. petrus ⁊ helena iacent proni.

De prolepsi:

Disiungit regimen quod iunxerat ante prolempsis

Hi metuunt: alius dominos. aliusq; magistros

Utrũ littera alexãdri de prolempsi sit bene assignata. Pro intellectione littere notandũ est p̃mo ꝙ ꝓlempsis est duplex. quedã est locutionis. ⁊ est ꝯstructio i qua p̃mittit multitudo grãmaticalis respectu verbi vel adiectiui sub ꝯformitate accidẽtiũ grãmaticalis. ⁊ postea fit subiunctio dictionũ importantiũ partes illius multitudinis etiam sub ꝯuenientia accidentiũ grãmaticaliũ. Exemplum de adiectiuo. quattuor hoĩes sunt colorati. isti duo albedine. isti duo nigredine. Exemplũ de verbo. hoĩes currũt. illi ⁊ viennã. illi Cracouiam. ⁊ de tali hic nihil ad ꝓpositũ. Alia aũt est prolempsis ꝯstructionis. Et describit sic. Est preacceptio alicuius multitudinis grãmaticalis respectu v̄bi vel adiectiui sub ꝯueniẽtia accidẽtiũ grãmaticaliũ ⁊ postea subiũgũt dictiões importantes partes illius multitudinis prius importante respectu eiusdẽ verbi vel adiectiui vel sui cõdeclinei nõ expresse positi. sed subintellecti sub discõuenientia accidentiuz grãmaticaliũ. vt hi metuunt. alius dominos. alios magistros.

Notandū secundo pro intellectione diffinitionis. Dicit primo in diffinitione. est preceptio alicuius multitudinis grammaticalis. Sciendū q̄ p multitudinē grāmaticalē in ꝓposito debet intelligi dictio pluralis numeri. vel nomē collectiuū singularis numeri Ratio. illa enī significant plura. Nomen enī collectiuū est qđ in singulari numero significat plura. modo in prolempsi debet esse preceptio alicuius multitudinis. Dicit secūdo in diffinitiōe. respectu verbi vel adiectiui. ad denotandū q̄ prolempsis quādoq̄ est constructio suppositi cū apposito. vt scolares student. ille pmā partē ille secundā partē. Quandoq̄ aūt prolempsis est ꝯstructio adiectiui cū substantiuo. vt homines mali peccauerūt ille peccato superbie. ille peccato auaricie. Sequit corrollarie primo q̄ falsa est illoꝝ grāmaticoꝝ positio q̄ dicūt omnē oratiōnē in qua fit diuisio esse oratiōnē prolemptica. patet hic. Sonoꝝ aliius vox aliius nō vox. Similiter hic. Propositionum alia cathegorica alia ypothetica. patet. q̄a licet ibi pmittit multitudo grāmaticalis. tamen hoc nō fit respectu verbi vel adiectiui. qđ requirit ad prolempsim. Sequit corrollarie secundo q̄ aliqua oratio in qua fit diuisio est prolemptica. patet de ista. Homines peccantiū alii mortaliter alii venialiter. Sequit corrollarie tercio q̄ ista simpliciter est cōgrua. Sonoꝝ alii vox alii nō vox. patet. q̄a iste grūs sonoꝝ regit a dictiōe subintellecta. z valet tm̄. De numero sonoꝝ aliius vox aliius nō vox. Similiter est dicendū de ista. Propositionū alia cathegorica alia ypothetica. que valet tm̄. De numero ꝓpositionū alia est cathegorica. alia ypothetica. Dicitur tercio in diffinitiōe respectu verbi vel adiectiui subintellecti. ad denorandum q̄ hic non est prolempsis. Homines legūt iste rhetoricam. iste poeticam. patet. quia nō est respectu eiusdē verbi. sed alterī. Dicit vltimo sub discōformitate accidētiū grāmaticaliū. p hoc patet differentia inter prolēpsim locutionis z constructionis. vt dictū est in notabili primo.

Notandū est tercio. Dicitur in prolempsi est disconuenientia suppositi cū apposito subintellecto. vel substātiui cū adiectiuo subintellecto. Exemplū primi. Aquile volauerūt hec ad orientē hec ad occidētē. Hi metuunt alius dominos alius magistros. Astra micant illud in imis illud in summis. Exemplū secūdi. Homines mali peccauerūt ille peccato auaricie ille peccato superbie. Ratio aūt excusans hoc vicium est duplex. generalis z specialis. Generalis est que conuenit cuilibet figure ꝯstructionis. Et sunt tres. brevitas. merū z meli-

vel firmior memoria. vt dictū est in appositione. Sed ratio specialis est ydemptitatis partiū cū toto. Dicit enī primo physicor. Totū nō est aliud nisi sue partes. Ratiōe illius ydemptitatis partiū in toto. tūc dictio significans partē potest cōstrui & ordinari cū verbo totius. Dicitur aūt prolempsis a pro qđ est simul & lempsis captio. quasi simul captio alicuius multitudinis sub cōuenientia. & postea eiusdē multitudinis per partes sub disconuenientia diuisio.

Notādū quarto & vltimo qđ prolempsis est duplex explicita & implicita. Explicita est | vbi multitudo grāmaticalis. similiter dictiōes importātes partes illius multitudinis nō expresse ponunt. vt alter alteri⁹ pedes lauate. que valet. vos lauate pedes. iste istius & iste istius. Similiter hec. alter alteri⁹ onera portate. que valet istā. vos portate onera. iste istius & iste isti⁹. Similiter hec. vana locuti sunt vnusquisq; ad primū suū. que valet istā. homines locuti sunt vana. ille ad istū primū iste ad istū. Sequit corrollarie ex dictis qđ hic nō est prolempsis. quātitatis aliud primū aliud discretū. Ratio. Est enī regula generalis in grāmatica. quādo diuisus ponit in singulari numero relatiuū diuersitatis habet illud referre in neutro genere. & valet hec oratio tm̄. Quātitatis. id est de genere quantitatum aliud scilicet gen⁹ est primū. aliud scilicet gen⁹ est discretū. Et sic patet qđ est oratio simpliciter congrua. Nō aūt oportet. qđ semp relatiuū & antecedēs conueniūt. sed hoc est verū quādo relatiuū nō est diuersitatis. Vel vt alij dicūt qđ hoc relatiuū aliud nō refert hoc antecedens quantitatis. sed hoc antecedens genus. vt patet ex resolutione orationis. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Alexādri de plempsi determinatio est sufficienter assignata. Patet veritas cōclusionis ex his que dicta sunt.

Arguit primo. Grāmatic⁹ nō habet determinare de prolempsi. probat. Grāmatic⁹ nō habet determinare de diuisione. sed in prolempsi ē diuisio totius per partes. igit. Maior. qa cōpositio & diuisio pertinent ad logicū. vt patet primo periarmenias. Minor patet ex diffinitione. Dico verū argumentū cōcludit qđ determinare de diuisione quo ad esse diuisionis. & qualis sit diuisio. scilicet vtrū sit generis in species. vel aliquo modo pertinet ad logicū. sed determinare de diuisione quo ad eius congruitatē. hoc pertinet ad grāmaticū. & sic contingit in proposito.

Arguitur secundo. Ex diffinitione prolempsi sequitur incōueniēs

ergo nõ valet. ꝓbat. q̃a sequeret ꝙ hic esset prolempsis ...
medentiũ homo panẽ. asinus auenã. patet sequela. q̃a hic p̃mitt...
multitudo grãmaticalis. ⁊ postea eadẽ multitudo diuidit̃ per par-
tes. ergo est prolempsis. Tenet ꝯsequẽtia ex diffinitionẽ. sed ꝙ hic nõ
sit prolempsis patet. quia in prolempsi debent esse dictiões importã-
tes partes illius multitudinis. modo hic non ponunt̃ dictiones im-
portantes partes. quia ille sunt alius. alia. alter. aliud. modo nulla il-
larũ hic ponit̃. Dico: licet hic nõ ponunt̃ signa diuisiua expresse. ta-
meu implicite. quia predicta oratio valet tantũ. animaliũ comeden-
tium vnus homo comedit panẽ. vnus equus fenũ. Alius eñ cõuer-
titur cum vnus. Et quarto methaphisice dicit̃. Idez est homo ⁊ vnꝰ
homo. Et sic cũ dico homo. intelligo hominẽ.

¶ Arguit̃ tercio. Prolempsis nõ est figura cõstructionis. Probatur.
Omnis figura cõstructionis nec est oratio simpliciter cõgrua nec ora-
tio siimpliciter incongrua. Maior patet ex his que dicta sunt prius
circa appositionẽ. Minor patet de ista. Hi metuunt alius dominos
alius magistros. Si intelligitur hoc verbũ metuunt pluralis nume-
ri est simpliciter incõgrua. quia valet tantũ. hi metuunt alius metu-
unt dominos. alius metuunt magistros. que est simpliciter incõgrua
ex quo suppositũ alius est singularis numeri ⁊ appositũ metuũt plu-
ralis numeri. Si aũt subintelligit̃ ibi verbum metuit singularis nu-
meri tunc est simpliciter cõgrua. q̃a valebit tantũ. hi metuũt aliꝰ me-
tuit dños aliꝰ metuit magistros. que est simpliciter ꝯgrua. q̃a supposi-
tũ ⁊ appositũ ꝯueniũt. igit̃. Dico verũ argumẽtũ ꝯcluderet si ibi ver-
bũ deberet repeti vocaliter. sed debet tm̃ intelligi vel subaudiri. Si-
mile ponit Seruiꝰ in ꝯmẽto tercie Egloge Virgilij. Est mihi domi
pater est iniusta nouerca. Bisq; die numerat ambo pecus alter ⁊ he-
dos. Vbi circa ly alter intelligit̃ vel subaudit̃ nouerca ⁊ nõ reperitur
exp̃sse ⁊ vocaliter. q̃a alꝰ nõ esset incõgrua. sic ꝯtingit in ꝓposito.

¶ Arguit̃ quarto. Ex littera alexãdri sequit̃ falsum. igit̃ patet. q̃a se-
queret̃ ꝙ hic esset ꝓlẽpsis. hi metuũt alij dños alij magistros. patz ex
textu. hic eñ ẽ p̃acceptio multitudis grãmaticalis. ⁊ postea eiusdez
ꝑ dictiões importãtes ꝑtes diuisio. ergo ẽ ꝓlẽpsis. nihil eñ vltra ad-
dit textꝰ. Sed ꝙ hoc sit falsum patet. q̃a in ꝓlempsi debet esse discõ-
formitas ⁊ discõueniẽtia. qđ nõ ꝯtingit in oratiõe p̃dicta. Dico verũ
argumẽtũ ꝯcluderet si littera alexãdri absolute esset intelligẽda. sed
est intelligẽda ꝙ p̃mo in ꝓlẽpsi est p̃acceptio multitudis grãmatica-
lis suo ꝯgruitate. ⁊ postea eiusdẽ subdiuisio sub discõformitate. qđ nõ
ꝯtingit in oratiõe p̃dicta.

¶ Arguit quinto. Aliqua est oratio prolemptica vbi nō p̄mittit multitudo grāmaticalis. igit diffinitio nō valet. ꝓbat sic in ista. Alter alteri⁹ onera portate. ꝙ in ista oratiōe sit prolempsis patet ꝑ grāmaticos oēs q̄ hanc nō aliter saluant orationē nisi ꝑ prolempsim. Sed ꝙ hic non sit multitudo grammaticalis probatur. quia per multitudinem grāmaticalē intelligit dictio pluralis numeri. vel nomē collectiuū. sed nullū illoꝝ hic ponit. igit. Dico verū argumentū concludit ꝙ nō p̄mittit multitudo grāmaticalis. similiter dictiones importantes partē multitudinis non ponunt expresse. tamē implicite. Unde ista. Alter alterius onera portate resoluit sic. vos portate onera. Iste istius ⁊ iste istius. in qua oratione est prolemsis expressa.

¶ Arguit sexto. In exemplo. hi metuuūt alios dominos. alios magistros nō est prolempsis. ꝓbat. q̄a est zeuma. ergo nō prolēpsis. Tenet ꝯsequētia. q̄a zeuma ⁊ prolempsis sunt figure realiter distincte. ⁊ ergo habent fieri in diuersis oratiōbus. ꝓbat antecedēs. Zeuma fit quādo plura supposita ponunt in ordine ad vnū appositū: vt tu ludis ⁊ ille. sed in exemplo predicto est sic. q̄a hic supposita duo alius ⁊ alius ponunt respectu illius verbi metuunt. Dico licet in oratione zeumatica ⁊ etiā prolemptica ponunt duo vel plura supposita in ordine ad vnū appositū. nō tamē eodē modo hic fit. q̄a in zeumate mediante coniunctione. in prolempsi sine coniunctione.

¶ Arguit septimo. In prolempsii etiam ponit ꝯiunctio. ergo solutio nō valet. Probat in isto exemplo. Scolares student iste bene iste male. ꝙ hic sit prolempsis notū est. vt patet ex diffinitione prolempsis. est eñ hic multitudo grāmaticalis ⁊ diuisio eiusdē multitudinis ꝑ partes. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ in prolempsi ponit cōinnctio sed nō eodē modo. sicut in zeumate. q̄a in zeumate immediate debet poni post verbū principale. sed in prolempsi nō statim; sed mediate. vt patet in exemplo predicto.

¶ Arguit octauo ⁊ vltimo. Prolempsis nō disiungit regimē. qd̄ pri⁹ ꝯiunxit. igit littera falsa. ꝓbat. idem solū facit idem. sed prolempsis est vna ⁊ eadē figura ergo nō coniungit ⁊ disiungit. Maior est aristotelis scdo de generatione. Idem solū facit idē. Minor est nota. q̄a prolempsis est vna figura de q̄nq̄ figuris constructionis. Tenet aūt ꝯsequentia prior. q̄a ꝯiungere ⁊ disiungere sunt opposita. modo opposita nō ꝯueniūt vni. vt patet in postpredicamentis. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ opposita nō ꝯueniūt vni respectu eiusdem. sed bene respectu diuersoꝝ. ⁊ sic prolempsis ꝯiungit multitudinē grāma-

ticalem p̄mo sub ꝯgruitate quā postea disiungit ⁊ diuidit sub disco formitate. Idem agens solū facit idem eodem modo se habens ⁊ respectu eiusdē. sed idem diuersimode se habens ⁊ respectu diuersorū bene facit diuersa. vt sol indurat lutū ⁊ liquefacit cerā. Et tantū de prolempsi.

De zeumate.

At quod proposuit extra summendo redducit
Hi properant et ego. tu ludis ⁊ ille sedendo.

Utrū alexandri de zeumate in textu determinatio sit sufficiens ⁊ completa. Pro intellectione questionis mote. Notandum est p̄mo ꝙ zeuma est duplex. scilicet locutionis ⁊ constructionis Zeuma locutionis est in qua p̄mittit suppositū cū apposito. vel adiectiuū cū substātiuo sub ꝯformitate accidētiū grāmaticaliū. ⁊ postea fit subiunctio alterius supositi vel substantiui. etiā sub ꝯformitate accidentiū gramaticaliū. vt iohānes legit ⁊ petrus. Catherina est alba ⁊ barbara. ⁊ de de tali nō est ad ꝓpositū. Sed zeuma ꝯstructiōis est ꝯstructio in qua p̄mittit suppositū cū apposito vel adiectiuū cum substantiuo sub ꝯformitate accidētiū grāmaticaliū. ⁊ postea mediāte aliquo signo scilicet aduerbio vel cōiunctione fit subiūctio alteri⁹ suppositi vel substantiui respectu eiusdē verbi vel adiectiui expresse positi. sed subintellecti scdm se vel eius cōdeclincū sub discōformitate accidentiū grāmaticaliū. Exemplū de supposito vt vos studetis ⁊ ego. Exemplū de adiectiuo. Iste est albus ⁊ mulier sua.

Notādū scdo pro meliori intellectu diffinitionis ꝑpius zeumatis. Zeuma differt a prolempsi tripliciter. Primo. q̄a in zeumate reperitur ꝯiunctio vel aduerbiū. sed in prolempsi nō. Scdo differūt q̄a prolempsis fit per nomē distributiuū vel nomē collectiuū vel aliā dictionē pluralis numeri. qd nō requirit in zeumate. vt ego scribo ⁊ tu. Tercio differūt. q̄a in prolempsi semp debent esse dictiones importantes partes multitudinis prius importate. sed in zeumate nō oportet ꝙ ibi p̄mittit multitudo grāmaticalis. vt hic. tu ludis ⁊ ille. Sequitur ergo corrollārie ꝙ zeuma ⁊ prolēpsis sunt figure distincte. patet. q̄a nisi sic tunc nō essent q̄nq̄ figure cōstructiōis. qd est cōtra floristā ⁊ oes grāmaticos. Unde dicit Florista. Plures structure nō sunt nisi q̄nq̄ figure. Sinthesis anthitesis prolempsis zeuma silempsis. Et ꝓbatur ratione. q̄a zeuma ⁊ prolempsis sunt figu-

re distincte. Illa que sunt idem quicqd cõuenit vni puenit t alteri pr mo phisicor. sed aliqd cõuenit plempsi qd nõ cõuenit zeumati. ergo zeuma t plempsis sunt figure distincte. Minor declarat ex differentijs tribus inter zeumam t prolempsim.

Notandũ tercio qd viciũ in zeumate est duplex: quã doqz em est disconuenientia suppositi cum apposito. vt tu ludis t ille. Quãdoqz adiectiui cũ substantiuo. vt petrus est albꝰ t catherina. Ratio aũt excusans est duplex. generalis t specialis. Generalis est triplex. breuitas. metrũ t melior retentio vel memoria vt dictũ est circa capitulũ de appositõe. Sed ratio excusans specialis scõm aliquos est pueniencia casualis posterius poniti cum casuali prius locato t assumpto. ratione cuius cõuenientie casuale posterius potest addi adiectiuo vel verbo cui additum est casuale prius. vt hebrei sunt et ego. Aliꝰ tamẽ t cõmunes grãmatici dicunt qd ratio excusans in zeumate est ista. quia licet talis oratio vocalis ex primaria eius impositione sit incongrua. tamen ex cõmuni consensu grãmaticor inquantũ subordinat vni mentali cõgrue ipa admittit. vt hic. tu ludis t ille. Hec vocalis subordinat huic mentali congrue. tu ludis t ille ludit. que est simpliciter cõgrua. Sequit corollarie qd hic ẽ zeuma. Neqz ille peccauit neqz parentes eius.

Notandũ quarto t vltimo qd zeuma fit duplicit. scilicet implicite t explicite. Zeuma explicita est. quãdo ambe dictiones casuales cũ verbo vel adiectiuo expresse ponunt. de quo dictum est sufficienter. Zeuma aũt implicitũ est quãdo casuale pmum nõ expresse ponit. sed in verbo pme vel secũde psone subintelligit. vt currimus t iohãnes. vbi subintelligit iste ntũs nos. t valet tantum. nos currimus t iohãnes. Et notandũ qd conuenienti? in littera ponit cõiunctio disiũctiua aut. q̃ copulatiua t. patet qa maiorẽ diuersitatez importat hec piunctio aut q̃ t. cõiunctio em disiunctiua maiorem diuersitatẽ t disiũctionẽ importat q̃ t cõiunctio copulatiua. qa piunctio disiunctiua cõiungit qdẽ dictiões. sed disiungit sensus. cõiũctio copulatiua cõiungit dictiões t etiã sensus. hic aũt deber significari diuersitas t differentia inter zeuma t prolempsim. Unde rectius in littera ponitur aut q̃ t. Istis notabilibus sic stantibus est

Conclusio responsalis. De zeumate in textu determinatio ab alexandro est sufficienter assignata. Patet cõclusio ex his que dicta sunt.

Arguit pmo. Processus alexãdri est impertinẽs. igit. pbat ante-

cedēs. q̄a alexāder nō expssit nomē hui⁹ figure vltime. ergo ꝓcessus suus est impertinens. Tenet ꝯsequētia. q̄a vbiq; antea nomē figure expressit ⁊ posuit. hic aūt hoc nō facit. ergo. Dico licet alexāder nō posuit hic nomē illi⁹ figure vltime expresse. tamē implicite dedit eā intelligere cū dixit. reducit. zeuma eñ grece est reductio latine.

¶ Arguit secūdo. Zeuma nō est figura distincta a ꝓlempsi. igit non est specialis figura. ꝓbat antecedēs ex ꝓcessu autoris cū dixit. aut quasi diceret aut tu intellige aliū modo ꝓlempsis. Videt ergo ex littera autoris q̄ zeuma nō est figura distincta a prolempsi. Dico q̄ alexander dicēs in textu aut. nō voluit dicere q̄ zeuma esset specialis figura a ꝓlempsi. sed voluit ostēdere poti⁹ diuersitatē ⁊ distinctionez zeumatis ⁊ ꝓlempsis quā importat ꝯiūctio disiūctiua. alexāder aūt expresse nō dixit vel nominauit zeuma. q̄a tēporib⁹ suis diuersitates fuerāt grāmaticoꝝ vtrū zeuma ⁊ ꝓlempsis essent figure distincte.

¶ Arguit tercio Littera alexandri est iintelligibilis ergo male īposita. Tenet ꝯsequētia. q̄a determinatio autoꝝ debet esse clara ⁊ lucida Antecedens patet. q̄a autor ponit appositū sine supposito. patet. q̄a dicit reducit. modo positio appositi sine supposito causat orationem imperfectā. Dico licet autor in textu ponit appositum sine supposito expresse. tamen implicite ponit suppositum. videlicet hoc vocabulū zeuma. ⁊ sic littera valet tantū zeuma reducit.

¶ Arguit quarto. Zeuma nō habet fieri ꝑ adiectiuū. ꝓbat sic. q̄a si sic maxime q̄ substātiuū posterius discōueniret in genere vel numero cū adiectiuo. sed hoc nō ꝓbat. q̄a substātiuū posterius nō potest discōuenire cū adiectiuo in casu. ergo neq; in genere neq; in numero Tenet ꝯsequentia. q̄a nō est ratio diuersitatis. Dico q̄ ratio diuersitatis est ista. q̄a posterius substātiuū reducitur ad primū mediante cōiunctione copulatiua vel disiunctiua. q̄ ꝯiūctio semꝑ requirit similes casus. ⁊ ideo posterius constructibile debet cōuenire in casu cuz adiectiuo. sed nō oportet in genere vel numero. vt hic. Johannes est albus ⁊ catherina.

¶ Arguit q̄nto. Zeuma nō reducit verbū. igit littera alexādri falsa. ꝓbat antecedēs. Reductio est passio silogismi. zeuma aūt nō ē passio silogismi. ergo zeuma nō reducit verbū. Maior est aristotelis p̄mo prioꝝ. Minor est nota. q̄a zeuma nō est de ꝯsideratiōe logici. sed grāmatici. Dico verū argumētū ꝯcluderet si hic caperet reductio logice vt reductio est p̄ncipiū reductiuū silogismi imperfecti ad ꝑfectuz sed capitur hic reductio pro subintellectione.

De regimine nominatiui.

¶ Arguitur sexto. Tu ludis & ille. hic nō est zeuma. Probatur in ista oratiōe est pceptio psonarū. ergo nō zeuma. Tenet psequētia. qā zeuma & pceptio psonarū sunt figure distincte. Antecedens. phat. qa hic secūda psona scilicet tu pcipit dictionē tercie psone scilicet ille ad reddendū suppositū verbo scilicet ludis. qō puenit in psona cū dictione pcipiente & nō pcepta. ergo in pdicta oratiōe est pceptio psonarū. Tenet psequētia ex diffinitiōe cōceptiōis psonarū. Dico verū argumentū pcluderet si ambo suppositā ponerent a parte eiusdē extremi ante verbū. qō nō est in pposito qualiter tamē fit in ista. Tu & frater rogaris.

¶ Arguitur septimo. Ibi properant & ego nō est zeuma. Probat sic. Est pceptio numeroꝝ. ergo nō zeuma. Tenet psequētia. qa zeuma et pceptio numeroꝝ sunt figure distincte. Antecedēs probatur. qa in pdicta oratōe suppositā diuersoꝝ numeroꝝ piunguntꝫ respectu vnius verbi. ergo in pdicta oratiōe est pceptio numeroꝝ. Tenet psequētia ex diffinitiōe pceptiōis numeroꝝ. Dico verū argumentū pcluderet si ambo suppositā ponerent a parte eiusdem extremi. qualiter fit hic. Johannes & alii currunt.

¶ Arguitur vltimo. Ex diffinitiōe zeumatis sequitur q hic esset zeuma. Johānes currit & petrus. patet ex diffinitiōe. qa verbū ibi reducitur ad suppositū. sed hoc est falsum. Qz ibi sit zeuma patet. qa i oratione zeumatica est aliqō viciū & incōgruitas. sed in pdicta oratiōe nullū est viciū. igitur. Dico verū argumentū concludit q in predicta oratione est zeumā locutionis. sed nō constructionis. ex quo in ea nullum est vitium.

De absolutione nominatiui.

Inuenies rectum quandoqz regente solutum.

Vtrū alexandri de absolutione nominatiui determinatio in littera sit sufficienter assignata. pro intellectione questionis mote. Notandū est pīmo q ratio ordinis est ista quare alexāder pīus determinat de regimine nominatiui nūc aūt. de absolutione. Regimen enī habet se vt positiuū. sed absolutio vt priuatiuū. modo ppositiuum. dignius est priuato. digniora aūt sunt priora. vt patet i ppositiōe predicamētis. Describit aūt absolutio. sic. Absolutio est dictionis regibilis sine regente positio. Dictionē aūt poni absolute intelligitur dupliciter. Vno modo p puationē dictionis regentis expresse & implicite. simul. & sic nūs nō regit absolute. licet enī aliquādo nūs

absolute q regimo
aliud omne priore
ab priore dnt ea
q sequi

ponit sine dictione regente expresse. tamen ibi subintelligi potest v
bū vnde regi potest. vt hic. benedicite dñs. subintelligit hoc verbus
benedicit. Scō nominatiuū poni absolute intelligit quantum ad re
gens expressum z actuale. sic q aliquādo ntūs ponit in oratiōe. z nō
habet regens expressum vnde regat. z sic possibile est nominatiuu
poni absolute quomodo alexander hic loquit de absolutione nomina
tiui.

Notandū secūdo q nominatiuus ponit absolute sex modis. Primo ppt tollere z remouere dubiū. vt hic. In cōuertē
do dñs captiuitatē syon. in qua oratiōe ille ntūs dñs ponit absolute
z sine regente. Q ponat absolute patet. qa in pdicta oratiōe iste no
minatiuus dñs nō potest regi ab illo infinitiuo vel gerundio cōuertē
do. gerundiū eñ regit accusatiuū a parte post sicut infinitiu⁹. nec etiā
potest regi ab alio verbo. qa nullū ibi ponit. patet ergo q ponit ab
solute. Fit aūt hoc ppter remouere z tollere dubiū. Si eñ ibi pone
retur accusatiu⁹ dñm. dubiū esset si dñs conuertisset captiuitatem syon
vel captiuitas syon cōuertisset dñm. Est eñ vna regula in grāmatica
quādo infinitiu⁹ ponit inter duos accusatiuos vnū a parte ante et
alū a parte post tūc causat oratio amphibologica. hoc est dubia. q
potest habere plures sensus. vt hec. scio canē comedere panē. vnus
sensus est q canis comedit panē. z hic est verus. secūdus sensus est.
q panis comedit canē. z hic sensus falsus est. Sic similiter fuisset in
pposito. vnus sensus fuisset q captiuitas syon cōuertisset dñm. secū
dus sensus fuisset q dñs cōuertisset captiuitatē syon. ergo ppter re
mouere tale dubiū dicit in ntō. in conuertendo dñs captiuitatem syon.
vt certe detur intelligi q dñs deus cōuertit captiuitatē syon ad pe
nitentiā. ei cōcedendo gratiā vt sua peccata agnosceret. vnde per ca
ptiuitatē syon intelligit captiuitas iudaica que fuit ducta a hierusa
lem in babiloniā. Secō ntūs ponit absolute causa brevitatis. vt di
cendo. Benedicite. z respōdēdo dñs. iste ntūs dñs ponit absolute.
tamen subintelligit ibi verbū benedicit implicite. vt valeat. Bene
dicite. dñs benedicat. Tercio ntūs ponit absolute causa relationis fa
ciende z facilius agnoscende. vt hic. Dñs in celo sedes ei⁹. ille ntūs
dñs ponit absolute. vt scilicet facilius z citius cognoscat q hoc rela
tiuū eius pteneat ad hoc antecedēs dñs. Si eñ in pdicta oratiōe po
neret verbū expresse tūc relatiuū longius distaret ab antecedēte. vt
dicēdo. dñs est in celo z sedes eius scilicet dñi est i celo. modo de quā
to relatiuū plus distat ab antecedēte de tanto relatio fit incertior z

difficilior ad cognoscendū. Hec tamen ratio satis parua est. vnde et iste modus tercius posset cōprehendi sub secūdo scilicet q̄ in p̄dicta oratione etiam ntūs poneretur absolute causa breuitatis. ⁊ ibi subintelligeret hoc verbū substātiuū est quēadmodū dictū est.

Notandū est tercio q̄ quarto ntūs ponit absolute causa suprascriptiōis. vt in imaginibus ⁊ supra imagines scribimus Sanctus iohannes. virgo maria. Quinto nomiatiuꝰ ponit absolute causa tituli. vt ihesus nazarenus rex iudeoꝝ. vbi subintelligitur hoc verbū est. Similiter hic Liber aristotelis. que valet istam. Liber est aristotelis. Sexto causa numeri. vt vnū duo tria. que valet istā. vnū est. duo sunt. tria sunt. Ultra tamē istos modos sex predictos adhuc ponunt alij tres. Quoꝝ vnus est q̄ ntūs ponitur absolute causa declinationis. vt. nominatiuo hic magister. vbi subintelligit hoc verbū dicit vel ponit. ⁊ valet tantū. nomiuatiuo dicitur vel ponitur hic magister. Alter modus est causa comparationis. vt doctus doctior doctissimus. que valet istam. In positiuo dicitur doctus. in comparatiuo doctior. in superlatiuo doctissimus. Additur etiā adhuc alt modus. scilicet causa motionis. vt hic doctus. hec docta. hoc doctū. que valet istā. in masculino genere dicit hic doctus. in feminino dicitur hec docta. in neutro genere dicit hoc doctū. Unde versus. Absoluit rectū dubiū. breuitas atq̄ relatū. Atq̄ suprascriptū. numerū tituluz superadde. Qd declinat. qd cōparat associatur. Sequitur corrollarie ex dictis q̄ ꝓpe loquēdo de absolutiōe nti solū sūt duo modi p̄ncipales. scilicet q̄ ntūs ponit absolute causa dubij remouendi: ⁊ causa breuitatis. Omēs eñ alij modi possunt reduci ⁊ cōprehendi sub breuitate. Sequitur corrollarie q̄ licet alij modi sunt positi. tamen non sunt superflui. Patet. q̄a ponuntur ꝓpter maiorem declarationē absolutionis nominatiui.

Notandū quarto ⁊ vltimo q̄ absolutio scdm grāmaticos ponitur multiplex. Quedā eñ est absolutio transitōis. quo modo verba absoluta ⁊ neutralia possunt poni absolute. qui scilicet pro sui actus specificatione nō indigēt obliquo casu a parte post. intelligēdo de obliquo aliene significationis. incōgrue eñ dicit. curro iohannē vel ciuitatē. cōgrue eñ dicit. curro cursum. viuo vitā. Alia est absolutio adiectiualis determinationis. ⁊ sic quedā noia substantiua dicūtur absoluta que ex se important laudē vel vituperiū. q̄bus nō est necesse addere adiectiuū laudis vel vituperij. vt sunt ista noia.

pax. discordia. nõ eñ oportet dicere. bona pax. q̃a pax semp̃ est bona ⁊ laudabilis. Similiter nõ oportet dicere. mala discordia. q̃a discordia semp̃ est mala. Sic hoc nomẽ deus est absolutũ nomẽ. non enim oportet dicere. bonus deus. iustus deus. Deus eñ semp̃ est bonus ⁊ iustus. Alia aũt est absolutio discretionis. ⁊ sic scdm̃ Priscianũ. p̃mo minoris obliqui ꝓnoiales aliq̃ sunt soluti a discretiõe. q̃a per ip̃os discretio fieri nõ potest. sed in ꝓposito est intentio determinare de absolutione regiminis quõ ntũs dicit̃ absolutus q̃ nõ habet regẽs vnde regat. vt dictũ est in notabili p̃mo. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est

Cõclusio respõsalis. Littera alexãdri de absolutione nti est sufficienter assignata. Patet veritas ꝯclusionis ex his que dicta sunt. Et q̃ ntũs potest poni absolute ꝓbat̃ ratiõe. Omne prius potest absolui a posteriori. sed regimen est posterius respectu noiatiui. igit̃ ntũs potest absolui a regimine. ⁊ p̃ ꝯsequẽs potest poni absolute. Maior est nota. q̃a pri⁹ nõ habet esse a posteriori. ergo pri⁹ p̃t absolui a posteriori. Minor. q̃a regimẽ accidit ntõ. ⁊ ẽ ei⁹ accidẽs. si eñ regimẽ esset de essentia nti nũq̃ posset ei abesse. Dicit̃ eñ septio methaphisice. Essentia rei nunq̃ separat̃ a re cuius est essentia. Constat aũt q̃ accidẽs est posteri⁹ substãtia. Dicit̃ eñ septio methaphisice. Substãtia est prior accidẽte. natura. tẽpore ⁊ diffinitiõe. Patet igit̃ veritas ꝯclusiõis. scilicet q̃ ntũs potest poni absolute. potest etiam ꝓbari hoc alia ratiõe. Priuatiue opposita habẽt fieri circa idem sed regimen ⁊ absolutio sunt p̃uatiue opposita. igit̃ habẽt fieri circa idem. sed regimẽ fit circa ntm̃. ergo etiã absolutio. Maior est aristotelis in postp̃dicamentis. Minor est nota ⁊ patuit ex p̃mo notabili.

¶ Arguitur primo. Processus ⁊ ordo alexandri nõ valet. igitur. ꝓbatur antecedens. Sicut est in natura sic debet esse in arte. sed in natura nõ esse precedit esse. ergo etiã in arte prius debuit determinare de absolutione que dicit nõ esse. ⁊ postea de regimine quod dicit esse Maior est aristotelis secũdo phisicoꝝ. q̃a ens imitatur naturaꝫ. Minor est aristotelis in postpredicamentis cũ diffiniẽs generationẽ dicit. Generatio est ꝓcessus a nõ esse ad esse. Q̃ aũt absolucio dicit nõ esse. quia dicit carentiã ⁊ priuationẽ. modo priuatio dicit nõ esse. regimen aũt dicit esse. Dico verũ argumentũ cocludit q̃ ordine nature non esse p̃cedit esse. sed via perfectiõis tunc esse precedit non esse. modo alexander hic tenuit ordiuem perfectionis. prius determinando de regimine ⁊ postea de absolutione.

Par Arguit secūdo. Ntūs nō potest poni absolute. igit ꝯclusio falsa. ꝓbatur antecedens. Illud qđ ponit absolute ponit sine regente. sed nominatiuus nunq̄ ponit sine dictiōe regente. igitur. Maior est nota. Minor patet inductiue in om̄ibus orationibus. ⁊ patet in ista. Dn̄s in celo sedes eius. vbi intelligit hoc verbū est. que oratio valet tantū. dn̄s est in celo. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ ntūs nō ponitur absolute simpliciter. sic ꝙ nullū haberet regēs nec expressum nec sub intellectū. sed ponit absolute ad istū intellectū ꝙ ntūs non habet regens expressum.

¶ Arguit tercio. In ista oratiōe. In cōuertendo dn̄s. iste ntūs dn̄s nō ponit absolute. Probat sic. q̄a cōstruit cū isto gerundio cōuertendo. sed in cōstructiōe actuali nō est absolutio. ꝓbat. q̄a illud ponitur absolute qđ ponit sine verbo. Dico verū argumentū concludit ꝙ in ista oratione predicta iste ntūs dn̄s nō ponitur absolute absolutione cōstructiōis. q̄a ꝯstruit cū isto verbo ꝯuertendo. cuius dependentiā terminat. sed bene ponit absolute absolutiōe regiminis. stat ergo cōstructibile ꝯstrui ⁊ tamen nō regi. dictū est em̄ ꝙ vocatiuus cōstruit cū verbo imperatiui modi ⁊ tamen nō regitur ab eo.

¶ Arguit quarto. Autor cōtradicit sibijpsi. ergo processus suus nō valet. ꝓbat antecedens. q̄a in vna parte dicit nominatiuū esse rectū ⁊ in alia parte dicit eū absolutū modo dicere nominatiuū esse rectū ⁊ nominatiuū esse absolutū est cōtractio. videt ergo ꝙ ꝓcessus autoris nō valet. Dico verū argumentū cōcluderet si rectus hic caperet participialiter pro illo quod regitur. sed capitur hic rectū nomilaliter pro nominatiuo. modo rectū nominaliter sumptū ⁊ absolutū non contradicunt.

¶ Arguit q̄nto. Alexander nō bene determinat de absolutiōe nominatiui. ꝓbat sic. Priscian⁹ nihil determinat de absolutione nti. ergo nec alexāder hoc debuit facere Tenet ꝯsequētia. q̄a als p̄scian⁹ fuisset diminutus in grāmatica. qđ tamē est falsum. cū ipe sit p̄nceps grammatico ꝝ. Sed antecedēs. q̄a nec in maiori nec in minori volumine legimus priscianū locutū esse de absolutiōe nti. Dico ꝙ hoc argumēsū nō cōcludit. q̄a locus ab auctoritate negatiue nō valet. vt non sequitur. Priscianus hoc nō ponit. ergo hoc nō est ponendū. sed ab auctoritate affirmatiue bene valet. vt. Priscianus hoc ponit. ergo hoc est ponendū. Om̄i em̄ autori in sua facultate est credēdū. Et licet expresse nihil dixit priscianus de absolutione nti. tamen implicite bene dedit eā intelligere. in eo em̄ ꝙ determinat de regimine nti ⁊ ꝯstru-

ctione dedit etiã intelligere eius absolutionem.

¶ Arguitur sexto. Ntũs nõ potest poni ablolute. ergo. ꝓbat̃ auctoritate prisciani ꝑmo minoris cũ dicit ꝙ vtũs ponit̃ sine verbo. sed ntũs nunq̃. ergo ntũs nõ ponit̃ absolute. Tenet ꝯsequẽtia. q̃a ntũs dicit̃ tũc poni absolute quãdo ponit̃ sine verbo. Dico ꝙ ꝑscian⁹ voluit ꝙ ntũs nunq̃ ponit̃ sine verbo. verũ est expresso vel subintellecto Ratio. ntũs eñ significat substantiam. modo nulla substantia est expers ⁊ carens alicuius actus. verbũ aũt significat actũ.

¶ Arguit̃ septimo. Ntũs nunq̃ potest poni sine dictione regente. ergo ntũs nunq̃ ponit̃ absolute. Tenet ꝯsequẽtia. q̃a ntũs dicit̃ tũc poni absolute quãdo ponit̃ sine regẽte. Sed antecedẽs ꝓbat̃. regẽs ⁊ rectũ sunt relatiua. sed posito vno relatiuoꝝ ponit̃ ⁊ aliud. ergo si ponitur in oratiõe ntũs q̃ est casus rectus etiã debet poni verbũ qd̃ est dictio regẽs. Maior est nota. q̃a dictio regẽs ⁊ rectũ importãt respectũ ad inuicẽ. Minor est aristotelis in ꝑdicamẽtis. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ posito vno relatiuoꝝ ponit̃ ⁊ aliud expresse vel implicite. Et sic licet quãdoq̃ in oratiõe nõ ponit̃ verbum regens expressie. tamẽ ponitur implicite Quare aũt expresse nõ ponitur dicte sunt cause. quarũ principalis est breuitas.

¶ Arguit̃. In ista oratiõe. liber ouidij. iste ntũs liber nõ ponit̃ absolute. igit̃. ꝓbat̃ antecedẽs. q̃a iste ntũs liber regit istũ genitiuũ scilicet ouidij. igit̃ nõ ponit̃ absolute. Tenet ꝯsequẽtia. q̃a dictio ponitur absolute quãdo caret regimine. modo in ꝑdicto exemplo ntũs habet regimen. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ in isto exemplo liber ouidij iste ntũs liber nõ resoluit̃ a regimine actiuo. sed bene passiuo. modo littera alexandri intelligitur de regimine passiuo. nõ actiuo.

Ecce tibi rectum quartumue solet dare casum.

Utrũ partes indeclinabiles regimen habeãt actiuũ.

Pro intellectiõe questionis mote notandũ est ꝑmo ꝙ de materia ꝑsentis questiõis magna est ꝯtrouersia inter grãmaticos. Aliq̃ enim dicũt ꝙ partes indeclinabiles nõ regũt. quoꝝ ratiões ponunt̃ inferi⁹ Alij aũt ecõuerso dicũt partes indeclinabiles regũt. quoꝝ ratioues ponent̃ ⁊ dicent̃ circa ꝯclusionẽ. Utile itaq̃ est vt hui⁹ materie difficultas absoluat̃. ⁊ ideo de materia ꝑsentis oportet questiõis videre ⁊ ꝑ cõsequẽs erit dicẽdũ an hoc aduerbiũ ecce habeat regere ntm̃ vl accusatiuũ a parte post vt alexãder videtur dicere in littera. quia de isto similiter est ꝯtrouersia magna grãmaticoꝝ. vt patebit inferius ĩ notabilibus. Pro fundamẽto itaq̃ hoꝝ que dicent̃ inferius sciẽdũ ꝙ

partes declinabiles significāt rem. sed partes indeclinabiles significāt modū et circūstātiā rerū. Unde p̄scian⁹ diffiniens partē orationis dixit partes declinabiles significare per se. sed indeclinabiles dixit significare in toto vel cū alio. Dixit em̄. Parsorationis est dictio significans in se vel in toto. Logicus etiā dicit partes declinabiles p̄ncipales ⁊ significatiuas. sed partes indeclinabiles minus principales ⁊ sincathegreumaticas vel consignificatiuas.

Notādō scdo ꝙ antiquoꝝ grāmaticoꝝ est sententia ꝙ partes indeclinabiles nullū casuz regūt. Quo posito nec aduerbiū nec p̄positio nec interiectio habet regimē actiuū. ⁊ ꝓbāt hoc primo sic. Dictio regēs semꝑ est digni⁹ recto ⁊ quandā dignitatē habet supra rectū. sed partes indeclinabiles sunt min⁹ digne q̄ꝫ partes declinabiles ⁊ casuales. quare ꝯcludit ꝙ partes indecliabiles nō regūt aliquē casuz. Maior. q̄a agēs p̄stāti⁹ est passo. vt patet tercio de aīa Modo dictio regēs agit in dictionē rectā. q̄a limitat eā ad certū casum. Minor patet. q̄a pars indeclinabilis significat dispositionem et circūstantiā rei. sed pars declinabilis semꝑ rem significat. modo pl⁹ est res q̄ꝫ modus rei. Scda ratio. Om̄e regimē orit ex ꝓportōe modoꝝ significādi inter dictionē regētē ⁊ rectā. sed in partib⁹ indeclinabilib⁹ nō reperiūt modi significādi req̄siti ad regimē. igit partes indeclinabiles nō regūt. Maior est nota ex pri⁹ dictis circa diffinitionē regiminis. Minor patet. q̄a inter dictionē regentē ⁊ rectā sepius reqnirit ꝓportio numeri ꝑsone. modo hec accidētia nō reperiunt in partib⁹ indeclinabilib⁹. ⁊ etiā partes indeclinabiles significāt dispositionē rei. modo a dispositiōe rei nō oriūt modi significādi. ratiōe cuius dictio regeret casum. Tercia ratio. Regimē in grāmatica trāslatū est a regimine politico in natura. sed in regimine pollitico semper illud qd̄ est formali⁹ ⁊ vigorosi⁹ regit illud qd̄ est in potentia ⁊ min⁹ formāle. ergo similiter ita deberet esse in arte ꝙ illud qd̄ est formali⁹ plus de actualitate ⁊ virtute habēs regeret illud qd̄ est min⁹. cōstat aūt ꝙ partes declinabiles plus habēt de entitate ⁊ actualitate q̄ꝫ indeclinabiles. que ⁊ min⁹ p̄ncipales dicūt. vt em̄ dictū est partes declinabiles significāt rem. indeclinabiles aūt solū significāt dispositionē rerū. q̄re ꝯcludūt ꝙ partes indeclinabiles nō regūt aliquē casum. Alie ratioes ponent inferi⁹. In oppositū aūt sunt alij grāmatici. qui ꝓbāt ꝙ partes indeclinabiles regūt post se casum. ⁊ ꝓbant etiā hoc multipliciter. Primo sic. Illa dictio regit aliā que aliā sub certo casu reqrit. sic ꝙ nō sub quolibet alio. sed partes indeclinabiles dictiones ⁊ ꝯstructibilia sub certo casu post se reqrūt. ita ꝙ nō sub quolibet

alio. ergo partes indeclinabiles regũt. Maior patet ex diffin... regiminis. Minor patet de p̃positiõib⁹ ⁊ de certis aduerbijs. similit interiectiõib⁹. Hec eñ p̃positio ad reqrit post se illã dictionẽ patrem in certo casu. q̃a actõ. ita q̃ nõ in quolibet alio. hec eñ est incõgrua. ad patris. Alia ratio. Dictio significãs partẽ regit gtm̃ significantez totũ. sed aliqua pars indeclinabilis significat partẽ. ergo regit post se ꝯstructibile qd̃ significat totũ. Maior est alexãdri. vt patebit in regimine genitiui. Minor patet in isto exẽplo. Tũc tẽporis. hoc aduerbiũ tũc significat partẽ tẽporis. ⁊ regit illũ gtm̃ scilicet tpis q̃ significat totũ. Tercia ꝓbatio ẽ ista. Dictio significãs ꝯpationẽ regit post se abltm̃ casuz. sed aliqua parsoratõis indeclinabilis ꝯcat ꝯpatiue vl̃ designat ꝯparationẽ. igit̃ aliqua parsoratiõis indeclinabilis regit. Maior est donati. q̃ dicit q̃ ꝯpatiu⁹ regit abltm̃. Minor patet i isto metro floriste cũ dicit. Me melius studuit petrus cũ in vrbe remansit. Possunt ⁊ ratiões plures adduci. tñ iste patebunt circa ꝯclusionẽ

Notãdũ tercio: q̃a he positiões grãmaticoꝝ sunt extreme. ⁊ inter extrema debet esse mediũ. de regimine partiũ indeclinabiliũ a grãmaticis talis assignat vel ponit̃ distinctio. Partes indeclinabiles ꝯsiderãt̃ duplicit̃. Uno modo ꝟm se ⁊ in virtute ꝓpria vt indeclinabiles sunt. ⁊ sic nõ regũt. Rõ. q̃a si sic: id est si regerẽt vt indeclinabiles. tũc q̃libet pars indeclinabilis reger et qd̃ est falsuz. cõiũctio eñ nõ regit neq; regit̃. Illud eñ qd̃ ꝯuenit alicubi ꝟm se. ꝯuenit cuilibet ꝯtẽto sub eo. vt hoi ꝯuenit ꝟm se q̃ est rationalis. ⁊ ergo oĩs homo est rationalis. vt patet p̃mo posterioꝝ. Alio mõ ꝯsiderãt̃ ptes indecliuabiles vt scz vltra dispositionẽ rei vel circũstãtiã quã designãt importãt ꝯpationẽ. demõstrationẽ vel partitionẽ vel aliã ꝓprietatẽ. ⁊ sic bene regũt. ⁊ ꝟm hoc possunt concordare positiões ⁊ opiniões grãmaticoꝝ p̃dicte.

¶ Notãdũ quarto ⁊ vltimo q̃ de regimine hui⁹ aduerbij ecce alexãder in littera vult talẽ regulã. Hoc aduerbiũ ecce vel etiã aliõ aduerbiũ demõstrãdi. vt en. vel ei⁹ silia indifferẽter p̃t regere a pte post rectũ. hoc ẽ ntm̃ ⁊ vt aliq̃ etiã volũt vtm̃ ⁊ actm̃. Exẽplũ de ntõ. ecce agn⁹ dei. exẽplũ de vtõ. ecce dñe duo gladij hic. exẽplũ de actõ. vt ecce agnã. Est tñ iterꝝ ꝯtrouersia int̃ grãmaticos. aliq̃ eni dicũt q̃ hoc aduerbiũ ecce nõ regit post se ntm̃ vel actm̃ v̄tute ꝓpa. sed poti⁹ virtute v̄bi subintellecti. vt in ista. ecce magister. subintelligit̃ hoc v̄bũ venit. q̃a p̃dicta oratio valet tãtũ. ecce venit magister. Similiter in ista oratiõe. ecce magistrũ. subintelligit̃ hoc v̄bũ video vel simile. q̃a p̃dicta oratio valet tãtũ. ecce video magistrũ.

Alij aũt dicũt q hoc aduerbiũ ecce p se regit ntiñ z actiñ a pte post z virtute ppria. z hoc est veri⁹ z meli⁹. Dicẽdũ ergo q in poĩctis, oratiõnibus nõ intelligit verbũ venit vel video causa reginis. sed potius subintelligit causa pfecte sentẽtie faciẽde. q sine verbo fieri non potest. Sequit corollarie q licet multi p rectũ in ppositio intelligunt tam rectũ pmariũ vt ntiñ. q rectũ secũdariũ vt vocatiuũ. tamẽ melius p rectũ intelligit tiñ rect⁹ pmari⁹ vt ntũs. z nõ vtũs. Ratio. qa vt dictũ est vtũs nunq̃ potest regi. Unde dictũ est. Accipias qntuz tu quẽlibet esse solutũ. Tamẽ iuxta expositionẽ cõmunẽ grãmaticoz aduerbiũ ecce etiã regit nominatiuũ. vt ecce duo gladij hic. pmũ est verius. secundũ aũt cõmunius. Istis notabilib⁹ sic stantibus est

Cõclusio pua. Partes indeclinabiles vt indeclinabiles sunt z scõm se ꝑsiderate nõ regũt post se aliquẽ casum. pbat ꝓclusio p rationes tres positas in notabili secũdo cũ recitabant opiniones ambarũ viarũ. Et pbat etiã tali ratiõe. Illud qd ꝓuenit alicui scõm se z absolute. ꝓuenit cuilibet cõtẽto sub eo. si ergo partib⁹ indeclinabilib⁹ ꝓueniret scõm se z absolute q regerẽt tũc quelibet pars indeclinabilis regeret. qd est falsum de ꝓiũctiõe. Maioz est aristotelis pmo posterioz. Hoi eñ scõm se ꝓuenit q sit rationalis in pmo modo dicendi. per se ergo ꝓuenit omni. Alie rationes posite sunt in notabili secundo.

Cõclusio secũda. Partes indeclinabiles cõsiderate vt vltra circũstãtiã z dispositionẽ rei quã importãt. designãt demonstrationẽ partẽ tẽporis. aut cõparationẽ. aut similẽ aliquã ꝓprietatẽ regũt. De demõstratiõe. vt ecce magistrũ. De cõparatione vt. Me melius studuit petr⁹ cũ in vrbe remãsit. De parte temporis vt tunc tẽporis. Alie positiones similiter dicte sunt in notabili secundo z posite.

Arguit pmo. Partes indeclinabiles nõ regũt. igit ꝓclusio male posita. pbat antecedẽs. min⁹ dignũ nõ regit magis dignũ. sz partes declinabiles sunt digniozes indeclinabilib⁹. z indeclinabiles minus digne. igit partes indeclinabiles nõ regũt declinabiles. Maioz est nota. Minoz patet. qa partes declinabiles p se significãt res. sed indeclinabiles cõsignificãt res tiñ. modo significatiuũ est digni⁹ nõ significatiuo. Dico verũ argumẽtũ ꝓcludit q ꝑsiderãdo partẽ declinabilẽ z indeclinabilẽ absolute. sed si vnũ ꝑsiderat in ordine ad aliud tunc min⁹ dignũ potest regere mai⁹ dignũ. Patet. qa pars min⁹ digna potest aliqñ participare z habere aliqua ꝓprietatẽ ratiõe cuius regit

partē dignioꝛē quā pars ꝓncipalioꝛ nō habet. oīne ergo ꝓ agēs ꝛ.
gni⁹ passo. vt sic. pedagogus eni filij regis regit filiū regis q̄ est di-
gnioꝛ pedagogo. sed pedagogus habet virtutē participatā ꝛ datam
a rege.

¶ Arguit̄ scdo. partes indeclinabiles nō regūt. ꝓbat. ad regimē req̄rit
ꝓportio modoꝝ significādi accidētaliū inter dictionē regentē ꝛ rectā
sed partes indeclinabiles nō habet modos significādi accidentales
respectiuos. igit̄ partes indeclinabiles nō regūt. Maioꝛ patuit cir-
ca diffinitionē regimis. Minoꝛ patet. q̄a modi significādi accidēta-
les respectiui sunt numer⁹. ꝑsona casus. que accidētia nō conueniunt
partibus indeclinabilib⁹. Dico verū argumētū ꝛcludit q̄ regimen
oritur ex vi conuenientie similitudinis aut ꝓportiōis. modo licet inter
partes indeclinabiles ꝛ casum sequentē nō est conuenientia similitudis.
est tamē conuenientia ꝓportiōis. Unde duplex est conuenientia. quedā est
conuenientia similitudinis que ꝓsurgit ex conuenientia numeri. ꝑsone ꝛ ca-
sus inter ꝓstructibilia. ꝛ ista conuenientia est inter suppositū ꝛ appositū
inter adiectiuū ꝛ substātiuū. Alia aūt est conuenientia ꝓportionis que
cōsurgit ex alijs modis q̄b⁹ ꝓstructibilia ad inuicē dependēt. ꝛ talis
conuenientia bene reperitur inter partes indeclinabiles. ꝛ constructi-
bilia que ab ipsis reguntur.

¶ Arguit̄ tercio. partes indeclinabiles nō regūt. Sicut est in natu-
ra sic est in arte. sed in natura regens semp est digni⁹ recto. ꝑstat. aūt
q̄ partes indeclinabiles sunt minus digne declinabilibus. ergo par-
tes indeclinabiles non regunt partes declinabiles. Maioꝛ est Ari-
stotelis scdo phisicoꝝ. vbi dicit q̄ ars imitat̄ naturā. Minoꝛ est ari
stotelis tercio de aīa. vbi ostēdit q̄ agēs est ꝑstanti⁹ passo. Dico ve-
rū argumētū ꝛcludit q̄ partes indeclinabiles vt sic. id est vt indecli
nabiles sunt nō regūt. vt dictū est in ꝓma ꝛclusiōe. tamē partes inde
clinabiles ꝓsiderate vt aliquā ꝓprietatē supaddūt vel importāt. tūc
bene regūt vt dictū est in ꝛclusiōe secūda. ꝛ sic min⁹ dignū vt sic nō re
git magis dignū. tamē min⁹ dignū participās aliquā ꝓprietatē a ma
gis digno potest regere magis dignū. vt patet de filio regis et eius
pedagogo.

¶ Arguit̄ quarto. partes indeclinabiles nō regūt. ꝓbat sic. tantuꝫ
vna est pars que regit tm̄. igit̄ partes indeclinabiles nō regūt Tenet
ꝓsequētia. q̄a partes indeclinabiles nō iuuat vnū. Antecedēs patet.
q̄a due sunt partes q̄ regūt tm̄. vt nomē ꝓprium ꝛ pronomen. vna est q̄
regit tāctū. vt verbū. si ergo partes indeclinabiles regerēt plures. es-

sent partes que regerēt tātū ꝙ verbū. qđ est ꝓra floristā. Unde aduerbiū habet determinare verbū. ꝓpositio deseruire. interiectio affectū animi exprmere. Dico verū argumētū cōcludit q tātū est vna pars que regit tātū inter partes declinabiles. tamen ꝙ hoc nō negatur qn plures partes indeclinabiles sunt que regūt. t maxime vt cōsiderant sub ꝓprietate aliqua supaddita.

¶ Arguit qnto. Partes indeclinabiles nō regūt. ꝓbat. Si partes indeclinabiles regerēt vel ergo similiter vel dissimiliter cū parte ꝓncipali. Nō dissimiliter. patet. qa alias sequeret q partes indeclinabiles regerent per se t ex se. qđ est falsum. Nō etiā similiter. patet. qa partes declinabiles nō sunt similes partib⁹ indeclinabilibus. ergo partes indeclinabiles nō regūt eodē modo casus sicut declinabiles Dico verū argumentū ꝓcludit q partes indeclinabiles regūt casum a parte post sicut declinabiles eodē similitudine generali. sed non speciali. hoc enim est generale in regimine q dictio regens debet significare dependentiā. t dictio recta debet terminare dependentiā dictionis regentis. t hoc reperit vbiq. sed speciales modi cause specialiū regiminū reperiunt in partibus declinabilibus. q nō rēperiuntur in partibus indeclinabilibus. t plures in partibus declinabilib⁹ t pauciores in partibus indeclinabilibus. vt dictū est in principio de regimine.

¶ Arguit sexto. Aduerbiū nō regit post se casum. ꝓbat. Cōiunctio nō regit aliquē casum. ergo nec aduerbiū. Tenet ꝓsequentia. qa nō videtur ratio diuersitatis. Dico q ratio diuersitatis est hec. qa cōiunctio nō participat aliquā ꝓprietatē a partibus declinabilibus. Unde cōiunctio nō deriuat ab eis sicut aduerbiū. Et etiā cōiunctiones sunt minime entitatis. qa solū ꝙportant copulationē. Alie aūt partes vt aduerbia t interiectiones maiorez entitatem designant ratione cuius eis competit regimen.

¶ Arguit septimo. Partes indeclinabiles nō regunt. ꝓbatur sic Omne regens debet esse plus in actu t formalius ꝙ rectū. sed partes declinabiles habent formaliores t actualiores modos significandi ꝙ indeclinabiles. ergo partes indeclinabiles nō regūt declinabiles. sed potius debet fieri ecouerso q partes declinabiles regerent indeclinabiles. Maior. quia regere conuenit forme. t est cōditio forme. regi aūt est cōditio materie. forma aūt est ens plus in actu ꝙ materia vt declarat ꝓmo phisicoꝝ. Minor. qa partes indeclinabiles habent implecta significata t modos significādi modicos. pres aūt declina

De regimine genitiui.

biles habēt significata ⁊ modos significādi pfectos. Dico uerū argumentū ꝓcludit q̄ partes indeclinabiles nō regūt absolute ꝓsiderate sed si ꝓsiderant ratiōe alicuius ꝓprietatis superaddite eis. sic bene regunt. vt dictū est in secunda conclusione.

¶ Arguit octauo. Hoc aduerbiū ecce nō regit a parte post nominatiuū uel accusatiuū. igitur. Probat antecedens. qa si sic. sequeretur q̄ omne aduerbiū regeret nominatiuū uel accusatiuū. pbat. ideo ptificata causa ideo ptificatur effectus. sed omnia aduerbia habent eundem modū significandi. ergo habent idem regimen. Tenet consequētia. quia modi significandi sunt principia regiminis. Maior. qa causa est ad quam sequitur aliud. Minor. quia omnia aduerbia significant per modū determinantis alterū. qđ significat per modū fluxus ⁊ fieri. Dico uerū argumentū concludit q̄ omnia aduerbia habent eundem modū significandi generalem. sed nō specialem. ⁊ sic dico q̄ modi significandi generales nō sunt ꝓncipiū regiminis nisi remote ⁊ dispositiue. sed modi significandi speciales sunt ꝓncipiū regiminis ꝓximū ⁊ ꝓpinquū. Et tantū de regimine nominatiui.

De regimine genitiui.

Est obliquox regimen quod scire laboras
In primis regimen quod fit per nomina. post hēc
Quod fit per verba. de hic quod fit p cetera dicā
Hic exempla notes quibus ista videbis aperte:
Nomen significans possessum da genitiuo
Dicere si vere possis: istud mea res est
Cum nihil adiungas tūc est possessio pura
Dentur in exemplis tibi. equus regis. aula ducis
Si petis adiungi. non est possessio pura
Per plures species huius diuisio fiet
Pars propriumq̄ regunt genitiuos: atq̄ reguntur
Dum tamen attendas laudem vel crimen vtrimq̄
Dextera viri fortis. speciem superat mulieris
Vir fortis dextre. specie femina mire

Vir duri capitis. ⁊ forme femina turpis.

Vtrũ inter regimina genitiui p̃ncipalia regimen ex vi possessiõis ⁊ demõstratiõis essentie ab alexandro in littera est bene assignatũ. Pro intellectiõe questiõis mote Notandũ est p̃mo q̃ questio hec tria querit. Primo q̃rit vtrũ ip̃i⁹ gti sint aliqua regimina p̃ncipalia. Scdo q̃rit vtrũ aliqd̃ sit regimẽ gti ex vi possessiõis. Tercio querit vtrũ aliqd̃ sit regimẽ gti ex vi demõstratiõis essentie. Pro parte p̃ma q̃stiõis intelligẽda Rõ ordinis quare alexãder pri⁹ determinat de regimine nti ⁊ postea de regimine obliquoꝝ. Causa enim p̃cedit effectũ. ntũs aũt est causa obliquoꝝ. ergo pri⁹ determinat de regimie nti q̃ habet se vt causa obliquoꝝ. ⁊ postea de regimie obliquorũ q̃ habẽt se vt effect⁹. Est etiã hic sciẽdũ q̃ ſm aristot elem. x. methaphisice. In omni genere rerũ est dare vnũ p̃mũ qd̃ est metrũ ⁊ mẽsura oim alioꝝ. vt in gnere lucidoꝝ est dare p̃mũ lucẽs. ⁊ hoc est sol. Et in genere calidoꝝ est dare vnũ p̃mũ scz ignẽ. a quo oĩa alia dicunt̃ calida p̃ participationẽ. sic ĩ ꝓposito multa sunt regimina ip̃i⁹ gti. vt patet inferi⁹. ergo oportet dare vnũ generale regimen ip̃i⁹ gti qd̃ est metrũ ⁊ mẽsura oim sequẽtiũ. ⁊ hoc est regimen ex vi possessiõis. regimẽ ergo ex vi possessionis est cõmunissimũ regimẽ. quo ip̃e grũs habet regi. ⁊ ergo alexãder nominat p̃mũ regimẽ genitiui ex vi possessiõis ideo. q̃a omne regimen est denominãdũ a regẽte p̃ncipaliter in cõparatiõe ad rectũ. sed dictio regens genitiuũ ex vi possessiouis ſcat rem p̃ modũ rei possesse. ergo tale regimẽ denominat̃ ex vi possessionis. Regimina ergo genitiui sunt duplicia. quedã p̃ncipalia. et quedã min⁹ p̃ncipalia. Principalia sunt sex. Primũ regimẽ ex vi possessiõis ꝯmunissimũ. Secũdũ ex vi partis. Terciũ ex vi demõstratiouis essentie. Quartũ ex vi actus ꝯuersi in habitũ. Quintum ex vi cause. Sextũ ex vi relatiõis. Vnde vſus. Posses. pars. act⁹. essentia causa relat⁹. Hec sex p̃dicta genitiuũ iure gubernãt. Alia aũt sunt regimina ip̃i⁹ genitiui min⁹ p̃ncipalia. que scilicet reducunt̃ ad ista sex p̃ncipalia iam dicta. De quibus sufficienter dicet̃ inferius.

Notãdũ secũdo q̃ p̃mũ regimen p̃ncipale est regimen ex vi possessiõis. De quo alexander in littera ponit duas regulas. Prima. Dictio significans possessorem regit a parte post genitiuum significantẽ rem possessam. vt dñs vince. dux aule. Secunda regula. Dictio significans rem possessam apta nata est regere post se genitiuum significantem possessorem vt aula ducis. vinea domini.

Ex littera etiã alexandri habet ꝙ possessio est duplex scili[illegible] impura. Pura est quãdo demonstrata aliqua re vere possum [illegible] hec res est mea. nihil ampli⁹ addẽdo. vt equ⁹ martini si equ⁹ est ꝓ martini. Possessio aũt impura ẽ quãdo res possessa nõ pure pertin[illegible] ad possessorẽ. sic ꝙ demõstrata aliqua re nõ possum vere dicere. hec res est mea. vt dicẽdo. me⁹ equ⁹ si equ⁹ sit accomodat⁹ mihi. Sequit̃ corrollarie ꝙ ꝓ possessio pura aliter exprimit̃ ⁊ aliter impura. Impura exprimitur ꝑ gtm̃ hui⁹ ꝓnois ego secũdũ scilicet mis. Sed possessio pura exprimitur ꝑ genttiuũ ꝑmũ hui⁹ ꝓnois ego scilicet mei. Priscianus aũt ita diffinit possessionẽ purã. Possessio pura est qnãdo potest fieri resolutio oratiõis. sic ꝙ gtũs mutari potest in nominatiuũ. ⁊ nominatiu⁹ in accusatiuũ mediãte hoc verbo habet vel possidet. vt. manus petri. que resoluit̃ sic: petr⁹ habet manũ. Equ⁹ regis. resoluitur sic. rex habet equũ. Sed possessio impura est quãdo nõ potest fieri resolutio oratiõis. sic ꝙ gtũs posset mutari in ntm̃. ⁊ ntũs in accusatiuũ mediãte hoc verbo habet vel possidet. vt. vir fortis dextre. hec em̃ resolutio nõ valet. dextra habet virũ fortẽ. q̃a dextra non habet virũ. Pars em̃ nõ habet totũ. sed poti⁹ ecõuerso totũ habet partem.

Notandũ tercio ꝙ secũdũ regimẽ ꝑncipale ipi⁹ gtĩ est regimẽ ex vi demõstratiõis essentie. Cui⁹ alexãder in littera ostẽdit quattuor regulas. Prima. Dictio significãs partez ꝯgrue potest regere gtm̃ significantẽ totũ illi⁹ partis mediãte adiectiuo qd̃ importat laudẽ vel vituperiũ ex vi demõstratiois essentie. Exẽplũ de laude. Dextera fortis viri. De vituperio. Dextra debilis viri. Scd̃a regula. Dictio significãs ꝓprietatẽ accidẽtalẽ apta nata est regere ex vi demõstratiõis essentie gtm̃ significãtẽ subiectũ illi⁹ ꝓprietatis mediante adiectiuo laudis vel vituperij. Exẽplũ de laude. Iste superat speciẽ pulchre mulieris. Exẽplũ de vituperio. Species turpis mulieris. Tercia regula. que ꝯuertit ꝑmã. Dictio significãs totũ apta nata est regere ex vi demõstratiõis essentie gtm̃ significãtẽ partẽ. mediante. adiectiuo laudis vel vituperij. Exẽplũ de laude. Vir fortis dextre. De vituperio. Vir fragilis dextre. Quarta regula que est conuersiua scd̃e. Dictio significãs subiectũ apta nata est regere ex vi demõstratiõis essentie gtm̃ significãtẽ ꝓprietatẽ illi⁹ subiecti. mediãte adiectiuo importãte laudẽ vel vituperiũ. Exẽplũ de laude. Femina mire speciei. De vituperio. Femina turpis forme. Sequit̃ corrollarie ꝙ si in his oratiõib⁹ nõ poneretur adiectiuũ laudis vel vituperij gtũs nõ regeretur ex vi demõstratiõis essentie. sed poti⁹ ex vi partis

totius subiecti aut ꝓprietatis. vt patebit in alia questione. vt manꝰ iohānis.

Notādū quarto ⁊ vltimo ꝙ regimē vocat ex vi demōstratiōis essentie ideo. q̄a ꝑ talē orationē in qua fit tale regimen demōstrat ⁊ ostendit ⁊ significat essentia rei ⁊ natura per accidentia Dupliciter ergo natura alicuiꝰ rei demōstrat aut notificat. Uno modo a priori. ⁊ hoc fit per diffinitionē quiditatiuā que exp̄mit essentiam ⁊ naturā rei. Diffinitio em̄ est sermo quiditatis ⁊ essentie. vt dicit cōmentator septimo methaphisice: ⁊ p̄mo topicoꝝ. Et septio methaphisice dicit aristoteles. Diffinitio est sermo indicans q̄d est esse rei. vt animal rationale exprimit naturā hoīs cū dico. homo est animal rationale. Secūdo essentia vel natura alicuius rei demonstrat vel notificatur a posteriori per accidentia ⁊ ꝓprietates rei. Dicitur enim p̄mo de aīa. Accidentia magnā partē conferunt ad cognoscendum ꝙ q̄d est. id est substantie.. ⁊ sic est in proposito. hoc regimen vocatur ex vi demonstrationis essentie. Notandū est etiam ꝙ nomina sunt duplicia. quedam nomina que per se. ⁊ ex se important laudem vel vituperiū. vt pax. iusticia. pietas per se important laudē. sed odium discordia ira per se important vituperiū. Alia autem sunt nomina que per se nō important laudem vel vituperiū. sed indifferet possunt trahi per adiectiua que significant laudē vel vituperiū. Ut vir. Possum enim dicere. bonus vir. Similiter malus vir. Similiter homo. Possuz em̄ dicere. bonꝰ homo. ⁊ possum dicere. malꝰ homo. Quādo ergo in oratione ponitur nomen quod per se importat laudez vel vituperiū nō oportet addere adiectiuū laudis vel vituperij. vt homo pacis. nō oportet dicere. homo bone pacis. Similiter sufficit dicere. homo peccati. ⁊ nō oportet dicere. homo mali peacati. Peccatū enim de se semper est malū. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio respōsalis. Inter regimina genitiui p̄ncipalia regimen ex vi possessionis ⁊ ex vi demonstrationis essentie sunt sufficienter assignata. Patet veritas conclusionis ex notabilibus.

¶ Arguitur primo. Autor male procedit determinando de regimine obliquorum. Probatur. quia prius debuit determinare de regimine obliquorum, quod habent a verbis q̄ꝫ a nominibus. ⁊ tamen ipe facit oppositū. Probatur. quia cōmuniora sunt priora. primo phisicorum. Et de prioribus prior est speculatio. tercio phisicoꝝ. sed regimē genitiui a verbis est communius q̄ꝫ regimen. genitiui a nominibus.

igitur. Probatur. quia verbũ regit genitiuũ casum a parte ante
multi dicunt. vt regis interest. Similiter a parte post. vt recordor
lectionis. sed nomen solũ regit genitiuũ a parte post. vt filius petri.
Dico verũ argumentũ ꝯcluderet si alexander istũ respectũ habuis-
set. sed alexãder habuit respectũ ad hoc. q̃a nomen est pars ꝑncipali
or q̃ verbũ. ⁊ nomen precedit verbũ. ergo prius determinauit de re
gimine obliquorũ quod habet a nominibus. ⁊ postea de regimine ge
nitiui. quod habet a verbis.

¶ Arguit secũdo. Littera alexandri est insufficiens. Probatur sic.
q̃a obliqui etiã regunt a participijs. vt legens lectionẽ. Similit ob-
liqui reguntur a pronoibus. vt hec volucrũ. vt postea patebit. ⁊ ale
xander de his nihil dicit. igitur est insufficiens. Tenet cõsequẽtia. q̃a
nõ ponere necessaria est insufficienter procedere. Dico ꝙ licet alexã
der nõ dixit de regime participioꝝ. tamen hoc subintellexit de regi
mine verboꝝ. q̃a participiũ habet regimen sui verbi a parte post. sed
regimen ꝓnominũ comprendit sub regimine nominũ. q̃a tam nomẽ
q̃ ꝓnomen significant substantiam.

¶ Arguit tercio. In ista oratione. aula ducis. hoc regimen non ha-
bet denomiari ex vi possessionis. Probat. in predicta oratione ꝯstru
ctibile significans possessorem est vltimũ. ergo ab eo debet denomi-
nari predictũ regimen. Tenet consequentia. q̃a a fine omia sunt deno-
minanda. secũdo de aia. Antecedens aũt est notũ. Dico verũ argu-
mentũ concluderet si in regimine possessiuo possessor esset causa tota
lis regimiuis. sed nec possessor nec possessa res est causa regiminis.
sed vtrũq; simul q̃bus cõuenit possessio. possessori conueuit possessio
actiue. ⁊ res possessa passiue. ⁊ ergo regimen cõuenientius denomia
tur ab illo quod cõuenit vtriq; q̃ ab vno tm̃. ⁊ omnia denominant a
fine in moralibus ⁊ rebus humanis. Dicimus enim cũ finis bonꝰ est.
totũ opus laudandũ est.

¶ Arguitur quarto. Dictio significans rem possessam nõ regit geni
tiuũ significantẽ possessorem. igit. Probat q̃a vel hoc fieret cũ ver-
bo vel sine verbo. Nõ cũ verbo: q̃a als alexander in littera esset insuf
ficiens qui non apponit verbum. Sed ꝙ non sine verbo probatur ꝑ
Priscianũ primo minoris. qui ostendi ꝙ cum nominatiuus regit ge
nitiuum ibi necesse verbum subintelligitur. vt Tunica petri. valet.
Tunica ꝯst petri. Dico ꝙ ibi subinrelligitur verbum substantiuũ nõ
de necessitate regiminis. sed propter orationẽ perfectã exprimen-
dam. ⁊ hoc voluit priscianus.

¶Arguitur quto. Dictio significans rem possessam regit ablatiuum igitur nō genitiuū. ꝓbatur in ista oratiōe. Hec rēs est possessa a me. ꝓbatur. qa hec dictio possessa significat rem possessam. qa est participiū ꝑteriti tēporis. t significat rem possessam. si ergo regit ablatiuū nō regit genitiū. Tenet ꝓsequētia. qa idem solū facit idem scōo de generatiōe. Dico q regula alexādri intelligitur de dictione significante rem possessam. quā dictio est nomen. modo possessa in ꝓdicto exemplo est participiū. t regit ablatiuū mediante prepositione in virtute sui verbi passiui.

¶Arguitur sexto. ꝑ hanc orationē. Vir durī capitis. nō significatur vel demonstratur essentia rei. ergo in ꝓdicto exemplo nō est regimen ex vi demōstratiōis essentie. ꝓbatur ant ecedēs. Essentia rei illa ostenditur t exprimitur per genus t differētiā. sed in ꝓdicta oratione nō ponitur genus t differentia. nec ꝓdicta oratio est diffinitio ergo ꝑ ꝓdictā orationē nō demōstratur essentia rei. Maior est Boetij in libro diffinitionū. q ostēdit q essentia rei exprimitur ꝑ diffinitionē. Et est etiā aristotelis septimo methaphisice sententia. t ꝓmo topicoꝝ. Minor est nota. Dico verū argumētū ꝓcludit q ꝑ dictam orationē nō significatur vel demonstratur essentia rei a priori. qa solum fit per diffinitionē. sed per ꝓdictā orationē demōstratur rei essentia a posteriori per accidēs vt declaratū est in notabili quarto.

¶Arguitur septimo. In isto exemplo. vir fortis dextre nō exprimit vel importatur laus. igitur ꝓma regula falsa. ꝓbatur. qa fortis nō importat laudē. ꝓbatur sic. Propter illud qō inest nobis a natura. non laudamur nec vituperamur. sed fortitudo inest nobis a natura. igitur. Maior est aristotelis ꝓmo ethicoꝝ. Minor est nostra. qa fortitudo nō est aliud q quedā vigor corpis inexistens hoī a natura. sicut debilitas est quedā defectus t naturalis impotentia inexistens hoī etiā a natura. Dico verū argumentū cōcludit q hic laus vel vituperiū nō capitur vt capitur ꝓmo ethicoꝝ. vbi dicitur. Laus est sermo elucidās magnitudinem virtutis. sed capitur hic laus vulgariter quo aliqs laudatur etiā apud vulgū. t sic populus cōmunis laudat hoiem fortē. Proprie ergo laus est a virtute. laus tamen cōmuniter dicta potest esse ab illo quod inest a natura.

¶Arguitur vltimo. In isto exemplo. vir magni ingenij. hic nō importatur laus. ꝓbatur. qa hoc adiectiuū magnus nō importat laudē ꝓbatur. qa importat medium. vt patet scōo minoris in diffinitione adiectiui. vbi ꝓscianus dicit q hoc nomen magnus importat medium.

Dico licet hoc nomen magnus quantū est ex se nec importat laudē nec vituperiū. tamen ex adiunctione cū substantiuo importat laudē vel vituperiū. De laude. vt. vir magni ingenij. De vituperio vt vir magne nequicie.

Et debet parti quod pars fuit annumerari
Clausam sub parte dices tunc temporis esse
Contentum regit bos. z res que continet illud
Ut vinum vasis. z sunt duo dolia vini
Contentis subsunt ea que contenta fuerunt
Tempus qui fiunt in eodem continet actus
His adiungatur prelatio cum famulatu
Rex huius populi venit regisq; minister
Proximitas contrarietas genus his sociatur
Huius vicinus. hostis regis: pater eius
Verbum quod transit dat in or verbale vel in trix
Presens participans pro nomine ponitur istos
Ista regunt casus. vt amans amator vel amatrix
Cuilibet istorum poteris coniungere vini
Suntq; regendo pares predictis equiparantes
Ut cupidus ludi puer est timidusq; flagelli.

Utrū alia regimina genitiui, scilicet ex vi partis z ex vi actus cōuersi in habitū sint bene assignata. Pro intellectione q̄stionis mote. Nota ndū est p̄mo q̄ terciū regimen p̄ncipale ipius genitiui est regimē ex vi partis. Cuius dant ab alexādro in textu quatuor regule implicite. Prima. Dictio significans partē apta nata est regere a parte post genitiuū significantē totū ex vi partis. vt manꝰ iohānis. pes porci. Secūda regula. Dictio significās ꝓprietatē accidentalem apta nata est regere a parte post genitiuū significantē totum ex vi ꝓprietatis. vt color parietis. Tercia regula est cōuersiua prime. z est ista. Dictio significans totū apta nata est regere a parte post genitiuū significantē partē. vt homo capitis mozik. Quarta regula que est cōuersiua secūde. z est. Dictio significās subiectum apta

nata est regere a parte post genitiuũ significantẽ ꝓpietatẽ illi⁹ subiecti. vt paries albedinis. Et est notandũ ꝙ in oĩbus his orationib⁹ potest fieri regimen ex vi demonstrationis essentie. si ibi exprimeret nomen adiectiuũ. vt dicit iohãnes monachi. Si aũt obticetur ⁊ dimittitur nomen adiectiuum absolute erit regimen ex vi partis vel ꝓ prietatis.

Notandũ secũdo ꝙ quartũ regimen genitiui est regimen ex vi actus cõuersi in habitũ. Pro quo intelligendo notandũ ꝙ habitus est qualitas acquisita ex multis actibus frequenter reiteratis difficulter mobilis a subiecto. vt dicit Aristoteles in predicamentis. vt cum ꝙs frequenter bibit vinũ generat in eo inclinatio ꝙdã que inclinat eũ semper ad hoc faciendũ. ⁊ hec inclinatio vocatur habitus. Sic similiter dicatur de studio vel alio actu. Actũ ergo trãsmutari in habitũ nõ est aliud nisi ex actibus frequenter reiteratis causari habitũ. Genitiuũ ergo regi ex vi actus cõuersi in habitũ non est aliud nisi genitiuũ regi a dictione que significat id per modũ habitus qđ suũ verbũ significat per modũ fluxus ⁊ fieri. vt amator vini. Amator significat actũ amandi sub habitu. quem actũ significat hoc verbum amor sub fluxu.

Notandũ tercio ꝙ ex littera Alexandri eliciuntur quattuor regule de regimine ex vi actus conuersi in habitũ. Prima Nomen verbale terminatũ in or descendens a verbo transitiuo. cõgrue potest regere a parte post genitiuũ ex vi actus conuersi in habitum. vt amator vini. Secunda regula. Nomen verbale terminatus in trix descendens a verbo transitiuo aptũ natũ est regere a pte post genitiuũ ex vi actus conuersi in habitũ. vt amatrix vini. Tercia regula. Vox similis participio transiens in vim nominis apta nata est regere genitiuũ a parte post ex vi actus cõuersi in habitũ. vt amãs vini. Quarta regula. Dictiones habentes similẽ significationẽ cum ꝓdictis noib⁹ ꝏbalib⁹ in tor vel in trix terminatis regunt genitiuum casum a parte post ex vi actus conuersi in habitũ. vt puer est timid⁹ flagelli. puer est cupidus ludi. Que autem dictiones sunt similes predictis verbalibus in significando sunt omnia nomina que habent resolui in nomen infinitũ scilicet ꝙ ⁊ in verbũ ꝑsentis tẽporis indicatiui modi tercie ꝑsone a quo format. vt cupidus ludi. valet illã. qui cupit ludũ. timidus flagelli. valet illã. qui timet flagellũ.

Notandũ est etiã ꝙ differẽtia est inter illas duas

Amās vini ⁊ amās vinum. in p̄ma eñ amās est uomē. in secunda participiū. Ad veritatē ergo istiꝰ amās vini. reqrit̄ ꝙ q̄s amat vinū ex ꝯsuetudine lōga ⁊ habitu. Sed ad veritatē istius amās vinū sufficit ꝙ aliq̄s amat vinū absolute. nō sub cōsuetudine transmutata. in habitū. Cōiter aūt grāmatici sic diffiniūt nomē ꝟbale. Nomē ꝟbale est qd̄ significat actionē vel passionē verbi a quo descendit sub ꝓprietate noiali. id est nomen verbale significat illud ꝑmodū habitꝰ et ꝑmanentie. qd̄ verbū significat ꝑ modū fluxus ⁊ fieri. Priscianꝰ aūt de formatiōe noim verbaliū ponit tres regulas. Prima Omne verbū habens vltimum supinum format de se nomen verbale terminatum in or. mutando u in o. ⁊ addendo illam litteram. r. vt ab amatu venit amator. a cursu venit cursor. Secunda regula. A quolibet nomīe verbali terminato in tor formatur nomen verbale terminatum in trix mutando tor in trix. vt a doctor venit doctrix. a lector venit lectrix. Et ab ista regula excipit̄ hoc nomen verbale nutritor quod format de se nutrix deponendo tri ⁊ addendo x causa boni soni. Tercia regula. A nullo noīe verbali terminato in sor natū est formari nomen verbale terminatū in trix. Excipiuntur tamen ab ista regula ista duo tonsor ⁊ ostensor que mutant sor in trix. vt tonsor tontrix. ostensor ostentrix.

Notādū q̄rto ⁊ vltimo q̄a dr̄ ī t̄cia regula vox participialis trāsiēs ī vim nois regit post se gtm̄ ex vi actus ꝯuersi ī habitū. Notādū participiū trāsire in vim nois ītelligit̄ dupliciť. Uno modo materialiť ⁊ quo ad esse materiale sic ꝙ eadē materia ⁊ eadem vox aliq̄n ponit̄ sub participio. aliq̄n ponit̄ sub nomīe. ⁊ hoc est possibile. patet ꝑ sile. sicut eñ in natura eadē materia potest stare sub diuersis formis. Dicit̄ eñ p̄mo phisicoꝝ ꝙ materia est indifferens ad oēm formā. Et p̄mo de generatōe dicit̄ ꝙ oīm corruptibiliū eadē est materia. Alio modo intelligit̄ formaliť ⁊ quo ad esse formale. sic ꝙ eadē vox vel dictio poneret̄ sub noīe ⁊ participio sub eadē significatione ⁊ modo significādi. ⁊ ꝙ modꝰ significādi vnius partisoratiōis mutaret̄ in modū significādi alterꝰ partisoratiōis. ⁊ sic nō est possibile. Rō. q̄a illa que differūt specifice vnū nō potest fieri aliud. ꝯstat aūt ꝙ partes oratiōes differūt specifice. ergo vna pars oratiōis nō potest fieri alia. Et ergo dixit Albertꝰ Species rerū trāsmutari nō possunt. qd̄ intelligit̄ priori forma remanente. sed abiecta priori forma species rerū trāsmutari possunt. Dicit̄ eñ p̄mo methauroꝝ ꝙ de vno pugillo t̄re fiūt decē aque. cētū aeris. ⁊ mille ignis ꝑ rarefactionem.

Sequitur corollarie q cū grāmatici dicunt participium transire in vim nois. hoc est intelligendū scōm esse materiale t nō formale. sic q eadē dictio que ponit sub participio. eadē dictio in specie. licet sub alio modo significādi ponitur sub noie. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Regimen genitiui ex vi partis. similiter ex vi actus cōuersi in habitū sunt ab alexandro bene assignata. Patet cōclusio ex his que dicta sunt.

¶Arguit̄ pmo. Regimen ex vi partis nō distinguit̄ a regimine ex vi demonstratiōis essentie. igit̄ regimen ex vis partis nō est speciale regimen genitiui. Antecedēs ꝓbat̄. qa in eadē oratiōe in qua fit regimen ex vi demonstrationis essentie. in eadē etiā fit regimē ex vi partis. Patet in ista oratione. Elit duri capitis. in qua est regimen ex vi partis. patet. qa dictio significans totū scilicet vir. regit genitiuum scilicet capitis q significat partē. Similiter in ista oratiōe est regimē ex vi demonstrationis essentie. qa p istā orationē demonstrat essentia viri. Dico verū argumentū cōcludit q in eadē oratiōe potest esse regimen ex vi partis. t etiā ex vi demonstratiōis essentie materialiter. sed nō formaliter. cū em in ꝓdicta oratiōe ponit̄ adiectiuū laudis vel viruperij est regimen ex vi demōstratiōis essentie. Si aūt in tali oratiōe admittit̄ adiectiuū laudis vel viteperij est regimē ex vi partis. vt hec. Johannes monachi.

¶Arguit̄ secūdo. Gtūs nō regit̄ ex vi actus cōuersi in habitū. igit̄. ꝓbat̄ antecedēs. Actus nō potest cōuerti in habitū. igit̄ gtūs nō regitur ex vi actus cōuersi in habitū. Probat̄ antecedens. qa. verbum nō potest fieri nomen. ergo nec actus potest mutari in habitū. Tenet ꝓsequentia. qa modus verbi est actus. sed modus nois est habitus. Antecedēs aūt patet. qa nomen t verbū differunt specifice. modo illa que differunt specifice vnū nō fit aliud. Dico verū argumentū concludit q nomen nō fit verbū nec q modus verbi fit modus nois. ramē res verbi que est actus potest aliquādo intelligi sub habitu t nominaliter. eo q ex actibus generatur habitus. vt patet in predicamentis.

¶Arguit̄ tercio. Actus nō potest transire in habitū. igit̄. Probatur antecedens. Eadē est via ab athenis ad thebas. t a thebis ad athenas. vt patet tercio phisicox. si ergo actus transmutat̄ in habitum. ergo habitus potest transmutari in actū. qd est falsum. Tenet consequentia. qa nō videt ratio diuersitatis. Dico q nō est simile. qa inq

fectū ⁊ indignū possunt transmutari in perfectius ⁊ dignius. mo[illegible] actus est imperfectior habitu, ergo actus transmutat̄ in habitū. sed non econuerso.

¶ Arguit̄ quarto. Noīa verbalia nō regunt gtm̄ ex vi actus cōuersi in habitū. igit̄. ꝓbat̄ antedens. q̄a si sic. vel ergo om̄ia vel. aliqua. Nō om̄ia. ꝓbat̄. q̄a ista. amatio lectio nō regūt gtm̄ ex vi actus conuersi in habitū. sed q̄ nō aliqua. q̄a nō videt̄ que regunt. ⁊ que nō regūt Dico q̄ illa regunt que significāt actū trāsmutatū in habitū cōcretiue. vt amor amatrix. sed illa que significant abstractiue nō regunt.

¶ Arguit̄ q̄nto. Nullū est nomen verbale terminatū in trix. ꝓbatur Illud nomē dicit̄ verbale qd̄ deriuat̄ a verbo. sed noīa terminata in trix non deriuantur a verbo. igitur. Maior est nota. q̄a nomen verbale denominat̄ a verbo. Minor. q̄a noīa verbalia in trix terminata formant̄ a noībus terminatis in tor. vt amatrix ab amator. Dico licet noīa terminata in trix nō formantur a verbis immediate ⁊ proxime. tamen mediate. q̄a mediante noīe. Dicit enim autor de causis. Quicquid est causa cause etiam est causa causati.

¶ Arguit̄ sexto. Nōia verbalia nō regunt genitiuū ex vi actus conuersi in habitū. Probat̄. Quicq̄d est in effectu. verius est in causa. sed nomen verbale est effectus verbi. sed verbū nō regit gtm̄ ex vi act⁹ cōuersi in habitū. ergo nec nomen v̄bale. Maior est vnū p̄ncipiū cōmune. Minor est nota pro ambabus partibus. Dico q̄ quicq̄d est in effectu verius est in sua causa actu vel virtute. ⁊ sic dico q̄ nomē verbale est effectus verbi quo ad significationē. sed nō quo ad modū significandi. q̄a habeut modos significandi specifice distictos. regimē aūt principalius oritur ex modis significandi q̄ ex significatione.

¶ Arguit̄ septimo. Littera alexādri est insufficiens. ꝓbat̄ q̄a plura sunt noīa verbalia q̄ ista hic posita. vt aliqua terminant in bilis. aliqua in tiuus. Exemplū p̄mi. vt amabilis. Exemplū secūdi. vt amatiuus. igit̄ alexander est insufficiens. Tenet ꝯsequētia. q̄a nō ponit ponenda. Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ plura sunt noīa verbalia q̄ ista hic enumerata. sed alexander hic determinat de istis que regūt genitiuū ex vi actus cōuersi in habitum. ergo nō oportet ponere alia

¶ Arguit̄ vltimo. Grāmaticus nō habet determiūare de actu ⁊ habitu. ꝓbat̄ sic. Diuersi artifices habent ꝯsiderare diuersa obiecta. sed logicus determinat de actu ⁊ habitu. igit̄ nō grāmaticꝰ. Maior est nota. Minor. q̄a aristotiles in p̄dicamentis determinat de actu ⁊ habitu ponens differentiā inter dispositionē ⁊ habitū. Dico verū argu

mẽt ũ cõcludit q diuersi artifices habẽt ꝓsiderare diuersa obiecta formalia. sed bene possunt cõsiderare idez obiectũ materiale. grãmaticꝰ ergo determinat de actu t habitu quo ad regimen. sed logicus quo ad generationẽ. qa habitus generatur ex multis actibus frequenter reiteratis.

Artifici regimen datur hic. vt epistola pauli

Quod fit ob causam regit hos: velut ara triumphi

Effectus nomen iunges causę genitiuo

Effectus culpe pudor est t pena reatus

Illud quod regitur t rector idem tibi signant

Virtus vera dei nos crimine purget ab omni.

Materiam signans iungatur vt annulus auri

Aut ablatiuum dabit ex vel de preeunte

Adde relatiuum vt sunt dupla quaterna duorum

Sic speciem generis. dic genus atq; speciei.

Utrũ alia duo regimina genitiui principalia. scilicet regimen ex vi causę quadruplicis t relationis ab alexandro sint bene assignata. ꝓ intellectione questionis nota. Notandũ primo q hec qstio duo qrit. Primo querit vtrũ regimen ex vi quadruplicis causę ab alexandro sit sufficienter assignata. Secũdo querit vtrũ regimen ex vi relatiõis ab alexandro sit bene assignatũ. ꝓ primo intelligendo Notandũ q causa est ad quã sequit aliud. scilicet effectꝰ. Effectꝰ enĩ dicit quasi factũ ab alio. Causa aũt scõm aristotelez scõo phisicoꝝ est quadruplex. scilicet. efficiẽs. formalis. materialis t finalis. Causa materialis ex qua aliqd fit materialiter t subiectiue. quõ dicimus lignũ esse materia domus. t ferrũ cultelli. Causa formalis est que dat esse rei. quõ alia dicit forma corpis. Alia enĩ dat esse corpi. Causa efficiẽs est vnde est ꝓncipiũ motus t vnde fluit motus. Causa finalis est ꝓpter quã aliqd fit vt finis deambulatiõis est sanitas. Similiter pax est causa finalis belli. Dicit enĩ scõo phisicoꝝ. Nõ bellamus vt bellem⁹. sed vt pacẽ habeam⁹. Hec causę quattuor cõsiderãtur aliter a philosopho t aliter a grãmatico. a grãmatico quo ad regimen. a philosopho naturali quo ad esse. quelibet enĩ res naturalis habet esse ex quattuor causis. que sunt ꝓncipiũ essendi rerũ t cogno.

scendi. Dicit em̄ secūdo methaphisice. eadem sunt p̄ncipia essendi et cognoscendi.

Notādū scdo q̄ causa efficiēs est duplex. Quedaz em̄ est causa efficiēs artificialis. vt artifex vel ars in artifice que mouet artificē ad operandū. Alia aūt est causa efficiens naturalis. ⁊ est quedā vis insita rebus ex similibus similia ꝓducens. vt homo generat hoiem. ⁊ arbor ꝓducit arborē. ⁊ planta plantā. vt patet scdo de aia. Alexander de causa artificiali ponit duas regulas. Prima. Dictio significans rem artificialiter factā regit a parte post genitiuuz significantē artificē ex vi effectus. vt epistola pauli. Secūda regula que est cōuersiua p̄me. Dictio significās artificē regit a parte post genitiuū significantē rem artificialiter factā ex vi cause efficientis. vt scriptor libri. De causa similiter naturali ponit duas regulas. Prima. Dictio significās effectū naturalē ꝓductū a causa naturali regit a parte post genitiuū significantē illam causam naturalem. vt pudor culpe. Secūda regula est cōuersiua prime. Dictio significās causam naturalem apta nata est regere a parte post genitiuū significantē effectū illius cause naturalis. vt culpa pudoris. De causa etiam finali alexander vult duas regulas. Prima. Dictio significans rem que fit ꝓpter aliquē finē regit genitiuū significātē causam finalē. vt ara triumphi. Secunda est conuersiua prime. ⁊ est. Dictio significans finez alicuius cause regit genitiuū a parte post significantē rem factā propter talem finem. vt triumphus are.

Notandū tercio q̄ alexander volens determinare de regimine ex vi cause formalis ostendit q̄ dictio regens ⁊ recta significant idem nō vult alexander loqui vniuersaliter. sic q̄ dictio regēs ⁊ recta semꝑ idē ꝯgnificarent. cū em̄ dicit fil⁹ regis. hic dictio regēs scz fili⁹. ⁊ dictio recta scz regis nō significāt eādē rem. hec em̄ est ꝯstructio trāsitiua. fili⁹ regis. modo in ꝯstructiōe trāsitiua ꝯstructibilia significāt diuersa. sed intelligit littera alexādri particularit sic q̄ in regimine ex vi cause formalis aliqn̄ dictio regēs ⁊ recta ꝓcāt idez vt in regimine ex vi cause formalis in p̄dicatis diuinis. vt virt⁹ dei. iusticia dei. virt⁹ em̄ dei nō est aliud nisi de⁹ met. Rō. dicit em̄. xij. methaphisice. De⁹ est act⁹ pur⁹. mō act⁹ pur⁹ nō p̄t substare alicui accidēti. Dicit em̄ boheti⁹ in libro de trinitate. Forma simplex subiectū esse non potest.

Ex littera ergo alexādri de regimine ex vi cause formalis habentur due regule. Prima. Dictio significans effectū cause formalis regit a parte post genitiuū significātē causaz formalē. vt dei virtutis. Secūda regula. Dictio significās causam formalē regit a parte post genitiuū significantē effectū illi⁹ cause formalis. vt virtus dei. Et est notandū q̄ hec cōstructio virtus dei est intransitiua scōm rem. Justicia eī dei est deus met. Dicit eī dyonisius. Omnia que sunt in deo sunt deus met. Et duodecimo methaphisice aristoteles ostendit q̄ in deū nullū cadit accidēs. tamē p̄dicta p̄structio est trāsitiua scōm modum. qa gt̄ūs regitur a parte post a noīe. Sequitur corrollarie q̄ p̄dicte p̄structiones potius dicende sunt transitiue q̄z intransitiue. Ratio. qa p̄structio nō attēdit penes significata. sed pti⁹ penes modos significādi. vt pti⁹ est declaratū. in his ergo p̄structiōibus est diuersitas cōstructibiliū scōm modū intelligendi. licet nō scōm rem. Non eī intelligimus deū t suā iusticiā quasi essent diuersa t distincta. Licet eī deus scōm se sit simplex. tamen nos intelligimus deū se habere diuersis modis. vt quādoq̄ esse pīū quādoq̄ iratū. De regimine aūt ex vi cause materialis alexander in littera ostendit duas regulas. Prima. Dictio significans rem factā ex materia cōgrue regit a parte post genitiuū vel ablatiuū significantē causam materialē illi⁹ rei mediante p̄positiōe a vel ab. Exemplū de genitiuo. vt annul⁹ auri. Exemplū de ablatiuo. vt annulus ex auro. vel annulus de auro. Secūda regula. Dictio significās causam materialē cōgrue regit a parte post genitiuū significantē rem factā ex tali materia. vt aurum annuli vel aurū de annulo. Et est notandū q̄ hec littera alexandri intelligitur de materia ex qua. Unde triplex est materia. vna est materia ex qua scilicet res fit t cōpouitur. vt lignū respectu mense. Alia est materia in qua. t est subiectū accidentis. vt paries respectu albedinis. Tercia est materie circa quā. vt subiectū scientie t ferrū est materia circa quā faber. qa tota intentio fabri versatur circa ferrum.

Notādū quarto t vltimo. Ultimū regimē p̄cipale genitiui est ex vi relatiōis. Et alexāder ex ista littera vult habere duas regulas. Prima regula. Dictio relatiua logicalis disquiparantie tam scōm esse q̄z scōm dici regit a parte post genitiuū sui correlatiui ex vi relationis. Exemplū p̄mi de relatiuo scōm esse. vt pater filij pater. Exemplū secūdi de relatiuo scōm dici. vt scientia scibilis scientia. Secūda regula. Dictio correlatiua disquiparantie tam scōm dici q̄z scōm esse regit a parte post genitiuū sui correlatiui ex vi relationis. Exemplū primi. filius patris filius. Exemplū secūdi. scibile

scientie scibile. Pro intellectu regularū notandū q relatiuum est duplex. scilicet grammaticale t logicale. Relatiuū grāmaticale est antelatre rei recordatiuū. vt homo currit qui mouet. Relatiuū aūt logicale est dictio que ratione sue significationis formalis importat respectū essentialiter. ratione cuius respectus refertur ad suū correlatiuū sub habitudine obliqui casus. vt pater filij pater. t de isto intelligitur regula. Et tale relatiuū logicale est duplex. scilicet equiparātie t disquiparantie. Relatiuū equiparantie est quod refert ad suum correlatiuū sub habitudine eiusdem vocis. vt similis simili similis. Relatiuū aūt disquiparantie est quod refertur ad suū correlatiuum sub diuersa voce. vt pater filij pater. Et relatiuū logicale adhuc est duplex. quoddā scōm esse t quoddā scōm dici. Relatiuū scōm esse est quod importat rem t naturā predicamenti relationis. res aūt predicamenti relationis est respectus. vt pater. filius. dñs seruus. Relatiuū scōm dici est quod nō importat rem t naturā predicamenti relationis essentialiter. licet referat ad aliā dictionē sub habitudine obliqui casus. vt scientia refertur ad scibile. tamen scientia essentialiter importat qualitatē. quia scientia est habitus. modo habitus est prima species qualitatis. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Regimen ex vi quadruplicis cause. similiter regimen ex vi relationis ab alexandro est sufficienter t bene assignatū. Patet conclusio ex his que dicta sunt.

Arguit primo. Grāmaticus nō habet determinare de causis. igit. Probat antecedens. Diuersi artifices habeut considerare diuersa obiecta. sed phisicus habet determinare de causis. ergo nō grāmaticus. Tenet consequentia. qa phisicus t grāmaticus sunt artifices diuersi. Maior est nota. Minor est aristotelis secundo phisicor. vbi aristoteles probat q genera causarū sunt quattuor. Dico q diuersi artifices habent cōsiderare diuersa obiecta formalia. sed bene possunt considerare idem obiectum materiale. t sic dico licet phisicus habet determinare de causis. t grāmaticus etiā. tamen nō eodem modo. quia grammaticus determinat de causis quo ad regimē t cōgruitatem. sed phisicus quo ad esse rerum naturalium.

Arguitur secūdo. Processus alexandri in ordinatione regiminis ex vi cause nō valet. Probat. Talis ordo debet esse in regimine ex vi cause qualis est ordo in causis. sed causa finalis est precipua causarū ergo prius autor debuit determinare de regimine ex vi cause finalis. Maior est nota. quia si regimen ē ex vi cause. ergo regimē cau-

i

sarū debet ita ordinari qualis est ordo in causis. Minor est aristotelis secūdo phisicoꝝ. vbi ostendit ꝙ finis est potissima causarum. Dico verum argumentū cōcluderet si alexander hunc ordinem inspexisset. sed alexander habuit aliū respectum. videlicet istū ꝙ efficiēs mouet materiam. materia disposita introducitur forma. forma introducta cessat ⁊ est finis generationis. ⁊ ergo prius determinauit de regimine ex vi cause efficientis.

¶ Arguitur tercio. Nullū regimen debet denominari ex vi effectus igitur. Probatur antecedens. A digniori debet fieri denominatio. sz semp causa est dignior ⁊ principalior effectu. ergo nunq̄ regimen debet denominari ex vi effectus. sed potius semper ex vi cause. Maior est aristotelis octauo phisicoꝝ. Minor. quia causa dat esse. sed effectus recipit esse. modo prestantius ⁊ nobilius est agere ⁊ dare esse q̄ rescipere. Agens etiā prestantius est passo. tercio de anima. Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ a digniori debet fieri denomiatio. ceteris paribꝰ. modo hic cetera nō sunt paria. patet. quia aliquando dictio significās effectū regit genitiuū significantem causaz. Modo dictio regens est dignior dictione recta. ex quo dictio regens agit in rectā Patet ergo ꝙ conuenienter aliquando regimē potest denominari ex vi effectus.

¶ Arguitur quarto. In ista oratiōe. Liber scriptoris nō est regimē ex vi effectus. igitur. Probat. quia in ista oratione predicta est regimen ex vi possessionis. Probat. hec resolutio bene valet scriptor habet librum. ergo in ista. scriptor libri nō est regimen ex vi cause. sed potius ex vi possessionis. Tenet cōsequentia. q̄a regimen possessiōis fit quādo potest fieri resolutio orationis. sic ꝙ genitiuus potest mutatari in nominatiuū ⁊ nominatiuꝰ in accusatiuū mediante hoc verbo habet vel possidet. vt deductū est ante. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ in ista. liber scriptoris est regimen ex vi possessionis. vi generali. sed vi speciali est regimen ex vi cause effectus. ⁊ sic in eadem oratione possunt esse diuersa regimina materialiter. licet nō formaliter

¶ Arguitur quinto. Regens ⁊ illud quod regitur nō significāt idem igitur. Probatur in ista oratione. Sapientia salomonis. Probat sic. Illa que significant primo diuersa non significant idem. sed sapiētia ⁊ salomonis significant primo diuersa. igitur. Maior est nota. quia diuersa non significant idem. Minor. quia sapiētia significat accidēs salomonis substantiā. modo substantia ⁊ accidens sunt p̄mo diuersa ex quo differunt genere. Dico verum argumentum concludit ꝙ litte

ra alexandri non intelligitur vniuersaliter. sed particulariter. Tamen vult ergo alexander q̄ in certo regimine dictio regens ꝛ recta significant idem in regimine ex vi cause formalis in terminis diuinis. vt virtus dei. in alijs autem hoc non oportet.

¶ Arguitur sexto. In oratione virtus dei constructibilia nō significant idem. Probatur. Vbicūq; est constructio transitiua constructibilia significant diuersa. sed hec est constructio transitiua. virtus dei igitur. Maior patet ex diffinitione constructionis transitiue. Minor. quia obliquus regitur a nomine. ergo est structo transitiua. Tenet consequentia. quia quandocūq; obliquus regitur a nomine est cōstructio transitiua vt dicunt grammatici. Dico verum argumentum concludit q̄ in ista. Virtus dei est constructio transitiua scōm modū ꝛ formaliter ꝛ quo ad modos significandi. tamē materialiter quo ad significata ꝛ scōm rem est constructio intransitiua.

¶ Arguitur septimo. In ista. Virtus dei non est regimen ex vi cause formalis. Probatur sic. Deus nō habet causam. igitur in ista. Virtus dei. iste genitiuus dei nō regitur a dictione significante causam. Probatur antecedens. Quicquid habet causam habet prius. sed deus non habet prius. igitur. Maior quia omnis causa precedit suum effectum aduinus natura vel tempore. Minor. quia deo nihil est prius ex quo ipse est prima causa. Dico verum argumentum concludit q̄ in genere cause efficientis deo nihil est prius. nec deus est effectus in genere cause efficientis. tamen in genere cause formalis quo ad denominationem nostram nos imaginamur aliquid denominare deum. ꝛ sic deus quo ad nos habet causam formalem ipsum deum denominantem.

¶ Arguitur octauo. Genitiuus non regitur ex vi relationis. Probatur antecedens. Relatiua logicalia non regunt genitiuum. Probat. Relatiua grammaticalia non regunt genitiuum. nec relatiua logicalia. Tenet consequentia. quia non videtur ratio diuersitatis. Dico q̄ ratio diuersitatis est diuersitas modorum significandi ipsorum relatiuorum grammaticalium ꝛ logicalium. ratione cuius vni potest competere vnum ꝛ non alteri. ꝛ sic contingit in proposito. Quia vo multi grammaticorum dicunt regimen genitiui ex vi partitionis esse vnum regimen principale genitiui. vbi non distinguunt regimen ex vi partis ꝛ demonstrationis essentie. vt scientia de regimine genitiui sit perfecta.

Sequitur textus.

De regimine genitiui

Cum partitiuis numerum sarimq; locabis
Quilibet alter vter neuter duo quartus eorum
Pone gradum medium partitio quando notatur
Vt partitiuum pones vbicūq; locorum
Sub partitiuis pronomina terna locabis
Vt volucrum canit hec. gemit illa. tacens manet iste
Da gradui summo genitinum plura notantem
Est salomon populi ditissimus atq; virorum
Iste gradus geminos quandoq; regit genitiuos
Esse solet nemorum regum ditissimus iste
Expositum poterit regimen tibi notificari
Idq; quod esse solet de consuetudine iungam
Vt caupo pistor horum scola siue capella
Leticie cathedram sub consuetudine ponam
Additur excellens. flos florum virgo maria
His precium iunges: vt salmo trium solidorum
Et tatem iungo. velut annorum puer octo
Mensuramq; notans. vt vasa trium modiorum
Remq; representans regit hanc aut signa figurans
In crucis hoc signo vel regis imagine signo
Per supplementum propijs iunges genitiuum
Dalida sampsonis probat hoc iacobiq; maria
Multaq; comperies cum possessiua resolues
Additur oblitus memini memor atq; recordor

Querit vtrū littera alexādri de regimine ex vi partitionis sit sufficienter assignata. Pro intellectione questionis notandū est primo q; ex littera alexandri de regimine ex vi partitiōis tres eliciunt regule. Prima. Dictio significās partitionē inter multa cōgrue regit a parte post genitiuū significantē illu d vel illa inter

que fit talis partio. vt quilibet illoꝝ
cans partitionē inter multa congrue re... parte post genitiuū ſignificantē res numeratas. vt vnus illoꝝ currit. Duo eoꝝ ſcribunt. ⁊ licet vnus ꝓprie nō ſignificat numerū. tamen vnus vel vnitas ſignificat ꝓncipiū nmeri. Sicut enī punctus eſt ꝓncipiū quantitatis cōtinue. ſic vnitas eſt ꝓncipiū quantitatis diſcrete. Tercia regula. dictio ſignificans ordinē cōgrue poteſt regere a parte post genitiuū ſignificantē rem reſpectu cuius habetur talis ordo. vt quartus eoꝝ ſextus illoꝝ.

Notandū ſecundo. Nomen partitiuū vel diuiſiuū ſcōm priſcianū deſcribitur ſic. Eſt quod ſignificatū ſuū partitur vel diuidit in plura. Omnis enī diſtributio fit in actu vel aptitudine Vn dicit petrus hiſpanus. Diſtributio eſt multitudo rei communis. ꝙ ſignū vniuerſale facta. Et quādoq; fit diſtributio affirmatiue. vt qlibet illoꝝ. quandoq; negatiue. vt ibi. Pſallat altitudo celi. ⁊ nulla lingua rū ſileſcat. Quandoq; etiā diuiſio fit particulariter. vt quidam illoꝝ. Sed nomen ordinale eſt vel ordinis quod ſignificatione formali vltra multitudinē quā importat ordinis rationem ſuperaddit. vt ſextus illoꝝ. quartus illoꝝ.

Notandū tercio. Licet dictū ſit ante ꝙ adiectiuū nō regit ſubſtantiuū. hoc eſt intelligendū de adiectiuo adiectiue tento. quia adiectiuū partitiue tentū poteſt regere ſubſtantiuū per ſe. vt hic. quartus illoꝝ. ſextus illoꝝ. Vnde notandū adiectiuū regitur dupliciter. Vno modo adiectiue. quando ſcilicet conuenit cū ſuo ſubſtantiuo in accidentibus grāmaticalibus. vt albus homo. ⁊ vt ſic vnum nō regit aliud. Scōo adiectiuū tenet partitiue vel diuiſiue. ⁊ ſic poteſt regere ſubſtātiuū. Et licet hic. vnus illoꝝ adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū diſcōueniunt in numero. tamē hoc nō eſt cōtra regulā adiectiui ⁊ ſubſtantiui. qa talis regula intelligitur ꝙ adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū debent conuenire in tribus. verū eſt hoc de adiectiuo adiectiue tento. ſed quando adiectiuū tenet partitiue nō oportet ꝙ cōueniat in tribꝰ qualiter eſt in ꝓpoſito.

Notādū ꝗrto ⁊ vltimo ꝙ gtīm regi ex vi partitionis eſt ipm regi ex modo ſignificādi fundato ſupra partitionē. que partitio denotat fieri ꝑ dictionē partitiuā in ordine ad aliqd totū. vt qlibet iſtoꝝ currit. Iſta dictio qlibet importat partitionē fieri in ordine ad illū gtīm hoīm q̄ ſignificat totū. ⁊ talis multitudo debet exp⁊

mi p gtm̄ pluralē vel p nomē collectiuū. Sequit̄ corrollarie q̄ hic. q̄libet homo nō est regimen ex vi partitionis. Ratio. q̄a licet ponit̄ hic signū partitiuū. tamē nō tenet̄ partitiue. q̄a signū partitiuū cū tenet̄ partitiue debet poni circa genitiuū qui importat multitudinē. modo hic nō est sic. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Ista regimina gtī ex vi partitionis ab alexandro in littera est bene assignatū. Patet conclusio ex his que dicta dicta sunt.

¶ Arguit̄ primo. Ex littera sequit̄ falsum. igit̄. Probat̄ antecedens. q̄a sequeret̄ q̄ adiectiuū regeret substantiuū. qd̄ est falsum ⁊ ꝯtra pri⁹ dicta. Probat̄ sequela. q̄a cū dico. quartus eoꝝ. quartus est adiectiuū ⁊ eoꝝ est substātiuū. ⁊ vnū regit aliud. ⁊ p ꝯsequens adiectiuum regeret substantiuū. Dico q̄ bene adiectiuū regit substantiuū dummodo nō tenet̄ adiectiue. sed partitiue. qualiter hic contingit. sed adiectiuū adiectiue tentū nunq̄ regit substantiuū.

¶ Arguit̄ secūdo. Hec nō est ꝯgrua. Alter eoꝝ. quartus eoꝝ. Probat̄ q̄a peccat ꝯtra p̄ncipia grāmatice. ergo nō est cōgrua. Tenet ꝯsequētia. q̄a oratio peccans ꝯtra p̄ncipia grāmatice nō est cōgrua. Probat̄ antecedēs. q̄a in ista. quart⁹ eoꝝ adiectiuū ⁊ substātiuū discōueniunt in numero. Probat̄. quia adiectiuum quartus est singularis numeri. et substantiuum eorum est pluralis numeri. Dico verum argumentūm concluderet. si adiectiuum partitiue tentum deberet conuenire cum substantiuo. modo adiectiuum partitiue tentum non debet conuenire cū substantiuo. q̄a tunc adiectiuū nō tenetur pure adiectiue. sed addit vltra hoc partitionē ratione cuius partitionis regit gtm̄.

¶ Arguit̄ tercio. Iste dictiones. quilibet. alter nō significant partitiue vel partitionē. igit̄ nō regunt gtm̄ ex vi partitionis. Probatur antecedens. Iste dictiones nihil significant. igitur nō significāt partitiue. Tenet cōsequentia a superiori negato ad inferius. Antecedēs probat̄. Nullū sincathegreuma significat. sed p̄dicte dictiones sunt sincathegreumata. igit̄. Maior est aristotelis primo Periarmeniarū cū dictionis nō est vniuersale. sed vniuersaliter cōsignificare. ⁊ sic sincathegoreuma per se nō significat. Minor est nota. q̄a denominat̄ ꝓpositionē accidentaliter scd̄m qualitatē vt dicunt logici. Dico licet predicte dictiones nō significant capiendo significare ꝓprie. tamen significāt capiendo significare cōmuniter. vt nō distinguit̄ cōtra cōsignificare.

¶ Arguit̄ quarto. Cū dicit̄. quilibet hoīm. hec dictio quilibet nō regit istū gtm̄ hoīm ex vi partitiōis. Probat̄ antecedēs. oīs gtūs re-

gitur aut transitiue, aut intransitiue. sed i ista. quilibet hoim.
gtūs hoim regit transitiue nec intransitiue. igit. Maior patet ex
ficienti diuisione. Minor q nō transitiue. patet. qa adiectiuū ⁊ sub
stantiuū faciunt cōstructionē intransitiuā psonarū. vt dicūt grāmati
cl. modo in ista. quilibet hoim. qlibet est adiectiuū. ⁊ hoim substātiuū
Sed qd nō intransitiue. patet. qa quādo pars casualis ɔstruit cū par
te casuali est ɔstructio trāsitiua. Dico q pdicta ɔstructio est transiti
ua. patet. qa in ea ɔstructibilia significant diuersa. Cū enim dico qui
libet hoim planū est q diuersa significant. Adiectiuū aūt ⁊ substanti
uū faciūt ɔstructionē intrāsitiuā. in qua ɔstructibilia significant idez
⁊ hoc est verū quādo adiectiuū tenet adiectiue. modo in pdicta ora-
tione quilibet hoim hoc adiectiuū quilibet nō tenetur adiectiue. sed
partitiue.

¶ Arguit qnto. hoc signū qlibet nō regit gtm ex vi partitiōis. igit
Probat antecedēs hoc signū omis nō regit gtm ex vi partitiōis. er-
go nec quilibet. Tenet ɔsequētia ab eodē ad idē. qa omis ⁊ qlibet eq
ualent. Probat antecedēs. qa nihil est dicere. omis hoim. Dico licet
omis ⁊ qlibet equalēt. nō tamē simpliciter ⁊ omi modo. ergo nō opor
tet q si qlibet regit gtm q ⁊ ois. plus eni determinate qlibet impor-
tat partitionē q ois. qa ois aliquādo potest teneri collectiue. vt ibi
oēs apostoli dei sunt duodecim. sed quilibet nunq tenet collectiue.

¶ Arguit sexto. In ista oratione: vnus illoꝝ currit. Dictio sigificās
numerū nō regit genitiuū. Probat. qa vnus nō significat numerum.
Probat. illud qd significat pncipiū numeri nō significat numerū. sed
vnus significat principium numeri: igit nō significat numerum. Ma
ior. qa pncipiū numeri nō est numerus. Minor. qa sicut punctus est
pncipiū quantitatis cōtinue. sic vnitas est pncipiū quantitatis discre
te. Dico q in proposito significare numerū capit cōmuniter vt scili
cet illud dicitur significare numerū quod significat numerū vel pnci
piū numeri. ⁊ nō q absolute significat solū numerū. ⁊ sic licet vn⁹ non
significat numerū. tamen significat principium numeri.

¶ Arguitur septimo. Regimē possessiōis pure habet fieri p partē. vt
supradictū est quādo dicebat. Dicrio significās partē regit genitiuū
a parte post significātē totū. ergo nō debet poni regimen ex vi par-
titiōis. ergo ista regula est supflua. Tenet ɔsequētia. quia habitudo
partis ad totū fundat regimen partitiōis. Dico verū argumētū con
cludit de parte magnitudinis vel integralis. vt pes hois caput iohā
nis. nō aūt de parte multitudinis scdm quā fit regimen partitionis.

Arguit octauo. Quilibet significat vniuersaliter. ergo nō particulariter. Probat antecedēs. qa est signū distributiuū. vt omīs. Dico verū argumētū ꝓcludit scōm collectionē. nō aūt scōm partitionē. vt clarius t diffusius declarat in comento Johannis monachi. t in maiori opere wilhelmi wert.

Utrū regimina gti minus ꝓncipalia ad ꝓncipalia reducibilia ab alexādro in textu sint bene assignata. Pro huius questionis intelligētia sciēdū est ꝓmo q hec questio querit vtrū sint aliqua regimina gti minus ꝓncipalia vnde dictū est ante q regimē gti est duplex. ꝓncipale t minus ꝓncipale. Principalia fuerūt sex vt determinatū est superius. Minus aūt ꝓncipale dicit regimē gti qō reducit ad regimen ꝓncipale. minus eñ ꝓncipale semp ordinē habet ad ꝓncipale. sicut impfectū ad pfectū. t talia regimina minus principalia gti sunt decem septem diligēter scōm alexādrū ꝓputādo. Primū est ex vi ꝓtinētie. Et sunt quatuor regule. Prima. Dictio significās rem contentā. ꝓgrue regit a parte post gtīm significātē rem cōtinentē. vt vinū vasis. aqua vne. Scōa regula. Dictio significās rem cōtinentem ꝓgrue regit a parte post gtīm significātē rem ꝓtētā. vt vas vini duo dolia vini. Et hec duo tangit alexāder cū dixit. Cōtētū regit hos t res que ꝓtinet illud. Vt vinū vasis t sunt duo dolia vini. Tercia regula. Dictio significās rem que olim fuit cōtenta t iam actu nō ꝓtinet ꝓgrue regit a parte post gtīm significātē rem que ꝓtinebat. vt vinū vasis fluit in plateis si vinū esset effusum. Quarta regula. Dictio significans rem que ꝓtinebat. licet iam actu non ꝓtinet regit a parte post gtīm casum cōsignificātē rem que ꝓtinebat licet iam actu nō cōtinet. vt vas vini est destructū si vas iacet t in angulo vacuum. Et has regulas tangit alexāder cū dicit. Cōtentis suberūt ea que cōtenta fuerūt Scōm regimē minus ꝓncipale genitiui est ex vi actus. t sunt due regule. Prima. Dictio significās actū in tempore regit a parte post genitiuū significantē tēpus in quo fit ille actus. vt labor diei. Secūda regula. Dictio significās tēpus ꝓgrue regit a parte post gtīm significantē actū factū in tali tēpore. vt dies laboris. hora resumptionis. Et tāgit alexāder hoc cū dicit. Tēpus q fuit in eodē ꝓtinet actus Terciū regimē minus ꝓncipale gti est ex vi dominij t ex vi prelationis Et eius sunt due regule. Prima. Dictio significās dominiū vel prelationē ꝓgrue regit a parte post gtīm significantez illud respectu cuius est tale dominū. vt rex huius populi. Secūda regula. Dictio significans famulationē siue seruitiū ꝓgrue regit a parte post gtīm significantem illud respectu cuius habet tale seruitiū. vt minister regis. ex

vi seruitij. Et hoc tangit alexander cũ dicit. His adiũgat̃ p̃latio cu
famulatu. Quartũ regimen min⁹ p̃ncipale gti ex vi ꝓximitatis. Et ẽ
regula ista. Dictio significãs ꝓximitatẽ regit a parte post gtm̃ signi
ficantẽ rem circa quã est talis ꝓximitas ex vi ꝓximitatis. vt vicin⁹
huius. Quintũ regimẽ est ex vi cõtrarietatis. Et est regula ista. Di
ctio significãs cõtrarietatẽ regit a parte post gtm̃ significantem illd̃
respectu cui⁹ est talis ꝯtrarietas. vt hostis regis. inimic⁹ crucis xp̃i.
Sextũ regimen est ex vi genealogie. Et est dictio significãs p̃ncipiũ
genealogie vel generatiõis tam actiuũ q̃ passiuũ cõgrue regit a par
te post gtm̃ significantẽ illud respectu cui⁹ habet̃ tale p̃ncipiũ genera
tionis vel genealogie. Exemplũ de p̃ncipio passiuo. vt mater Joan-
nis. De p̃ncipio actiuo. vt pater iohannis. Et hoc tangit alexander
cũ dicit. Proximitas cõtrarietas genus his sociatur.

Notãdũ secũdo. Septimũ regimẽ min⁹ p̃ncipale
gti est ex vi ordinis. Et est regula ista. Dictio significans ordinẽ cõ-
grue regit a parte post gtm̃ significantẽ illud respectu cuius habet̃
talis ordo. vt quãtus eoꝝ. Octauũ regimen ex vi numeri. Et est re-
gula. Dictio significãs numerũ cõgrue regit a parte post gtm̃ signifi
ficantẽ res numeratas. vt duo illoꝝ. quattuor illoꝝ. ⁊ de his regulis
dictũ est in p̃cedẽti questione. Nonũ regimẽ min⁹ p̃ncipale gti est ex
vi partitionis. licet alij volunt regimen ex vi partitionis esse p̃nci-
pale. vt patuit in questione precedenti. Et regiminis ex vi partitio-
nis ab alexandro ponunt̃ quattuor regule. Prima. Dictio significãs
partitionẽ ꝯgrue regit a parte post genitiuuꝫ significantẽ illud vel il
la inter que fit talis partitio. vt q̃libet illoꝝ scribit. Scd̃a regula. Cõ
paratiuus partitiue vel diuisiue tẽt⁹ regit a parte post gtm̃ significã
tẽ multitudinẽ respectu cui⁹ est talis partitio. vt maior horuꝫ chari
tas. in quo exẽplo charitas que est maxima virtutũ cõparat̃ ad fidẽ
⁊ spem. valet ergo exẽplũ p̃dictũ tãtũ. magna virt⁹ est spes ⁊ magna
virtus est fides. maxima aũt inter has est charitas. Rõ quia fides ⁊
spes solũ hic sunt in mũdo ⁊ ĩ futuro mũdo cessabũt. sed charitas hic
incipit ⁊ ineternũ durabit. Ergo dixit paulus p̃mi Corinth. xij. Ma
ior hoꝝ charitas. Tercia regula. Aduerbia partitiua id est distribu
tionẽ importãtia. vel aduerbia locoꝝ ꝯgrue regũt a parte post gtm̃
ex vi partitiõis. vt vbicũq; locoꝝ. nullubi locorum. Quarta regula.
Ista tria ꝓnoĩa hec illa ista ꝯgrue regũt a parte post gtm̃ tã ĩ mascu
lino q̃ feminino q̃ neutro genere ex vi parritiõis. vt hec volucrum.
ista volucrũ. illa volucrũ canit. Et has regulas tãgit alexãder cũ di-
cit. Cũ partitiuis numerũ seriẽq; locabis. Quilibet alter vter neut̃

buo quartus eoꝝ. Pone gradū mediū partitio quādo notat. Ut partitiuū pones vbicūq; locoꝝ. Sub partitiuis ꝓnomina trina locabis Hec volucrū canit gemit illa. tacens manet ista.

Notandū tercio. Decimū regimen gtī minus ꝑncipale est ex vi suplatiōis. Et sunt due regule. Prima. Suplatiuus suplatiue tentus regit cōgrue a parte post gtm̄ significātē plura. vel genitiuū singularē noīs collectiui. vel grm̄ pluralē noīs nō collectiui. exemplū ꝑmi. optimus plebis. exēplū secūdi. fortissimꝰ hominū. doctissimus poetarū. Scda regula. Suplatiuꝰ gradus quādoq; regit duos genitiuos. vnū virtute ꝓpria. Aliū virtute positiui. vt salomon est ditissimus nemoꝝ regū. que resoluit sic. salomon est dlues nemorum ⁊ ditissimus regū. vbi iste gtūs nemoꝝ regitur virtute positiui. ⁊ ille gtūs regū virtute suplatiui. Et ꝑmā regulā tetigit alexander cū dixit. Da gradui summo gtm̄ plura notantē. Est salomon populi ditissimus atq; viroꝝ. Secūdā regulā alexāder tetigit cū dixit. Iste gradꝰ geminos quādoq; regit gtōs. Undecimū regmē genitiui minꝰ ꝑncipale est ex vi cōsuetudinis. Et sunt tres regule. Prima. Dictio significans rem que solet aliq̄dagere ex cōsuetudine regit genitiuū significantē rem ꝯsuetā ꝑ istā fieri. vt pistor panis. caupo vini. Scda regula. Cōstructibile significās locū in quo solet aliq̄d fieri ex cōsuetudine regit genitiuū significautē rem in tali loco cōsuetā fieri. vt scola studij. ecclesia orationis. Tercia regula. Dictio significās locum in quo solet aliquid fieri ex consuetudine regit genitiuū significantem illud qd̄ est de laude vel tristicia illius loci. vt cathedra leticie. sedes tristicie. Et has regules tāgit alexāder cū dicit. Idq; qd̄ esse solet de cōsuetudine iungā. Ut caupo pistor hoꝝ scola siue capella. Leticie cathedrā sub ꝯsuetudine ponā. Duodecimū regimē genitiui minus ꝑncipale est regimē excellētie. ⁊ est ista Dictio singularis numeri potest regere genitiuū pluralis numeri. vel etiā aliū genitiuū a suo gtō plurali in significato. tamē ei equalentē. sic q ꝑ totale aggretatū importat excellētia. Exēplū ꝑmi. vt maria est flos floꝝ. Exēplū secūdi. vt rex ꝑncipū. Et hāc tāgit alexāder cū dicit. Additur excellēs flos floꝝ virgo maria. Tredecimū regimē gtī est ex vi precij. Et sunt due regule. Prima. Dictio significās rem appreciabilē regit duos gtōs vnū adiectiualē significātē quātitatē illiꝰ ꝑcij. aliū sbstātiualē significātē illud ꝑciū. vt salmo triū solidoꝝ. Scda regula. Adiectiuu importans quātitatē alicuiꝰ precij regit gtm̄ significātē rem appciabilē mediāte noīe substātius significāte illud preciū. vt tres solidi salmonis Et hoc regimen tangit alexander in textu cū dicit. His preciū iūgas

vt salmo triũ solidoꝝ.

Notãdũ quarto ⁊ vltimo. Decimũ quartũ regimẽ est ex vi etatis. Et est regula ista. Dictio significãs rem alicui⁹ etatis ꝯgrue regit a parte post duos gtõs. vnũ adiectiualẽ sigificantem quantatẽ illius etatis. ⁊ aliũ substantiualẽ significantẽ illã etatẽ vel tẽpus illius etatis. vt puer octo annoꝝ. Et hoc tangit alexãder cũ dicit. Etatẽ iungo velut annoꝝ puer octo. Decimũ q̃ntũ regimẽ minus p̃ncipale est ex vi mensure. Et sunt due regule. Prima. Dictio significãs rem mensurabilem ꝯgrue potest regere duos gtõs. quorum vnus est adiectiualis ⁊ significat quãtitatẽ illi⁹ mẽsure. ⁊ alter substãtiualis. ⁊ significat illã mẽsurã. vt vas trium modioꝝ. Scda regula. Dictio significãs rem mensuratã ꝯgrue regit a parte post gtm̃ significantẽ mesurã. vt triticũ modij. Et hoc tãgit alexãder cũ dicit. Mensurãq; notans. vt vasa triũ modioꝝ. Sedecimũ regimẽ gti min⁹ p̃ncipale est ex vi representationis. Et sunt due regule. Prima. Dictio significãs rem representantẽ aliã rem regit cõgrue a parte post genitiuum siignificantẽ rem representatã. vt signum crucis. Scda regula. Dictio significãs rẽ figurantẽ aliã rem ꝯgrue regit a pte post genitiuũ signifcantẽ rem figuratã. vt imago regis. Et hoc tetigit alexander cũ dicit. Remq; representãs regit hos aut signa figurãs. In crucis hoc signo vel regis imagine signo. Decimum septimum et vltimũ regimen minus principale genitiui est ex vi pertinentie. ⁊ sunt due regule. Prima dictio significãs ptinentiã apta nata est regere apte post gtm̃ siignificantem illud respectu cuius habetur talis pertinentia: vt capuciũ capitis. custos rerũ. Scda regula dictio ꝑcans officiũ ꝯgrue regit aptepost gtm̃ significantẽ rem respectu cuius habet tale officiũ vt custodia rerum. ⁊ hoc tãgit alex. Dat regimen simile quod ptinet officiumq;. Ut custos rerũ simulq; custodia rerum. Utrũ aũt nomen propriũ habeat regere aliquẽ casum: de isto sunt cõtrouersie grãmaticorum. Florista dicit ꝙ non. Unde dixit. Tantũ pronomen regitur. ꝓpriũ quoq; nomen. Alexander aũt dicit ꝙ sic. Unde dixit in textu. Per supplemetũ ꝓprijs iunges genitiuũ. Dalida sampsõnis probat hoc iacobiq; maria. Ubi vult talem regulã. Nomẽ ꝓpriũ cõgrue potest regere a parte post genitiuũ casum nõ curando an sit ꝓprie vel appellatire qualitatis cũ subintellectiõe nominis appellatiui. Exemplũ primi. vt. Dalida sampsonis. Exemplũ secundi. Filius pistoris. Et est notandũ ꝙ nomina ꝓpria considerant dupliciter. Uno modo scdm se ⁊ absolute vt propria sunt ⁊ sic non regunt aliquem casum.

Rō. q̄a illud qd̄ debet regere debet ꝓcare ꝯfuse ⁊ generaliter ⁊ depēdē ter. Nomē aūt ꝓpriū nō ꝓcat depēdēter ⁊ ꝯfuse. sed certe. ergo uomē ꝓpriū nō regit. ⁊ hoc voluit florista cū dixit. Tm̄ ꝓnomē regit ꝓpriū quoq; nomē. Alio modo ꝯsiderāt noīa ꝓpria vt aliquā ꝓpetatē sup addunt vltra ꝓcatū suū vt significāt rem possessam vel possessionem. ⁊ sic bene regūt. ⁊ hoc voluit alexāder in littera. qd̄ etiā nō est cōtra flo. istam. Unde ⁊ florista subiunxit. Si sint p̄dicta ꝓpria virtute re tenta. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis ista. Regimina gtī minꝰ p̄nci- palia ab alexādro in littera sunt bene assignata. patet ꝯclusio ex his que dicta sunt.

¶ Argnit p̄mo. Dictio significās rem ꝯtinētē nō regit gtm̄ ꝓcantē rem ꝯtentā ex vi ꝯtinētie igit p̄ma regula falsa. ꝓbat. regit em̄ ex vi relatiōis. igit nō ex vi ꝯtinētie. Tenet ꝯsequētia. q̄a idē ꝯstructibile nō regit ex diuersis viribus. ꝓbat antecedēs. Int rē ꝯtinētē ⁊ rē cō- tentā est relatio. igit talis gtūs regit ex vi relatiōis. Antecedēs pa- tet: q̄a ꝯtinēs dicit locū ⁊ ꝯtētū rē locatā. mō locꝰ dr relatiue ad loca tū. Dico verū argumētū ꝯcludit q̄ int ꝯtinēs ⁊ ꝯtētū est respectꝰ ⁊ re latio generalis quo mō oīs res dicit relatiue. q̄a om̄e ens aut est cre ator aut creatura. modo creator dicit ad creaturā. sic etiā creatura dicit ad creatorē. sed ab illa relatiōe generali ⁊ cōi nō denomiat re- gimē ex vi relatiōis. sed regimē relatiōis denomiat a relatiōe ꝓpa ⁊ speciali quā importat dictio ꝯtinēs respectu dictōis q̄ ꝓcat rē ꝯtētā

¶ Arguit scdo. Ista littera est icōgrua. Tēpꝰ q̄ fiūt. igit male posita ꝓbat antecedēs. In ea relatiuū ⁊ antecedēs discōueniūt in genere. igit est incōgrua. ꝓbat antecedēs. q̄a tempꝰ est antecedēs ⁊ generis neutriꝰ. ⁊ relatiuū q̄ est generis masculini. Dico verū argumētū con cluderet si tēpꝰ esset antecedēs huiꝰ relatiui q̄. sed dico q̄ antecedens huiꝰ relatiui q̄ est actꝰ. vt tēpꝰ ꝯtinet actꝰ. q̄ scz actꝰ fiūt in eodē tēpore

¶ Arguit tercio. Dictio ꝓcās ꝓximitatē nō regit gtm̄. igit cōclusio falsa. ꝓbat sic. q̄a regit dtm̄. igit nō gtm̄. ꝓbat antecedēs p̄ istā regu lā alexādri in caplo de regimine dti cū dixit. His ꝯtrariet as sociat ꝓximitasq;. Tenet ꝯsequētia. q̄a idē solū facit idē. vt patet scdo de ge neratione. Dico q̄ idē eodē modo se habens facit idē. modo aliter di ctio significans proximitatē regit datiuū ⁊ aliter genitiuū. quando enim dictio significans proximitatē regit genitiuū nō ponit pure ad iectiualiter. sed aliqualieer substantiue. vt vicinus huius. sed quādo regit datiuū tunc ponitur pure adiectiualiter vt postea dicetur.

¶Arguit quarto. Cōparatiu⁹ nō regit genitiuū. igit ꝓclusio falsa. ꝓbatur antecedens. Cōparatiuus regit ablatiuū sine ꝓpositione vtriusq; numeri. igit nō genitiuū. Tenet cōsequētia. ꝗa idem solum facit idem. sed antecedens patet aut oratore donati ꝗ dicit ꝙ cōparatiuus regit ablatiuū vtriusq; numeri sine ꝓpositione. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ cōparatiuus cōparatiue rentus regit ablatiuū vtriusq; numeri. Hic aūt fit mentio ꝙ cōparatiu⁹ partitiue rentus regit post se genitiuū.

¶Arguit ꝗnto. Stūs reflexus sup nomiatiuū nō causat regimen ex vi excellentie. ergo ꝓclusio falsa. ꝓbat antecedēs. ꝗa si sic. maxime in ista oratiōe. Latro latronū. ꝙ hic importaret excellentia ex regula. sed hoc est falsum. ꝓbat. ꝗa significat quedam vilipensio t depressio cū dico. latro latronū. ergo nō est excellentia. Tenet cōsequētia. ꝗa depressio t excellentia sunt opposita. Dico licet in ꝓdicta oratione nō importat excellentia in bonitate. sufficit tamen ꝙ in malicia.

¶Arguit sexto. Hec dictio puer nō significat etatē. igitur ꝓclusio t vna regula falsa. ꝓbat antecedēs. ꝗa puer significat substantiā. sed etas est accidēs. ergo puer nō significat etatē. Maior est nota. quia puer est substātia. Minor. ꝗa etas adest t abest. t res ꝓtinue mutat de vna etate in aliā. Dico ꝙ alexāder non vult absolute in littera ꝙ puer significaret etatē abstractiue. sed vult ꝙ puer significat etatem concretiue. id est rem alicuius etatis.

¶Arguit septimo. Nomē ꝓpriū nō regit aliquē casum. igit conclusio falsa. Probat antecedēs. Omnis dictio regens debet significare cōgrue t dependenter. sed nomē ꝓpriū significat certe t determinate. igit. Maior est nota. Minor. ꝗa nomen proprium significat rem singularē. modo res singularis est certa t determinata. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ hic nomen ꝓpriū vt sic tentū nō regit aliquem casum. sed nomen ꝓpriū captū vt importat possessionē vel rem possidentem vel possessorem. t sic bene regit.

¶Arguit vltimo. Nomen ꝓpriū nō regit gtiū ꝙ subintellectionē. igitur. ꝓbat. ꝗa potest regere sine subintellectione. ꝓbat in ista. Dalida sampsonis. vt dicit Johānes monachi. Dico verū argumentum cōcludit ꝙ nomen ꝓpriū nō regit genitiuū sine subintellectione quo ad orationem perfectam constituendam. sed quo ad regimen non requiritur nomen subintellectū.

Interest t iunge. demas pronomina quinq;

Intererit regis vt regnum iure gubernet

Regine refert. vt viuat crimine pura
Est intellectum pro pertinet additur istis
Est patris matrisq; pie succurrere nato
Dat regimen simile quod pertinet. officiumq;
Ut custos rerum sic ⁊ custodia rerum.

Utrũ verba impsonalia actiue vocis regant obliquos casus ante vel post. Pro itellectiõe q̃stiõis mote. Notandũ est pmo q̃ postq̃ alexãder determinauit de regimine genitiui. ostendendo quõ gtũs regit̃ a noibus. iam cõsequenter ostendit quõ gtũs regitur a verbis. ⁊ pmo ostendit quõ gtũs regit̃ a verbis ptrsonalibus. Et secundo ostendit quomodo regitur a verbis impersonalib⁹ Quãtum ad primam partẽ alexander vult talẽ regulã ex littera. Ista verba recordor. obliuiscor. memini. memoror. Similiter iste dictiones oblitus. memor cõgrue regunt genitiuũ a parte post. Similiter eoꝝ cõposita. vt obliuiscor lectionis. recordor lectionis. Et est notandũ q̃ ista verba indifferenter regũt genitiuũ vel accusatiuũ. sed nõ eodẽ modo. Ratio. q̃a quãdo actus significat⁹ per ista verba denotat̃ trãsire in totũ tũc regũt accusatiuũ. vt obliuiscor lectionẽ. valet tantũ ego obliuiscor totã lectionẽ. sed quãdo actus illoꝝ verboꝝ denotatur transire in partẽ tunc regunt genitiuũ. vt obliuiscor lectionis. id est partem lectionis.

Notãdũ setũdo q̃ de materia ꝓposite questionis apud grãmaticos duplex est positio. quidã eñ dicũt. vt communes grãmatici q̃ ista verba impsonalia in littera posita. immo omnia verba impersonalia actiue vocis regũt obliquos a parte ante intransitiue. sicut eñ verbũ psonale regit ntñ a parte ante intransitiue ⁊ est suppositũ directũ. sic verba impersonalia actiue vocis regunt obliquũ a parte ante ⁊ sunt supposita indirecta. Et scdm eos ex littera alexandri format̃ talis regula. Ista tria verba impsonalia actiue vocis in littera posita. scilicet interest. refert. ⁊ est captiuu ꝓ pertinet. cõgrue regunt a parte ante genitiuũ. exceptis tamẽ q̃nq; genitiuis ꝓnoim possessiuoꝝ. ve regine refert vt viuat crimine pura. Patris ẽ succurrere pio nato. que valet istã. Ad patrẽ pertinet succurrere pio nato. Alij aũt grãmatici dicũt oppositũ ⁊ dicunt q̃ ista tria verba ĩpersonalia in littera posita. ⁊ generaliter omnia verba impersonalia actiue vocis regunt obliquos casus a parte post. vt patebit inferius

Etiaz probant hanc positionē ex littera alexandri. Dicit enim alexander in textu q tu debes iungere ista verba interest. refert. z hoc verbū impsonale est captū pro pertinet ad regendū genitiuū. Sicut iste dictiones oblitus. memini. memor z recordor. Cōstat aūt q predicte dictiōes regunt genitiuū a parte post. ergo z ipi ꝯcludūt q predicta verba impersonalia etiā regunt obliquū a parte post. Et ipsi dicunt q licet aliquando in scriptis autenticis inuenitur q verba impersonalia actiue vocis habeant obliquū a parte ante scōm modum loquendi. tamen scōm regimen debet regi a parte post. vt ibi. Me oportet crescere. illū aūt minui. dicunt q iste accusatiuus me scōm vocēm preponitur huic verbo oportet. tamen scōm modum regendi regitur a parte post.

Notandū tercio scōm Priscianuz primo minoris

Ratio quare ista tria verba impersonalia non regunt ista pronomina in genitiuo. sed in ablatiuo est duplex. Prima propter coincidentiam z cōuenientiā vocū. Grāmaticus enim debet euitare duo. Primū. coincidentiā vocū. Secūdū. malū sonū. modo idem est genitiuus primitiui scōm vocem z etiam deriuatiui. Secundo hoc fit propter dubiū remouendū. si eñ dicerem. mei interest dubiū esset an sermo fieret de possessore vel repossessa. Nō ergo regūt in genitiuo possessiua. sed in ablatiuo. vt mea interest. tua interest. vt dicetur in capitulo de regimine ablatiui. Ratio aūt quare regunt in ablatiuo propter magnā coincidentiā quā habet genitiuus cū ablatiuo. Unde z greci carentes ablatiuo loco eius posuerunt genitiuū. Alia ratio est ista. quia ista possessiua includunt illū ablatiuum re vel vtilitate z ergo reguntur in ablatiuo. Unde ista. mea interest valet tantū. id est ad meā vtilitatem pertinet. tua interest. id est ad tuam vtilitatez pertinet.

Notandū quarto z vltimo q hoc verbuz est tenek

impersonaliter quattuor modis. Primo quando valet tantū sicut cōtingit. vt ibi est quando tercia coniugatio. vbi hoc verbum est valet tantū sicut contingit. Secundo quando adiungitur gerūdijs vel supinis verborum impersonalium. vt a me legendum est a te loquendū est. Tercio quādo sumitur pro pertinet. vt in proposito. Quarto quando significat statum. vt ita est de Johanne sicut de eo dicitur. id est iohannes est in illo statu z coditione sicut de eo narratur. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cõclusio respõsalis. Uerba impsonalia actiue vocis regunt a parte post obliquos casus. Probat ꝓmo cõclusio auctoritate grãmatico cõmuniũ hoc dicẽtiũ. Licet antiq grãmatici oppositũ huius tenent z docent. Ratione aũt ꝓbat tali. Oñe suppositus regitur a parte post. sed obliquus est suppositũ verboz impsonalium ergo verba impsonalia regunt obliquũ a parte post. Maioz. qa nõ est intelligibile q suppositũ sequeret illud cuius esset suppositũ. immo in natura semp suppositũ precedit. ad cuius natura z via generatiõis appositũ. vt materia formã. sic etiã in arte cũ ars imitat naturã secũdo phisicoz. Minoz. qa obliquus est suppositũ indirectũ respectu verbi impsonalis. sicut ntũs est suppositũ directũ respectu verbi psonalis. Secũdo ꝓbat cõclusio. Quecũq casum regit aliqõ verbũ cũ est personale a parte post. eundẽ casum regit a parte ante cũ est impsonale. sed verba impsonalia actiue vocis cũ ponunt personaliter regunt a parte post obliquos. ergo cum eadẽ verba ponunt impersonaliter deberent regere obliquos a parte ante. Maioz est regula prisciani ꝓmo minoris. z Johãnis ianuensis in catholicon cum loquitur de verbis impersonalibus. Licet plurimi dicant hanc regulam nõ esse prisciani. nec Johãnis ianuensis. qõ est falsum. Minoz declarat inductiue. hoc eñ verbũ iuuat cũ ponit personaliter regit accusatiuũ a parte post. vt iuuo te. ergo cũ ponit impsonaliter debet regere accusatiuum a parte ante. vt me iuuat legere. id est delectat. Tercio ꝓbat cõclusio. Oñe ꝓncipiũ z causa est ante ꝓncipiatuz. sed obliquus significat rem que est ꝓncipiũ z causa actus importati per verbũ impsonale. ergo verbũ impsonale regit obliquũ a parte post. Tenet cõsequentia. qa sicut est in essendo ita etiã est in intelligendo. alias intellectio esset falsa. Maioz. qa ꝓncipiũ influit esse principiato modo dans z influens esse. ꝓcedit illud qõ suscipit esse. Minoz patet in ista. Me iuuat canere. in quo exemplo actus delectationis ꝓcedit a re significata per me. ergo iste accusatiuus me regitur a parte ante.

Arguit ꝓmo. Nullum verbuz potest impsonari. z ergo nullum est verbũ impsonale. Probat sic. Oñe verbũ est alicuiꝰ psone. igit nullũ est verbũ impsonale. Tenet cõsequẽtia. qa ideo dicit impsonale. qa nõ habet psonã. Antecedẽs. qa oñe verbũ significat actũ. z omnis actus aut significat vt attribuit rei que facit mentionẽ de se. vt de se. z sic est ꝓma ꝓsona. vel de alio vt de alio. z sic est secũda ꝓsona. vel ad aliũ vt ad aliũ. z sic est tercia ꝓsona. Cõcludit ergo q nullum est

verbū impſonale. Dico verū argumentū cōcludit q verbū nō dicit ideo impſonale q nullius eſſet pſone. ſed ꝺa quantū eſt de ſe nullā perſonā certā includit. ſed eſt indifferēs ad omnē pſonā vt iuuat cū ponitur impſonaliter poteſt eſſe omniū pſonarū indifferenter. Sequit corollarie q cū dicit impſonale illa negatio nō. nō negat omnē pſonam. ſed negat certitudinē perſone vt declaratū eſt.

¶ Arguit ſecūdo. Nō eſt poſſibile q vnū verbū includeret oēs pſonas. pbat. vnū nō includit oppoſita. ſed pſone tres habent oppoſitas ratiōes ſpecifice diſtinctas. ergo vnū verbū nō poteſt includere omnes perſonas. quare ſequit q prior ſolutio nō valet. Maior. ꝺa oppoſita ſe mutuo expellūt. vt patet in poſtpꝺicamētis. Minor eſt autoris modo q ſignificādi. q dicit q tres pſone differūt ſpecifice. Dico q idem nō includit oppoſita actu. ſed bene potentia. vt genus includit duas differentias oppoſitas poteſtate. vt dicit porphirius. ſed non actu. ſic in ꝓpoſito verbū impſonale includit oēs tres perſonas poteſtate. verbū ergo impſonale nullā certā perſonā quātū eſt de ſe habet. ſed eſt indifferens ad oēs. ſed certitudinem recipit a ſuppoſito. Si enī verbo impſonali addit ſuppoſitū ꝓme pſone ipm etiam erit prime pſone. vt me decet. Si addit ſuppoſitū ſecūde pſone. ipm erit ſecūde pſone. vt te decet. Si tercie. ipſum erit tercie perſone. vt illuꝫ decet.

¶ Arguit tercio. Nullū eſt verbū impſonale. ꝓbatur ſic. Diffinitum nō poteſt abſolui a membris diffinientibus. ſed perſona eſt membrum diffiniens verbū. igit verbū nō poteſt abſolui a pſona. ⁊ p conſequēs nullū eſt verbū impſonale. Maior. ꝺa partes diffinitiōis oſtēdunt ⁊ indicant quiditatē diffiniti. vt declarat ſeptimo methaphiſice ⁊ primo topicoꝝ. Minor eſt donati. q diffinies verbū dicit. Verbuꝫ eſt pars oratiōis cū tēpore ⁊ pſona. Dico q diffinitū nō abſoluitur a membris diffinientibus verū eſt eſſentialibus. ſed bene accidentalibus. modo perſona eſt accidens verbi. ⁊ verbū etiā nō dicit impſonale ſimpliciter. ſed eodem modo vt dictum eſt in ſolutione primi argumenti.

¶ Arguitur quarto. Hoc verbū recordor nō regit genitiuū. igit littera alexanꝺra falſa. ꝓbat antecedens. Recordor regit accuſatiuū igit nō gtm. Tener conſequētia. ꝺa idem ſolū facit idem. vt patet ſecundo de generatione. ſed hoc verbum recordor eſt ſolū vnū ⁊ idem. ergo regit tm vnū caſum. Antecedens patet. ꝺa hec eſt cōgrua. recordor lectionē. Et patebit hoc idem i capꝰ de regimine acti. Dico q verū

argumentū concludit ꝙ idem eodem modo se habens solū facit idem modo hoc verbū recordor alio modo regit accusatiuuz ⁊ alio modo genitiuū. quādo eñ regit genitinū tunc significat partē. sed ouādo accusatiuu tunc significat totū. vt recordor lectionis. valet tantū id est recordor partem lectionis. sed ista recordor lectionem valet tantuz id est recordor totam lectionem.

¶ Arguitur q̄nto. Hoc verbū interest nō regit genitiuū. igit̄ cōclusio falsa. Probat̄ antecedens. Interest regit nomiatiuū. igit̄. Probat̄ q̄a hec est cōgrua. Johānes interest huic cōcordie. in qua hoc verbū interest regit nomiatiuū scilicet Johānes. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ quādo interest valet tantū sicut presens est tunc regit nominatiuū. sed ita nō capit̄ hic. sed hic capit̄ interest vt tantū valet sicut pertinet.

¶ Arguit̄ sexto. Hoc verbū est captū pro pertinet nō regit genitiuū igit̄. Probat̄. q̄a pertinet nō regit genitiuū. ergo nec hoc verbum est captū pro pertinet. Tenet cōsequentia. q̄a de equiualentibus idem est iudiciū. Dico ꝙ de equiualentibus idem est iudiciū que in omnib⁹ cōueniunt. modo sic nō est in ꝓposito. pertinet eñ ⁊ est captū impersonaliter cōueniunt solū quo ad significatū. sed nō quo ad modū significandi. modo regimen oritur ex proportione modorum significandi ⁊ non ex significatis.

¶ Arguit̄ septimo. Uerba impersonalia in littera posita etiā regūt genitiuos possessiuos. Probat̄. quia hec est cōgrua. mei socij interest legere. vt omnes concedunt. in qua oratione mei est genitius possessiuus. Dico ꝙ ista verba impersonalia bene possunt regere genitiuum possessiuū addito substantiuo. sed per se non. propter rationes predictas in tercio notabili.

¶ Arguit̄ octauo. Uerbū impersonale nō regit obliquū casum a parte ante. igitur conclusio falsa. Probatur antecedens. sicut cōtingit intelligi. ita contingit exprimi. sed contingit intelligi absolute actum verbi sine supposito. ergo contingit etiam sic exprimi. ⁊ per cōsequēs verbum impersonale non requirit vel regit obliquuz a parte ante in ratione sui. Maior est nota. quia modus loquendi presupponit modum concipiendi. nihil enim possumus exprimere nisi concipiamus illud antea in mente. quia ea que sunt in voce sunt signa eoruzque sunt in anima. vt patet primo periarmeniarum. Minor patet. quia actus verbi significat accidens. Accidens autem in se consideratum habet conceptum absolutum distinctum a conceptu substantie.

vt probat Auicenna. Ergo contingit intelligere actum verbi subsistantia considerando actum verbi secm̃ suam essentiam z proprietatem naturã. z per consequens etiã contingit ita exprimi. Dico verum argumentum cõcludit q̃ absolute loquendo bene cõtingit exprimere significatũ verbi sine supposito. sed habendo respectũ ad finem grammatice. videlicet quo ad orationẽ perfectã z sententiã pfectã tũc nõ potest hoc fieri quomodo iudyasint hertica z in proposito considerabitur verbũ in ordine ad suppositũ cũ quo constituit orationẽ pfectam

De absolutione genitiui.

Et rectore caret genitiuus sepe locabis
Cum nullum motum designes. dum preeuntis
Sit numeri nomen. z prime siue secunde
Rothomagi studeas vel rome deinde moreris
Milicie tamen atq̃ domi residebis humiq̃
Uespere paschalis hoc poni more videbis.

Utrũ littera alexãdri de absolutione gti sit bene assignata. pro intellectione questionis mote. Notandũ est primo q̃ absolutio gti diffinit sic. Est destructio gti cũ verbo nõ significãte motum localẽ exteriorẽ z absq̃ expressiõe vel subintellectione alterius constructibilis ipm regentis. vt sum Cracouie. Dico notãter primo in diffinitione cũ verbo nõ significãte motũ localẽ exteriorẽ. quia genitiꝰ positus absolute potest construi cum verbo significante motum localem interiorem. vt ego ipacior Cracouie. Ego transeo Cracouie Dico secundo. z absq̃ expressione vel subintellectione alterius constructibilis ipsum regentis. propter istam vel consimilem. pater sortis dormit. vbi iste genitiuus sortis construitur cum verbo scilicet dormit quod significat quietem in loco. nõ tamen ponitur absolute. quia ibi ponit expresse dictio regens scilicet pater

Notandum secudo q̃ sex conditiones requiruntur ad gtũ q̃ debet poni absolute. Prima q̃ ille gtiꝰ debet esse proprij nomen. z ergo in ista studeo ciuitatis iste gtiꝰ ciuitatis nõ ponit absolute. vel in ista sum ecclesie. Sequitur corrollarie q̃ ista consequentia nõ valet. ego studeo rome. ergo studeo ciuitatis. z nõ arguitur ab inferiori ad superius. quia regula ab inferiori ad superius tenet in oratione congrua. modo ista non est congrua. studeo ciuitatis.

Secūda ꝯditio ꝙ talis gtūs debet significare locū minorē. ergo male dicit. studeo polonie. sed est dicendū. studeo in polonia. Tercia conditio est talis. Gtūs debet esse singularis numeri. ⁊ ergo male dicit. Studui athenarū. sed debet dici in ablatiuo. studui athenis. Quarta conditio ꝙ talis gtūs sit simplicis figure. ⁊ ergo nō bene dicitur. studeo montis peslani. sed est dicendū. studui in monte peslano. Unde mons peslanus est nomen ciuitatis in hispania. ⁊ cōponitur a noie pes ⁊ mons ⁊ lanus. ⁊ lanus est fluuius fluens circa partē inferiorez montis. Similiter medio lanum est cōposite fignre. ⁊ cōponit a medius ⁊ lana lane. In ꝯstructiōe em̄ ⁊ edificatione ciuitatis apparuit porcus habens pro media parte corpis lanā. Quinta conditio ꝙ talis gtūs sit p̄me vel scde declinatiōis. ⁊ ergo male dr. studui carthaginis. sed studui carthagine. Sexta ꝯditio ꝙ talis gtūs ꝯstruat cū verbo significāte quietē in loco. vel saltē motū interiorē in loco. q̄a verba significantia motū de loco ad locū cōstruunt cū accusatiuo vel ablatiuo. vt vado romā. male ergo dicit. curro rome. vado rome. nisi intelligeretur de motu interiori.

Notādū tercio. Regula ex littera alexādri elicitur ista. Gtūs proprij nois loci minoris singularis numeri. p̄me vel secunde declinatiōis simplicis figure cōstructus cū verbo signicante q̄etem vel motū interiorē in loco ponit absolute. vt studeo prage. moror Cracouie. Huius regule declaratio patet ex notabili secundo. Sequitur corrollarie ex dictis ꝙ aliter ntūs ponit absolute ⁊ aliter genitiuus. Ntūs em̄ ponit absolute. q̄a nō habet regens expressum. tamen habet subintellectū. vt patet in ista. Benedicite dn̄s. sed genitiuus ponit sic absolute. q̄a nec habet regens expressum nec subintellectū. vt sum rome. Utruz aūt in ista sum rome sit aduerbiū vel nomē ⁊ generaliter. an dictio posita absolute sit nomen vel aduerbiū. vt q̄dam volunt patet de regimine ablatiui.

Notandū quarto ⁊ vltimo alexander in fine istius capituli adiungit aliā regulā. ⁊ est hec. Illi tres genitiui humi. milicie ⁊ domi cōstructi cū verbis significantibus quietē in loco. etiā ponunt absolute. vt residebis milicie. Et est notandū ꝙ alexander i ista additiōe nō facit mentionē de isto noie rus. q̄a hoc nomen rus est tercie declinationis ⁊ nō habet ꝯstrui cū pdictis verbis in gtō. sed potius in ablatiuo. vt patet in caplo de regimine ablatiui. Et est etiā notandū ꝙ ista quattuor noia rus. domus. milicia ⁊ humus sunt nomia appellatiua. tamē antiqni vsi sunt ipis tanq̄z ꝓprijs. Ista em̄ quattu-

or noia significant specialia loca rome disticta. vbi em̄ habitabāt m-
lites ⁊ nobiles dicebat̄ milicia. vbi mechanici dicebat̄ humus. vbi ci
ues dicebat̄ humns. vbi rustici dicebat̄ rus. In fine alexander subiun
git ꝙ in antiphona que canit̄ in vigilia pasche. videlicet in ista. Ve-
spere aūt sabbati venit maria magdalena. Iste gtūs vespere ponitur
absolute. ⁊ venit ille gtūs vespe a noie vespera. qd̄ significat tp̄s ma
tutinū. Est aūt sensus oratōis predicte iste. Maria magdalena ⁊ ma
ria iacobi veniūt ad sepulchrū vespere sabbati. id est in p̄ma hora vl'
in matutina hora in die festo. Est etiā notādū ꝙ vespere in textu sup
ponit ⁊ accipit̄ materialiter. nō pro se. sed pro sibi simili. videlicet ꝑ
illa dictione vespere posita in antiphona paschali. que canit̄. velpere
aūt sabbati. si em̄ in littera caperet̄ ꝑsonaliter tunc esset gtūs casus
noīs p̄me declinationis. gtūs aūt casus p̄me declinationis est vltima
longa. q̄a talia desinunt in ae dipthongon id est in e productū. cōstat
aūt ꝙ huius dictionis vespere in metro vltima syllaba est breuis. vt
patet in scandendo metrū. Et vespere in textu potest esse indifferēter
nti vel accusatiui casus. Si em̄ in textu ponit̄ videt̄ tunc est nomia-
tiui casus. si aūt videbis tunc est accusatiui casus. Istis notabilibus
sic stantibus est.

Conclusio respōsalis. Littera alexandri de absolutione genitiui est sufficienter assignata. Patet veritas conclusiois ex his que dicta sunt.

¶ Arguit̄ p̄mo. Gtūs nō potest poni absolute. igit̄ ꝯclusio falsa. ꝓbat̄
antecedēs. q̄a si sic maxime in ista oratiōe sum rome respectu huius
verbi sum. sed hoc est falsum. ꝓbat̄ sic. Habitus ⁊ priuatio habent fi
eri circa idem. modo regemen ⁊ absolutio habent se sicut habitus et
p̄uatio. vt prius est dictū. sed hoc verbū sum nō regit genitiuum. sed
potius regit ntm̄. vt dictū est ante. ergo nec potest causare absoluti-
onem genitiui. ergo in ista sum rome iste gtūs rome nō ponit̄ absolu
lute. Dico ꝙ habitus ⁊ priuatio habēt fieri circa idem specie. sed nō
numero. vt visio ⁊ cecitas habent fieri circa oculū. ⁊ nō circa vnum
⁊ eundem oculum singularem. ⁊ sic in proposito non oportet ꝙ idem
verbum in numero sit causa regiminis ⁊ etiā absolutionis.

¶ Arguit̄ secūdo. Hec est inepta sum rome. ergo nō admittit̄ ratiōe
absolutionis. Antecedēs ꝓbat̄. q̄a sequit̄ bene. sum rome. ergo sum
ciuitatis. Tenet ꝯsequētia ab inferiori ad superius. Dico ꝙ ꝯsequen
tia ab inferiori ad superius bene valet in oratiōe cōgrua. modo hec
est congrua. sum ciuitatis. ergo consequentia nō valet.

¶ Arguitur tercio. In ista oratione sum rome nō est absolutio genitiui igitur. Probat antecedes. vel ergo rome esset nomen vel aduerbiū. nō aduerbiū. q̄a dictio absolute posita nō est aduerbiū. sed nomē vt alexander probat in fine de ablatiuo. Sed q̄ nō sit nomen. ꝓbat. q̄a gtūs absolute positus resoluitur in aduerbiū loci scilicet in ablatiuū mediante p̄positiōe. ergo. est aduerbiū. Tenet cōsequentia quia de equiualentibus idem est iudiciū. Antecedēs patet de ista. Ego suz hic. que resoluitur sic. ego sum in isto loco. Similiter ista. Ego sum Cracouie. resoluitur sic. Ego sum in Craconia. Dico q̄ de equiualenbus idem est iudicium nō vniuersaliter. sed particulariter. resolutio enī nō potest arguere ydemptitatē dictionum sub parte. In simili ista Johannes currit. resoluitur sicut ista. homo currit. ⁊ tamē vna est singularis ⁊ alia indefinita. ⁊ ergo argumentum non concludit.

¶ Arguit quarto. Sum Rome. Hic non ponitur absolute genitiuus igit. ꝓbat. vbi est regimen ibi nō est absolutio. sed hic sum Rome est regimen. igit nō absolutio. Antecedēs ꝓbat. vbi dictio exigitur sub certo casu. ita q̄ nō sub quolibet alio. ibi est regimen. sed hic. sum rome dictio exigit sub certo casu. ergo hic. sum rome est regimen. Maior patet ex diffinitione regiminis. Minor. q̄a in alio casu nō admittit. vt in actō vel ablatiuo. q̄a hec nō admittitur. sum romam. Dico verū argumentū concluderet. si in isto exemplo exigeretur iste genitiuus rome sub ratione casus. sed exigitur sub ratione specificantis ⁊ determinantis.

¶ Arguit quinto. Gtūs nō ponitur absolute. igit. Probat. Quicq̄d significat per modum dependentis ad alterum non absoluitur a regimine. sed genitiuus significat per modum dependentis ad alterum. igitur. Maior. quia dependentia est causa regiminis. Minor. q̄a omnis obliquus dependet a suo recto ex quo deriuatur a recto sicut effectus a causa. Dico verū argumentum concludit q̄ quilibet obliquus dependet dependentia deriuationis. sed nō dependentia regiminis. ⁊ hec tollitur in absolutione genitiui.

¶ Arguitur sexto. Ista nomina. milicia. humus. domus non possunt poni absolute. probatur. Nullus genitius ponit absolute nisi loci ꝓprij minoris. sed milicia domus nō sunt propria nomina. igitur nō pōnuntur absolute. Maior est Alexander in textu. Minor. quia milicia humus domus sunt nomina appellatiua. Dico verum argumentum cōcludit q̄ ista nomina sunt appellatiue qualitatis. sed tamē vtimur eis vt proprijs inquantū significant loca specialia rome.

¶ Arguitur septimo. Littera alexandri est incongrua. igit. Pro quia adiectiuū ⁊ substantiuū in ea disconueniunt. Probatur. quia vespere substantiuū est generis neutrius. ex quo ponitur materialiter. modo dictio materialiter posita ē generis neutri⁹. ⁊ adiectiuū paschalis ē generis cōmunis. Dico verum argumentū ꝯcluderet si vespere esset substantiuū huius adiectiui paschalis: sed eius substantiuū est antiphone. ⁊ valet tantū. vespere iste gtūs id est antiphone pascalis

¶ Arguitur octauo. Vespere nō ponitur absolute. Probatur. Nullum aduerbiū ponitur absolute. sed vespere est aduerbium igit. Maior est nota. Minor. quia si esset nomen tunc esset genitiui casus vltima longa. Probatur. quia nomina prime declinationis terminant genitiuū singularem in e productam. sed vespere in textu est vltima breuis. vt patet in scandendo versum. Dico verum argumentum cōcluderet si vespere in textu esset genitiui casus. sed dico ꝙ est accusatiui casus vel nominatiui. vt patet in vltimo notabili.

De regimine Datiui.

Possessum debes sociare genusq; datiuo
Cum verbo per quod substantia significatur
Sicq; relatiue voces hunc sepe gubernant
His contrarietas sociatur proximitasq;
Isti dissimilis vicinus siue propinquus
In bilis aut in dus verbalia iungis eisdem
Sic nobis christus amabilis est et amandus
Damnum significans aut vtile pone datiuo
Hic patri gratus: hostiq; grauis dare debes
Patri si prosit illud quod subtrahis hosti
Istius regimen dabit acquisitio casus
Nobis est passus qui nobis cuncta creauit
Nobis surrexit qui nobis tarrara fregit
Verbo sepe duos dabis acquirendo datiuos
Hec mihi sunt lucro: sunt vobis cetera damno
Acquisita notes: quibus acquisita videbis

Utrũ littera alexandri de regimine datiui vsq; ad istam litterã. Sepe resoluis in ab. sit bene assigna. Pro intellectione questionis mote. Notandũ est p̃mo q̃ alexander determinãs de regimine datiui ponit plures regulas Quarũ p̃ma est ista. Dictio significans rem possessam cõgrue potest regere a parte post datiuũ significantẽ possessorẽ cũ interpositione verbi substãtiui. vt equ⁹ est mihi. Secũda regula. Dictio significans rem que est p̃ncipiũ alicuius genealogie cõgrue regit a parte post dtm̃ significantẽ rem respectu cuius est talis genealogia per interpositionẽ verbi substantiui. vt pat̃ est mihi. Et est notandũ q̃ in istis regiminibus nõ addit̃ verbũ substantiuũ causa regiminis. sed propter perfectã ⁊ completã sententiã faciendã. Et he regule tangunt̃ cũ dicit̃. Possessum debes sociare genusq; datiuũ. Cũ verbo ꝑ qd substantia significat̃. Tercia regula est ista. Dictiones relatiue logicales tam equiparantie q̃ disquiparantie congrue regunt a parte post dtm̃ sui correlatiui. mediante verbo substantiuo ex vi relationis. Exemplũ de relatiuo equiparantie. vt similis simili similis. Exemplũ de relatiuis disquiparantie. vt pater filij pater. Et dicit alexander notanter in textu. sepe. quia etiã aliquãdo regunt̃ genitiuũ. vt dictũ est prius in capitulo de regimine gti.

Notandũ secundo pro intelligẽtia istoꝝ que dicta sunt in regulis precedentibus. ⁊ etiã que dicent̃ in regulis sequentibus alexander dicit in textu. Cũ verbo per qd substantia significat̃. Sciendũ substantia capit̃ dupliciter. Uno modo ꝓprie. ⁊ sic substantia est res per se existens. vel pars rei per se existentis. Exemplũ primi. vt homo animal. Exemplũ secũdi. vt anima. Et isto modo verbũ substantiuũ nõ significat substantiã. Alio modo capit̃ substantia cõmuniter pro essentia. Et sic iterũ dupliciter. Uno modo pro essentia que significat per modũ habitus ⁊ permanentie. ⁊ sic capitur in diffinitione nominis cũ dicit̃. nomen significat ꝑ modũ entis. hoc ẽ substantie. ⁊ ita etiã verbũ substantiuũ nõ significat substantiam. Alio modo capit̃ substantia cõmuniter pro essentia pura quã verbum substantiuũ significat. verbũ em̃ substantiuũ significat essentiã purã sine connotatione actionis vel passionis ꝑ modũ fluxus ⁊ fieri. ⁊ sic capitur in textu cũ dicit̃. Cũ verbo per qd substantia significatur. id ẽ primus actus scilicet esse. ⁊ nõ res per se substans significatur.

Notandũ tercio. Quarta regula est ista. Dictio significans cõtrarietatẽ regit a parte post datitiuũ significantem rem

cui attribuit talis cōtrarietas: vt iste est hostis mihi. Qu[illegible]
Dictio significās ꝓximitatē regit apartepost datiuū ꝑcantez re[illegible]
attribuitur talis ꝓximitas. Et est notandū Nomīa significātia ꝓ[illegible]
mitatem regunt gtm̄ sed non eodē modo sicut dtm̄. Quādo em̄ talia
nomina regūt genitiuū nō tenētur pure adiectiualiter. sed aliqualiter
substantiue et dant circa se intelligere certa substantiua: vt vicin⁹ est
qui prope aliū habitat. et sic mouent̄ tantū. sed quādo regūt dtm̄ tūc
sunt pura adiectīa mobilia ⁊ cōparabilia. Sexta regula est ista. No-
mina verbalia terminata in bilis aut in dus cōgrue regunt aptepost
datiuū: vt christus est amabilis nobis: christus est amandus nobis.
Et est notandū ꝙ noīa verbalia terminata in dus quādoqꝫ resoluunt̄
vel exponūtur per suū verbum finiti modi. et tunc sunt participia: vt
christus est amādus nobis. id est christus amabit̄ a nobis: liber est le
gēd⁹ id est. liber legitur. sed quādo exponūtur ꝑ dignū vel debet. tūc
sunt nomina: vt christus est amādus nobis id est dignus vt ametur
a nobis. Septima regula. Dictio significās cōmodū vel vtilit̄ atē re-
git a partepost dtm̄ ꝑcantem rem cui attribuit̄ talis vtilitas: exēpluꝫ
de nomine: vt gratus patri: exempluꝫ de verbo: prodest tibi. Octaua
regula. Dictio significās damnū vel incōmodū cōgrue potest regere
datiuū significantē rem cui attribuit̄ tale damnū: exemplum de noīe
grauis hosti: exemplum de verbo. subtrahis hosti.

Notandum quarto et vltimo. Qꝫ reginē generalis-
simum datiui est ex vi acquisitiōis. sicut regimē gti ex vi possessiouis
In omni em̄ genere reꝝ est dare vnū primū quod est metrū et mēsura
omniū ailoꝝ vt ostendit Aristo. x. meth. ergo etiā in regimine dti est
dare vnū primū regimē cōmunissimū qd̄ est metrū et mensura omniū
aliorū. est em̄ hec regula generalis. Omne verbū personale cuiuscūqꝫ
cōiugatiōis fuerit siue actiuū siue passiuū siue absolutū siue trāsitiuū
potest a partepost regere dtm̄ dūmodo ꝑ talem dtm̄ significat̄ aliq̄d
acquiri dari vel inferri. v̄sus. Non est in mundo verbū qd̄cūqꝫ sit illd̄
Quin potest post se casum locare dtm̄: vt christus nat⁹ est nobis qui
nobis cūtta creauit. Nobis surrexit qui nobis tartara fregit. Nona
regula est ista. Multociēs verbū substātiuū regit a ꝑtepost duos da
tiuos ex vi acq̄sitiōis quoꝝ vnus ꝑcat rem qui acquirit̄. et aliū ꝑcantē
rem cui aliq̄d acquirit̄: vt hec sunt mihi lucro: lucro significat rē que
acquirit̄. et mihi significat cui aliq̄d acq̄ritur: et dicit Jo. ianunensis
ꝙ primus regit̄ ex vi acq̄sitiōis acq̄rentis: et scd̄s regit̄ ex vi acq̄si-
tionis acquisite Et verbū substātiuū similiter potest aliquādo regere

tres dtōs: vt hec sunt mihi cordi lucro. Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est

Conclusio responsalis. Regule predicte nouē de regimine datiui sunt bene assignate patet ꝯclusio ex his que dicta sunt.

¶ Arguitur primo. Verbum substantiū non significat substātiā: igit̄ littera alex. falsa cū dicit. Cum verbo ꝑ qd substātia significat̄. antecedens ꝓbatur. Quia illud qd significat substātiā est nomē. Sed verbum substātiuū nō est nomē igit̄. Maior: quia ꝓpriū est noīm significare snbstātiā. vt dicit Pristian⁹ primō minoris. Minor silr est nota quia verbū substātiuū ꝑcat actū essendi qui est accn̄s. nomē aūt significat substātiā. modo accn̄s ⁊ substātia sunt ꝑmo diuersa. Dico ꝙ verbum substātiuū nō significat substātiaz noialem. sed bene verbalez si significat purā essentiā rei. quia verbum substantiū significat essentiā purā sine cōnotatione actionis et passionis per modū fluxus et fieri vt dictum est in secudo notabili in fine.

¶ Arguitur scdo. Dictio significās rem possessam nō regit dtm̄ cum verbo substantiuo. igit̄. ꝓbatur. quia potest regere sine verbo substātiuo. ꝓbatur. quia dictio significans rem possessam regit dtm̄ ex mō significādi suo. sed verbū substātiū nihil facit ad modū significādi dictionis que significat rem possessam. igit̄ tale regimē non fit mediāte verbo substātiuo. Maior est nota. simlr minor. Dico vez argumētū cōcludit ꝙ ad tale regimē non reqrit̄ verbū substātiuū de necessitate sed potius requirit̄ ꝓpter ꝑfectā sententiā faciendam.

¶ Arguit̄ tertio. Dictio significās rem possessam nō regit dtm̄ significantez possessorē igit̄. ꝓbatur añs. Dictio significās rem possessam regit genitiuū. igit̄ nō dtm̄. Tenet ꝯsequētia. quia idem solū facit idē vt patet scdo de gn̄atiōe. añs patet ex his que dicta sunt in regimine genitiui. Dico vez argumētū cōcludit ꝙ dictio significās rē possessaz regit dtm̄ ⁊ etiā gtm̄. sed nō eodē modo. q̄a dictio significās rem possessam cōsiderata subratione acq̄sitionis. vel vt per talē orationem significat̄ acq̄sitio in possessione tūc regit dtm̄. sed quando significat absolute possessionem tunc regit genitiuum.

¶ Arguitur quarto. Nullum nomē potest regere datiuum mediante verbo substantiuo igit̄. ꝓbatur añs. q̄a alias verbū substātiuū nō mediaret inter similes casus: vt hic tunica est ioāni. Dico vez argumētum ꝯludit ꝙ verbū substātiuū absolute captū sub ratiōe copulatōis tunc mediat inter similes casus. sed captū sub cōceptu acquisitionis tūc bene mediat inter diuersos casus: vt equus est mihi.

¶ Arguitur quinto. Nomina significātia ꝓximitatē non regunt dtm̄

probatur. quia sequit bene uomina significātia cōtrarietate . datiuū. ergo noīa sigificātia ꝓximitatē nō regūt datiuū. Tenet cō-quētia. ex oppositis: et quarto topicoꝝ dicit. sicut ꝓpositū in ꝓposito sic oppositū in oppositis. Dico ꝙ cōsequētia ex oppositis bene valet in suppositiōe ꝑsonali. sed in materiali nō valet qualiter hic arguitur. similr hic nō valet albū non est bisillabū. ergo nigrū nō est bisillabum.

¶ Arguitur sexto. Nomina verbalia terminata in bilis nō regūt datiuum igitur. ꝓbatur añs de illis hinibilis risibilis. Dico ꝙ regula intelligitur de noībus verbalib⁹ non absolute de omnib⁹. sed de his que veniunt a verbis trāsitiuis vel passiuis. sed predicta nō veniūt a verbis transitiuis nec passiuis.

¶ Arguitur septimo. Aliqua sunt verba que important vtilitatez et tamen nō regunt datiuum. ꝓbatur de istis. doceo lego. ꝓbat ꝙ significāt vtilitatē. quia informatio semꝑ est ad vtilitatē. sed ꝓ scda ꝑte ꝙ non regunt dtiū. q̄a hec est inepta et in pefecta: doceo tibi. Dico licet hoc verbū doceo nō regit datiuū per se tamē regit addito accusatio vt doceo tibi filium.

¶ Arguitur octauo. Idem verbū non potest regere duos casus a ꝑte post. ꝓbatur. regimē oritur ex ꝓporcione modorū ꝓcandi. sed idez verbū habet vnū modū significādi. ergo solum regit vnū casuz. Maior est nota. Minor. q̄a modus significādi est forma dictiōis. sed vni⁹ rei est vna forma Dico ꝙ vnū verbū habet vnū modū siguificādi gn̄alem. sed bene habet diuersos modos significandi ꝛ dependētias specialis ratione quarū potest bene regere diuersos casus.

Sepe resoluis in ab: huic visus visus ab illo
His preceptiua quartisue potes dare verba
Iungesq̄ fari signant aut significari
Hec tibi clarifico signo vel denoto scribo
Erudio iubeo doceo simul instruo disco
Ac introduco debes coniungere quarto
Dum tamen acquiris decet hec sociare datiuis
Obuius atq̄ viam vio ve simul heu quoq̄ iungam
Contigit accidit euenit et placet adde datiuo
Et libet atq̄ licet liquet et vacat additur istis

Utrum littera Alexandri de regimine datiui vsq; in fine capitula sit bene assignata. Pro intellectione questionis mote. Notandum est primo ex ista littera. Sepe resoluis in ab. Alexander ponit istam regulā. Omnis datiuus rectus ex vi acquisitiōis potest sepe resolui in ablatiuū mediante ꝓpositione a vel ab. vt equus est visus petro. id est a petro. similiter hic. vt natꝰ est christus est stella magis visa lucida. id est a magis. ista tamē resolutio nō valet vniuersaliter quia nō valet. liber legitur mihi. id est liber legitur a me. In his enim duabus variatur sensus. prima valet tantū liber legit mihi: id est ad vtilitatem meā. sed ista. liber legit a me: valet tm̄ q; ego lego librum. Intelligitur ergo ista regula maxime de participijs que veniūt a verbis passiuis. et ratio quare talia participia regūt datiuū q̄ possunt resolui in ablatiū mediante ꝓpositiōe a vel ab. ꝓpter cōformē significationem talis participij cū verbo passiuo. modo dicitur scdo minoris q; ablatiuus est ꝓprius casus verborum passiuorum.

Notandū scdo. q; Alexāder in ista littera. Dis preceptiuis. vult talē regulā. Verba significātia actū ꝓcipiendi vel mandandi cōgrue regūt a partepost datiuū vel actiū. datiuū ex vi acqsitionis. accusatiuū vero ex vi transitionis. vt precipio tibi hec. et licet in istis orationibus aliquādo addit infinitiuꝰ nō tamē est hoc ꝓpter regimen. sed potius ꝓpter ꝓfectā sententiā faciendā. Cum vo alexan. subiungit. Iunges que fari signant aut significari. vult tres regulas. Prima. verba significātia expressionē sermōis congrue regūt a pt epost datiuū et accusatiuū. vt loquor tibi veritatē. Scda regula. verba significantia manifestationem congrue regūt a partepost datiuum et accusatiuū. vt scribo tibi hec. Tercia regula. Ista vba: erudio iubeo disco doceo instruo introduco possunt regere datiuū et accusatiuū. accusatiuū ex vi transitionis. datiuū ex vi acqsitiōis. vt doceo tibi filium.

Notandum tercio q; Alexander in littera presenti cum dicit: Obuius atq; via vio ve simul heu quoq; iūgam. vult talē regulā. Hoc nomē obuiꝰ et hoc verbū obuio. et iste due interiectiones heu et ve congrue regunt apartepost datiuū. vt pueri hebreoꝝ venerūt obuiam christo. Et est notādū q; obuiā scōm aliquos sunt due dictiones melius tamē dicit q; obuiā est aduerbiū loci. Postea alex. in fine ostendit quō verba impsonalia possunt regere datiuū. et vult talē regulam. Verba impsonalia actiue vocis in littera posita congrue regūt aptea datiuū. vt mihi placet cōmedere. Et ratio secundum Prisianuꝫ scdo

minoris est hec. ⁊ Joānis ianuensis in catholicon. q̄a quēcūq; regit aliqd̄ verbū apartepost quādo est ꝑsonale. eundē casum tale bum regit aparteante quādo est impsonale. Sed cōstat ꝙ hoc ver placeo quādo est personale regit aptepost datiuum. vt ioānes placet petro. ergo hoc verbū placet quādo ponit impsonaliter debet regere aparteante datiuū. vt mihi placet cōmedere. Et ꝑ maiori specificatione et certitudine facienda: cū hoc sumūt infinitiuū aparte post. et licet alex. nō ponit omnia verba impsonalia actiue vocis que regunt dtm̄: ponit tn̄ ꝑncipalia. Florista aūt ponit vndecim: vnde dicit. Casibus vndena sunt trinis associanda Suppetit accidit euenit ⁊ placet expedit atq;. Cōpetit et liquet et libet licet et vacat adde. Cōtigit q̄ modo debes coniūgere quinto. Hec si nō iungis tūc ꝑsonalia ponis.

Notandū quarto et Ultimo. Secundū intentionē

Joānis monachi alexander nō determinat de absolutōe datiui. quia absolutio dti sumitur quasi eodē modo sicut absolutio nti. sicut enim nominatiuus ponit absolute quando nō habet regēs expressum tamē subintellectū. sic etiā cōtingit in datiuo. scilicet ꝙ datiuus ponitur absolute quando nō habet regēs expressum licet bene subintellectū vt ibi. Gloria patri et filio et spirituisctō. vbi subintelligit hoc verbum substātiuū sit. valet enī ꝑdicta oratio tantū. gloria sit patri ⁊ gloria sit filio et spūisancto. Similiter ibi. gloria in excelsis deo. que valet tantum. gloria sit in excelsis deo. Similiter in suprascriptiōib⁹ litterarū vt ibi. venerabili viro. vbi subintelligit hoc verbū scribit valet enī tantū. Joānes scribit venerabili viro tali et tali. Item ibi. nihil tibi et iusto huic. q̄ valet tantū. nihil sit tibi et iusto huic. et absolutio dti fit causa breuitatis. etiā modi absolutōis dti sunt pauci modo ꝓpter pauca nō oportet ponere nouū genus demōstratiōis vt patet ꝑmo posteriorū. Istis notabilibus sic stātibus est.

Conclusio responsalis. Littera Alexandri iuxta declarationem regularū est sufficienter assignata.

¶ Arguitur primo. Datiuus nō resoluit in ablatiuū. igit ꝯclusio falsa. Probat añs. Illa que differūt specifice vnū nō resoluit in aliud. sed datiuus et ablatiu⁹ differūt specifice igit. Maior. q̄a illa que differūt specifice: vnū nō mutat in aliud. q̄a species rerū trāsmutari nō possūt vt dicit Albertus primo de generatione. Minor est autoris modorum significādi qui dicit. ꝙ casus sex noim differūt specifice. Dico verum argumētū ꝯcludit. ꝙ formaliter datiu⁹ quo ad modū significādi suū nō mutat in ablatiuū. sed dtūs bene mutat in ablatiuū materialit

sic q̄ oratio in qua regit datiu⁹ declarat per orationē in qua ponit ab latiu⁹ vt patuit in notabili primo.

¶ Arguit secūdo. Oratio in qua ponit dtūs nō resoluit in ablatiuuz igit cōclusio falsa. pbat aīa. In ista oratione. liber legit mihi. vbi resolutio talis non valet. liber legit a me. Silr hic. laus cantat deo. vbi non valet resoluere datiuū in ablatiuū. vt sic. laus cātat a deo. Dico verū argumentū cōcludit. q̄ illa resolutio nō valet semp. z ergo alex. dixit sepe. sed tūc quādo datiu⁹ construct⁹ apartepost significat rem a qua passio verbi denotatur oriri vel principari.

¶ Arguit tercio. Datiuus nō resoluit in ablatiuū mediāte p̄positiōe a vel ab. pbatur. eadē sunt p̄cipia ꝓpositiōis et resolutiōis. sed dtūs non cōponitur ex ablatiuo mediāte p̄positione a vel ab. ergo datiu⁹ non resoluit in ablatiuum mediante p̄pone a vel ab. Maior est aristo. primo de generatione. Minor est nota. quia omne qđ fit ex sibi simili fit. 7. metha. modo dtūs et ablatiu⁹ differunt specifice. ergo dtūs non cōponit ex ablatiuo. Dico nex argumentū cōcluderet si hic resolutō caperet philosophice et realit quo modo entia naturalia resoluūtur in materiā et formā et cōponunt ex materia ex forma vt patet. 1. physicoz. sed capit hic resolutio cōmunit p declaratiōe vel expositiōe. sic q̄ oratio in qua ponit dtūs exponit z declarat per orationē in qua ponitur ablatiu⁹ mediante prepositione a vel ab.

¶ Arguit quarto. Verba significātia p̄ceptionē nō regūt datiuū z accusatiuū. pbatur sic. ḋa vel hoc fieret in eadē oratiōe vel in diuersis Non in diuersis. ḋa alex. dicit. q̄ fit in eadē cū exemplificat. p̄cipio tibi hec. Similiter nō in eadē. ḋa hec est inepta. precipio tibi te legere immo nugatoria. ḋa tibi et te significāt eandē rē. Dico q̄ verba significātia p̄ceptionē regūt datiuū et accusatiuū in eadē oratione et in diuersis. In diuerrsis. vt p̄cipio tibi legere. precipio te legere. In eadē precipio tibi hec. et hoc est verū dūmodo illi casus. scilicet dtūs z accusatiu⁹ nō sunt cōdeclinia et sinonima. ḋa tūc cōmitteret nugatio.

¶ Arguit quinto. Verba significātia p̄ceptionē nō regūt accusatiuū vel datiuū in diuersis orationibus. Probatur. quia hec est intelligibilis et imperfecta. precipio tibi. precipio te. Dico verū argumentū cōcludit. q̄ predicte orationes sunt imperfecte et intelligibiles quo ad perfectam sententiā faciendam. sed non sunt impfecte z intelligibiles quo ad regimen.

¶ Arguitur sexto. Ue et heu. non regūt datiuū. igit littera falsa. pbatur. quia interiectio non regit nec regitur. sed ve et heu sunt interiectiones. igitur. Maior est Floriste. Qui dicit. Interiectio con

iungens carebit vtroqz. id est nec regit nec regitur. Dico ve... gumentum concludit. q̄ interiectio vt interiectio non regit datiu... quia sic quelibet regeret datiuum: quod est falsum. sed interiectio vt habet et participat specialem quendā modū significandi sic bene regit. modo ve et heu habent specialem modū significādi. q̄a mportāt dolorem ratione cuius possunt regere datiuū.

¶ Arguit̄ septimo. verba impsonalia actiue vocis non regūt datiuū a parteante igit̄. pbatur antecedēs. quicq̄d regit̄ a parteante significat in ratione principij. sed omnis obliquus significat in ratione termini. igit̄ verba impsonalia nō regunt datiuū a pte ante. Maior est nota. q̄a suppositū et casus a pteante rectus debent significare rem q̄ est principiū et causa actus verbi significati per ip̄m verbuz. Minor est autoris modoꝝ significandi qui diffinēs obliquos: dicit. q̄ obliq̄ significāt in ratione termini. Dico verū argumentū cōcludit. q̄ obliqui significant in ratione termini respectu verborū cū quibus cōstruuntur a parte post. vt dicēdo: do tibi. vbi iste datiu⁹ tibi significat in ratione termimini p hoc tamē nō negat quin obliqu⁹ a parteante cōstructus significat in ratione principij.

¶ Argtitur octauo. Alexander est diminutus. igit̄ suus pcessus non valet. pbatur añs. q̄a nihil determinat de absolutione datiui: vt claꝝ est: et tamē constat q̄ datiu⁹ ponit̄ absolute. vt cū dico. gloria patri et filio. Isti datiui patri et filio ponuntur absolute. vt patuit in vltimo notabili. Dico licet alexander nō determiat de absolutiōe dti exp̄sse tamen eius absolutionē ostēdit fore notam ex absolutiōe nominatiui vt declaratū est circa vltimum notabile.

De regimine accusatiui.

Accusatiui regimen subiungitur istis
Sepe quod est partis toti datur et regit illam
Est ibi sinodoche: quādo faciem: nigra dentes
Albet: nuda pedes: mulier redimita capillos

Utrū regimen accusatiui ex vi sinodoches sit bene ab Alexandro in textu assignatū. Pro intellectione questionis mote Notandum est primo. Postq̄ alex. determiauit de regimine duoruz obliquoꝝ scilicet gti et dti. Jā cōsequēter determinat de regimine tercij obliqui scilicet acti. Et ratio quare cōueniēter regimē acti sequit̄ regimē datiui. q̄a datiu⁹ et actūs sunt casus oppositi. mō opposita iuxta

se posita magis elucescūt: dicit enim primo de anima. Rectū est index obliqui. q̄ aūt dtūs et actūs sunt casus oppositi. dicit Joānes ianuēsis in catholicō dicēs. q̄ dtūs est casus amicorū. q̄a amicorū est dare. Cū munera placāt homines et deos. Actūs aūt est casus inimicorū Inimici enim accusant se inuicē. Est enim sciendū. q̄ actūs regitur generaliter a sex partibus. Primo a nomine: vt albus dentez: de quo querit presens questio. Scdo a verbo: vt lego librū. Tercio a pticipio: vt legens lectionē. Quarto ab aduerbio: vt ecce magistrū. Quinto a p̄positione: vt ad patrē. Sexto ⁊ vltimo ab interiectione: vt o virū ineffabilem. scdm illū modū qui dict⁹ est quō partes indeclinabiles possunt regere post se obliquos. vt patuit in prima parte huius exercitij de regimine nominatiui.

Notandū secūdo. q̄ Alexāder volens determinare de regimne acti. Primo ostendit quō actūs regit figuratiue. ⁊ postea quomodo regit sine figura et simpliciter: cuius ratio scdm Henricum de campo est hec: quia p̄us vicia sunt extirpanda et demū vt ilia plātanda: quēadmodū agricola facit. cōstat aūt q̄ regimē figuratiuū includit viciū vt ostensum est circa figuras ꝯstructionis p̄dictas. Regimen aūt simpliciter cōgruū est sine vicio: merito alex. p̄us determinat de regimine acti ostendēdo quō regit cū figura: ⁊ postea quō regitur sine figura. Vult ergo alexander talē regulā ex textu. Dictio significans ꝓprietatē inexistentē ⁊ ꝯuenientē parti a qua totū habet denominari et denominat regit a parte post actm̄ significantē illā partē ex vi sinodoches. vt mulier est nigra faciē. in quo exemplo hoc adiectm̄ nigra significat ꝓprietatē que inexistit parti a qua tamē nigredine cū inexistit faciei totus homo denoiat niger: regit illū actm̄ scilicet faciē qui significat partē. Sequit corollarie q̄ ī regimīe ex vi sinodoches debent esse tria. Primo dictio significās totū. scdo dicō significās ptē. tercio dictio significās ꝓprietatē accidētalē. vt patet in istis exēplis mulier nigra faciē. mulier redimita. id est: est ornata capillos. mulier nuda pedem.

Notandum tercio: q̄ sinodoche est duplex scilicet locutionis et ꝯstructionis. Sinodoche ꝯstructionis fit dupliciter. Primo quādo pars ponit ꝓ toto. vt animus mulieris est mihi nuptus id est despōsatus. In quo exemplo anim⁹ mulieris ponit ꝓ tota muliere non solū anima vel animus mulieris despōsat. sed tota mulier. Scdo sinodoche fit quādo econuerso totū ponit ꝓ parte. vt cū dicimus sancte petre ora ꝓ nobis. In quo exemplo hoc totū sancte petre ponitur

pro parte. Sanctus enim petrus nō orat q̄a est mortuus: sed ālia sc̄i petri que est in celo orat. Similiter cū dico: affer mihi fontē: totū scilicet fons ponit̄ ꝓ parte quia ꝓ aqua fontis. Sinodoche aūt cōstructionis fit quādo ꝓprietas partis adtribuit̄ toti sub discōueniētia accidentiū grāmaticaliū. vt hic albus dentē. Dicit̄ autē sinodoche a sin quod est con ⁊ doches vel dochen captio: quasi captio partis ꝓ toto vel ecōuerso captio totius ꝓ parte. Uiciū aūt in sinodoche cōstructionis est disconueniētia adiectiui et substantiui in genere. Ratio excusans est breuitas. quia breuius est dicere. nigra faciē q̄ nigra secūdū faciem. Sequit̄ corrollarie ex dictis q̄ plures sunt figure ꝯstructiōis q̄ q̄nq̄ cōputādo minus principales qualis est sinodoche. sed principales solum sunt q̄nq̄: vt probatū est prius.

Notandum quarto et vltimo. Q̄ accusatiu⁹ regit̄ ex vi sinodoches quattuor modis. Primo a noībus adiectiuis. vt albus dentem. Scdo a verbis neutralib⁹. vt doleo caput. Tercio a verbis passiuis. vt trūcat̄ caput: frangit̄ crus. Quarto a ꝑticipijs ꝑteriti temporis deriuatis a verbis passiuis. vt lesus pedem. Indutus dn̄s fortitudinē. Joānes tamen ianuensis adhuc addit duos modos. Primus fit respectu nominis infiniti. vt quis genus: que valet istā: quis est iste scdm genus. Scdo a nominibus gentilibus. vt grecus gentez. teutonicus gentē. vnde dicit florista. Et q̄ sic positū poteris reperire locatū. Qui genus vnde estis quo tenditis vnde venistis. Dat etiaz talem gentile patria legem. Hildeniensis ꝓ patriā normā dedit istam Teutonic⁹ gentē q̄ dicit̄ esse ludolfus. Istis uotabilib⁹ siic stātib⁹ est

Conclusio respōsalis. Littera alexādri de regimine accusatiui ex vi sinodoches est bene assignata patet ꝯclusio ex dictis

¶ Arguitur primo. In ista oratione albus dentē hic non est regemē igitur. Probat̄ añs. vbicunq̄ est regimē ibi est ꝯgruitas. sed hic non est cōgruitas albus dentem igit̄. Maior est nota. quia regimē oritur ex proportiōe modoꝝ significādi vt ꝓbatū est ante. Minor patet. q̄a in ista albus dentē adiectiuū et sūbstātiuū discōueniūt in casu. Dico verū argumentū cōcludit. q̄ in ista albus dentem nō est regimē sub cōgruitate simpliciter. sed est regimen cum figura vt patuit in notabili vltimo.

¶ Arguit̄ scdo. Albus dentem hic non est regimen cum figura. Probatur sic. quia si sic: sequeret̄ q̄ plures essent figure ꝯstructiōis q̄ q̄nq̄ quod est falsum. ꝓbatur sequela. quia sinodoche esset q̄nta mō florista dicit. Plures structure nō sunt nisi quinq̄ figure. Dico verꝝ argumētū

concludit. q̄ figure ꝯstructiōis solū sunt q̄nq̄ p̄ncipales. tamē possunt esse plures minus p̄ncipales vt sinodoche.

¶ Arguitur tercio. Si nomē adiectiuū ntī casus haberet regere accusatiuū ex vi sinodoches. tunc sequeret̄ q̄ eius obliq̄ etiā sic regerēt accusatiuū ex vi sinodoches qd̄ tamē est falsuz. hanc em̄ nullus admittit vel consimilem. mulieris nigre faciē. sed ꝓbatur sequela ex autoritate p̄sciani p̄mo minoris cū dicit. Quēcunq̄ casum regit ntūs eūdez regunt omnes eius obliqui. Dico verū argumētū ꝯcludit. q̄ sicut nominatiuꝰ adiectiualis regit actm̄ ex vi sinodoches sic q̄libet eius obliquꝰ hoc posset agere quātū esset de natura. licet hoc nō sit in cōi vsu

¶ Arguit̄ quarto. Etiā adiectiua possunt regere actm̄ sine figura. ergo falsum est dicere q̄ nullū nomē regit actm̄ sine figura. Probat̄ añs. In ista oratione. deus est exosus peccata. vbi exosus est nomē et regit accusatiuū. similiter perosus est nomen et tamē regit actm̄ sine figura. q̄ aūt exosus et ꝑosus sunt nomina est p̄sciani capitulo. xi. de ꝑticipio. Dico verū argumentū cōcludit. q̄ exosus et ꝑosus regunt accusatiuū nō in quātū noīa sz in quantū ꝑticipia. vnde exosus et ꝑosus quando resolunt̄ ꝑ verba tūc sunt ꝑticipia. vt iste est exosus id est. habetur in odio. sed quando exponitur per dignuz tunc est nomen nec sic regit accusatiuum.

¶ Arguit̄ quinto. Adiectiuū non regit accusatiuū ex vi sinodoches. Probatur. quia vel ergo omnē: vel nō omnē: nullū illorū est dicēdum. Non omnem. q̄a hec est simpliciter inepta. nec admittitur: ioannes est niger virū. nec etiā nō omnē. quia nō videtur maior ratio de vno q̄ de alio. Dico q̄ noīa adiectiua regūt actm̄ non omnē. sed illum qui significat partē cui inest ꝓprietas a qua ratio potest denoīari. sic aūt non est in isto exemplo ioannes est niger hominem.

¶ Arguit̄ sexto. Alexander est diminutus determinādo de regimine ex vi sinodoches. Probat̄. quia etiā verba regunt accusatiuū ex vi sinodoches. similit̄ participia. et de illis modis non dicit. igitur alexāder est diminutꝰ. Tenet ꝯsequētia. quia nō ponit ponenda Dico q̄ alexander ponit modos plus vsitatos. modus aūt iste q̄ actūs regitur a verbo ex vi sinodoches non est cōiter vsitatus. similiter dicatur de ꝓprijs. sed a nominibus adiectiuis est plus vsitatus.

¶ Arguit̄ septimo. Proprietas partis nō potest attribui toti. igitur conclusio falsa. Probat̄ sic. Illud quod inest parti nō potest inesse toti. ergo idem q̄ est partis nō potest attribui toti. Tenet ꝯsequentia. q̄a si illud qd̄ est partis debet attribui toti: tūc vtiq̄ illud qd̄ inest parti

debet inesse toti. Antecedēs patet. qa si sic sequeret q idē accn. in diuersis subiectis qd est cōtra aristotelē septimo methaphisice dixit. q accidēs nō migrat de subiecto in subiectū. Dico q illud quod inest parti nō potest inesse toti verū ē nō secūdū numerū. sed bene scdm speciem et sic idē accns est in diuersis scdm spēm. sed nō scdm numerū.

¶ Arguit vltimo. Sinodoche nō est figura ꝯstructiōis igit. Probat quia seqret q plures essent figure ꝯstructionis q̄ q̄nq̄ quod est cōtra floristā cū dicit. Plures structure nō sunt nisi q̄nq̄ figure. Dico verū argumentū cōcludit. q tantū q̄nq̄ sunt figure cōstructiōis p̄ncipales modo sinodoche est figura cōstructionis minus principalis. vt declaratum est superius.

Multotiens verbū fert significata duorum
Voce gerundiui solet vnum significari
Accusatiuos hoc verbum dat tibi binos
Dum manet actiuum: sed et alter habetur eorum
Qui si iungatur passiuo non variatur
Infinitiui natura modi sociatur
Impersonalis tamē hinc modus excipiatur
Hinc datur exemplum tibi triplex: dico magistrum
Discipulos mores placidos de iure docere
Infinitiui natura regit preeuntem
Doctrinam capiēs regitur vi transitionis
Hocq̄ gerundiuū tradendo dic ibi clausum
Cuius vi regitur casus qui non variatur
Dum per passiui vocem volo dicta resolui
Aut illic positi regit hunc vis propria verbi

Utrum regimē accusatiui a verbis duo significata habentibus in textu ab alexandro sit bene assignatū. Pro intelectiōe questionis mote notandū est primo. Quia titulus questionis innuit vnum verbum habere ꝑcata duorū Sciendū verbū vnū gerere ꝑcata duorū intelligit dupliciter. Uno modo formaliter. sic q tale verbum ex impositiōe primaria habet duo significata, isto modo verba cōia

et equiuoca dicunt habere significata duorum verborũ. vt criminor
Unde et Donatus dicit q̃ verba cõia cadunt in duas formas id est in
duas significatiões. Criminor em̃ ab solute positũ significat actiue et
passiue simul. sed quãdo regit actm̃ tantũ rũc significat actiue. vt cri-
minor te. que valet tantũ. ego cnofundo et vlipendo te. sed quando
regit ablatiuũ tunc significat passiue tantũ. vt crimiuor a te. q̃ valet
tantũ ego cõfuudor vel vilipendor a te. et isto modo hic alexãder nõ
loquitur de verbo qd̃ habet significata duorũ verborũ. Scdo intelli
gitur verbum gerere significata duorũ verborũ expositiue et de clara
tiue vel resolutiue cuius scilicet significatio exprimitur p duo verba
vt patebit inferius. Joãnes monachi in scripto suo dicit. Illud ver-
bum dicit̃ gerere significata duorũ verborũ qd̃ ptinet ad diuersos act⁹
qui diuersi actus exprimunt̃ et resoluũtur per duo verba. vt hoc ver
bum doceo habet significata duorũ verborũ. Ille enim qui docet duo
agit. Agit enĩ in discipulum et similiter in artem quã docet. vt patet
in isto exemplo doceo te grãmaticã: te significat rem que suscipit. sed
grãmaticã significat scientiã et artem quã informator informat.

Notandum secũdo: q̃ verba sunt triplicia secundũ
intentionẽ Joãnis ianuensis in grammatica. Quedã em̃ sunt debilis
transitionis. que scilicet regunt tantũ actm̃ ꝓprie significatiõis et nõ
aliene et hec vocãtur verba absoluta. vnde verba absoluta sunt que
pro sui actus specificatione non indigẽt obliquo casu a parte post. hec
enĩ est inepta. curro ciuitatem. tamẽ actm̃ ꝓprie significationis regũt
vt curro viã. Alia sunt verba vehementis transitiõis id est maioris
transitiõis. que scilicet pro sui actus specificatione indigent obliquo
casu a parte post. vt lego librũ. Alia sunt verba vehementissime tran
sitiõis. que scilicet pro sui actus specificatiõe indigẽt duob⁹ accusati-
tiuis a parte post. vt doceo te grãmaticã. et illorũ verborũ significatio
nõ sufficiẽter exprimit̃ p vnũ accusatiuũ. sed reqrit duos. cũ em̃ dico
doceo te est sensus incõpletus. sed cũ dico. doceo te grãmaticã est sen
sus perfectus. Et de regimine oim istorũ verborũ Alexander determi
nat in littera p̃senti.

Notandũ tercio. Ex littera Alexandri eliciũt quat
tuor regule. Prima regula. Verbũ qd̃ habet significationẽ duorũ ver
borũ tale verbũ sub voce actiua regit a parte post duos accusatios.
vt doceo te grãmaticã. Secũda regula. Verbũ passiuũ qd̃ descendit

a verbo actiuo qō regit duos accusatiuos. tale verbū passiuū solū regit vnū accusatiuū. scilicet illū q manet inuariabilis. cū oratio actiua mutat in passiuā. vt hic doceo te grāmaticā. resoluitur sic. tu doceris a me grāmaticā. Tercia regula est ista. Infinitiuus veniēs a verbo actiuo qō potest regere duos accusatiuos talis infinitiuus potest regere tres accusatiuos. vnū a parte ante. z duos a parte post. vt deo magistrū docere discipulos placidos mores. in quo exēplo iste accusatiuus magistrū regit a parte ante. z isti duo discipulos z placitos mores regunt a parte post. Ab ista regula excipit infinitiu⁹ vbi impsonalis passiue vocis. q nō regit accusatiuū a parte ante. sed ablatiū vt a me doceri grāmaticā est bonū. Quarta regula. Accusatiuus rectus a parte ante ab infinitiuo regit ex vi nature istius infinitiui. sed secūdus accusatiuus q significat rem capientē doctrinā. vt discipulos regit ab eodē infinitiuo ex vi transitionis. sed accusatiuus secundus q manet inuariabilis dūmodo oratio actiua mutatur in passiuaz regit a gerundio trahendo subintellecto. vel a propria natura verbi quod ibi ponitur.

Notandū quarto z vltimo q infinitiuus verbi psonalis passiue vocis excipit quo ad regimen a parte ante. qa nō regit accusatiuū a parte ante. sed ablatiuū. Nō tamen excipit quo ad regimen a parte post. qa talis infinitiuus etiā potest regere duos accusatiuos a parte post. vt hoc verbū passiuū amor regit ablatiuū a parte post. vt ego amor a petro. ergo eius verbum impsonale passiue vocis scilicet amat regit ablatiuū a parte ante. dicendo. a me amari deum est bonum. Et ratio quare regit ablatiuū a parte ante. est ista. qa quēcūq; casum regit verbū psonale a parte post. eundē casum ei⁹ verbū impsonale passiue vocis regit a parte ante. z qa verbū passiuū regit ablatiuū a parte post. ergo infinitiu⁹ verbi impsonalis passiue vocis debet regere ablatiuū a parte ante. Ratio aūt illius quare vn⁹ accusatiu⁹ regit a verbo trahendo subintellecto. qa quādo magister informat bonos mores tūc tradit eos. ergo regit vnū accusatiuo⁹ rātione illius gerundij subintellecti scilicet trahendo. Est etiā notandū q cū oratio actiua resoluit in passiuā. talis resolutio debet sic fieri. sic q actūs in oratiōe actiua positus qui significat rem recipientem. debet mutari in nominatiuū qui debet reddere suppositū verbo passiuo. Suppositū aūt verbi actiui debet mutari in ablatiuū mediante p

positiõe a vel ab. ꝛ verbũ actiuũ debet mutari in passiuũ secõm ꝓgruitatẽ suppositi. ꝛ secũdus accusatiuus debet manere inuariabilis. vt doceo te te grãmaticã. resoluit sic. tu doceris a me grãmaticã. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Littera Alexandri de regimine verboꝝ que habent significata duoꝝ verboꝝ est sufficienter et bene assignata. patet conclusio ex his que dicta sunt

¶ Arguit ꝓmo. Verbũ qđ gerit significata duoꝝ non regit duos accusatiuos. Probat antecedens. ꝗa sequeret ꝙ solũ verba equiuoca regerent duos accusatiuos. qđ est falsum. Probat. Illud verbum regit duos accusatiuos qđ gerit ꝛ habet significata duoꝝ verboꝝ. sed solũ verbũ equocũ habet significata duo. igit. Maioꝛ est nota ex textu Minoꝛ. ꝗa equocũ significat plura vno nõie ꝛ diuersis rationibꝰ. vt patet in ꝑdicamẽtis. Cõstat aũt ꝙ verba que regũt duos accusatiuos sunt vniuoca. vt doceo. instruo. informo. Dico verũ argumentũ concludit ꝙ verbũ in ꝓposito nõ dicit gerere significata duoꝝ verboꝝ formaliter ratiõe significatiõis ꝓmarie. sed solũ declaratiue ꝛ expositiue vt dictũ est in ꝓmo notabili. quare argumentũ nõ concludit.

¶ Arguit secũdo. Vnũ verbũ nõ regit duos accusatiuos. igit. Probatur antecedens. ꝗa vnus actũs regit a gerundio tradendo. vt dicit alexander in textu cũ dicit. Cuius vi regit casus ꝙ nõ variatur. si ergo regit a gerũdio tũc nõ regit a verbo alio. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ regit a gerundio. cũ expresse ponit gerundiũ. si aũt gerundiũ nõ ponit expresse tunc regit a verbo qđ gerit significata duorũ vboꝝ. ꝛ etiã ꝑm veritatẽ tũc regit a ẋbo qđ gerit significata duorũ verboꝝ. sed secõm oppinionẽ aliquoꝝ tũc regit a gerũdio tradẽdo qđ nõ intelligit causa regiminis. sed potius causa certitudinis significationis ꝛ melioris expressionis.

¶ Arguit tercio. Vnũ verbũ nõ regit duos accusatiuos a parte post igitur. Probat antecedens. ꝗa vnũ verbũ nõ regit duos ntõs a parte ante. ergo nec etiã duos accusatiuos a parte post. Tenet cõsequẽtia ꝗa nõ videt ratio diuersitatis. Antecedẽs patet. ꝗa vnus ntũs potest sufficienter esse causa actus verbi significati per verbũ. Dico ꝙ ratio diuersitatis est ista. ꝗa modus significãdi illius verbi repugnat duplici ntõ. nõ aũt duplici actõ. ꝗa vnũ suppositũ potest efficere actũ illius verbi. sed vnus actũs nõ potest terminare actũ illius ẋbi a parte post. qđ dicitur vehementissime transitionis.

¶Arguit quarto. Verbū passiuū venies ab illo verbo actiuo nō regit actiū a parte post. igit. Probat antecedēs. Propria passio nō derelinquit suū subiectū. sed ablatiuus casus est ꝓprius casus verborum passiuorum. igitur verbū passiuū regit ablatiuū t nō actiū. Maior ē nota. ꝗa ꝓpria passio inseparabiliter sequit subiectū. Minor est prisciani secūdo minoris. vbi ostēdit ꝙ ablatiuus est ꝓprius casus verborū passiuorum. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ verbū passiuū vt passiuū solū regit ablatiuū mediante ꝓpositione a vel ab. sed verbū passiuum participās vltra passionē aliquā aliā naturā etiā potest regere accusatiuū vt in ꝓposito. ꝗa deriuatur a verbo vehementissime transitionis. cuius naturam participat.

¶Arguitur ꝗnto. In exemplis predictis nō subintelligitur verbus tradendo. Probatur antecedens. ꝗa in ista oratiōe. Exuo te tunicam in qua oratiōe nō subintelligit hoc gerundiū tradendo. Probatur. ꝗa esset sensus cōtrarius. Probatur. ꝗa valeret tm exuo te tradēdo tibi tunicā. qđ est falsum. cū ēm aliquē exuo nō trado ei tunicā. sed potius aufero. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ nō semp in huiusmodi orationibus intelligit hoc verbū tradendo. sed aliquādo etiā eius oppositū. vt recipiendo. nec Alexander hoc voluit. Sed solū in isto exemplo. doceo te grāmaticā. vbi intelligitur hoc verbum tradendo.

¶Arguitur sexto. Hoc verbū doceo regit tres accusatiuos a parte post. ergo nō duos. Probatur in ista oratiōe. Doceo discipulos placidos mores. in qua oratiōe sunt tres acti. scilicet discipulos. placidos t mores. Dico verū argumentum cōcludit ꝙ absolute sunt tres. sed duo cōputantur ꝑ vno. scilicet placidos mores. ꝗa habent se vt adiectiuū t substantiuū. t vt determinatio t determinabile. modo determinatio t determinabile faciūt vnū sicut actus t potentia.

¶Arguitur septimo. Vnū verbū nō regit duos accusatiuos a parte post. igitur. Probatur antecedēs. Qui dependentie correspōdet vn⁹ termin⁹ t finis. sed vnius verbi est vna dependētia. ergo vnū verbū regit solū vnū accusatiuū. Maior est nota. ꝗa cōstructibile regens t rectū ꝓportionatur. t ergo vni dependentie correspondet vnus terminus. Minor. ꝗa sicut verbum est vnum. ita etiā eius dependentia est vna. multiplicato ēm subiecto multiplicātur etiā accidētia. subiecti. Dico verū argumentum cōcludit ꝙ vnius verbi est vna dependentia vltima. tamē vnius verbi possunt esse plures dependētie sub-

ordinate. vt patet in isto exemplo. Docco te grammaticam.
Arguitur vltimo. Infinitiu⁹ nō regit accusatiuū a parte ante. igit̄ probat. nec transitiue nec intransitiue. igitur. Tenet cōsequentia ex sufficienti diuisione. Antecedens probatur q nō transitiue. Probatur. qa cōstructio trāsitiua fit a parte post. modo accusatiuus ꝓstruitur a parte ante respectu infinitiui. sed q non intransitiue. quia accusatiuus est casus transitionis. videtur ergo q construitur transitiue Dico q accusatiuus est casus transitionis. verum est respectu verbi a parte post cōstructi. nō aūt a parte ante qualiter hic contingit.

Accusatiuis data per vim transitionis.

Si vox concordat actiua frequenetr habebis.

Verbo composito casum quandoq; locabis.

Quem dat componens: vt vis exire penates.

Penitet t tedet miseret t piget t pudet ista.

Accusatiuos sibi iungunt t genitiuos.

Accusansq; modo damnansq; locatur eodem.

Verbaq; sumpta foris christi bonus ardet amorem.

Utrū littera Alexandri incipiēdo ibi Accusatiuis data. vsq; ad istā litterā. Que sine ꝓnis sit bene assignata. Pro intellectione questiōis mote notandū est ꝓmo q in ꝓcedenti questione determinatū est quō verba vehementissime transitionis regunt duos accusatiuos. hic aūt determinat de regimine acti prout regitur a verbis vehementis transitionis. Et vult istā regulā Verba actiua frequenter regunt accusatiuū a parte post ex vi transitōis. t hoc est verū si vox cōcordat illius verbi actiui cū accusatiuo. vt lego librum Due ergo conditiones scōm iohānē monachi requirunt ad regimen accusatiui ex vi transitiōis. Prima q sit verbū qō significat q modū transeuntis vel transitionis in alterū. Secundo requirit q actus significet rem proportionatā tali transitioni que res potest terminare talē fluxū. Et ergo hec nō est cōgrua. leuo lapidē. Sequit corrollarie primo q verbū actiuū nō regit quēlibet accusatiuū. sed accusatiuū ꝓportionatū t aptū. Dicit enī secūdo de aia. Act⁹ actiuoꝝ sunt in patiente bene ꝓsposito. Sicut in simili signū vniuersale requirit ter-

minū quē distribuat. sed nō requrit quēlibet terminū. qa nō quēlibet distribuit. Dicit em̄ quto methaphisice. Nemo dicit bene. omnis socrates. nō em̄ termino singulari addit cōuenienter signū vniuersale affirmatiuū. Sequit corrollarie secūdo q alexander dicens in littera. Si vox cōcordat. vult tantū. id est si modus significandi importat per vocē verbi actiui cōcordat t proportionat actō. hoc est rei significate per accusatiuū. Scōm itaq; intētionē iohānis monachi est hec regula generalis. Oīne verbū actiuū transitiue positū. regit a parte post accusatiuū vel accusatiuos. in quē vel in quos denotat transire actus illius verbi. vnde t alexander dixit frequenter. qa aliquando verbū transitiuū nō regit accusatiuū. vt hic. ego amo. similit hic quottidie docebat in tēplo. Sequit corrollarie q ista regula nō intelligit tm̄ de verbis actiuis. sed ab solute de oīnibus verbis transituis transitiue positis significantibus actionē nō curando cuiuscūq; generis sint. siue actiui. siue deponentis. siue cōmunis.

Notandū secūdo q alexander i ista litera t sequēti. scilicet. Verbo cōposito casum quandoq; locabis determinat de regimine verboꝝ debilis transitionis. vt em̄ ostensuꝫ est ante. verba debilis transitiōis nō possunt regere accusatiuū aliene significationis. qa male dicit. curro iohannē. Accusatiuū tamē ꝓprie significationis regere possunt. vt curro viā. sto stationē. Vnde scōm iohānē monachi verba debilis trāsitiōis possunt regere accusatiuū aliene significationis quattuor modis. Primo per sinodochen. vt doleo caput. Et de isto modo dictū est implicite cū determinatū est de sinodoche Secūdo hoc potest fieri p transumptionē. vt sitio diuicias. Et hoc tangit alexander cū dicit. Verbaq; sumpta foris. Tercio quādo talis accusatiuus ponit aduerbialiter. vt hic viuit asinū. id est asine. Et hoc tangit ibi. Sepe regente carer vite modus. Quarto mediante ꝓpositione. vt iste anhelat ad bellū. Similiter hic exire penates: t istū modu tangit alexander in textu cū dicit. Verbo cōposito. Et vult talē regulā. Adultorians verbū cōpositē figure regit accusatiuū ratiōe ꝓpositiōis cōponētis. quē tale verbū p se regere nō potest. vt vis exire penates. Penates aūt apud antiquos significabat loca in quibus colebant dij. vel etiaz penates dicunt dij domestici. Et dicunt penates quasi penes nos gentri. Sic similiter posset poni regula de verbo debilis transitionis. qō regit accusatiuū cū ꝓpositi ōe in apposit ione

vt vado ad patrē. Sequit corrollarie q exeo cōponit ab extra t eo. t nō ab ex t eo. paret. qa alias exire regeret ablatiuum t nō accusatiuū. Et hanc regulā tangit alexander cū dicit. Verbo cōpositō casum quandoq; locabis. Quē dat cōponens. vt vis exire penates Secunda regula est ista. Verba transumptiue extra ppria significationem sumpta regunt a parte post accusatiuū cū gtō. vt bonus homo ardet amorē christi. vbi hoc verbū ardet capit transumptiue pro desiderare. Unde notandū. Dictio vel verbū capit dupliciter. Uno modo ppie vel in ppria significatione. Unde terminus tūc accipit pro ppie quādo capitur p illo pro quo imponit ad significandū. vt ardere in ppria significatione significat igne cōburi. Secūdo ardere capitur transumptiue pro desiderare. t sic capit hic. Unde scōm Johannem monachi similitudo est inter ardere t desiderare. qa sicut cū hic ignis ardet semp fit maior. Dicitur em secūdo de anima. Ignis crescit in infinitū per appositionē combustibiliū. sic amor t desiderū in bono hoc semp crescit t augetur. Et hanc regulā tangit alexander cū dicit. Verbaq; sumpta foris christi bonus ardet amorem.

Notandū tercio. Autor in textu ostendit quō verba impersonalia regunt obliquos casus. Et vult hanc regulā. Verba quinq; impersonalia in littera posita regunt accusatiuū cū genitiuo. Accusatiuum a parte ante ex vi nature. t gtīm a parte post ex vi transitionis. Et ratio quare illa verba impsonalia regunt accusatiuū t gtīm. qa oratio in qua ponunt talia verba impsonalia regunt accusatiuū t genitiuū. vt hic. Me tedet vicij. resoluitur sic. Tedium habet me de vicio t peccato. Penitet me tui. id est penitentiā habet me de te.

Notandū. Johānes monachi dicit q pmū in littera nō dicit ordinē casuū. qa sic gtūs esset primus casus. sed debet dicere vel importare prioritatē situs vel costructionis. t sic i ista. Me penitet peccati. iste accusatiuus me est pmus casus. sed gtūs scilicet peccati est secūdus casus. Alij tamē dicūt q etiam alexander tenuit hūc ordinē casuū. t dicunt q p pmū casum alexander intellexit gtīm. sed p secundū actīm. ex quo ordine casuū gtūs pcedit actīm. t dicūt q actūs importat passionē. sed gtūs actionē. t etiā dicunt q quartus regitur transitiue. t gtūs intransitiue. cōstat aūt q regimē trāsitiuū fit a parte post. sed intransitiuū a parte ante. Unde versus. Passio per quartū datur actio per gtīm Sic trāsit quartus; sed nō trāsit gtūs. Et hāc

regulã retigit alexander cũ dixit. Penitet ꝛ tedet miseret ꝛ piget et pudet ista. Accusatiuis iungunt cũ genitiuis. Natura primũ. sed trã sitione secundum.

Notandũ quarto ꝛ vltimo ꝙ alexãder in textu ponit adhuc duas regulas. Prima. Verba importantia actũ accusandi regunt a parte post accusatiuũ cũ gtõ. Accusatiuũ ex vi transitionis ꝛ genitiuũ ex vi cause materialis. vt accuso te sceleris. Secũdã regula. Verba importantia actũ damnandi cõgrue regunt a parte post accusatiuũ cũ gtõ. vt damno te sceleris. Et est notandum ꝙ alexãder in ista littera cũ dixit eodẽ. nõ intelligit omnimodã similitudinẽ. sed aliqualẽ. Ratio. ꝗa verba impsonalia ꝓdicta regũt accusatiuũ. vt communiter dicit a parte ante. ꝛ genitiuũ a parte post. sed iste dictiones de ꝗbus dicit littera regunt tam actiũ ꝙ gtiũ a parte post. Vult ergo alexander dicere similitudinẽ generalẽ. sic ꝙ dictiões significãtes accusationẽ vl dãnationẽ etiã regũt gtiũ ꝛ actiũ. licet nõ eodẽ modo ꝛ specialiter sicut verba impersonalia predicta. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cõclusio respõsalis. Littera alexandri predicta est bene assignata. Patet conclusio ex his que dicta sunt.

Arguitur ꝓmo. Verbũ actiuũ regit ablatiuũ. ergo nõ accusatiuũ. Tenet cõsequẽtia. ꝗa actũs ꝛ ablatiui sunt casus specifice distincti. ut recedẽs patet in isto exemplo. Quottidie docebã in templo. vbi hoc verbũ actiuũ scilicet docebã regit ablatiuũ scilicet in tẽplo. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ licet nõ semp verbũ actiuũ regit accusatiuũ sufficit tamẽ ꝙ aptũ natũ est regere accusatiuũ vt patuit i alio exẽplo

Arguit secundo. Aliqũ est ẋbũ actiuũ qũ nõ regit actiũ. ꝓbat sic. ꝗa do ẽ ẋbũ actiuũ ꝛ tiũ regit dtiũ. igit nõ accusatiuũ. Tenet ꝓsequẽtia ꝗa idẽ solũ facit idẽ. scõ de gñatiõe. Alis patet in isto exẽplo. do tibi. vbi hoc ẋbũ do regit a pte post datiuũ scz tibi. Dico vez argumẽtũ ꝓcludit ꝙ ẋbum actiuum trãsitiue positum regit accusatiuuz. modo in ista ꝙoratione do tibi hoc verbum do nõ capit transitiue sed acquisitiue. ꝛ ergo regit datiuum.

Arguit tcio. Verbuz trãsitiuuz nõ regit a pte post accusatiuum. igit. ꝓbat alis i ista. Joãnes videt acute. vbi hoc ẋbuz videt est verbum trãsitiuuz. ꝛ tiũ nõ regit accusatiuuz. sz potz habet post se aduerbiuz scz acute. Dico licet hoc ẋbum videt nõ habet post se accusatiuum actu. tiũ aptitudine. ꝗa i alia ꝙoratiõe potest habere.

¶ Arguit quarto. Autor male dicit in textu. Si vox cōcordat. Probatur. qa vox nihil facit ad regimen: Probat: oīs regimen oritur ex pportione modox significandi. sed vox nō est pportio modox significandi. igit. Maior est nota. t patuit ex pcedētib⁹. Minor est nota similiter. Dico verū argumētū cōcludit q vox absolute dicta nihil facit ad regimen. sed hic in pposito capit vox pro modo significandi. valet ergo tm. Si vox cōcordat. id est si est pportio modox significādi. cōsiderat enī grāmaticus pucipaliter modos significandi. t excō sequenti voces t dictiones significatiuas in quibus sunt illi modi significandi.

¶ Arguit qnto. Hoc verbū exeo nō regit accusatiuū ratione partis cōponentis. igit. Probat. sic. qa si sic tūc illa ppositio ex deberet rege re accusatiuū. qđ tamē est falsum. Donatus enī dicit qilla ppositio ex regit ablatiuū. Probat aūt sequela. qa quicqđ est in effectu verius est in causa. Dico verū argumentū cōcluderet si hoc verbū exeo compo neretur ad ex. sed potius cōponit ab extra. vt dictū est in notabili se cundo. Vbi nota q hoc verbū exeo dupliciter cōsiderat. Uno modo vt cōponit ad extra t eo. t sic vult habere accusatiuū iuxta regulas alexandri. Alio modo vt cōponit ab ex t eo. t sic regit ablatiuū. Un de Virgilius in pma Egloga. Quāuis multa meis exiret victima sepris.

¶ Arguit sexto. Si verba impersonalia in littera posita regerēt ac cusatiuū t genitiuū tunc sequerek q nō differrent a verbis psonalib⁹ Probat. sic. qa verba psonalia habent certos casus. sed impersona lia incertos. modo hic dicit q verba impersonalia regunt certos ca sus. qa accusatiuū t genitiuū. Dico verū argumentū concludit q ver ba impsonalia habent certos casus absolute. tamen quo ad numerū t personā bene possunt regere casus incertos. vt quādoq regunt ca sus pme psone. aliquādo secūde. aliquādo tercie. similiter aliquando regunt casus singularis numeri. aliquando pluralis.

¶ Arguit septimo. Uerba significātia accusationē nō regūt accusa tiuū t gtīm sicut verba impsonalia. igit. Probat antecedēs. qa verba impsonalia actīm regūt intransitiue. t genitiuū transitiue. iuxta expo sitionē illox q dicunt q p pmū debet intelligi actūe. t p secūdū gtūs. Uel eōuerso scōm aliā expositionē. Uerba aūt significātia accusa tionē regūt tam gtīm q actīm ex vi transitiōis Probat. qa ambo con

struunt a parte post. casus aũt a parte post cõstructus cõstruit tran. tiue. Dico verũ argumentũ cõcludit q eodẽ modo in textu positũ nõ debet dicere omnimodã similitudinẽ. sed aliqualẽ. Dicit ergo similimilitudinẽ generalẽ. sed nõ specialẽ. vt dictũ est in vltimo notabili:

¶ Arguitur octauo. Aliqõ est verbũ transumptiue positũ qõ non regit accusatiuũ. Probatur in isto exemplo. Pratũ ridet. capiẽdo ridet pro florere. Dico verũ argumentũ cõcludit q nõ oẽ verbũ trãsumptiue positũ regit accusatiuũ. sed solũ illud qõ transummitur in ordine ad verbũ transitiuũ. qualiter nõ est de isto. ridet qõ transsumitur pro florere. quia florere nõ est verbum transitiuũ.

Que sine persona sunt: atq; gerundia iungis.

Si tamen a verbo quod transeat illa creabis.

Matheum legitur: psalmos erat ante legendum.

Postulo posco peto oro rogo flagito zelo.

Exuo cum vescit monet induo calceo cingo.

Accusatiuos geminos hec verba requirunt

Hunc dant passiua. quem verba volunt ibi clausa.

Seu quem vis verbi sibi postulat associari.

Qui verbi regitur vi passiuis sociatur

Ornatus verbum spacij morecq; gubernant.

Accusatiuos vocum que talia signant.

Te vesti tunicam pergis iam milia septem.

Vtrũ littera Alexandri de regimine accusatiui incipiendo. Que sine ponis atq; gerundia iũgis. vsq; ad absolutionẽ accusatiui sit bene assignata. Pro intellectione questionis more notãdũ est primo q alexander psequẽdo regimen accusatiui iterũ subiungit duas regulas. Primo est ista. Verba impersonalia passiue vocis deriuata a verbis transitiuis regunt accusatiuũ casum a parte post ex vi transitionis. vt a me legitur matheum. Secũda regula est ista. Omne gerundiũ descendẽs t deriuatũ a verbo trãsitiuo congrue regit a parte post accusatiuũ ex vi trãsitiõis. vt vado ad legendũ psalmos. Et est ratio huius regule ista. quia quemcũq; casum regit indi-

catiuus eundē casum ⁊ regunt a parte post omnes eius modi. manente enim eadē causa. manet ⁊ idem effectus. sed q̄a indicatiuus ⁊ eius modi significant idem. licet nō eodem modo. ergo etiā regunt eundē casum a parte post.

Notandū est etiā circa p̄mā regulā q̄ verba impersionala passiue vocis deriuāt a verbis duplicis generis. vt a verbis neutralibus ⁊ a verbis actiuis. Unde versus. Hec gerundiuoꝝ verba possunt generare duoꝝ. Neutra vel actiua. sed nunq̄ cetera. sicut viuitur. cantatur. legitur. statur. amatur. Et est notandū q̄ verba impsonalia passiue vocis solū ꝯiugāt ī tercijs psonis. cuiꝰ rō ē ista. q̄a vba impsonalia passiue vocis sunt cōfusa quo ad supposita. q̄a possunt habere pro supposito dictionē cuiuscunq̄ persone. Unde cōgrue dicit. a me legitur. a te legit. ab illo legitur. sed tercia persona etiā significat confuse. prima autē ⁊ secunda significant certe ⁊ determinate. ⁊ ergo verba impersonalia passiue vocis. similiter actiue vocis soluz coniugantur in tercijs personis.

Notandū secūdo q̄ alexander in textu repetit quō verba vehementissime transitionis regunt a parte post duos accusatiuos ⁊ enumerat talia verba ⁊ vult istā regulā. Ista verba postulo posco rogo peto doceo flagito zelo. Exuo vescio moneo induo calceo cingo. regunt a parte post duos accasatiuos. Unde autē regant tales acti. ⁊ quō talis oratio resolui habeat. patet in precedentibus in questiōe secunda de regimine acti. ⁊ vt dictū est talia verba regentia duos accusatiuos habent ⁊ gerunt significata duoꝝ verboꝝ. Ad illum intellectum qui dictus est in eadem questione secunda.

Notandū tercio q̄ in littera sequenti cū alexander dicit. Ornatū subdis indutū vestibus albis alexander tangit tres reguias. Prima Verba significantia actū ornandi cōgrue regunt a parte post duos accusatiuos. vnū significatē talē habitū. ⁊ aliū significātem rem in quā transit talis actus ornandi. vt vestio te tunicā. p̄mus actūs scilicet te regit ex vi transitionis. sed secūdus scilicet tunicam regitur ex vi cause materialis. Secūda regula. Verba significantia modum mouendi in aliquo spacio regunt a parte post duos accusatiuos vnū significantē illud spaciū ⁊ aliū significantē quantitatē illius spacij. vt iam transis milia septem. ⁊ capit hic milia pro miliaria causa metri. Tercia regula. Verba signifitantia actū morandi vel durādi regunt cōgrue a parte post duos accusatiuos. vnū significantē illū

durationē. ⁊ aliū significantē quantitātē illi⁹ durationis.. vt ego sum moratus Cracouie tres annos. Moror hic tres menses.

Notandū quarto ⁊ vltimo. Alexander in littera sequenti ponit alias regulas de regimine accusatiui. Et est prima ista. Iste dictiones obliuiscor memini memor ⁊ recordor. similiter eorum sinonima cōgrue regunt a parte post actm̄. vt recordor lectionē. memini lectionē. Et sciendū quō iste dictiōes aliquando regunt accusatiuū. ⁊ aliquando gtm̄. dictū est sufficienter in capitulo de regimīe genitiui. Secunda regula est ista. Verba impsonalia in littera posita iuuat decet delectat oportet regunt a parte post accusatiuū. vt me decet studere. te decet laus ⁊ honor dn̄e. Et est sciendū ꝙ iuuat aliter significat quādo est verbū actiuū ⁊ psonale. ⁊ aliter quādo est impersonale. Unde versus. Si iuuat actiuū fuerit tunc auxiliatur. Si impsonale tunc delectat vbiq;. Tercia regula est ista. Ille p̄positiones a apud ⁊ alie eis similes regunt a parte post actm̄. ⁊ tales p̄positiones scd̄m grām aticorum positionē sunt triginta. Unde v̄sus. Construeter denas cū quarto p̄posituras. Quarta regula. Illa p̄positio in quādo valet tantū sicut cōtra: regit etiā accusatiuū a parte post. vt ille vadit in hostes. id est cōtra hostes. Et est notandū ꝙ illa p̄positio in valet tm̄ sicut ꝯtra tam in cōpositiōe q̄ extra. In cōpositiōe. vt inuado hostes. extra cōpositionē. vt Salusti⁹ scripsit in catelinā. id est cōtra catelinā. Quinta regula. Ille interiectiōes o ⁊ heu regūt accusatiuū a parte post. vt. O virū ineffabilē. Heu me miserū peccasse. Alij tamē dicunt ꝙ illa interiectio o nō regit actm̄. sed verbū subintellectū scilicet dico. vel laudamus. ⁊ sic p̄dicta oratio valet tm̄. O laudamus ineffabilē virū. vel. O dico ineffabilē virū. Sexta regula. Accusatiu⁹ regit̄ a gerūdio a parte post in ratiōe suppositi. vt comedentē habēdū est panes. Silogisantē ponēdū est terminos. Johannes tamen ianuensis ostēdit ꝙ gerūdia habēt diuersam ꝯstructionē. Gerūdia em̄ formata a verbis trāsitiuis assumūt vnū actm̄ a parte ante. ⁊ aliū a parte post ⁊ trāsitiue. vt magistrū virgiliū est legēdū. id est magistrū dignū est legere virgiliū. Si v̄o gerūdiū descēdit a verbis passiuis tūc assumit ablatiuū a parte post mediāte p̄positiōe a vel ab ⁊ accusatiuū a parte ante. vt magistrū honorādū est ab om̄ib⁹: id est dignū est. vt magister honeret̄ ab oībus. Sed gerūdia verboꝝ impsonalū seruant cōstructionem suoꝝ verboꝝ. vt a me curritis. id est a me currendū est. Istis notabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Littera Alexandri de regimine accusatiui incipiendo ibi. Que sine pſonis sunt. vsq; ad absolutionem acti est bene assignata. Patet veritas conclusiōis ex his que dicta sunt.

¶ Arguitur ꝓmo. Nullū verbū est sine pſonis igitur. Probatur. nullū diffinitū intelligitur esse sine partibus diffinientibus sed pſona diffinit ipm verbū. igitur nullū verbū est sine pſonis. Maior. qa partes diffinitionis exprimunt essentiā diffiniti. modo res nō est sine essentia. vt patet septimo methaphisice. Minor patet p donatū. q diffinit ens verbū. dicit. Verbum est partiōis cum tēpore t pſona. Dico q diffinitum nō absoluitur a membris diffinientibus. verum est essentialibus. constat autē q pſona est mēbrum diffiniens accidentale. et ergo verbum potest absolui a persona. nec tamen est intelligēdum q verbum absolueretur a persona q nullius esset persone. sed quia nullius est persone certe.

¶ Arguit secūdo. Verba impſonalia sunt certe pſone. igit. Probat auctoritate t ratione Prisciani q dicit q verba impſonalia si intrinsece respiciant penitus sunt tercie persone. Et ratio. qa resoluuntur in tercias personas. vt legitur. id est lectio fit. modo nihil resoluitur in aliquid nisi fuerit in eo. Dico verum argumentū cōcludit q verba impersonalia terciā habent personā intrinsece. sed cōparando ea quo ad extrinseca incōparatione ad actuale suppositum. t sic generaliter possunt esse omniū personarū indifferenter.

¶ Arguit tcio. Verba impſonalia simplicit sunt tcie pſone. pbat. qa sūt tātū tcie pſone. pbat. qa t minat i t vel i tur. ergo sunt tcie pſone Tenet cōsequētia. qa per cōmune metrū. T vel tur terne persone dicitur esse. Dico q hec regula intelligit de verbis pſonalibus t nō impſonalibus. vel possumus dicere verū argumentū cōcludit q verba impſonalia quo ad pſonā intrinsecā sunt bene tercie pſone. sed nō ad extrinsecam.

¶ Arguit quarto. Nulla sunt verba numeralia. igit nec impſonalia. Tenet cōsequentia. qa pſona t numerus sunt accidentia cōiugata. vt dicit Prisc. ꝓmo minoris. t etiā nō videt ratio diuersitatis quare verba debent dici impſonalia t nō innumeralia. Antecedēs aūt est notū. qa nō est cōmune apud grāmaticos dicere aliqua verba innumeralia. Dico q ratio diuersitatis est ista. qa pſona est accidens

magis principale verbo ⁊ cōueniens q̄ numerus. ⁊ ergo ꝓpter illāz ꝑncipalitatē aliqua verba possunt dici impersonalia. licet aliqua non dicantur innumeralia.

¶ Arguitur q̄nto. Processus autoris est nugatorius vel superfluus igit̄. Probat̄ q̄a etiā. hoc idē prius posuit cū antea dixit ꝙ verbū gerens significata duoꝝ verboꝝ regit duos accusatiuos. Dico ꝙ antea alexander bene pri⁹ posuit regulā. sed hic ponit exempla de priori regula. ⁊ sic istam litteram repetiuit incidentaliter.

¶ Arguit̄ sexto. Ex littera alexandri sequit̄ falsum. igit̄ ipsa falsa. ꝓbatur antecedēs. q̄a sequeret̄ ꝙ hoc verbū supplico regeret duos accusatiuos. qd̄ est falsum. q̄a supplico regit datiuū. Probat̄ sequela. q̄a peto regit duos accusatiuos. ergo ⁊ supplico. Tenet cōsequentia. q̄a de cōuertibilibus idem est iudiciū. modo supplico ⁊ peto cōuertunt̄ Dico verū est ꝙ supplico ⁊ peto conuertunt̄ quo ad significatum. sed nō quo ad modū significandi. modo regimen oritur ex proportōe modoꝝ significandi. ⁊ nō significata. ⁊ sic supplico ⁊ peto nō om̄ino sunt synonima. nec habent idem regimen.

¶ Arguit̄ septimo. Nullū est verbū ornatus. igit̄ littera alexādri falsa. Probat̄ antecedens. Nullū verbū significat ornatū. ergo. Probatur. q̄a nullū verbū significat substantiā. modo ornatus est substātia. vt tunica vel palliū. Dico ꝙ alexāder dicēs in textu. Verbū ornatus nō voluit dicere ꝙ verbū absolutū significaret ornatū. sed voluit dicere ꝙ verbū significat ornatū. id est actū ornandi. Similiter verbū significat. inornatū. idest actū inornandi.

¶ Arguitur octauo. Actūs nō reddit suppositū gerundio. ergo littera alexandri falsa. Probat̄ antecedēs. nulli noi fit redditio suppositi. sed gerundia sunt noia. igit̄ actūs nō reddit suppositū gerūdio. Maior. q̄a solū verbū est appositū. Minor patet autoritate Prisciani et floriste q̄ dicūt gerundia esse noia. Unde florista dicit ꝙ gerūdia habent om̄es casus preterq̄ vocatiuū. Dico verū argumentū cōcluderet si gerūdia habetēt casum existenter. sed solū casum similitudinarie. id est terminatiue. Florista ergo nō vult ꝙ gerundia nō sunt alicuius casus. sed bene habent similem terminationē dictionū casualium

De absolutione accusatiui.

Sepe regente caret vite modus: idq̄ probato.

Vir bone viue deum: sic viues secula cuncta

His obliuiscor iunges meminiq̄ recordor.

De regimine accusatiui.

His iungas iuuat atq; decet delectat oportet
Oq; sibi quartum solet heu quoq; iungere casum
Ade per z similes per vicos itur ad vrbes.
Jnq; notans contra quarto solet esse locata
Hunc q; gerundiuis casum veteres posuere.
Et supponentem: quod multorum tenet vsus.
Sepe regẽte loci nomen caret vt babilonem.
Rus domum vel militiam rex vadit humum q;
Nomina que villis sunt appropriata locoue
Qui minor est seruant hanc normam. sunt; z eisdem.
Rus z milicia domus ac humus associanda.

Utrũ littera alexandri de absolutione acti sit bene assignata. Pro intellectione questiõis mote notandũ primo q; alexander postq; determinauit de regimine accusatiui iam cõsequenter determinat de absolutione acti. Et ponit duas regulas. Prima regula est ista. Accusatiu⁹ importãs modũ viuẽdi sepe caret regẽte expresso. vt vir bone viue deũ. in quo exemplo iste actus deum ponit absolute. Alij tamẽ dicunt q; talis actus regit a ꝓpositione scõm subintellecta. vt valet tm̃. bone vir viue deum. id ẽ scõm deũ. Aliqui etiã exponunt talẽ accusatiuum aduerbialiter. z sic dicunt istã valere tm̃. bone vir viue deum. id est deifice. Jsta tamẽ resolutio nõ semp valet. qa hec nõ valet. sic viues cuncta secula. qa resolueret sic. viues cuncta secula. id est seculariter. Et illum modum tangit alexander cum dicit Sepe regente caret vite modus id q; probato.
Vir bone viue deum sic viues secula cuncta.

Notandũ secũdo q; absolutio acti scõm intentiones iohãnis monachi describit sic. Est cõstructio acti in oratione pfecta absq; regẽte expresse. vt viues secula cuncta. vel est cõstructio acti p̃ p̃ij nois loci minoris cum verbo absoluto significante motum localẽ exteriorẽ de loco ad locum. vt vado romã. Et elicit ex littera alexandri talis regula. Accusatiu⁹ p̃ p̃ij nois loci minoris simplicis figure z declinabilis ꝓstruct⁹ cum verbo significãte motum de loco ad locum talis ponit absolute. vt vado romã. Cui⁹ regule declaratio satis patet ex his que dicta sunt superius de absolutione genitiui.

Notandũ tercio q; absolutio acti nõ solũ fit penes

actōs ꝓprij noīs loci minoris. sz etiā fit ꝑ illos quattuor rus ... militia hum⁹. Unde ⁊ dixit in textu. Rusq; militia dom⁹ ac hum⁹ ... socianda. Licet eñ ista quattuor noīa scdm se sumpta sint nomīa appellatiua. tamē q̄a rome significabāt specialia loca in q̄b⁹ hoīes diuersarum cōditionum morabant. ⁊ ergo illa quattuor noīa accipiunt a grāmaticis quasi ꝓpria. ⁊ ꝑ cōsequēs cum cōstruunt cum verbis que significant motum de loco ad locum ponuntur absolute.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ iohānes monachi in suo scripto mouet dubium quare alexāder nullā mētionē facit de vocatiuo. quare scilicet alexander nō ponit regimen ipsius vti vel constructionē. vel si nō habet quare de ei⁹ absolutiōe nō determinat. Respōdet ipe ⁊ dicit ꝙ alexander credit fuisse illius opinionis ⁊ scientie ꝙ vocatiu⁹ sit rect⁹. ⁊ ꝑcipue secundari⁹. ⁊ ꝙ participat offictum nti in reddēdo suppositū respectu verbi ꝑsonalis. q̄a ergo dictum est de ntō sufficienter alexander etiā dedit intelligere ⁊ regimen ipius vti Subiungit ꝙ vocatiu⁹ duplicit ponit in oratiōe. Uno modo absolute. quādo scilicet nomē habet regēs expressum. ⁊ hoc fit scdm euz tribus modis. Primo causa dubij. vt dicendo. petre. Ubi est magister. Scdo causa interrogatiōis. vt dñe q̄s sillis tibi. Tercio causa exclamatiōis. vt o dñe q̄a ego seru⁹ tu⁹. Unde versus. Absolunt q̄ntuz dubiū ⁊ questio clamās Respectiue autē ponit duplicit. Uno modo respectu verboꝝ ꝑsonaliuz imꝑatiui modi. vt petre fac ignē. Scdo respectu aduerbij vocādi. excitādi vel hortandi. vt o petre o de⁹. Sequit corrollarie ꝙ ista que hic dicunt non sunt ꝯtra ꝑus dicta. patet. pri⁹ eñ est ostēsum ꝙ vtūs ponit absolute semꝑ. q̄a dictū est. Accipias q̄ntū tu quēlibet esse solutū. ⁊ nō dicat ꝙ ab vlla parte regat. Hic aūt dicit ꝙ vtūs regit. hoc eñ dicit respectu diuersoꝝ. scdm eñ grāmaticā cōmunē vtūs regit a parte ante a verbo vel aduerbio. scdm aūt veritatē vtūs semꝑ ponit absolute. vt ꝓbatū est superi⁹ circa q̄stionē qua querebat vtrū vtūs reddit suppositū. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Littera alexādri de absolutiōe acti est sufficiēter assignata. patet veritas ꝯclusiōis ex his que dicta sunt in notabilibus:

¶ Arguit ꝑmo. Littera alexādri est incōgrua. igit male posita. Antecedēs ꝓbat. q̄a suppositū ⁊ appositū discōueniūt in numero. Probatur sic. quia suppositum qui est singularis numeri. ⁊ appositum seruāt pluralis numeri. Dicit enim Alexander. qui minor est seruant.

Dico verū argumentū cōcluderet si quis esset suppositū huius verbi seruāt. sed eius suppositū est nōia ꝓdicta. ⁊ sic sensus est. nōia ꝓdicta seruant etiā talē modū absolutionis vt dictum est.

¶ Arguitur secundo. Vado romam. iste accusatiuus romam non ponitur absolute. Probatur. Nulla dictio ponitur absolute. Sed in ista oratione. vado romam ly romam regitur. igitur non ponitur absolute. Maior est nota. ꝗa poni absolute ⁊ regi sunt opposita. modo opposita se expellunt. Minor ꝓbat. ꝗa illa dictio Romā exigit ab illo verbo in certo casu. ita ꝙ nō in quolibet alio. ergo regit ab illo vbo vado. Tenet cōsequētia ꝙ diffinitionē regiminis. ꝗa regimen est exigentia dictionis recte sub certo casu. ita ꝙ nō sub quolibet alio. vt dictū est circa diffinitionē regiminis. Minor patet de se. ꝗa hec nō admittitur. vado rome. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ in ista oratione vado Romā iste actus romā exigit sub certo casu. nō exigentia regiminis. sed absolutionis. hoc etiā verbū vado nō potest regere accusatiuū. ergo nō exigit hunc accusatiuū romā sub ratione regiminis.

¶ Arguit tercio. Vado romā. hic est regimē. igit ille actus romā nō ponit absolute. Antecedēs ꝓbat. ꝗa vbicūq; est dependentia ⁊ terminatio dependentie. ibi est regimen. sed cū dico vado romā. hic est dependentia ⁊ terminatio illius dependentie. igit hic est regimē. vado romā. Maior est nota ex cōditione requisita ad regimen. Minor patet. ꝗa hoc verbū vado significat cōfuse. sed cū adiūgo actū tunc illa dependentia ⁊ cōfusio specificat. Dico ꝙ argumentū nō cōcludit ꝗa hec cōsequētia nō valet. hic est determinatio vnius cōstructibilis per aliud. ergo hic est regimen. ꝗa arguit a superiori ad inferius affirmatiue ⁊ sine distributione. que cōsequētia nō valet. bene ergo alicui est dependētia vnius cōstructibilis ad aliud. ⁊ tamen ibi non est regimen. vt patet de adiectiuo ⁊ substantiuo: ⁊ sic maior nō intelligitur vniuersaliter. sed particulariter. ꝗa est instantia de adiectiuo ⁊ substantiuo vt dictū est.

¶ Arguitur quarto ⁊ vltimo. Vado humū. iste actus humū nō ponitur absolute. igit. Probat antecedēs. Actus q̄ debet poni absolute debet esse actus ꝓprij nois. sed humus nō est actus ꝓprij nois. igitur nō ponitur absolute. Maior est alexandri in textu. Minor patet ꝗa humus est nomen appellatiuū. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ humus scōm se est nomē appellatiuū. tamē hoc nomen humus ex speciali acceptione ⁊ significatione accipitur vt proꝓriumratione cuius etiā ponit absolute. vt dictū est in notabili tercio.

De regimine ablatiui.

Ablatiuorum regimen subiungitur istis
Tres notat esse gradus qui cōparat: inde notabit.
Multimodum regimen qui rem discernit aperte.
Ditior est auro sapiens salomone sybilla
Per magis expone regimen quod videbis aperte
Est auro diues regina magis salomone
Est ablatiuus demonstrans quantus habetur
Excessus: regit hunc excessum dictio signans
Hoc lignum digitis excedit quattuor istud
Hoc lignum digitis est magis quattuor isto
Remq; notans fieri: regit id quo res ea fiet
Orator verbis vincit vir bellicus armis
Mobile mensuram designans addere debes
Lignum sex pedibus longum latumq; duobus.

Utrū littera alexādri de regimine ablatiui incipiē do ibi. Abltōꝝ regimē subiungit istis vsq; ad istā litterā. Uerbū materiā causam spaciū preciūue. sit bene posita. Pro intellectiōe questionis mote notanduz est p̄mo q̄ postq̄ alexander determinauit de regimine acti. iam finaliter incipit determinare de regimine ablaciui. Et regit ablatiu⁹ ex sex virib⁹. Primo ex vi cōpatiōis. vt iohannes est fortio platone. Secūdo regit ex vi quadruplicis cause fm q̄ sunt quattuor genera causarū. Tercio ex vi demōstratōis essentie. Quarto ex vi transitiōis. Quinto ex vi sinodoches. Sexto ex vi excessus Et hoc regimen ex vi excessus est cōmunissimū regimen ablatiui. vt dictū est ante. In omi genere rerū. iuxta Aristotilem decimo methaphisice. oportet dare vnū p̄ncipiū qd est metrū ⁊ mensura omniū sequentiū. ergo etiā in regimine ablatiui debet esse vnū regimen cōmunissimū ad qd omia alia reducunt. ⁊ quo omia alia mensurant. ⁊ hoc est regimen ex vi excessus.

Notādū secūdo q̄ alexāder volēs determinare de regimine ablatiui p̄mo ponit notabile i textu. ⁊ dicit q̄ tres sunt gradus cōparatiōis. scilicet positiu⁹. cōparatiu⁹ ⁊ suplatiu⁹. ⁊ hoc est verū de cōpatiōe cōpleta. q̄a in cōpatiōe incōpleta sunt solū duo grad⁹

cõparatiõis. vult ergo talẽ regulã ex littera. Omnis cõparatiu⁹ cui⁹ po
sitiu⁹ regit vnũ ablatiuũ. talis cõparatiu⁹ potest regere duos. vnum
virtute positiui. ⁊ aliũ virtute ppria. vt sapiẽs sibilla est ditior au
ro salomone. Qui aũt ablatiũs regit virtute positiui ⁊ q̃ virtute pro
pria pater p resolutionẽ oratiõis in qua ponit talis cõparatiu⁹. Re
soluit eñ talis oratio p suũ positiuũ ⁊ p hoc aduerbiũ magis. vt ista.
sapiens sibilla est ditior auro salomone. resoluit sic. Sapiẽs sibilla est
diues auro magis salomone. in qua oratione ille ablatiũs auro regitur
virtute positiui. ⁊ ille ablatiũs salomone regit virtute cõparatiui. ꝗ
circa ipm ponit hoc aduerbiũ magis. Et hoc regimen tãgit alexan
der cũ dicit. Tres notat esse gradus qui cõparat inde notabit. Ad ul
timodũ regimen qui rem discernit aperte. Ditior est auro sapiens sa
lomone sibilla. Est auro diues. ⁊ cetera.

Notãdũ tercio. Secũda regula quã ponit alexan
der est ista. Cõstructibile significãs excessum potest regere duos ab
latiuos. vnũ significatẽ rem que excedit. ⁊ aliũ significatẽ quãtitatẽ
illi⁹ excessus Exẽplũ de noie. vt hoc lignũ est mai⁹ illo quattuor digi
tis. Exẽplũ de verbo. hoc lignũ excedit io quattuor digitis. ⁊ hoc re
gimen tangit alexãder cũ dixit. Est ablatiũs demõstrãs quant⁹ habet
Excessus regit hũc excessuz dictio signãs Deinde alexãder ponit ter
tiã regulã. ⁊ est ista. Cõstructibile significans aliq̃d fieri vel factum
esse regit ablatiuũ significantẽ rem vel instrumẽtũ quo illa res habe
at fieri vel habuit fieri ex vi cause efficientis. vt orator vincit x̃bis.
Et nõ intelligit solũ ista regula de verbis. sed etiã de noibus. ⁊ maxi
me de adiectiuis. vt orator est victoriosus verbis. Abiles est bel
licosus armis. Et hanc regulã tangit alexander cũ dicit. Remq̃ no
rans fieri regit id quo res ea fiet. Orator vincit verbis vir bellicus
armis.

Notãdũ quarto ⁊ vltimo. Alexãder ponit quartã
regulam. Et est ista. Nomẽ adiectiuũ significãs mẽsurã vel dimẽsio
nẽ regit ablatiũ significatẽ quãtitatẽ illi⁹ mẽsure. vt lignũ est lõgũ sex
digitis. Et nõ intelligit hec regula de noib⁹ significãtib⁹ mẽsurã cer
te ⁊ determinate. vt bipedale. sed intelligit de his noib⁹ q̃ ꝑcãt mẽsurã
indeterminate ⁊ ꝓfuse. vt lõgũ latũ ꝓfundũ. Johãnes etiã monachi di
cit q̃ ista regula itelligit de x̃bis ⁊ participijs. verba cñ q̃ ꝑcãt actũ
extẽdendi mẽsurãdi vel dimẽsionãdi regũt a ꝑte post ablatiũ fm ꝓsen
tẽ regulã. vt lectio ꝓlõgat trib⁹ horis. tunica ampliat trib⁹ fimbrijs
Et hãc regulã tãgit alexãder cũ dicit. Abobile mẽsurã designãs ad
dere debes. Lignũ sex pedib⁹ lõgũ latũq̃ duob⁹. Istis notabilib⁹ sic

stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Littera alexādri de regimine.

ablatiui iuxta regulas declaratas est sufficienter assignata. Patet veritas. conclusionis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit ꝓmo. Ablt⁹ nō est casus. igit alexāder male determinat de regimine ablti. Probat antecedēs. greci nō habēt ablt⁹ ergo nec latini. Tenet ꝓsequētia. qa ois latinitas ortū habet a grecis. Antecedēs patet. qa greci loco ablti posuerūt gtm. vt vbi nos dicim⁹ tenus cruri⁹. greci dixerūt ten⁹ crurū. Dico licet nō ponit ablt⁹ a grecis expresse. tamē implicite. qa cōprehēdūt sub gtō. z etiā latini plus distincte volentes exprimere mentis conceptū ꝙ greci inuenerunt ablatiuum casum ab alijs distinctum.

¶ Arguit scdo. Ablt⁹ male ponit in fine. ergo ordo alexandri non valet. Probat añs. qa si sic sequeret q ablt⁹ esset ꝓfectissim⁹ casuum qđ est falsum. ntūs em̄ est casus ꝓfectior ꝙ ablt⁹. eo q ntūs est causa alior casuū. modo causa est ꝓfectior z dignior effectu. Añs ꝓbat. qa finis est dignissimū. vt patet scdo phisicor. causa em̄ finalis est dignissima z potissima causarū. Dico verū argumētū cōcludit q causa finalis est potissima causarū. licet nō ois finis est causa. sed finis septus est effectus. In actibus em̄ humanis ignobiliora tenent septus finem. vt dicitur decimo ethicorum.

¶ Arguit tcio. Ablt⁹ nō potest regi a nomie. ꝓbat sic. ablt⁹ z accusatiuus sunt casus act⁹ sicut gt⁹ z dt⁹ sunt casus substātie vt dicūt grāmatici. ꝙ actus nō ꝑt regi sine figura a nois vt ꝓbatū est. ergo nec ablt⁹. Tenet ꝓña. qa nō est ratio diuersitatis. Dico q nō est sile. licet tā actus ꝙ ablt⁹ sunt casus act⁹. tñ hoc est diuersimode. qa actus ꝓcat ꝑ modū vt i quē aliqđ trāsit. z ergo dcō q debet regere actū debet ꝓcare ꝑ modū trāseūtis i alterū. q mod⁹ nō repit in noie. ꝙ ablt⁹ ꝓcat ꝑ modū vt a quo. z ergo oñe illō qđ dependet ꝑ modū vt ab altero regit ablt⁹. z ille mod⁹ repit i noie. igit nomē regit ablt⁹ z non accusatiuum

¶ Arguit quarto. Ablt⁹ nō regit a noie. ꝓbat sic. ꝓpriū nō dereliñqt suū subiectū. ꝙ ablt⁹ ē ꝓpri⁹ casus ꝟboꝝ passiuoꝝ. igit ablt⁹ nō regit a noie. Añs ē nota. qa ꝓpria passio inseparabilit sequit subiectū. Añs ē ꝑsciani dicētis ꝓmo minoris q ablt⁹ ē ꝓpri⁹ casus verboꝝ passiuoꝝ. Dico si ablt⁹ esset ꝓpri⁹ casus ꝟboꝝ passiuoꝝ quarto modo. sed est ꝓprius casus verboꝝ passiuoꝝ tercio modo. qa cōuenit omni. sed nō soli.

¶ Arguit quinto. Cōparatiuꝰ nō regit ablatiuū. ergo. ꝓbat antecedēs Cōparatiuꝰ regit gtm̄. ergo nō ablatiuū. Antecedēs ꝓbat in ista oratione. Maioꝝ hoꝝ charitas. Dico verū argumētū cōcludit. Cōparatiuus partitiue tentus regit gtm̄. modo regula hic intelligit de ꝯparatiuo comparatiue tento.

¶ Arguit sexto. Cōparatiuꝰ nō regit duos ablatiuos. igit. ꝓbat antecedēs. Idem solū facit idem. sed cōparatiuꝰ est vnus gradus. igit tm̄ regit vnū casum. Probat antecedēs autoritate aristotelis. ij. de generatiōe. idē solū facit idē. Dico ꝙ idē eodē modo se habēs facit idem. sed cōparatiuꝰ regēs duos ablatiuos diuersimode se habet. q̄a regit vnū ablatiuū virtute positiui ⁊ aliū virtute ꝓpria.

¶ Arguit septimo. Adiectiua significātia res mēsurabiles nō regūt ablatiuū. patet. q̄a hec est incepta. bicubicū duobꝰ. patet q̄a est nugatoria. si em̄ aliq̄d est bicubicū tūc includit duo. Dico ꝙ regula nō intelligit absolute de omnibus adiectiuis. sed intelligit de adiectiuis q̄ significant rem mensurabilē carentē mensura determinata ⁊ certa vt sunt longū latū. modo ista noīa bicubicū tricubicū significant quantitatem determinate.

¶ Arguit vltimo. Adiectiuū nō regit ablatiuū igit regula falsa. Probat sic. q̄a cōmunit dicit ꝙ adiectiuū nō regit substātiuū. vt ꝓbatum est circa diffinitionē regiminis. Dico ꝙ adiectiuū adiectiue tentum regit substantiuū. sed adiectiuū nō tentū pure adiectiue potest regere substātiuū. qualiter est in ꝓposito.

Verbum materiam causam spacium preciumue
Aut tempus signans: ablatiuos regit horum
Que predicta notant: vt frenum fabricat ere
Ista pudore tacet: stadijs sex distat ab vrbe
Nocte morans tota: panem nummis tribus emi
Nomen eis adiunge modum quod signat agendi
Accentu plura proferre solemus acuto
Sepe potestatis nomen subiungitur istis
A rex hierusalem domino dono b salutem
Sinecdochen iungas vt vultu virgo decora
Ornatum subdes: indutus vestibus albis

De regimine ablatiui.

Toti vs partem subiecto proprietatem
Sed laudem iunge vel vituperamen vtrinq;
Vir manibus validis t virgo crinibus albis
Vir dextra fragili; vel forma femina turpi
Mobile vel verbum designans proprietatem
Sextis construitur per quos ea significatur:
Aut instrumenti vel causę nomina iunge.
Cursu festinus: fulget virtute modestus.
Est velox pedibus: blando sermone facetus
Viribus inuictus: properat pede voce benignus.

Vtrū littera alexādri incipiēdo ibi. Verbū materiam vsq; ad illā litterā. Aut instrumenti vel causę noīa iunge. sit bene assignata. Pro intellectione littere questiōis more notandū pmo q; ex littera alexādri ḡnq; regule eliciunt. Prima. Cōstructibile vel verbū significās aliqd fieri ex materia: congrue regit a parte post ablatiū significatē illā materiā. vt faber fabricat frenū ere. Iste facit cultellū ferro. Secūda regula. Verbū significās actū q̄ pueniēt ex aliqua causa cōgrue regit a parte post ablatiuū significantē talem causam. vt virgo tacet pudore. Tercia regula. Verbū significās actū appreciandi cōgrue regit a parte post ablatiuū significantē quantitatē illi⁹ precij. vt ego emi panē trib⁹ nummis. Quarta regula. Verbū significās actū distandi siue extendendi aliqd spaciū congrue regit a parte post ablatiuū significantē quantitatē illius distantie vel illi⁹ spacij. vt villa distat ab vrbe sex stadijs. Quinta regula. Verbū significās actū durandi in aliquo tpe cōgrue regit a parte post ablatiuū significantē illud tēpus. vt iste fuit morans in isto loco trib⁹ annis. Sequit corrollarie ex istis regulis q; alexander in textu nō cepit verbū ppie vt verbū est vna pars orationis ab alia distincta. sed capit verbum cōmuniter pro vocabulo vel dictione vel constructibili. nō enim tantū verba regūt sic ablatiuū. vt dictū est. sed etiā noīa vel participia.

Notādū secūdo. Secūda regula quā alexāder tangit in textu est hec. Verbū vel cōstructibile significās rem que agit cōgrue regit a parte post ablatiuū significantem modū quo talis res agit. vel fit vt nos solemus proferre multa vocabula q; cuto accentu

Ille cantat benigna voce. Ille cantat alta voce. Et est intelligendū q̄ iste regule nō solum intelliguntur de verbis. sed etiam intelliguntē de eorum participijs. similiter de nominibus eis in significando similibus. Tercia regula quam ponit Alexander in textu. Nomen significans potestatem vel dignitatem regit ablatiuum significantē rem vel causam a qua proceditur vel oritur talis potestas. vt Albertus rex hierusalem dono dei optat bernhardo salutem. In quo exemplo iste ablatiuus dono regitur ab illo nomine rex.

Notandum est hic q̄ ablatiuus scōm intentionē Johānis monachi regitur ex vi quadruplicis cause. Primo ex vi cause materialis. vt faber fabricat frenum ere. Secundo ex vi cause efficientis. vt scientia crescit studio. Tercio ex vi cause finalis. vt ieiuno causa habendi vitam eternam. Quarta ex vi cause formalis. et sic quodlibet adiectiuum regit ablatiuum sui abstracti idem significantis cum concreto. vt homo humanitate homo. albus albedine albus.

Notandum tercio. Quarta regula quam autor ponit in textu est ista Dictio significans proprietatem partis attribuitur toti: vel econuerso regit ablatiuum significantem illam partem. vt virgo vultu decora. Et hoc regimen aliqui denominant ex vi demonstrationis esse tice. quia per hoc regimen demonstratur essentia virginis a posteriori. scōm enim aristotelem primo de anima. accidentia magnā partem conferunt ad cognoscendum q̄d quid est. licet alij dicūt q̄ hoc regimen sit ex vi sinodoches. in predicta tamen oratione nō est sinodoche constructionis. quia nullum est vicium. sed est sinodoche locutionis. in qua nullum est vicium. Quinta regula est ista. Constructibile significans ornatum vel etiam deornatum regit ablatiuum a parte post significantem illud per quod fit talis ornatus. vt iste est indutus vestibus albis. Et hanc regulam tangit alexander cuz dicit. Ornatum subdes indutum vestibus albis.

Notandum quarto t vltimo. Sexta regula quam alexander ponit est ista. Dictio significans totum potest regere ablatiuum significantem partem illius totius mediante adiectiuo quod importat laudem vel vituperium. Exemplum de laude. vir validis manibus. Exemplū de vituperio. Elir fragili dextera. Septima regula. Dictio significans subiectum alicuius proprietatis congrue regit ablatiuum a parte post significantem proprietatem illius subie-

lecti. mediante adiectiue laudis vel vituperij. De laude. vt
albis crinib⁹. de vituperio. femina turpi forma. Octaua regula. N
men adiectiuum vel verbum designans proprietatem accidentalem
congrue regit a parte post ablatiuum significantem tem qua illa pro
prietas exercetur. Exemplum de nomine. cursu festinus. De verbo
Modestus fulget virtute. Nona regula. Nomen vel verbum desi
gnans proprietatem congrue regit a parte post ablatiuum significā
tem instrumentum illius proprietatis. exemplū de nomine. velox pe
dibus. De verbo. Properat pede. Decima regula. Dictio significās
ꝓprietatē congrue regit a parte post ablatiuum significantē causaꝫ
illius proprietatis. vt facetus sermone. inuictus viribus.

Conclusio responsalis. Littera alexandri de regimi nibus ablatiui predictis est sufficienter ⁊ bene assignata. Veritas hu ius conclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

¶ Arguitur primo. Verbum nō significat materiaꝫ. igitur prima re
gula falsa. Probatur antecedens. Illud quod significat materiam si
gnificat substantiam. sed omne verbum significat accidens. igit̄ nul
lum verbum significat materiam. Maior. quia materia est substātia
vt patet secundo de anima. Minor. quia verbum significat actū. mo
do actus est accidens. Dico verum argumentum concluderet si litte
ra alexandri esset absolute intelligenda. sed alexander vult ꝙ verbū
significat materiā significat actum qui versatur circa materiam. vt
fabrico significat actum fabricandi qui est circa materiam. quia ferrū
Vel verbū significat actum qui significat aliquid fieri ex materia.

¶ Arguit̄ secundo. In ista oratiōe. fabricat ere iste ablt̄us ere nō re
gitur a verbo fabricat igit̄ littera alexādri falsa. ꝓbat̄ antecedēs. q̄a
regit̄ a p̄positiōe subintellecta. ꝓbat̄. q̄a p̄dicta oratio valet tm̄ fabri
cat ere. id est fabricat ex ere. Sic similiter posset dici de alijs exēplis
Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ in isto exēplo fabricat ere subintel
gitur p̄positio ex vel de. nō de necess̄ tate regiminis. sed ꝓpter perfe
ctā sententiā exprimendā. hec em̄ fabricat ex ere est certior ⁊ ꝑfecti
or q̄ꝫ ista. fabricat ere.

¶ Arguit̄ t̄cio. i isto exēplo. ista pudore tacet nō f̄cat̄ aliq̄s act⁹ fieri
ꝓpt̄ aliquā causam. igit̄ regula alexādri falsa. ꝓbat̄ añs. q̄a hoc v̄bū
tacet est verbū ⁊ nō significat aliquē actū fieri. ꝓbatur. q̄a significat
puram carentiam ⁊ priuationem actus loquendi. Dico verum argu
mentum concludit ꝙ hoc verbum taceo non significat aliquem actuꝫ
fieri positiue. sufficit tamen ꝙ priuatiue.

¶ Arguitur quarto. Nomen potestatis non regit ablatiuum. ergo regula falsa. Probatur antecedens. quia deus. similiter creator sunt nomina potestatis. vt notum est. & tamen non regunt ablatiuum. Probatur. quia hec est incongrua. creator homine & creator natura i ablatiuo. sed bene regunt genitiuum. vt creator hominis vel nature. Dico q regula alexandri intelligit de noie potestatis qđ significat potestatē dependentē. modo deus. similiter creator significant potestatem independentē. qa deus a nullo dependet. sed omnia a deo.

¶ Arguit quinto. Virgo decora vultu nō est regimē ex vi sinodoches igit. pbat añs. qa ibi ē regimē ex vi demōstratōis essentie. ergo nō ex vi sinodoche Tenet ꝓsequētia. qa in eadē oratōe nō sunt diuersa regimina. Añs pbat. qa hic demōstrat essentia regiminis cū dicit decora vultu a posteriori per accidētia. Dico verū argumētū cōcludit in eadē oratione scōm eandē rationē nō sunt diuersa regimina. Sed sm diuersos respectus tunc in eadē oratione sunt diuersa regimina qualiter hic contingit. Quia cōsiderādo vt dictio significās totū videlicet virgo. regit ablatiuū significatē partē scilicet vultu. tunc est regimen ex vi sinodoches. Et hoc voluit Alexander. Sed considerando illam orationem. vt per eam significatur essentia & proprietas virginis tunc est regimen ex vi demonstrationis essentie. Et hoc voluit Iohannes monachi.

¶ Arguitur sexto. Hic nō est sinodoche. virgo decora vultu. hic nullum est vicium. igitur hic non est sinodoche. Añor. quia vt dictus est sinodoche est figura constructionis. modo figure constructionis includunt aliquod vicium. vt probatum est superius. Añor est nota Dico verum argumentum concludit. q in ista decora vultu non est sinodoche constructionis saltem proprie. sed potius locutionis. qa a proprietate partis. quia facies denominat totum. Et hoc potest aliquando fieri sine vicio.

¶ Arguitur septimo. Vnius cause tantum vnus est effectus. vt dicitur primo posteriorum. Sed dictio significans totum vel subiectum regit genitiuum. ergo nō ablatiuum. Tenet ꝓsequētia virtute maioris. Añor. quia vnum solum facit idem. modo omnis causa est vna Añor patet ex capitulo de regimi genitiue. vbi ostenditur est q dictio significans totū vel subiectum regit genitiuum. Dico verum argumentum concludit q vnius cause eodem modo se habentis est tātum vnus effectus. Sed causa diuersimode se habens potest habere plures effectus. Quia mutatio in causa facit mutationem in effectu.

¶ Arguit octauo & vltimo. Si dictio significans totū & subiectū gereret ablatiuū casum & genitiuū. vel hoc fieret eodē modo vel diuersis-nō potest dici q eodē modo. qa idem eodē modo se habens solus facit idem. vt patet secūdo de generatiōe. nec potest dici diuersis modis. qa nō videt quo modo. Dico q dictio significās totus regit ablatiuū significantem partem. & etiam genitiuum diuersimode. Quando eīm totū cōparat ad partes. vt partes sunt principia essendi vel cōstituendi totus tunc regit genitiuū. Sed quādo totū cōparat ad partes vt ipe continēt a toto tunc totū regit partē in ablatiuo. Sed qñ subiectum cōparat ad pprietatē tanq̄ ad principium cognoscēdi tunc regit genitiuum. Sed quādo cōparāt ad pprietates vt pprietates cōtinuent a subiecto tunc totum significans subiectum regit dictionem significantem proprietatem in ablatiuo.

Req̄ carere notans ablatiuum regit eius
Vt pena careat homo purus sine crimine viuat
Inter & est iuncta tibi dant pronomina quina
Intererit nostra vestraq̄ meaq̄ tuaq̄
Atq̄ sua: normam refert seruabit eandem
Plenus inops casum dant istum siue secundum
Vini vel vino duo dolia plena videto
Pauper egenus inops vino vel panis egebit
Dignus cum potior fungor vescor fruor vtor
Et careo iungo casui tantumodo sexto.
Hos casus de pre coram socieq̄ gubernant
Cum super est pro de: sexto decet hanc sociare
Iste datur casus passiuis ab preeunte
Cernitur hic a me quandoq̄ videbor ab illo
Vel si susceptum quod signes siue recessum
Sic a te disco libros a teq̄ recedo.

Utrū littera Alexandri incipiendo ibi. Req̄ carere notans vsq̄ ad absolutionē ablatiui sit bene assignata. Pro intellectione litterę notandum primo. Ex littera elicitur talis regula. Ter

da significantia carentiā aut priuationē cōgrue regunt a parte post ablatiuū significantē rem respectu cui⁹ est talis carentia. vt sortes caret pecunia. Et a sensu cōtrario regula ista intelligit etiā de dictionibus significantibus plenitudinē. vt iohānes abūdat pecunia. tamē de isto dicet inferi⁹. ponit alexāder exēplū in textu. vt homo careat pena viuit purus crimine. Ratio qa scdm Bohetiū. v. de ꝯsolatione Sicut nullū bonū irremuneratū. ita nullū malū impunitū. Scda regula est ista. Ista tria verba impsonalia interest refert ⁊ est captū ꝓ ptinet regūt a parte post qnqꝫ ablatiuos ꝓnoim possessiuoꝝ in feminino genere. vt mea interest. id est ad me pertinet. tua interest lectio id est ad te ptinet lectio. quare aūt ista verba impsonalia regūt ablatiuos qnqꝫ noim possessiuoꝝ in feminino genere. hui⁹ rationē iohannes moachi assignat istā. qa i ablatiuis possessiuoꝝ constructis cum verbis impsonalib⁹ intelligit abltūs re vel vtilitate. sed isti ablatiui solū addunt in feminino genere. ⁊ ergo regunt ablatiuos possessiuorum in feminino genere. licet alij dicant ꝙ ibi intelligit ille abltūs cura. vt sit sensus. mea inter est. id est ad meā curā pertinet.

Notādū scdo. Scda regula est ista. Verba significātia plenitudinē vel etiā inopiā ꝯgrue regūt a parte post ablatiuū vel gtm̄. Exemplū de plenitudine. Plenū gratia ⁊ veritatis. Exemplum de inopia. indigeo pane vel panis. careo pecunia vel pecunijs. Unde dicit in textu. Plenus inops. vnde ops opis significat terram Inde opisus. licet alij dicunt opicus. ⁊ est idē ꝙ terrestris. vnde opisi mures sunt terrestres. Unde Iuuenalis satyra tercia. Et diuina opici rodebant carmina mures. Tercia regula est ista. Iste dictiōes dignus potior vescor fungor fruor vtor careo regunt a parte post ablatiuū. vt dignus honore. vtor pane. Et hoc est verum vt frequenter qa etiā alique dictiōes ex his possunt regere accusatiuū vl genitiuū vt hoc verbū vtor regit accusatiuū. vt vtor hanc rem. similiter genitiuū. vt vtor huius rei. similiter ablatiuū. vt vtor hac re.

Notādū tercio. Quinta regula est ista. Iste p̄positiōes de p̄ corā ⁊ ei sil̄es isignificādo possunt regere abltm̄ a pte post ⁊ tales oēs sunt qndecim. Unde ꝟsus. Sed sunt ter qnqꝫ cū sexto associāde. Et subinfert alexāder. Ista p̄positio sup capta ꝓ de regit a parte post ablatiuū. vt dico hoc sup te. id est de te. similiter hec. Multa sup priamo rogitās sup hector multa. Et est notādū ꝙ illa p̄positio sup aliquādo importat circūstātiā localē tūc regit actm̄ vel ablatiuū indifferēter. vt maria est exaltata sup celos. Quādoqꝫ aūt ipor tat excessuꝫ ⁊ tūc regit accusatiuū. vt ibi. Desiderabilia mandata

tua super aurum ⁊ topasion.

Notādū quarto ⁊ vltimo. Quinta regula qua xander ponit in textu est hec. Verba passiua regūt a parte post ab- tiuū mediāte p̄positiōe a vel ab. vt diligor a sorte. ⁊ intelligit ista re gula nō solū de verbis passiui generis. sed generaliter de oīb⁹ verbis passiuā significationē habētib⁹ nō curādo cui⁹ generis. vt osculor a te. similiter hic. Nascor a te.

Notādū etiā ꝙ iohānes monachi ostēdit hic diffe- rētiā inter istas duas p̄pōes a vel ab. q̄a illa p̄pō a p̄ponit dictiōib⁹ incipiētib⁹ a ꝯsonāte. vt a petro. sz ab p̄ponit dictiōib⁹ incipiētib⁹ a vocali. vt ab andrea. ⁊ licet cū dico ab hoīe illa p̄positio ab p̄ponit h tamē q̄a h nō est littera. eque bene p̄ponit dictiōi incipienti a vocali Silr cū dico a iohāne illa p̄positio nō p̄ponit vocali. q̄a illa vocalis i trāsit iu vim ꝯsonātis. Sexta regula est ista. Verba significātia rece ptionē vel susceptionē vni⁹ rei ab alia cōgrue regūt a parte post ab- latiuū mediāte p̄positiōe a vel ab. Exēplū de susceptiōe. vt disco a te libros. De separatiōe. vt recedo a te. Unde hoc verbū disco duo signi ficat. Primo significat sciētiā alteri tradere. ⁊ sic docti ⁊ scientes di scūt. Scdo disco significat sciētiā suscipe. ⁊ sic ignorātes discuut. q̄a sciētiā ab alijs recipiūt. Unde scdz hoc peccat iste paralogism⁹. Qui cūq; discūt sunt ignorātes. sciētes discūt. ergo sciētes sunt ignoran- tes. q̄ ideo nō valet. q̄a in maiori disco capit passiue ꝑ scientiā suscipe sed in minori capit actiue ꝑ stientiam informare ⁊ tradere. Istis no tabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Regule ab Alexādro in textu possite sunt bene assignate. Patet veritas ꝯclusiōis ex regulis.

¶ Arguit p̄mo. Littera alexādri est incōgrua. ergo. Probat. q̄a infi nitiu⁹ debet regere actm̄ a pte ante. sed hic regit abltm̄. igit. Maior patuit ex his que dicta sunt in capl'o de regimine acti. Minor. q̄a di cit. Reqz carere notans. Dico verū argumētū ꝯcluderet si infinitiu⁹ carere hic ꝯsideraret sub ratiōe infinitiui. sed hic ꝯsiderat vt iportat specialit carētiā. q̄a dictū est in q̄nta regula. Dictio significās caren- tiā regit ablatiuū. modo denominatio habet fieri a specialiori.

¶ Arguit scdo. Dictio significās carētiā nō regit abltm̄. ꝓbat. om̄is ablatiu⁹ regit ex aliqua vi. sz dictio significās carētiā nō regit abla- tiuū ex aliqua vi. igit. Maior ē nota. Minor. q̄a nō videt ex qua vi. Dico ꝙ regit abltm̄ ex vi cause efficiētis p̄uatiue. Abltūs em̄ sic rect⁹ fcat rem que ꝓpter sui absentiā efficit carentiā. quēadmodū nauta ꝑ sui absentiā dicitur efficere periclitationem nauis.

¶Arguit tercio. Littera alexādri nō est intelligibilis. ergo male posita. Probat antecedens: qa in ea ponit relatiuū scilicet ei⁹ sine antecedente. Dicit enī in textu. ablatiuū regit eius. modo positio relatiui sine antecedente causat orationē intelligibilē, vt dicunt grāmatici. Dicolicet nō exprimit antecedēs expresse. tamen bene subintelligitur per dictionē in principio positā. z sic est sensus. Dictio significans carentiam regit ablatiuum eius carentie.

¶Arguit ur quarto. Ista verba interest: refert z est captum pro pertinet regunt genitiuū a parte ante. ergo nō ablatiuū. Tenet cōsequentia. qa vnius appositi debet esse vnū suppositū. Antecedēs patet. qa in istis orationibus. regis interest. regine refert. Dico vez argumētū concludit. q' ista verba impsonalia possunt regere gtiū nō possessiuum: sed genitiuū possessiuū nō possunt regere. z vnius appositi est vnū suppositū. verū est in cadē oratione. sed in diuersis vnū appositū potest habere diuersa supposita. z sic est in proposito.

¶Arguit quinto. Hec est incōgrua. mea refert. igit littera alexādri falsa. Probat. nullū adiectiuū reddit suppositū verbo. sed pnoia deriuatiua sunt adiectiua. ergo hec est inepta. mea refert. Maior ē vnū principiū grāmatice. vt pbatū est superius. Minor est grāmaticorū omniū qui dicunt pnoia deriuatiua esse| mobilia z adiectiua. Dico verū argumentū concludit q nullū adiectiuū per se reddit suppositū sed bene cū substantiuo. modo vt dictū est in illis possessiuis in femenino genere positis intelligitur ille ablatiuus re vel vtilitate.

¶Arguitur sexto. Si interest regeret ablatiuū. sequeret q hec respōsio nō esset cōgrua quando queritur. cuius interest. z respondetur. mea interest. patet sequela. quia littera dicit q interest regit ablatiuū a parte ante. sed respōsio nō est cōgrua. qa interrogatiuū z responsiuū debent cōuenire in casu. Probat. qa interrogatiuū esset genitiui casus. scilicet cuius. z responsiuū mea esset ablatiui casus. Dico q interrogatiuū z respōsiuū debent cōuenire in casu. verū est quando regunt ab eodē regente qō nō potest regere diuersos casus. modo in proposito hoc verbū interest potest regere diuersos casus. qa genitiuū z etiam ablatiuum.

¶Arguit septimo. Illa verba potior. vescor nō regunt ablatiuū tantū. igit littera alexandri falsa. Probat antecedens. qa etiā regunt genitiuū vel accusatiuū. vt vescor panis. vel fruor panis. Similiter regunt accusatiuū. vt fruor panē. Unde z grāmatici dicūt. Ista regūt casus quartū sextūq; secundū. Dico verū argumentū cōcludit q ale-

xander vult q̄ ista verba vt frequenter regunt ablatiuu[m] ra[tione] etiam possunt regere accusatiuū vel genitiuū. licet nō ita vsitat[e] communiter.

¶ Arguit octauo. Verba passiua nō regunt ablatiuū mediante ꝓpo. sitione a vel ab. igit. Probat antecedēs in ista oratiōe. spolior tunica truncor capite. vbi verba passiua regunt ablatiuū sine prepositione. Dico q̄ regula alexandri intelligit q̄ verba passiua nō regunt ablatiuū sine ꝓpositiōe. verū est de ablatiuo qui significat rem a qua egreditur actus verbi. vt dicendo. percutior a platone. in qua percussio ozit a platone.

Sunt ablatiui plures rectore soluti
Discere discipuli debent doctore legente
Atq̄ loci nomen quandoq̄ regente carebit
Roma milicia vel humo vel rure domoq̄
Rex venit: atq̄ means normam seruabit eandem
Roma rothomago vernone meabit athenis
Seruat idem verbum sine motu. dum sociatur
Nomen plurale: vel cui sit regula terne
Qui modo rure canit vernone canit vel athenis
Ad nomen positum sic sepe relatio fiet
Vt vado romam: que membris eminet altis.
Queris si possit adiectiuum sociari
Vt debet doctas bonus ire scolaris athenas.
Per quo qua vel vbi fit questio siue per vnde
His intro iungas: hac illac pone meando
Hic illic istic intus foris est z vbiq̄
Hinc illinc istinc remeat foris intus z vnde.

Vtrū littera alexādri de absolutiōe ablatiui sit bene assignata. Pro intellectiōe questiōis notandū est ꝓmo. Alexāder postq̄ determinauit de regimine ipius ablatiui. iam in fine istius capituli determinat de eius absolutiōe. Et ponit in textu tres modos absolutionis ablatiui. Primus modus. plures ablatiui in oratiōe po-

o

stri sepius ponunt absolute sic q̃ carent dictione a qua debent regi. z tales ablatiui sic absolute positi dicunt poni in designatione cõsequẽtie. vt discipuli debent discere doctore legente.

Pro quo notãdũ Ablatiuũ vel ablatiuos poni in designatione cõsequẽtie est ipm ablatiuũ vel ablatiuos equalere consequentie bone. Et hoc potest fieri q̃nq; modis. vt dicit Heinricus de campo. Primo quãdo vnus ablatiuus est nomialis vel pnomialis. z alter participialis expresse. vt me legente pueri proficiunt. Scõo quãdo vnus est nomialis vel pnominalis z alter participialis implicite licet sit nominalis explicite. vt me doctore discunt discipuli. que valet illã. me docente discunt discipuli. Tercio quando ablatiuus x̃bi impsonalis passiue vocis ponit solitarie. vt dicto de regimine nunc dicẽdum est de cõstructiõe. que valet illã. postq̃ dictum est de regimine. nunc dicendũ est de constructione. Quarto quãdo ablatiuus est x̃bi gerundiui exempte actionis. vt pluente fugiendũ est. Quinto quãdo est ablatiuus verbi gerundiui absolute. vt audiendo missam vado ad ecclesiam. Sequit corrollarie q̃ semp in his modis quãdo ablatiuus ponitur absolute in designatione cõsequentie tunc debet esse participialis expresse vel implicite. Resoluunt aũt ablatiui positi in designatione cõsequẽtie tripliciter. Unde versus. Per dum per si per q̃a iure resolui. Ablatiuus habet q̃ rectore caret: Sequit corrollarie secũdo q̃ ablatiui absolute positi faciunt propositionẽ ypotheticã. patet corollarium ex resolutione.

Notãdũ secũdo. Alexander in textu postea ostendit quo vnus ablatiuus ponit absolute. Et vult talẽ regulã. Nomẽ ppriũ loci minoris in ablatiuo cõstructũ cũ verbo absolute significãte motum localem exteriorẽ de loco ad locũ etiã ponit absolute. vt rex venit roma. Et subiungit in textu q̃ ad illã regulã etiã adiungũtur ablatiui illoz quartuor nominũ appellatiuoz. Rus domus milicia humus. Huius regule declaratio sufficienter habet ex his que dicta sunt superius de absolutione genitiui z accusatiui. Alexander postea in textu ponit tercium modũ de absolutiõe ablatiui. z est. Ablatiuus pprij nominis loci minoris pluralis numeri tm̃. vel ablatiuus proprij nominis loci minoris tercie declinationis cõstructus cũ verbis significãtibus motũ vel quietẽ. etiã ponit absolute. Exemplũ primi. rex canit athenis: Exẽplũ secũdi. rexvenit vernone. Et ad illã regulam addit ablatiuũ huius nominis rus ruris. qui similiter cõstructus etiã ponit absolute. Harũ regularũ declaratio sufficienter patet ex p

dictis de absolutione genitiui ⁊ accusatiui.

Notādū tercio. Alexāder in textu mouet vnū dubi
um. Et est vtrū dictio posita absolute sit aduerbiū vel nomen. ⁊ hoc
mouet ideo. qa multi grāmaticoꝝ dixerunt q dictio absolute posita
esset aduerbiū. Et ꝓbāt duob⁹ ratiōibus q dictio absolute posita est
nomen ⁊ nō aduerbiū. Prima ratio est ista. Ad nullū aduerbiū fit re-
latio grāmaticalis. sed ad dictionē absolute positā fit relatio gramā
ticalis. ergo dictio absolute posita nō est aduerbiū. sed nomen. Mā-
ior. qa antecedēs ⁊ relatiuū debent cōuenire in genere. ⁊ in numero.
⁊ aliquando in casu. modo aduerbiū nō habet talia accidentia. Mi-
nor patet in exemplo littere cū dicit. Clado romā que menibus emi
net altis. vbi hoc relatiuū que refert dictionē absolute positā scilicet
romā. Secūda ratio est ista. Ad nullū aduerbiū potest addi adiectiū
um. sed ad dictionē absolute positā addit adiectiuū. ergo dictio ab
solute posita nō est aduerbiū. sed nomen. Mā ior. qa adiectiuū ⁊ sub
stantiuū debent cōuenire in tribus. in numero. in genere ⁊ in casu. mo
do aduerbiū nō habet talia accidentia. Mi nor patet in exemplo lit-
tere. Ut debet doctas bonus ire scolaris athenas. Et capit hic in lit
tera athenas nō ꝓ cōtinente. sed ꝓ contentis. Ciuitas cū athe-
nis nō fuit docta. sed homines in ciuitate fuerunt docti. Unde athe-
nis dicit ab a qō est sine ⁊ thene mors quasi sine morte ꝓpter perpe-
tuam scientiā. ⁊ sic cōmittit figura que dicitur metonomia.

Notādū quarto ⁊ vltimo q alexāder in fine subiū-
git vnū notabile ostēdēdo q aduerba interrogatiua locoꝝ sunt quat
tuor. scilicet quo qua vbi ⁊ vnde. qō notabile habet veritatē de sim
plicibus. quia composita sunt plura. vt quorsum quousq. Ad quous-
q respōdet actūs cū ꝓpositiōe vsq. vt quousq vadis. respōdet. vsq
ad montē dñi. Sed ad quorsum respōdet actūs cū ꝓpositiōe xrūs. vt
quorsum vadis. responderur versus ciuitatē. Dupliciter aūt possu-
mus respōdere ad talia aduerbia interrogatiua locoꝝ generalit. vno
modo nominaliter. ⁊ sic ad quo respondet actūs cū ꝓpositione ad. vt
quo vadis. respōdet ad ciuitatē. Ad qua respōdet actūs cū ꝓpositio-
ne per. vt qua vadis. respondet p ciuitatē. Sed ad vnde respōdet ab
latiuus cū ꝓpositiōe de. vt querendo. vnde venis. respōdet de mōte.
Sed ad interrogationē factā p vbi respōderur ablatiuus cū ꝓpositi-
one in. vt vbi es. respondetur in domo. Unde versus. Quo petit ad
qua per. in vbi. sed de petit vnde. Alio mꝙo possumus respōdere ad

interrogationē factā per ista aduerbia aduerbialiter, z sic ad quo respondet huc illuc istuc. Ad qua respōdet. hac illac istac. Ad vbi respondet. hic illic istic. Ad vnde respondetur. hinc illinc istinc. quomodo tamen specialiter sit respondendum ad interrogationez factā p ista aduerbia p noia ꝓpria locoꝝ maioꝝ z minoꝝ docetur circa donatū. Istis notabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Littera alexādri de absolutione ablatiui est sufficienter assignata patet veritas conclusionis ex dictis.

¶ Arguitur ꝓmo. Illud qō regit nō ponitur absolute. sed oīs obliquus regitur. igitur ablatiuus nō ponetur absolute. ꝗa est obliquus. Maioꝛ est nota. ꝗa regi z absolute poni sunt opposita. modo opposita expellūt se mutuo. Minoꝛ est ꝓsciani ꝓmo minoꝛis. q oīs obliquus habet referri ad verbū. si ergo oīs obliquꝰ refertur ad verbū videtur q oīs obliquus regatur a verbo. Dico verū argumentuz cōcludit q oīs obliquus ferē ad verbū nō sub ratiōe regiminis. sed constructionis. sic q obliquus debet cōstituere oratiōnē perfectā debet ei addi verbū. ꝗa sine verbo oratio perfecta cōstitui non potest.

¶ Arguit secūdo. Ablatiuus nō ponit in designatiōe cōsequētie. igitur. Probat. oīs cōsequētia habet antecedēs z cōsequēs. sed ablatiuus nō habet antecedēs z cōsequēs. igit. Maioꝛ patet ex diffinitiōe consequentie. Minoꝛ patet. ꝗa ablatiuꝰ est simplex dictio. modo simplex dictio nō habet antecedēs z cōsequēs. Dico q ablatiuus ponitꝰ absolute nō sic ponit in designatiōe ꝓsequētie q ipe haberet antecedēs et cōsequēs. sed ꝗa ipe equiualet oratiōni in qua oratione est antecedēs a consequens.

¶ Arguit tercio. Ablatiuus ꝓpij nois loci minoris nō ponit absolute igit. pbat in isto exemplo. a roma. pbat. ꝗa iste ablatiuus roma regit a ꝓpositiōe s a parte post. Dico q alexāder nō voluit q semꝑ ablatiuꝰ ꝓpij nois ponit absoluue. sed voluit q ponit absolute quādo cōstruitur cū verbo qō significat motū de loco ad locū. vt rex venit roma.

¶ Arguit quarto. In ista magistro legente pueri ꝓficiūt. magistro legente nō ponunt̄ur absolute. igit. Probat antecedēs. ꝗa regunt. ergo nō ponunt absolute. Tenet cōsequētia ex oppositis. Antecedēs patet. ꝗa ꝓdicta oratio valet tm. pueri ꝓficiūt ꝓpter magistrū legentem. in qua illi accusatiui magistrū legentē regunt a ꝓpositiōe ꝓpter Dico verū argumentū cōcludit q ꝓsiderādo ꝓdictā oratiōnē in sensu cathegorico tunc bene regunt. sed in sensu ypothetico tunc bene

ponunt absolute. vt patet in declaratione.

¶Arguit quinto. Hic est regimen. Magistro legente pueri ꝓficiunt. ꝓbat sic. vbicūq; dictio cogitur stare in certo casu ita q; nō in quolibet alio est regimen. sed hic est sic. ergo hic est regimen. Magistro legente pueri ꝓficiūt. Maior patet ex diffinitione regiminis. Minor patet. qa si he dictiones ponerent in alio casu nō ponerent absolute Dico verū argumentū cōcludit q; in ista magistro legente pueri ꝓficiunt illi ablatiui cogunt in certo casu. sed nō a dictione regente. sed potius ideo qa equalent antecedēti ⁊ cōsequēti. Antecedēs enī habet se vt terminus a quo. modo abltūs significat p medū vt a quo. ⁊ ergo ablatiui absolute positi potius cogunt stare in ablatiuo casu q; in alio.

¶Arguit sexto. Dictiones absolute posite nō sunt noia. igit. Antecedens ꝓbat. Quicqd determinat verbū est aduerbiū. sed dictiones absolute posite determinant verba. igit dictiones absolute posite nō sūt noia sed aduerbia. Maior. ppriū aduerbij est determinare verbum. modo ppria passio nō dereliquit suū subiectū. Minor est prisciani i maiori volumine in capitulo de aduerbio. vbi ostendit q; in his oratiombus. venio roma. vado romā. dictiones absolute posite specificāt verba. Dico q; priscian⁹ nō voluit q; dictiones absolute posite essent aduerbia. sed voluit q; dictiones absolute posite habent bene cōditiones aduerbiorū. nō tamen sequit q; sunt aduerbia. ⁊ sic ponunt scōm eū loco aduerbiorum.

¶Arguit septimo. Plura sunt aduerbia interrogatiua locoꝝ q; quattuor. ergo littera alexandri falsa. ꝓbat antecedēs. qa quorsum. quousq; etiā sunt aduerbia interrogatiua locoꝝ vt dicunt grāmatici Dico q; tm quattuor sunt aduerbia interrogatiua locoꝝ simplicia. sed composita computando plura sunt q; quattuor.

¶Argit octauo. Autoris ꝓcessus est impertinens. igit. ꝓbat. qa intētio autoris est velle determinare de regimene ablatiui. hic autem determinat de aduerbijs interrogatiuis locoꝝ. igit ꝓcessus suus est impertinens. Maior est nota. Minor similiter. Dico verū argumentū cōcluderet si hic determinaret de aduerbijs interrogatiuis locoꝝ principaliter. sed hoc solū facit incidentaliter. ⁊ nō intētiōe ꝓncipali

De regimine participioꝝ.

Participans q; in ans vel in ens fit dicto presens
Tus sus xus dat preteritum: rus dus q; futurum
Quere per actiua ꝓsens in rus q; futura o iij

Que dabit actiuum dabit hec eadem tibi neutrum
Sunt per passiua tibi cetera significanda
Deponens terna tibi dat commune quaterna
Lex tamen est talis q' que caruere supinis
Non possunt rectum per rus formare supinum
In verbi genere que sit significatio quere
Hinc tibi multimodum credas regimen referandum
Dum mutat regimen fit participans tibi nomen
Dum perdit tempus: dum comparat associamus.
Istis compositum: dum simplex sit tibi verbum

Utrū littera Alexandri de participijs sit bene assignata. Pro intellectione littere notandū est p̄mo. Alexander postq̄ determinauit de regimine omniū casuū. vt artem de regimine perfecte traderet iam naturā ⁊ significationē participiorū declarat vnde regimen participioꝝ intelligi faciliter potest In primis ergo certas regulas de participijs ponit. Quarū p̄ma est ista. Participia in ans vel in ens terminata sunt presentis temporis. vt amans legens. qd̄ intelligendū est essentialiter. q̄a accidentaliter participiū potest trahi ad tempus preteritū vel futurū. vt eñ cōmuniter dicitur in grāmatica participiū significat cū tp̄e limitabilit. q̄a ꝑ dictionē aliā importātem tēpus potest trahi accidētaliter ad aliā dictionē tp̄is. vt cū dico absolute. legens est p̄sentis tp̄is. cū aūt dico fui legens est preteriti tēporis. cū dico ero legens est futuri temporis. Secūda regula. Participia terminata in tus sus vel xus sunt p̄teriti tp̄is. de tus vt amat⁹ de sus vt visus. de tus vt nexus. ⁊ sic alexander vult ꝙ terminatiōes participioꝝ preteriti tp̄is suut tres. alij aūt grāmatici plus distincte loquentes de terminatiōibus participioꝝ p̄teriti tēporis adhuc adiungunt quattuor. stus vt pastus. psus vt lapsus. ptus vt capt⁹. ctus vt lectus. tamē alexāder cōprehēdit istas sub illa terminatione tus. Tercia regula. Participia terminata in rus ⁊ in dus sunt futuri temporis. vt amaturus amandus.

Notādum secundo. Alexander in textu ponit quinq̄ regulas ostēdēdo quot ⁊ que participia deriuantur a quolibet verbo. Prima regula. A verbo actiuo actiui generis deriuant̄ duo parti

cipia scilicet p̄sens in ans vel in ens ⁊ futurū in rus. vt ab amo
amans ⁊ amaturus. Formantur aūt participia p̄sentis tp̄is i ans
in ens terminata scdm p̄scianū a p̄ma p̄sona p̄teriti imp̄fecti indica
ui modi mutādo bam vel bar in ns. vt amabam. muta bam in ns erit
amans loquebar. mutando bar in ns erit loquens. Ratio aūt quare
formatur a p̄ma p̄sona. q̄a p̄ma p̄sona est dignior q̄ secunda ⁊ tercia.
modo a digniori fit denominatio. q̄ aūt p̄ma p̄sona sit dignior secun
da ⁊ tercia. Patet. q̄a p̄ma p̄sona cōccipit secundā ⁊ terciā. ⁊ nō ecō
uerso. om̄e aūt agens prestantius est passo. tercio de anima. partici
pia aūt terminata in rus veniunt ab vltimo supino. p̄ducēdo u ⁊ ad
dendo rus erit amaturus. Secūda regula. a verbo neutrius generis
formantur etiā duo participia. p̄sens in ans vel in ens ⁊ futurū i rus.
vt a sto venit presens stans. futurū staturus. Et intelligitur hec re
gula de verbis neutralibus que tam voce q̄ significatione ⁊ etiā for
matione tempoꝝ sunt neutralia. ⁊ hoc dicitur p̄pter verba netropas
siua que habent tria participia. vt gaudeo habet gaudens. gauisus ⁊
gauisurus. sed gaudeo nō est simpliciter neutrum. Tertia regula. A
verbis passiuis veniunt duo participia. p̄teritū in tus sus vel xus. ⁊
futurū in dus. vt ab amor venit amatus et amandus. Formātur au
tē participia preteriti tēporis in tus terminata ab vltimo supino ad
dendo simpliciter s. vt amatu addendo s erit amatus. Participia au
tem futuri tēporis in dus terminata formantur a gtō singulari parti
cipij in ans vel in ns terminati. vt amandus formatur a gtō singula
ri amantis. mutando tis in dus erit amandus. Quarta regula. Ver
bum deponentis generis format de se tria participia. vt loquor ha
bet presens: preteritū ⁊ futurū. vt loquens locutus locuturus. Quin
ta ⁊ vltima regula. Verba cōmunis generis formant de se quattuor
participia. p̄sens p̄teritū ⁊ duo futura. vt criminor habet criminans
criminatus criminaturus criminandus. Sequitur corrollarie q̄ bac
calariandus. doctorandus. magistrandus. loquendus. nō sunt parti
cipia. sed noīa. Ratio quia si essent participia tunc deberent deriua
ri a verbis cōmunis generis. quod est falsum. quia magistror. doctror
baccalarior sunt verba deponentis generis a quibus non veniunt
participia terminata in dus. Unde dixit petr⁹ helie. Rursus de neu
tris vel deponentalibus in dus nomina procedunt que participantia
non sunt.

De regimine participiorum.

Notandū tercio q alexāder in textu ponit vnam regulā de formatione participioꝝ. Et vult talē regulā. Verba carētia supinis nō possunt de se formare regulariter participia futuri tēporis in rus terminata. Ratio. qa deficiente causa deficit t effect⁹. modo vltimū supinū est causa participij futuri tēporis in rus terminati Si ergo aliquod verbū caret supino. etiā tale verbum caret futuro terminato in rus. vt oīa verba que significant splendorē carent supinis. oīa etiā talia carent futuro participij in rus terminato excepto hoc verbo fulgeo. qđ habet fulsum in supino. t fulsu in vltimo supino. Unde versus. Oīa splendorē dicas caruere supinis. Excipias vnū qđ tibi fulgeo fulsum. Similiter hoc verbū studeo caret supino. qđ etiā caret participio in rus terminato. quia caret supino. Deinde alexander de significationib⁹ participioꝝ assignat regulā t dicit q participiū est illius significatiōis cuius generis est ipm verbum a quo descendit. vt si participium descendit a verbo actiui generis est actualis significatiōis. Si a verbo passiuo est passualis significatiōnis. Et intelligit illa regula vt in plurimū. qa hoc veritatem nō habet in participijs descendentibus a verbis cōmunis generis. Unde dicit flo. ista: Verbū cōmune q̄us agit t patiat. Sola per ans ens rus accusatiuo significat. Tus solū patitur per dus vtrūq; significatur. Et subiungit alexander in textu q ex significatōe participij excō sequenti cognoscit regimen ipius pricipij. Ratio. qa quēcūq; casuz regit v̄bū a pte post. eūdē etiā regit ei⁹ pticipiū. vt sicut ꝓgrue dr. amo deū. sic ꝓgrue dr. amās deū. t sicut cōgrue dr amor a deo. sic ꝓgrue dr sum amatus a deo. Intelligitur tamen hoc q participiū regit eundē casum a parte post quē verbū dūmodo participiū est ita latū in significando sicut verbū a quo descendit. Qđ dicit notanter ꝓpter hoc participiū crīminans. qđ regit tm̄ accusatiuū a parte post. vt crīminans te. licet eius verbū crimino regit tam accusatiuū q̄ ablatiuuz sed hoc nō est cōtra regulā. qa participiū crīminans nō est ita latum in significando sicut hoc verbū crimino. crīminās eim̄ significat actiue tm̄. sed crimino significat actiue t passiue simul. Et ergo dicit dnatus q verba cōmunia scōm se sumpta cadunt in duas formas. id ē duplicē significationē. qa significant actiue t passiue simul.

Notādū quarto t vltimo. Alexāder in fine huius capituli ostendit quō participiū quartuor modis transit in vim nois. Pro quo notandū. participiū transire in vim nois intelligit duplicit

Uno mō materialit. vt scz q̄ eadē vox in specie que reperit ī pt cipio reperit ī noīe. ⁊ sic possibile est participiū transire in vim noīs. Scdo hoc intelligit formaliter. sic q̄ modus significandi participij mutaretur in modū significandi noīs ⁊ sic nō est possibile. Ratio q̄a nomē et participiū differūt ⁊ distinguunt specifice. modo illa que differūt specifice vnū nō fit aliud. species eñ rerū transmutari nō possunt priori forma manente. Quattuor ergo modis ꝑticipiū d̄r trāsire in vim nominis. Primo trāsmutatōe regimis quādo scilicet vox sil'is participio regit aliū casum q̄ verbū. vt amans vini. amo eñ regit a parte post accusatiuū. Amans aūt regit genitiuū cū dico amans vini. Secundo quādo nō significat tēpus. vt natus me⁹ pulcer est. in qua oratione natus est nomen. ⁊ valet tm̄ sicut filius. Sed ibi christus nat⁹ est. ibi natus est participiū ⁊ significat cū tempore ꝑterito. Tercio quādo vox similis participio cōparat. vt amans amantior amantissimus. participiū eñ nō cōparat. Ratio. q̄a illud qd̄ debet cōparari. debet suscipere magis ⁊ minus. sed significatū participij non potest intendi ⁊ remitti. patet. q̄a participiū significat ꝑ modū fluxus ⁊ fieri. fluctus aūt est de genere successiuoꝝ ⁊ cōtinuoꝝ. cōtinuū aūt ⁊ successiuū est de genere quantitatis. quātitas aūt nō intēdit nec remittitur. Quarto quando vox similis participio cōponit cū ꝑpositione cū qua suū verbū cōponi nō potest. vt indoctus. nō eñ dicimus indoceor. Istis notabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Littera alexandri de participiis est bene assignata. Patet conclusio ex his que dicta sunt in notabilibus.

¶ Arguit ꝑmo. Participia terminata in ans vel ens nō sunt presentis tꝑis. igit. ꝓbat. Illud qd̄ limitat a ꝑsenti tēpore nō est ꝑsentis tēporis. sed participia terminata in ans vel in ens limitant a ꝑsenti tēpore. ergo nō sunt ꝑsentis tꝑis. Maior nota. q̄a illud qd̄ absoluitur ⁊ spoliat ab aliquo nō habet illud. Minor patet. q̄a dicēdo fui legēs hoc participiū legens limitat ad tēpus ꝑteritū. sed cum dico ero legens. hoc participiū limitat ad tēpus futurū. Dico q̄ licet participium limitat a tꝑe. nō tamē sic q̄ fieret alterius tꝑis. vel q̄ vnū tēpus mutaret in aliud. sed q̄ participiū significat actū qui aliquando fuit respectu alicuius ꝑsens. licet nūc sit ꝑteritus. vt adam fuit legens. et sic participiū limitat a tēpore accidentaliter solū ⁊ non essentialiter.

¶ Arguit secūdo. Plures sunt terminationes participioꝝ ꝑteriti tēporis q̄ tres. ergo littera alexandri est insufficiēs. ꝓbat antecedens

qa aliqua terminant in ptus vt captus. aliqua in stus vt pastus. aliqua in ctus vt lectus. aliqua in psus vt lapsus. z istas terminationes alexander nō enumerat. videt ergo q est diminutus. Dico licet plures sint terminationes preteriti tēporis q3 tres. tamē alexander cōprehendit illas sub istis. z etiā ponit tres principales scz tus sus xus.

¶ Arguit tercio. Processius alexādri est superflu⁹. igit littera male posita. Probat antecedens. Intentio alexādri est velle determinare de regimine z ꝓstructiōe. sed hic alexander determinat de participijs. ergo littera alexandri est male posita. Maior est nota. qa determinare de significatione participioꝝ nō est determinare de regimine. Minor est nota. Dico verū argumentū cōcludit q principalis intentio alexādri est determinare de regimine. tamen ex cōsequenti hic determinat de significatione participioꝝ. vt per hoc regimen participioꝝ potest perfecte intelligi.

¶ Arguit quarto. Aliq3 est verbū preteriti tpis q3 nō terminat in aliquā istarū terminationū. Probat de isto participio mortu⁹ q3 est preteriti tēporis. z tamen nō terminat in aliquā istarū terminationuz vt notū est. Dico verū argumentū cōcludit q iste terminationes hic posite sunt terminationes participioꝝ preteriti tēporis regulariter formatorum. modo mortuus formatur irregulariter.

¶ Arguit quinto. Verbū neutrius generis nō formar eadē participia sicut verbū actiui generis. Probat sic. Diuersificatis causis diuersificant z effectus. sed verbū actiui generis z neutrius generis sunt diuerse cause. ergo etiā formāt diuersa participia. Maior est nota. qa diuersa diuersa operant. Minor est nota. qa verba actiui generis z neutrius distinguunt specifice. Dico verū argumentū cōcluderet si alexander diceret hic ydemptitatē nature z ydemptitatē materialē. sed dicit ydemptitatē formationis quo ad terminationem.

¶ Arguit sexto. Verbū neutri⁹ generis formar plura participia q3 duo. igit. Probat de isto verbo gaudeo q3 est neutri⁹ generis. z formar tria participia. scilicet gaudens gauisus z gauisurus. Dico q regula alexādri intelligit de verbo neutrius generis q3 est neutri⁹ generis simpliciter. scilicet tam significatione q3 formatione temporuz modo gaudeo nō est neutrius generis formatione tempoꝝ. qa habet participiū passiue terminationis scilicet gauisus.

¶ Arguit septimo. Participiū nō est eiusdē significatiōs cuius genes est verbū a quo descendit. Probatur. qa criminans est significationis actualis tantū vt grāmatici dicūt. z tamē est generis ꝓmuns Dico q regula alexandri intelligitur q participiū est eiusdē signifi-

cationis cuius generis est verbū. verū est hoc quādo participiū est ita latū in significādo sicut verbū a quo descendit qd nō est hic. vt declaratum est in tercio notabili.

¶ Arguit vltimo. Participiū nō potest trāsire in vim nois. igitur. Illa que differūt specifice vnū nō fit aliud. sed nomē ⁊ verbū differūt specifice. igit participiū nō trāsit in vim nois. Maior. qa species rerū trāsmutari nō possunt quēadmodū etiā de hoie nō fit asinus. Minor. qa participiū ⁊ nomē habēt modos significādi distictos specifice. ergo etiā differūt specifice. Dico verū argumētū cōcludit q participiū nō trāsit in vim nois formaliter. sed bene materialit. ⁊ sic res specifice differētes bene trāsmutant. vt de hoie fit asin⁹ ratiōe materie. similit de lana fit securis vt dicit ꝯmētator ꝑmo phisicoꝝ. Per lōgam transmutationē. omniū em̄ generabiliū ⁊ coruptibiliū eadem est marteria. vt patet primo de generatione. Quomodo tamē participiū transit in vim nois declaratū est in quarto notabili.

Est post post predicta constructio iure locanda
In geminas partes constructio scinditur illi
Transitio debet intransitioq; subesse
Cum partes per quas cōstat cōstructio plena
Signaut diuersa constructio transeat illa
Iudicium fit idem tanquam diuersa notanda
Hanc in membra duo distinguere conuenit eius
Sunt species simplex que transit queq; retransit
Est intransitio tibi per predicta notanda
Per binas species hanc distingues: quia simplex
Hanc intransitio pariterq; reciproca scindunt
Ecce per exempla tibi res est notificanda
Hic locium superat: vel marcum tullius orat
Exorat marcum cicero q⁹ diligat ipsum
Tullius est marcus bos est leo capra iuuenca
Se regit hic: ego me: tu te: nos diligimus nos
Isti se sociant: vos autem diligitis vos.

tus trasitio personarumq; notentur.

Quando non transit actus: nec passio cuiquam

Inferetur. nunq; transit constructio plena

Filius alphei iacobiq; maria quiescunt.

Utrū littera Alexādri de constructiōe grāmaticali sit sufficienter assignata. pro intellectione questionis mote notandum est primo q; ratio ordinis est ista quare alexander in capitulo precedenti determinauit de regimine. nūc eīn determinat de cōstructiōe. cōstructio eīn pīsupponit regimen. sicut eīn in natura partes prius disponunt antecq; ex ipsis ratio cōstituat. Dicit eīn secūdo phisicorum Ars imitat naturā. sic t in arte antecq; dictiōes ad inuicē pstruūtur t ordinant prius debet regi t disponi. vnde recte alexāder dixit. Est post predicta cōstructio iure locanda. pro intellectiōe aūt hoc q hic dicunt sciendū q; cōstructio capit dupliciter. primo cōmuniter. scōo ppie. tercio ppiissime. Cōstructio cōmuniter capta est cōbinatio dictionū ad inuicē ad cōstituendū aliquē sensum audienti. t sic pstructio cōuertit cū oratione de qua determinat in pmo periarminiarū. Et sic pstructio dicit a con qđ est simul. t structio vel strues quasi ali quoq; simul ad inuicē structio. Secūdo capit pstructio ppie. t sic capit autor modoq; significandi diffinies cōstructionē. vt patet infra. t sic dicit cōstructio quasi cōueniens vel cōgrua structio. Tercio capit cōstructio ppiissime. t sic cōstructio est cōgrua dictionū in oratiōe pfecta positarū ordinatio. cōgruā pfectāq; sententiā demonstrans. t sic dicit cōstructio quasi cōplera structio. t isto modo cōstructionē capit t diffinit priscianus. Sequit corrollarie primo q; nulla oratio incōgrua est cōstructio. patet. qa cōstructio dicit cōgruū ordinē dictionū ad inuicē t pportionē dictionū. pstat aūt q; incōgrue struere plus est destruere q; cōstruere. Sequit corrollarie secūdo q; alique sunt cōstructiōes pfecte. alique impfecte. vt hec est cōstructio imperfecta. albus homo. hec vo perfecta. homo currit. vt patebit. Sequitur corrollarie tercio q; alique cōstructiōes possunt dici totales t alique partiales. Cōstructiōes iste dicunt totales que causant orationē pfectā vt que sunt cōposite ex supposito t appositio. sed iste dicūt partiales que sunt cōposite ex determinatione t determinabili. vt albꝰ homo volo legere. Sequit corrollarie quarto q; aliter alexander loquit de cōstructiōibus. t aliter autor modoq; significandi. alexander eīn determinat de cōstructiōibus totalibus t pfectis. autor modoq; significandi de cōstructiōibus etiā partialibus t impfectis. vt albꝰ homo.

Sequit̃ corollarie q̃nto ꝙ diffinitio ꝯstructiõis data ab autore mo-
dorꝝ significãdi nõ excludit cõstructiões partiales. sed diffinitio pri-
sciani bene excludit partiales. ⁊ datur solum de totalibus.

Notãdũ secũdo ꝙ scd̃m intentionẽ iohãnis ianuẽ-
sis in catholicon ꝙ sicut in natura inuenit̃ triplex motꝰ. vt patet pri-
mo celi. scilicet motus rectus: motus circularis ⁊ motus cõpositus.
Motus rectus est q̃ fit a medio vel ad mediũ. quo motu mouentur
quattuor elemẽta. Duo em̃ elemẽta vt leuia sicut ignis ⁊ aer mouent̃
a medio sursum. duo aũt elemẽta grauia scilicet terra ⁊ aqua mouent̃
ad mediũ. ⁊ isti motui recto ꝓportionat̃ cõstructio transitiua. q̃a si-
cut motus rectus fit per lineã rectã. sic in cõstructiõe trãsitiua deno-
minatur fieri transitio recte actiõis vel passiõis a re significata per
suppositũ in rem significatã per obliquũ sequentẽ. vt ego lego lectio-
nẽ. Secũdus motus in natura dicit̃ circularis q̃ fit circa mediũ mũ-
di per lineã circularẽ quo motu mouent̃ corpa celestia. Dicit̃ em̃ se-
cundo celi ꝙ motus circularis est ꝑfectissimꝰ motus. eo ꝙ caret p̃nci
pio ⁊ fine. Et recte ergo attribuit̃ corporibꝰ celestibꝰ. ⁊ isti motui ꝓ
portionat̃ ꝯstructio reciproca. sicut em̃ in motu circulari mobile inci
pit moueri ab aliquo loco. ⁊ reuertit̃ in eũdẽ terminũ. sic in ꝯstructio
ne reciproca actus vel passio ꝓcedens a supposito reuertit̃ in eãdẽ rẽ
vnde exiuit. vt ego diligo me. Terciꝰ motꝰ in natura est motꝰ cõpositꝰ
vt est motꝰ tractꝰ. q̃ ꝯponit̃ ex recto ⁊ circulari. ⁊ illi ꝓporcionat̃ con
structio retransitiua. q̃a talis est cõposita ex duabꝰ trãsitiuis. vt ego
diligo petrũ vt petrus diligat me. sed q̃a quies in natura est priuatio
motus: sic etiam̃ in arte reperitur cõstructio que ꝓportionatur quieti
vt ꝯstructio intrãsitiua. Ratio. q̃a sicut in natura illud quiescit q̃d nõ
mutat̃ de loco ad locũ. sic in arte illa cõstructio que significat actionẽ
vel passionẽ verbi manere in re significata ꝑ suppositũ dicitur intran
sitiua. vt iohannes currit.

Notãdũ tercio ꝙ de cõstructiõe reciproca grãmati
ci diuersificati sunt. Alij em̃ dicũt ꝙ cõstructio reciproca sit intrãsiti-
ua. vt alexãder. Autor v̄o modorum significandi dicit ꝙ est transiti
ua. Ratio. q̃a alexãder dicit illã ꝯstructionẽ intrãsitiuã in qua ꝯstru-
ctibilia significant idem. Cõstat aũt ꝙ in ꝯstructiõe reciproca ꝯstru-
ctibilia significãt idẽ. vt patet in ista. ego diligo me. ergo talis ꝯstru-
ctio est intrãsitiua. Maior patet ex diffinitiõe ꝯstructiõis intransiti
ue. Minor. q̃a suppositũ scilicet ego ⁊ actũs me significãt eandẽ rem
Sed autor modorꝝ significandi ideo dicit eã esse trãsitiuã. q̃a ipe at-

cēdit ꝯstructiōes penes modos significandi dictionū. Pro quo notā-
dū ꝙ scdm autorē modoꝝ significādi. cū iuxta aristotelē. x. methaphi
sice. In omī genere rerū est dare p̄mū qd est metrū ⁊ mēsura aliorum
Erit etiā sic in genere ꝯstructibiliū dare ꝯstructibile p̄mū. ⁊ si datur
p̄mū cōt ingit ⁊ dare secūdū. eo ꝙ p̄mū ⁊ secūdū sunt differētie ordis
Est aūt ꝯstructibile p̄mū in ꝯstructiōe qd depēdet ad obliquū. vt le-
go lectionē. lego est ꝯstructibile p̄mū. q̄a depēdet ad lectionē. ⁊ lecti-
onē ꝯstructibile secūdū. q̄a terminat depēdētiā verbi. Illud ꝟo ē cō-
structibile secūdū qd depēdet ad suppositū. vt sortes currit. hoc ver
bū currit dicit depēdēs. sed sortes est ꝯstructibile dependētiā termi-
nās. Sequit corrollarie ꝙ idē potest dici ꝯstructibile p̄mū ⁊ etiā secū
dū respectu diuersoꝝ. vt patet in ista. ego lego lectionē. Cōsiderando
em̄ hoc ꝟbū lego in ordine ad actm̄ lectionē est ꝯstructibile p̄mū. sed
ꝯsiderādo quo ad suppositū ante scilicet ego tūc est ꝯstructibile secū-
dū. Isto stante autor modoꝝ significādi arguit sic. Constructio reci-
proca est trāsitiua. ꝓbat sic. Ista ꝯstructio est trāsitiua in qua ꝯstru-
ctibile prius depēdet ad posteriꝰ. vt lego lectionē. sed in ꝯstructōe re
ciproca est sic. igit. Maior patet ex diffinitiōe ꝯstructiōis reciproce.
Minor patet in ista. ego diligo me. Ratio secūda quare est trāsitiua
Illa ꝯstructio est trāsitiua in qua verbū trāsitiuū trāsitiue positū re-
git a parte post actm̄. sed hic ego diligo me est sic. ergo est trāsitiua.
Maior est nota. q̄a verbū trāsitiuū regēs post se actm̄ facit ꝯstructi-
onē trāsitiuā. Minor est nota. omīs em̄ ꝯstructio in qua obliquꝰ regi
tur a parte post a verbo est trāsitiua. posita em̄ causa ponit ⁊ effectꝰ
Ad hāc ꝯtrouersiā grāmaticoꝝ q̄dā dicūt ꝙ ꝯstructio reciproca est
mediū inter ꝯstructionē trāsitiuā ⁊ intrāsitiuā. ex eo em̄ ꝙ obliquus
regit a ꝑte post a ꝟbo ⁊ denotat fieri trāsitio actꝰ vel passionis dicit
trāsitiua. sed q̄a obliquꝰ cū supposito ꝑtinēt ad idē dicūt eā fore itrā-
sitiuā. Alij dicūt ꝙ formaliter loquēdo de ꝯstructiōe quo ad modos
significādi tūc ipa est ꝯstructio trāsitiua. sed loquēdo de ipa materia
liter quo ad significatū tūc potest dici intrāsitiua. Cōstat aūt q̄a con
structio plus attendit ratione modoꝝ significādi q̄ꝫ significati. con
cluditur ꝙ ꝯstructio reciproca magis dicitur transitiua q̄ꝫ intransiti
ua. modus tamen alexandri est communis.

Notādū q̄rto ⁊ vltimo ꝙ quesitiua cōstructionis
sunt tria scꝫ. que qualis quāta. que querit de substātia ꝯstructiōis. vn
de ad interrogationē factā ꝑ que. respōdet trāsitiua vel intrāsitiua.
Secūdū q̄sitiuū ꝯstructiōis est qualis. ⁊ q̄rit de qualitate ꝯstructōis
vnde ad interrogationē factā ꝑ qualis respōdet ꝯgrua ⁊ icōgrua. vn

de ꝯgruitas est ꝓprietas vel passio sermõis ex modoꝝ significãdi respectiuoꝝ ꝯformitate ad aliquã speciẽ ꝯstructõis reqsitoꝝ derelicta Et ꝯgruitas ẽ duplex. q̃dã ad intellectũ ⁊ quedã ad sensuz. Cõgruitas ad sensuz ẽ qñ ambo ꝯstructibilia sũt exp̃ssa sub ꝯformitate accidẽtiũ grãmaticaliũ. vt hic hõ currit. Sz ꝯgruitas ad intellectũ est qñ nõ ambo ꝯstructibilia ꝑm vocẽ quo ad ꝯgruitatẽ sũt exp̃ssa. sz alterũ illoꝝ ꝑ intellectũ subintelligit. vt qñ v̄ba p̄me ꝑsone vel scd̄e persone ꝓferũt. Dicit em̄ p̄scian⁹ p̄mo minoris. In om̄i v̄bo p̄me vel scd̄e ꝑsone cert⁹ subintelligit ntũs. In verbis aũt tercie ꝑsone incert⁹ Terciũ quesitiuũ ꝯstructõis ẽ quãta. vnde ad quãta respõdet ꝑfecta vel imꝑfecta. Perfectio aũt describit sic. Est ꝓp̄etas sermõis vel ꝯstructionis ex debita vniõe ꝯstructibiliũ derelicta ad exp̄mẽdũ sufficiẽter et ꝑfecte mẽtis ꝯceptũ ordiata. vt scz ꝙ generat ꝑfectũ sensuz in aio audiẽtis. Et ẽ duplex. ad sensuz ⁊ ad intellectũ. Ad sensuz ẽ qñ ãbo constructibilia ꝯgruitatis ꝑm vocẽ sũt exp̃ssa. vt ego scribo. q̃ est ꝑfecta Om̄is em̄ oratio ꝑfecta ꝯstituit ex supposito ⁊ apposito. Ad intellectũ ẽ qñ nõ ambo ꝯstructubilia ꝯgruitatis ꝑm vocẽ exp̄mũt. sed alterũ illoꝝ ꝑ intellectũ subintelligit. vt contingit in verbis p̄me. secunde ⁊ tercie persone. Istis notabilibus sic stantibus

Cõclusio respõsalis. Lr̃a alexãdri d̄ ꝯstructõe ⁊ ei⁹

diuisiõe ẽ sufficiẽter assignata. pz autoritas ꝯcl̄iõis ex his q̃ dicta sũt

¶ Arguit p̄mo. Cõstructio in grãmatica nõ est possibilis. igit. ꝓbat añs. ex ꝯstructibilib⁹ nõ potest fieri ꝯstructio. igit ꝯstructio in grammatica nõ est possibilis. ꝓbat añs. ex duob⁹ entib⁹ in actu non p̄t fieri terciũ. sz ambo ꝯstructibilia sunt entia in actu. igit. Maior ẽ aristotelis tercio methaph. Minor. q̃a q̃dlibet ꝯstructibile habz modũ significãdi. sz mod⁹ significãdi est illud quo ꝯstructibile vel parsoratiõis fit in actu. ꝓbat. q̃a mod⁹ significãdi habet se. vt forma ꝑtisoratiõis modo forma est qua res fit in actu. Dico verũ argumẽtũ cõcludit ꝙ ex duobus entibus nõ fit terciũ vbi vnũ fuerit in potẽtia ad alterũ qd̄ nõ fit in ꝓposito. vt hic homo currit. cõstructibile regẽs habet se vt in actu. ⁊ constructibile rectũ vt in potentia.

¶ Arguit scd̄o. Modi ꝑcãdi nõ sũt p̄ncipia ꝯstructiõis. igit. ꝓbatur añs. nec modoꝝ ꝑcãdi ꝯueniẽtia. nec discõueniẽtia. igit modi ꝑcãdi nõ sũt p̄ncipia ꝯstructiõis. Tenet ꝯña ex sufficiẽti diuisiõe. Añs ꝓ prima ꝑte ꝓbat ꝙ nõ ꝯueniẽtia. q̃a tũc seq̃ret ꝙ hic nõ esset constructio homo currit. probatur. q̃a in illa constructibilia habẽt diuersos modos significandi distictos. Nec etiã potest dici scd̄m. q̃a tũc hic esset ꝯstructio. alba vir. ⁊ sic oratio icõgrua esset ꝯstructio quod est falsuz

Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ ad ꝯstructionẽ reqrit ꝓportio modo rũ significãdi. sed nõ oim. sed illoꝝ q̃ reqrunt ad ꝯstructionẽ. quoꝝ ꝓportio est cũ dicit homo currit. sic in simili ad ꝯstructionẽ domꝰ reqritur cõpositio partiũ. sed nõ oim partiũ indifferenter. sed earum que requiruntur ad constructionem.

¶ Arguit tercio. Cõstructio in grãmatica nõ est possibilis. ꝓbat ex oppositis nõ fit vnũ. sed ꝯstructibilia in ꝯstructiõe sunt opposita. ergo ex ipis nõ fit vnũ. Maior. q̃a opposita se destruũt ⁊ expellũt. in cõstructiõe aũt fit vnio ⁊ partes manẽt in re vnite. Minor. q̃a in omni ꝯstructiõe debet esse ꝯstructibile dependẽs ⁊ dependẽtiã terminans vt dicit autor modoꝝ significãdi. modo dependẽs ⁊ depẽdẽtiã terminans includũt oppositas ratiões. Dico ꝙ verũ argumẽtũ cõcludit ꝙ ex oppositis nõ fit vnũ ea ratiõe qua opposita sunt. sed ex oppositis bene fit vnũ ea ratiõe qua vnũ est in aptitudine ⁊ in potẽtia ad alteꝝ ⁊ sic nõ sunt opposita.

¶ Arguit quarto. Homo currit nõ est ꝯstructio itrãsitiua. ꝓbat. In omĩ ꝯstructiõe intrãsitiua ꝯstructibilia significãt idem. sed hic homo currit nõ significãt idẽ. igit. Maior patet ex diffinitiõe ꝯstructionis intransitiue. Minor. q̃a substãtia ⁊ accidẽs sunt ꝑmo diuersa. q̃a dicitur ꝑmo phisicoꝝ. Substãtia ⁊ quãtitãs si sunt duo sunt. modo homo significat substãtiã. q̃a nomẽ. ⁊ currit accidẽs. q̃a verbũ. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit. q̃a hic homo currit ꝯstructibilia nõ significant idem formaliter. ⁊ si scdm se absolute ꝯsiderant. sed bene significant idem materialiter. ⁊ scdm numerũ. q̃a accidẽs ⁊ subiectum sunt idem numero ⁊ materialiter ꝑmo topicoꝝ. modo idemptitas materialis est miaxima.

¶ Arguit q̃nto. Ego amor hic nõ est ꝯstructio. ꝓbat. q̃a si aliqua maxime intrãsitiua actꝰ. sed hoc nõ. ꝓbat. q̃a hic nõ significat actus. sed passio. Dico verũ argumẽtũ cõcludit ꝙ in ꝯstructiõe intrãsitiua actꝰ nõ capit ꝑ actiõe. sed capit indifferẽter ꝑ actu verbali nõ curãdo an sit actio vel passio. ⁊ sic cũ dicit ego amor significat actus amandi. licet significatur passiue.

¶ Arguit sexto. Nulla est ꝯstructio simplex. igit. ꝓbat aĩs. simplex nõ est ꝯpositũ. sed oĩs ꝯstructio est ꝯposita. igit nulla ꝯstructio est simplex. Maior. q̃a implicat aliqd simplex esse ꝯpositũ. Minor patet ꝑ diffinitionẽ ꝯstructiõis. in qua dicit. Cõstructio est ꝯstructibiliũ vnio. Si ergo in ꝯstructiõe est vnio ꝯstructibiliũ ꝯcludit ꝙ oĩs cõstructio est ꝯposita. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit si ꝯstructio ideo diceretur simplex. q̃a nõ esset ꝯposita. sed dicit ideo simplex. q̃a aut est

intransitiua actus vel personarum ⁊ nō reciproca. vel est transitiua actus vel personarum ⁊ non retransitiua.

¶ Arguit septimo. Cōstructio reciproca nō ē itrāsitiua. igit littera alexādri nō valet. Probat aīs. Illa ꝯstructio est trāsitiua in qua casus transitiuus regit a parte post a verbo. sed in ꝯstructiōe reciproca est sic. igit. Maior est nota. q̄a casus trāsitiuu⁹ causat ꝯstructionē trāsitiuā. ⁊ casus intrāsitiu⁹ ꝯstructionē intrāsitiuā. Minor. q̄a in cōstructiōe reciproca ponit actūs. modo actūs est casus trāsitiu⁹ vt dicit p̄scian⁹ secūdo minoris. Dico verū argumētū ꝯcludit q̄ ꝯstructio reciproca scdm rem ⁊ materialiter est intransitiua, tamē scdm modū ⁊ formaliter est transitiua.

¶ Arguit vltimo. Fili⁹ alphei q̄escit nō est ꝯstructio trāsitiua ꝑsonarū. ꝓbat. q̄a est trāsitiua act⁹. igit nō trāsitiua ꝑsonaruꝫ. Tenet ꝯūa ex oppositis. Antecedēs patet. q̄a suppositū ⁊ appositū causant constructionē intrāsitiuā act⁹. modo hic est suppositū ⁊ appositū. igitur maior. similiter minor est nota. Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ cōsiderādo istā. Fili⁹ alphei q̄escit sine verbo tūc est trāsitiua ꝑsonaꝝ. et hoc voluit alexāder. sed ꝯsiderādo eā in ordine ad verbū tūc est intransitiua actus, nō est ergo incōueniens in eadem oratione esse diuersas constructiones scdm diuersum modum.

Construe sic casum si sit prepone vocantem
Mox rectum pones. hinc personale locabis
Verbum: quod primo statues. si cetera desint
Tercius hinc casus ⁊ quartus sepe sequuntur
Aut verbo subdes aduerbia: subde secundum
Casum rectori: debet vox prepositiua
Quarto preiungi vel sexto: quem regit ipsa
Infinitiuum persone siue quibusdam
Des adiectiuis: vt sunt abilis piger aptus
Hanc olim pulchram veteres dixere figuram
Verba que sunt debet iubet audet vultq̄ potestq̄
Nititur ⁊ tentat dignatur scitq̄ monetq̄
Incipit ⁊ tedet piget ⁊ pudet atq̄ meretur
Et properat gaudet delectat penitet vrget
Et parat ⁊ discit decet solet ⁊ licet: adde

predicta notant: ⁊ que contraria signant
odere multa potes quarto casu preeunte
Que iunges verbo iunges ⁊ participanti
Si generi verbi sua significatio fiet
Consona. debetur ipsi constructio verbi
Sed personale supponens rectus habebit
Aut ablatiui preeunt recto re soluti
Aut postponuntur: sed vix interseris illos
Appellans verbum. substantiuumq; vel horum
Uim retinens: post se rectum quandoq; locabunt
Est substantiui data significatio verbi
Passiuis ⁊ sepe solet cōstructio tradi.

Utrū littera alexādri de ordine cōstructibiliū. ⁊ similiter de nouē impedimētis cōstructiōis sit bene assignata. Pro intellectiōe littere notādū p̄mo q̄ q̄a aristoteles ostēdit scdo phisicorū q̄ ars imitat̄ naturā. sicut ergo in natura om̄ia sunt ordinata ⁊ ad vnū p̄ncipiū reducta. qd̄ dat esse ⁊ vitā oib⁹ alijs. vt pz p̄mo celi. ⁊ in reb⁹ naturis reperit̄ ordo in singulis. qui em̄ tollit ordinē tollit om̄e bonū. vt dicit ꝯmētator scdo phisicoꝝ. sic ⁊ in arte oportet in ꝯstruēdo ⁊ cōponēdo ꝯstructibilia esse ordinē de quo alexāder iā determinat ponēdo nouē regulas. Pro q̄b⁹ intelligēdis sciēdū ordo grāmaticalis describit̄ sic. Ordo est habitudo dictionū ad inuicē debite ⁊ cōueniēter positaꝝ s̄m pri⁹ ⁊ posteri⁹. Et dicit̄ ordo in grāmatica ad similitudinē ordinis in natura. sicut em̄ in ordine reali res debite locāt̄ vt in naturis eoꝝ ꝯpetit. vt patet in elemētis in q̄b⁹ elemēta leuiora sūt sursuz grauiora deorsuz. Dicit̄ enī p̄mo celi. oē leue sursuz ⁊ om̄e graue deorsuz. sic in ordine grāmaticali ꝯstructibilia debite ⁊ ꝯueniēter ordināt̄. p̄mo suppositū ⁊ appositū. vtz in regulis. Inuēt⁹ aūt est ordo grāmaticalis trib⁹ de causis. Primo vt sciam⁹ q̄d sit p̄ponēdū ⁊ q̄d postponēdū. Scdo vt sciam⁹ vnde exit act⁹ verbi. q̄a a re s̄cata p̄ ntm̄. ⁊ in q̄d terminat̄. q̄a in rē s̄catā p̄ obliquū. vt iohānes legit lectionē. Tercio vt sciam⁹ q̄d ꝯstructibile sit iūgēdū ablt̄o vt determinatio cū suo determiabili. vt alb⁹ hō. Ponit aūt alexāder reglas octo de ordie ꝯstructibiliū. Prima si in aliqua ꝯstructōe ponit̄ vtūs ordo debet incipi a vtō. Rō q̄a p̄ vtm̄ iportat̄ excitatio. s̄z ois excitatio ē in p̄ncipio ponēda. ⁊ licet aliqn̄ iucipit̄ ordo ab aduerbio vocādi o cū

De ordine cõstructibiliũ ⁊ de impedimentis.

ponit circa vtrũ. cũ hoc nõ ẽ ꝓtra regulã. Cũ qa dũ donec. mõ ordo incipit a vtrõ sine ipedimẽto. Scõa regula. post vtrũ debet poni ntũs. Rõ. qa excitatio ipoꝛtata p vocatiuũ est accũs. ⁊ ergo requirit terminũ mõ ntũs ꝑcat talẽ terminũ ⁊ substãtiã. Tercia regula. post noiatiuũ ⁊ vocatiuũ debet poni verbũ psonale. Rõ qa ntũs ⁊ vtũs ꝑcãt substantiã. verbũ xo accidens. modo substantia est prioꝛ accidente. ⁊ accidens sequitur substantiam sicut effectus suam causam.

Notãdũ scõo Quarta regula de ordie ꝓstructibiliũ

est ista. si ntũs ⁊ vtũs nõ ponũt in oꝛatiõe tũc ordo debet icipi a verbo psonali. Rõ qa in oꝛ verbo ꝑme vel scõe psone certꝫ subintelligit ntũs. ꝫ in verbis tercie psone incertꝫ. ⁊ sic virtualiter ordo icipit ibi a ntõ incluso. Quita regula. post verbũ psonale imediate debet poni dtũs ⁊ actũs. Rõ. qa ꝑcatũ verbi est accũs. oẽ aũt accũs debet determinari ꝑ aliqõ subiectũ ⁊ in aliquo subiecto. ⁊ illud subiectũ ꝑcat dtũs ⁊ actũs. Sexta regula. aduerbiũ debet seq̃ suum verbũ. Rõ. qa ois determinatio debet seq̃ suũ determinabile. modo aduerbiũ est determinatio verbi. dicit enĩ ꝓcianꝫ ꝑmo minoꝛis. Aduerbiũ est vi verbi adiectiui. licet aliqua aduerbia ꝓponũt suis verbis. vt patebit inferiꝰ. Septima regula. Dictio recta debet poni post dictionẽ regẽtẽ vt filiꝰ soꝛtis. Rõ. qa dictio regẽs habet se vt determinabile. dictio recta vt determinatio. modo ois determinatio debet seq̃ suũ determinabile. Octaua regula. ꝓpoſitio debet ꝓponi suo casuali cui deseruit. Rõ. qa inter dictionẽ regẽtẽ ⁊ rectã est mutua ꝓpoꝛtio ⁊ depẽdẽtia. qa dictio recta terminat depẽdẽtiã dictiõis regẽtis. vt dictũ est ante. mõ ꝓpoſitio regit suũ casuale. ergo recte ei ꝓponit. ⁊ has regulas tetigit alexãder in textu cũ dixit. Cõstrue sic casuꝫ si sit ꝓpone vocãtẽ. Adoꝛ rectũ ponis. hinc psonale locabis Verbũ qõ ꝑmo statues si cetera desint. Terciꝰ hinc casus. ⁊ quartꝰ sepe sequit. Aut verbo subdes aduerbia. subde secundum casum rectori. Debet vox prepoſitiua quarto preiungi vel sexto quem regit ipsa.

Notãdũ ꝺcio qꝫ alexãder in textu ponit nouẽ impedimẽta ꝓtra regulas octo ꝓdictas. Primũ tãgit ibi. Infinitiuũ psone siue ꝺbusdã. Dcs adiectiuis. vt sunt abilis piger apteꝰ. Hanc olim pulchrã veteres dixere figurã. ⁊ vult duas regulas. Prima. verba psonalia sepius cõstruunt cũ infinitiuo a parte post. vt volo legere. cupio proficere. ⁊ hoc maxime fit in verbis prohereticis. que scilicet significant actum anime interioꝛem incognoscitiuum. vt volo. desidero. Et est impedimentum contra illam regulam. Tercius hinc casus Et ostendit alexander que sunt illa verba que possunt ꝓstrui cũ infini

tiuo. ⁊ enumerat ea. vt iubet audet vult potest nitrit̄ tentat gaudet
ꝓperat. vt patet in textu. Et ne dū illa in textu posita. sed eis ꝯsino-
nima in significādo. ⁊ etiā eis ꝯtraria in significādo. vt inhibeo con-
trariatur in significādo huic verbo iubeo. Et silr subiūgit ꝙ multa
ex ip̄is ꝯstruūtur cū infinitiuo actō p̄cedēte. vt scio te legere. volo te
currere. Scda regula. Nomē adiectiuū nti casus ꝯstruitur sepe cū in
finitiuo. vt abilis legere. inept⁹ scribere. Et est impedimētū ꝯtra illā
regulā. Hinc ꝑsonale locabis. Verbū. Dictū est em̄ ante ꝙ post ntm̄
debet poni verbū finiti modi. hic aūt dicitur ꝙ post ntm̄ ponitur ver
bū infinitiui modi. Que aūt sunt adiectiua q̄ ita possunt ꝯstrui a ꝑte
post cū infinitiuo dicit iohānes monachi ꝙ sunt adiectiua que signi-
ficāt dispositionē ad agere vel ad pati. Illa aūt significant dispositio
nē ad agere vel ad pati que promptificāt substātiā ad agēdū. vt agi-
lis tenuis. Corpulēt⁹ aūt ⁊ crassicies indisponūt substātiā ad agendū
Postea alexāder in textu ponit aliud impedimētū cū dicit. Que iun-
ges v̄bo iunges ⁊ participāti. Si generi verbi sua significatio fiet.
Cōsona debetur illi ꝯstructio verbi. Sed ꝑsonale supponēs rect⁹ ha-
bebit. vult talē regulā. Participiū regit a ꝑte post eūdē casuz quē suū
verbū a quo descēdit. vt amās deū. ⁊ hoc est verū si ꝑticipiū est eius-
dē significatiōis cui⁹ generis est verbū a quo descēdit. Qd̄ dicitur no
tāter ꝓpt̄ ꝑticipia in ans vel in ens tminata q̄ descēdūt a verbis cō
munis generis. q̄a talia nō regūt eūdē casuz a ꝑte post sicut eoꝝ ver
ba. hoc em̄ verbū osculor regit indifferēter actm̄ vel abltm̄. sed oscu
lās solū regit actm̄. Et intelligitur hec regula de casu a ꝑte post ⁊ nō
a ꝑte ante. q̄a verbū ꝑsonale regit ntm̄ a ꝑte ante. sed in ratiōe suppo
siti. sed hoc nō ꝯuenit ꝑticipio. Et est ista regula impedimētū ꝯtra re
gulā ꝯstructionis verbi ꝑsonalis ꝑ ntm̄. Dictū em̄ est ante ꝙ post no
minatiuū debet poni verbū ꝑsonale. hic aūt dicitur ꝙ post nomiati-
uū participialem ponitur sepe obliquus participialis.

Notādū q̄rto ⁊ vltimo ꝙ alexāder in littera sequē
ti cū dicit. Aut ablatiui preeūt rectore soluti. Aut postponūtur. sed
vix inter̄seris illos vult talē regulā Si in aliqua ꝯstructōe ponūtur ab-
latiui positi in designatōe ꝯsequētie vel absolute positi tūc ab ip̄is po
test incipi ꝯstructio. vel etiā finiri ꝑ ip̄os. sz raro debēt poni i medio.
vt ibi. magistro legēte pueri ꝓficiūt. Rō aūt hui⁹ regule quare tales
ablatiui aut p̄ponūtur aut postponūtur. q̄a tales ablatiui ponūtur i
designatōe ꝯñe. ⁊ sic ponūtur loco oratōis q̄ habet se vt añs. sz añs i
different̄ p̄t p̄poni vel postponi ꝯñti. siue em̄ d̄r si sortes currit sortes
mouet vl' sortes mouet si sortes currit sp̄. hec ꝓpō sortes currit ē añs.

De ordine cōstructibiliū ⁊ de impedimentis

Est etiā intelligendū ꝙ tales ablatiui etiā aliquādo possunt poni in medio. nec alexander hoc negat. ⁊ ergo dixit raro. vt hic ponunt in medio. filius dei volente deo patre redemit mundū. ⁊ hec regula impedimentū cōtra regulas ante positas. vt dictū est ante ꝙ cōstructio debet incipi a ntō vel vocatiuo. vel a verbo ꝑsonali. hic aūt dicit ꝙ cōstructio debet incipi ab obliquis. vt ab ablatiuis positis absolute Postea alexāder cū dicit in textu. Appellans verbū substātiuumq; vel hoꝝ. Vim retinens post se rectū quandoq; locabūt. vult talē regulā. Verbū substātiuū: vocatiuū. vel verba habentia vires illorū verboꝝ requirūt a parte post ntm̄. Exēplū de verbo substātiuo sum homo. De vocatiuo. vocor cōradus. De verbo qđ habet vim verbi vocatiui. ordinor p̄sbyter. De verbo qđ habet vim verbi substātiui. vt sto erectus. Et est ista regula impedimentū cōtra regulā predictā in qua dictū est ꝙ post v̄bū ꝑsonale debet sequi obliqu⁹. hic aūt d̄r ꝙ post verbū ꝑsonale debet poni ntūs. Et subiūgit ꝙ iste modus construi ntm̄ post verbū nō solū cōuenit verbis p̄dictis. sed etiā verbis passiuis que habent ⁊ retinent significationē suoꝝ verboꝝ substantiuoꝝ. vt hic. cernit iustus. Et notandū ꝙ nō solum verba neutralia ⁊ passiua habent vim ⁊ naturā verbi substantiui. sed ⁊ communia ⁊ deponentia. q̄a om̄ia talia possunt resolui in ꝓpriū gerundiū ⁊ in verbū substantiuū. De cōi. vt iste osculat falsus. De v̄bo deponenti Ille loquit pōposus. id ē i loquēdo ē pōposus. Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est

Cōclusio respōsalis. Littera Alexādri de ordinatione cōstructibiliū. de impedimētis iam enumeratis cōtra regulas p̄dictas est bene assignata. Patet veritas cōclusiōis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit p̄mo. Ordo cōstructibiliū nō debet incipi a vocatiuo. igit ꝓbatur. Ordo debet incipi a casu. q̄ significat in ratione p̄ncipij. sed vocatiuus nō significat in ratiōe p̄ncipij. igitur ordo nō incipit a vtō Maior. q̄a p̄ncipiū est ante finē Minor est autoris modoꝝ significādi. Dico verū argumentū cōcludit si ntūs ⁊ vocatiu⁹ hic cōparētur ad inuicē scd̄m rem ⁊ scd̄m significationē casualē. sed hic cōparantur in ordine ad actū verbi. respectu cuius vtūs significat ꝑ modū excitationis.

¶ Arguitur scd̄o. Ordo nō debet incipi a vtō. ꝓbatur. q̄a ordo incipitur ab aduerbio vocandi. vt dicēdo. o dn̄e q̄a ego seruus tuus. Dico ꝙ ordo bene incipit ab aduerbio cū impedimēto. sed hic fit mētio de inceptione ordinis sine impedimento.

¶ Arguit tercio. Post ntm̄ nō sequitur in debito ordine verbū ꝑsonale. igitur. Probatur antecedens. quia post nominatiuum sequitur genitiuus. Probatur in ista oratiōe. filiꝰ sortis. Dico verū est ꝙ ordine generali post ntm̄ debet poni verbū ꝑsonale. sed hic cōcutrit ordinatio specialis scilicet dictiōis recte post dictionē regentē.

¶ Arguitur quarto. Ordo nunq̄ debet incipi a verbo. ꝓbat̄ sic. maxime ꝙ ntūs deficeret in oratione ⁊ verbum personale poneretur. sed hoc nō potest fieri. ꝓbatur. posito vno correlatiuoꝝ ponitur ⁊ aliud sed appositū vt verbū dicitur correlatiue ad suppositū vt ad ntm̄. ergo si in oratiōe ponitur appositū vt verbū. etiā debet poni suppositū vt ntūs. Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ posito vno correlatiuoꝝ ponitur ⁊ reliquū expresse vel implicite. licet aliqn̄ in oratiōe ponit̄ verbū ⁊ nō ponit̄ suppositū expresse. tamē iplicite ī tali v̄bo subintelligit̄

¶ Arguitur q̄nto. Prepositio nō p̄cedit casuale qd̄ regit. igitur vna regula nō valet. ꝓbatur antecedēs. q̄a sequitur suū casuale. ꝓbatur in istis mecū: secū: pubet enꝰ: cordet enꝰ Dico verū argumētum cōcludit ꝙ absolute loquēdo p̄positio debet p̄cedere casum quē regit. tamē aliquādo figuratiue potest sequi. ⁊ hoc fit hic per anastropham.

¶ Arguitur sexto. Infinitiuꝰ nō potest cōstrui cū verbo a parte post igitur. ꝓbatur sic. In omni cōstructiōe cōstructibile posteriꝰ debet determinare priꝰ. sed in ꝯstructiōe tali hoc nō fieret nisi infinitiuꝰ adderetur verbo ꝑsonali a parte post. igitur infinitiuꝰ nō ꝯstruitur cū verbo. Maior est nota. Minor ꝓbatur. q̄a infinitiuꝰ significat infinite. ⁊ verbū indicatiui modi finite. modo infinitū nō specificat finitū. ꝫ potius ecōuerso finitū specificat ⁊ determinat infinitū. Dico verū argumētū cōcludit ꝙ infinitiuꝰ in ordine ad substātiā a parte ante ꝯsideratus ad quā infinitā ⁊ incertā habet inclinationē nō potest specificare aliud verbū. sed infinitiuꝰ ꝯsideratꝰ in ordine ad alios modos. ⁊ sic potest terminare dependentiam significatam ꝑ alios modos. vel vt alij dicunt ꝙ infinitiuus terminat dependentiam verbi non ratione sui significati verbalis. sed nominalis subintellecti. ⁊ sic ista valet tantū. volo legere. id est volo lectionem.

¶ Arguitur septimo. Infinitiuꝰ nō potest assumere ntm̄ a parte post ꝓbatur sic. q̄a prius dictū est ꝙ debet assumere actm̄. igitur nō ntm̄. Tenet ꝯsequētia. q̄a idem ꝯstructibile nō ꝯstruitur a parte ante cū diuersis casibꝰ. sed antecedēs patuit de regimine acti. Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ infiuitiuus vt infinitiuꝰ absolute req̄rit actm̄ a parte post in ratiōe suppositi. sed hic ꝯsiderat̄ infinitiuꝰ specialit̄. q̄ scilicet significat dispositionē vel indispositionē que disponit, vel indisponit

rem ad agendū ratione cuius ꝓprietatis potest construi cū nominatiuo a parte post.

¶ Arguitur vltimo. Littera alexādri est supflua. ergo male posita. ꝓbatur. q̄a alexāder prius determinauit de ꝯstructiōe nti a pte post ibi. Sepe vocās verbū sibi vult apponere rectū. Dico verū argumētū cōcludit ꝙ antea alexāder determinauit de ꝯstructiōe nti ⁊ regimine. hic aūt determinat ⁊ ostendit quō hoc fiat cū impedimenco regularum ⁊ modo construendi.

Quis qualis quantus cuius cuias quottus ⁊ quot
Missa relatiue penitus precedere debent
Obliquos verbo preiunges missa rogando
Hanc sua iungendi retinent aduerbia formam
Quis proprium nomen: ⁊ que substantia querit
Si proprium noui debet substantia queri
Qua nota proprio tantum de nomine quero
Communi per quis etiam de nomine queris
Quis bonus est aratro bos: quis natat in equore piscis
Quesitiua pares optant reddi sibi casus
Cum quia dum donec quoniam similesq; preibunt
Nanq; relatiui ius implicitum tenuere
Cunq; relatiuis de iure viam parat horum
Precedens decet obliquos quandoq; preire
Cum tenet hoc rectus: ac obliquus notat illud
Isti subueniunt sua mater vel pater eius
Verbum multotiens substantiuum petis extra
Mobilis ⁊ fixi naturam nosse decebit
Est adiectiuum vocis vel significati
Solius est generis adiectiuum variatq;
Cum numero casum velut hic venit vna sororum
Est inter fratres bonus aut de fratribus vnus

Cum diuersorum verbum rectis numerorum
interponatur vtrilibet equiparatur.
Sermones summi patris est meditatio iusti.

Utrū alie regule de impedimentis cōstructiōis ab alexandro sint bene assignate. pro intellectione questionis more.

Notandū primo q alexander cōtinuās in textu impedimenta cōstructiōis t ponit septimū cū dicit. Quis qualis quantus cuius cuias quottus t quot. Adiſſa relatiue penit⁹ precedere debent. t cetera. Et ponit duas regulas. Prima. Dictiōes in littera posite siue reneantur interrogatiue siue relatiue requirunt q eoz obliq transitiue cōstructi debent pponi scōm modū cōstruendi verbis cuz quibus cōstruuntur. vt quē vidistis pastores. Dico notāter scm modū cōstruendi. qa que ad regimen reguntur transitiue a parte post. t ratio regule est ista quare dictiōes interrogatiue pponūtur. qa dictio a parte post cōstructa terminat dependentiā illius cui postponitur sed dictiones interrogatiue sumpte nō possunt terminare dependentiā alterius cōstructibilis. qa significant confuse. qa interrogatiue modo dictio terminans alterius dependentiā significat determinatiue. Ratio huius quare dictiōes relatiue pponuntur. qa includunt naturā cōiunctiōis copulatiue cui repugnat postponi. sed preponi. Ratio hoz aūt quare relatiua includunt cōiunctionē copulatiuā. patet ex regula hugonis q dicit q relatiuū positū inter duo xba t referēs subiectū resoluit i t. t ille. vt iohānes currit q mouet. valet ista iohānes currit t ille mouet. Scōa regula. Aduerbia illoz interrogatiuoz relatiuoz etiā debent pponi suis xbis. vt qualiter habes. quare fecisti. Et pma regula est impedimentū cōtra istā regulaz. Tercius hinc casus t quartus sepe sequuntur. In qua regula dictum est q actūs debet sequi verbū. hic aūt dicitur q debet preponi. Similit est etiā impedimentū cōtra istā. Subde secūdū casum rectoz. Sed secūda regula est impedimentū cōtra istā regulā. Aut verbo subdes aduerbia. in qua dictū est q aduerbiū debet sequi verbum. hic aūt dicitur q aduerbiū debet pcedere verbū. Postea alexander ponit octauū impedimentū cū dicit. Cū qa dū donec quoniā similesq peribūt. Et vult talē regulā. Iste dictiōes cū qa dū donec quoniā t eis similes in significādo vt aduerbia similitudinis. demonstrandi. optandi eligendi pponuntur suis verbis in cōstruendo. vt cū venerit paracletus docebit vos oīa. Ratio. qa tales dictiōes habēt naturā relati

uorũ. sicut ergo obliqui relatiuoꝝ ꝑponuntur verbis in cõstruendo. sic ⁊ iste dictiones. Qꝫ aũt iste dictiões habeant naturã relatiuorũ patet ꝑ resolutionẽ oratiõis in qua ponuntur. Unde ista. Cũ venerit spiritus paraclitus. Resoluitur sic. In isto tempore in quo venerit spũs paraclit⁹. ⁊ in illo tpe docebit vos omnia. Et est impedimentuꝫ cõtra hanc regulã. Aut verbo subdes aduerbia. Notandũ ꝙ generaliter omne aduerbiũ debet sequi suũ verbũ. exceptis paucis aduerbijs que prepouuntur suis verbis. vt patet in his metris.

i. aduerbia q̃ ipor	aduerbia sili	aduerbia demõ	aduerbia	aduerbia
tãt ꝯtradictõꝫ ſmo	tudinis vt si-	strãdi vt en	eligẽdi vt	optandi
vt ꝑus ꝑusq̃	cut velut	ecce	poti⁹imo vt eya vtinã	
Quod pendet:	similat:	monstrat:	eligit:	optat.
scꝫ aduerbia pre	scꝫ cũ q̃bus	postponunt	alia oia	scꝫ sua verba
dicta	cõstruuntur		aduerbia	cũ q̃b⁹ ꝯstruũt
Precedunt	verba	succedunt	cetera	tantũ.

Notandũ secũdo alexander ponit vltimũ ⁊ nonuꝫ impedimentũ cõtra modũ cõstruendi prius dictũ cũ dicit in textu. Cũqꝫ relatiuis de iure viã parat hoꝝ. Precedẽs decet obliquos quãdoqꝫ preire. Cũ tenet hic rectus ac obliquus tenet illud. Illi subueniat sua mater vel pater eius. Et vult talẽ regulã. Quãdo antecedens ⁊ relatiuũ simul ponunt̃ in oratiõe. relatiuũ in ntõ. ⁊ antecedẽs in obliquo casu. tunc cõstructio est incipienda ab obliquo antecedẽtis. ⁊ nõ a relatiuo in ntõ posito. Ratio huius est ista. q̃a antecedens facit viã relatiuo. modo illud qd̃ facit viã alteri merito ei ꝑponit̃. Ratio autẽꝫ huius quare antecedens dicit̃ parare viã relatiuo. q̃a relatiuũ accipit significationẽ ab accidente. illud em̃ qd̃ antecedẽs significat ꝑmarie. hoc relatiuũ significat secũdario. q̃a relatiuũ est ante late rei recordatiuũ. Et est hec regula impedimentũ cõtra vnã regulã predictã que dixit ꝙ obliquus debet sequi verbũ. modo hic dicitur ꝙ obliquus debet precedere verbũ. Et sic patet ꝙ impedimenta cõstructionis peccãtia cõtra regulas octo predictas sunt nouem. que patent in his metris. Est primũ volo legere. abilisqꝫ secundũ. Lectionẽ resummens terciũ sole orienteqꝫ quartum. Sum bonus arguit̃ malus q̃ntũqꝫ sextũ. Septimũ cuius est tunica. qualiter habes octauũ. Isti sb̃ueniat sua mater est quoqꝫ nonum.

Notandũ tercio ꝙ postquã alexander determinauit de impedimentis nouẽ cõstructiõis. iam incipit determinare de

...mentis cōgruitatis. Et sunt sex regule. Unde impedimentū
congruitatis est incongrua dictionū in oratiōe positarum ordinatio
peccans cōtra regulas datas de cōgruitate. Prima regula tangitur
ibi. Quesitiua pares optant reddi sibi casus. Ubi alexāder vult talē
regulā. Interrogatiuū ⁊ respōsiuū debent cōuenire in casu. vt q̄s cur
rit. respondet̄ petrus. Et habet regula veritatē quādo interrogati-
uū ⁊ responsiuū regunt̄ ab eodē regente. q̄a si regunt̄ a diuersis regē
tibus nō oportet ea cōuenire in casu. vt hic. Qualitas noīm in quo
est. respondendo Bipartita est. vbi interrogatiuū quo est ablatiui ca
sus. ⁊ responsiuū bipartita est nti casus. sed nō est ꝯtra regulā. q̄a int̄
rogatiuū quo regit̄ a p̄positōe in a parte post ex vi nature. sed respō-
sum bipartita regit̄ a verbo substātino a parte post ex vi persone. et
cōtra istā regulā alexander nō ponit impedimentū. sed improprieta-
tem cū dicit. Quis nomen ꝓpriū ⁊ que substantia querit. Si ꝓpriuz
noui debet substantia queri. Qua nota ꝓprio tm̄ de noīe quero. Com
muni per quis etiā de noīe queris. Quis bonus est aratro bos: quis
natat in equore piscis. In qua littera alexander vult quattuor regu
las. Prima hoc interrogatiuū q̄s quādoq̄ querit de noīe ꝓprio. quā
doq̄ aūt de substātia rei. Et capit̄ hic substātia cōmuniter ꝓ esseutia
quomodo accidētia etiā habent substantiā. Exēplū p̄mi. Quis cur-
rit. respondet̄ petrus. Exemplum secūdi. Quis color est priuatio al
bedinis. respondet̄ niger. Secūda regula. Cognito noīe ꝓprio alicu
ius rei nō tamen habita determinata cognitiōe substantie. tūc ꝑ q̄s
possumus interrogare de substantia rei. ⁊ tunc debet responderi pro
nomen demonstratiuū vel relatiuū. vt si aliqui essent corā me quoꝝ
noīa sunt mihi cognita. ⁊ ego interrogo. Quis ex vobis est cursor.
respondet̄ ille. Tercia regula. Substātia rei cognita ⁊ noīe ꝓprio i-
cognito tunc quis querit de noīe ꝓprio. ⁊ tunc respondet̄ nomē pro-
priū. vt posito q̄ viderē aliquē ⁊ nosco eū. sed ignoro nomē eius tūc
quero. Quis vocat̄. ⁊ respondet̄ iohānes. Quarta regula. Ad inter
rogationē factā ꝑ q̄s etiā possumus respōdere nomē appellatiuū tūc
tenet̄ indiuidualiter. eo q̄ tale nomen ponit̄ circa verbū q̄d significat
actū. modo actus sunt suppositoꝝ. vt patet p̄mo methaphisice.

Notādū quarto ⁊ vltimo Secūda regula ꝯtra quā
autor ponit impedimenta est adiectiui ⁊ substātiui. Et est hec regu-
la. Adiectiuū ⁊ substātiuū debent conuenire in tribus. in numero et
in genere ⁊ in casu. vt albus homo. Et contra hanc regulā autor po
nit quattuor impedimenta. Primū quādo adiectiuū ponitur partiti-

ue. Et hoc alexander tangit ibi. Adobilis et fixi naturā nosse decebit Et ibi ponit diuisionē adiectiuoꝝ dicens q̄ adiectiuum est duplex. Quoddā vocis tm̄. scilicet quod mouetur de genere in genus. sed nō significat aliquā dispositionē accidentalē. vt vnus vna vnū. Et dicit vocis tm̄. qa solū habet terminationē z vocē nois adiectiue. Similiter .pnoia demonstratiua primitiua dicunt̄ adiectiua vocis tm̄. Aliō autem est adiectiuū significati tm̄ quod significat dispositionē accidentalem. nō tamen est mobile de genere in genus. vt cpūs magister Et ex his diuisionibus duabus tanq̄ extremis alexander dat intelligere mediū scilicet q̄ quoddā est adiectiuū vocis z significati simul. quod scilicet mouetur de genere in genus. z est connotatiuū alicuius dispositionis accidentalis. vt albus niger. Et vult alexander talē regulā. Aliquando solū adiectiuū cōuenit cū substātiuo suo in genere. z diſcōuenit cū eo in numero z casu. vt vna sozoꝝ. vnus fratrum. vna sabbatoꝝ. sed hoc nō est ꝓtra regulā adiectiui z substantiui. Ratio q̄a regula intelligit̄ q̄ adiectiuū z substātiuū debent ꝓuenire in tribus. verū est de adiectiuo non partitiue tento. modo vnus est adiectiuus quod importat partitionem. Et etiā regula intelligit̄ de adiectiuo vocis z significati simul. modo vnus est adiectiuū vocis tm̄. Vel etiam possumus dicere q̄ in ista. vna sozoꝝ. sozoꝝ non est substantiuum huius adiectiui vna. sed hoc substantiuū sozor subintellectū. z sic valet tm̄. vna sozor sozoꝝ. vna sabbatoꝝ. vna die sabbatoꝝ. vnus frater fratrū. Secundū impedimentū contra regulā adiectiui z substantiui tangit alexander ibi. Sic adiectiuū reperimus sepe locatum. Est coluber factus vel facta mystica virga. Et est hoc. Adiectiuū positus inter substantiua diuersoꝝ generum potest cōformari cū vtroq; substantiuo in genere. vt coluber est factus vel facta mystica virga. In quo exemplo hoc adiectiuū factus ponitur inter duo substantiua scilicet coluber z mystica virga diuersorum generū. z potest cōformari cū vtroq;. Possumus enim dicere coluber est factus mystica virga. vel coluber est facta mystica virga. Dicit enim iohannes ianuensis q̄ adiectiuū positū inter duo substantiua magis ꝓprie conformatur se cū sequenti q̄ precedenti. vt bos est vtile animal. tamen hoc fallit in quibusdam participijs. vt cum dicimus. Aqua est facta vinus. Sequitur corollarie q̄ ista est magis congrua. Coluber est factus mystica virga. q̄ illa coluber est facta mystica virga. Patet corollarium innotabili.

...ans est duplex. Una est ratio qua potest fieri. ⁊ est idem ...s illoꝝ substãtiuoꝝ. q̃a idem significat coluber ⁊ mistica virga. Sed ratio quare oportet fieri est debita exp̃ssio sentẽtie. q̃a moyses voluit significare ꝙ coluber fuit factus virga. ⁊ ecõuerso virga coluber. ⁊ q̃a vltimo coluber magis virga. ergo dixit mystica virga Terciũ impedimentũ cõtra hãc regulã tangit alexander cũ dixit. Inuenies iunctũ possessiuo genitiuũ. Ut mea defuncte da mollit ossa cubare. Et vult talẽ regulã. Dictio possessiua cõstruit sepe cũ gtõ rei possesse sub discõformitate ⁊ discõuenientia casus. vt in exemplo p̃dicto vbi hoc possessiuũ mea existens pluralis numeri. neutrius generis. cõstruit cũ illo genitiuo participiali adiectiuali scilicet defuncte sub diuersitate generis numeri ⁊ casus. Admittit aũt hec ꝓprietas ꝓpt hoc ꝙ possessiuũ includit gtm̃ sui primitiui. ratione cuius illud possessiuũ potest cõstrui cũ gtõ adiectiuuali. ⁊ ergo ista mea defuncta conceditur loco illius. mei defuncte. tenendo mei in primitiuo in feminino genere. Quartũ impedimentũ cõtra hãc regulã tetigit alexãder cũ dixit. Sunt adiectiui plures in distribuente. Et vult alexander talem doctrinã. Nomen distribuitiuũ singularis numeri addit aliquando adiectiuo pluralis numeri sub disconformitate vt hoc totũ supponit ⁊ suppositũ reddat respectu verbi pluralis numeri. vt vtraqꝫ formose me iudice sunt venerande. In quo exemplo hoc distribuitiuũ vtraqꝫ singularis numeri. additur huic adiectiuo formose pluralis numeri sub disconuenientia numeri. ⁊ totũ refert ad hoc appositũ sunt etiã sub discõuenientia numeri. Ratio excusans est cõuenientia noĩs distribuitiui tam cũ adiectiuo pluralis numeri q̃ꝫ etiã cũ verbo in significato. om̃is em̃ distributio fit in multa. ⁊ respectu multoꝝ vt dicũt logici. Quintũ impedimentũ tãgit ibi. Adiectiuũ modo poni reperim⁹ eodẽ. Pars hoĩm validi turres ⁊ menia scandunt. Et vult talem doctrinã. Adiectiuũ sepius in oratione construit cum substantiuo nõ expresse posito sed subintellecto. vt in exẽplo littere. hoc nomen adiectiuũ validi nõ cõstruit cũ isto substantiuo pars. q̃a secum disconuenit in genere ⁊ in numero. sed cõstruit cũ substantiuo subintellecto scilicet hoĩes. valet enim predicta oratio tantũ. validi hoĩes vel ethyopes qui sunt quarta pars grecoꝝ scandunt turres ⁊ menia in destructione troye. Vitiũ in oratione predicta est discõuenientia adiectiui cũ substantiuo. Sed ratio excusans est aptitudo intelligendi cõueniens substantiuũ cũ adiectiuo expresso. Tercia regula contra quã alexander ponit impedimenta est de supposito ⁊ apposito. ⁊

est ista. Suppositū ⁊ appositū debent conuenire in tribus. in numero in persona ⁊ in rectitudine casuali. vt homo currit. Et cōtra hāc regulā alexander ponit duo impedimenta. Primū tangit cū dicit. Cuius diuersoꝝ verbū rectis numeroꝝ. Interponat vtrolibet equiparatur. Sermones summi patris est meditatio iusti. Et vult talem doctrinā ex littera. Quando verbū substantiuū ponit inter noiatiuos diuersoꝝ numeroꝝ. tale verbū potest se conformare tam cū nominatiuo p̄cedente q̄ sequente. vt. Sermones summi patris est meditatio iusti In quo exemplo sermones ⁊ meditatio sunt noiatiui diuersoꝝ numerorum. Et illud verbū substantiuū est potest se cōformare cū vtroq; in numero. Et nō est intelligendū q̄ idem verbū scdm vocē posset se cōformari cū vtroq; ntō in numero. q̄a tunc idem verbū esset singularis ⁊ etiā pluralis numeri. sed est intelligendū q̄ idem verbū scdm se vel ei⁹ cōdecliniū cōformat cū vtroq; ntō in numero. Vitiū ⁊ impropriētas est discōuenientia suppositi ⁊ appositi in numero. Hec enī nō est congrua. Sermones summi patris est meditatio iusti. Sed ratio excusans hoc vicium est duplex. scilicet ratio qua potest fieri. ⁊ ratio quare debet fieri. Ratio qua potest fieri est ydemptitas dictionis pluralis numeri cū ntō singularis numeri. q̄a idem est dicere in re. sermones summi patris. et meditatio iusti. Sed ratio quare oportet fieri est expressio sententie scdm mentē psalmiste. Voluit enim dauid ostendere q̄ sermones dei sunt multi. ⁊ q̄ homines dei habent se vnitate ad illos sermones custodiendos. saltem boni. ergo posuit vnum in singulari numero ⁊ aliud in plurali numero. Secūdū impedimentū contra regulā suppositi ⁊ appositi tetigit alexander cū dixit. Sūt adiectiui plures in distribuente. vt prius est dictū. vt in isto exēplo. Vtraq; formose sunt me iudice venerande. In quo exemplo hoc suppositū vtraq; est singularis numeri. ⁊ appositū sunt est pluralis numeri. Sequit corrollarie q̄ in eadē oratione potest esse impedimentum cōtra duas regulas grāmaticales. vt patet in p̄mo exemplo p̄dicto. In isto enim exemplo est impedimentū contra regulā adiectiui ⁊ substantiui vt dictū est ante. ⁊ etiā est impedimentū cōtra regulā suppositi ⁊ appositi. sed hoc nō est incōueniens. q̄a hoc fit scdm diuersos respectus ⁊ modos. Istis notabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Littera alexādri de impedimētis cōgruitatis cōtra regulas grāmaticales p̄dictas est sufficienter assignata. Patet veritas conclusionis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit p̄mo. Dictiōes interrogatiue obliqui casus nō debent p̄-

poni suis verbis. igitur conclusio falsa. Probat antecedens. Illud qd significat transitiue de poni ⁊ construi a parte post. sed dictiones interrogatiue obliqui casus significant transitiue. igit tales dictiones debent cōstrui a parte post. Maior est nota. q̄a sicut casus q̄ cōstruit intransitiue ponit a parte ante. sic casus q̄ cōstruit transitiue debet locari a parte post. Minor est nota. q̄a ntūs ⁊ vtūs significant intransitiue. obliqui aūt significant transitiue. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ dictiōes ⁊ obliqui interrogatiui quo ad modū cōstruendi ponūtur a parte post. sed quantū ad modū regendi bene regunt a pte post.

¶ Arguit secūdo. Littera alexandri est falsa. igit male posita. Probatur antecedens. q̄a autor dicit in textu ꝙ quis posset teneri relatiue. qd tamen falsum est. q̄a q̄s semp tenet interrogatiue vel infinite Dico ꝙ alexander nō vult ꝙ oēs dictiones hic posite teneri possunt relatiue. sed vult ꝙ alique. Et sic argumentū nō cōcludit.

¶ Arguitur tercio. Nullū aduerbiū debet p̄poni suo verbo. ergo littera alexandri nō valet. Probat sic. Om̄is determinatio debet sequi suū determinabile. sed omne aduerbiū est determinatio verbi. ergo om̄e aderbiū debet seq̄ verbū. Maior est nota. q̄a cōstructibile determinans debet sequi illud qd determinat. modo aduerbiū determinat verbū. Minor. q̄a omne aduerbiū est vi verbi adiectiui. vt dicit priscianus p̄mo minoris. Dico verū argumentū concludit ꝙ quantū est de ratione generali aduerbij tunc omne aduerbiū debet sequi suum verbū. sed si superuenerit specialis ratio tunc nō oportet qd cōtingit hic in aduerbijs interrogatiuis ⁊ alijs. vt declaratum est in p̄mo notabili.

¶ Arguit quarto. Quis nō q̄rit de sb̄stātia rei. ergo littera alexādri falsa. Probat sic. q̄a quis etiā querit de accidente rei. Probat in isto exemplo. Quis color cōgregat visum. respondet niger. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ quis etiā querit de substantia rei. ⁊ dico q̄ substantia hic debet capi cōmuniter pro essentia. modo accidens etiam habet essentiā ⁊ naturā. licet nō ita pfectā sicut substantia.

¶ Arguitur q̄nto. Littera alexandri nō valet. Probat. Ista littera est male posita que peccat contra p̄ncipia grāmatice. sed littera alexandri est huiusmodi. Maior est nota. q̄a cōtra negantē p̄ncipia nō est disputandū. vt patet p̄mo phisicoꝝ. Minor patet. q̄a alexāder dicit ꝙ aliquando adiectiuū conuenit cū substantiuo solum in genere. vt vna soroꝝ. Dico ꝙ nō est contra regulam. q̄a regula intelligit de adiectiuo vocis ⁊ significati simul. modo ibi est adiectiuū vocis tm̄.

ergo nō oportet ea cōuenire in accidentibus tribus.

¶ Arguitur sexto. Adiectiuū ⁊ substantiuū nō cōueniunt in tribus. ergo fundamentū alexandri est male positū. Probat antecedens in ista oratione. Nos iohannes dei gratia. Probat. qa adiectiuū scilicet nos pluralis numeri. ⁊ substantiuū iohannes est singularis numeri. Dico q regula adiectiui intelligitur de oratione simpliciter cōgrua. modo hec oratio. Nos iohannes dei gratia est figuratiue congrua. quia in ea commutatio euocatio.

¶ Arguitur septimo. In ista oratione. Utraq; formose nō est impedimentum contra regulam adiectiui ⁊ substantiui. igit. Probat antecedens. In ista oratione est impedimentum contra regulam suppositi ⁊ appositi. ergo nō adiectiui ⁊ substantiui. Tenet consequentia. qa in vna oratione non potest esse duplex impedimentum. Dico verum est q in ista oratione vtraq; formose est impedimentū contra regulā suppositi ⁊ appositi. habendo respectū ad adiectiuū tunc est impedimentum contra regulam adiectiui ⁊ substantiui. ⁊ non est inconueniens in vna oratione esse plura impedimenta sub diuersis respectibus Sicut non est impossibile eundem hominem infirmari diuersis infirmitatibus.

¶ Arguitur vltimo. Uerbum substantiuum positum inter duos nominatiuos non potest se conformare cum vtroq; in numero. Probatur. quia verbum substantiuum positum inter constructibilia diuersarum personarum nō conformatur cum vtroq; in persona. ergo nec in numero. Tenet consequentia. quia ad congruitatem orationis requiritur tam conuenientia numeri q̄ persone. quia suppositum et appositū debent conuenire in numero ⁊ etiam in persona. Dico q non est simile de numero ⁊ etiam de persona. quia persona est accidens magis principale q̄ numerus. ⁊ ergo requiritur conuenientia persone. sed non numeri.

Quando relatiuum generum casus variorum
Inter se claudunt qui rem spectant ad eandem
Per genus hoc poterit vtrilibet assimilari
Est pia stirps yesse: quem christum credimus esse
Sic adiectiuum reperim⁹ sepe locatum

Et ecclubet facta vel factus mystica virga
Ponere suprema duo non debes sine causa
Occurretq; tibi quandoq; relatio simplex
Femina que clausit vite portam reserauit
Ad partem vocis de iure relatio fiet
Extra sepe tamen queras ad quod referatur
Rex est cognoti patrie que preualet omni
Sepe relatiuo conformari reperitur
Precedenti illi cuj presidet immediate
Sermonem quem vos audistis verus habetur
Usu communi tamen hoc non debet haberi
Inuenies iunctum possessiuo genitiuum
Ut mea defuncte da molliter ossa cubare
Sepe relatiuum pro parte refertur ad ipsum
Ut mea scripta legis qui sum submotus ad bystrum
Ponis ob id solum precedens sepeq; inde
Certa relatio fit. tua virga tuus baculusq;
Ipsa mihi vere prebent solatia vite
Ad verbum sepe vel adiectiua relatum
Inuenies fugio aut piger es mihi quod procul abssit
Pro sola voce supponit sepe relatum
Quamuis precedens supponat significando
Dat deus aureolam quod nomen habetur ab auro
Estq; relatiuis precedens materialis
Homen equirrea sic nobis placet illa videri
Sepe relatiuum permutat significatum
Sunt domini que nos fecere manus crucifixi
Et numerum mutat hominem diuina potestas.

Plasmat: eosq; marem factor creat t mulierem
Inuenies positum sine precedente relatum
Ipsa petenda mihi iuno de pellice dixit
Flens magdalena querit si sustulit illum
Indefinite precedens siue relatum
Sepe locas: nullum designans inde locatum
Cuncta timent hominem: quia presidet ille creatis
Et personalem permutat proprietatem
Ut domino benedic aqua que celos superextat
Sed non est nobis imitanda relatio talis
Non des ad vocem quandoq; relata sed ad rem
Nominis: est bona gens: deus est protector eorum
Adiectiua modo poni reperimus eodem
Pars hominum validi turres t menia scandunt
Sunt adiectiui plures in distribuente
Hinc etiam verbum reperis plurale locatum
Utraq; formose me iudice sunt venerande
Sed non est nobis constructio congrua talis
Impersonalis fit demonstratio sepe
Sal monstrans dicit: te misit aquis heliseus
Equiualens geminis harum si iungitur vni
Dictio: pro reliqua tantummodo debet haberi
Sic visu cecum: visu dic esse carentem
Quando negatiuum verbo constructio iungit
Obliquum: per non exponere conuenit illum.
Aut simul exponi debet constructio tota.

Utrū impedimenta cōtra regulā antecedentis tra-
latiui ab alexandro sint sufficienter assignata. Pro intellectione que-
stionis mote notandū primo q; alexander determinauit de impedimē-

t.

tis cōtra regulā suppositi ⁊ appositi. ⁊ adiectiui ⁊ substantiui iam in cipit determinare de impedimentis cōtra regulā relatiui ⁊ antecedentis. Et p̄mū tangit cū dicit. Quando relatiuū generū casus vari orum. Inter se claudunt: qui rem spectant ad eandē. Per genus hoc poterit vtrolibet assimilari. Est pia stirps yesse que xp̄m credim⁹ esse Et cetera. Et vult talē doctrinā. Relatiuū positū inter casus diuer sorum generū. qui casus spectant ad eandē rem. tunc tale relatiuum potest conformari cū vtroq; in genere. vt. Pia stirps yesse est quem xp̄m credimus esse. In qua oratione hoc relatiuū quē ponit̄ inter dictiones diuersoꝝ generū. scilicet pia stirps. qd̄ est generis feminini. ⁊ christū qd̄ est generis masculini. ⁊ pia stirps ⁊ xp̄m significant eandē rem. ⁊ potest se cōformare cū vtroq; in genere. ⁊ hoc scd̄m se vel eius condeclineū. q̄a possum dicere. Pia stirps iesse est quā stirpem credimus esse xp̄m. Vel possumus dicere. Pia stirps yesse est quē xp̄m credimus esse. Ratio excusans hoc viciū est duplex. Ratio qua potest fieri ⁊ est ydēptitas significati dictionū diuersoꝝ generū vel casuū inter quas ponit̄ relatiuū. Ratio quare oportet fieri est expressio sententie. Voluit em̄ ꝓpheta exp̄mere q̄ stirps yesse est vnde natus est xp̄s. Posuit ergo relatiuū in masculino genere vt significaret q̄ xp̄us esset membrum principale illius stirpis. Si ergo posuisset in feminino genere nō ita bene hoc expressisset. sed denotasset q̄ xp̄s fuisset origo illius stirpis. qd̄ est falsum. q̄a yesse pater dauid fuit eius origo. licet xp̄s fuit membrū p̄ncipale illius stirpis. Secundū impedimentū tangit alexander cū dicit. Occurret q; tibi quādoq; relatio simplex. Femina que clasit portā vite reserauit. Et vult tantū q̄ relatio grāmaticalis est duplex. scilicet personalis ⁊ simplex. Relatio simplex ē quando ꝓpositio simplex in qua ponit̄ antecedēs. ⁊ ꝓpositio in qua ponit̄ relatiuū nō verificant̄ pro eadē re in numero. sed bene in specie vt femina clausit portā vite que reserauit. vbi antecedens femina capitur pro eua: ⁊ relatiuū que capit̄ pro beata virgine. Sed relatio p̄sonalis est in qua antecedēs ⁊ ꝯsequēs capiunt̄ pro eadē re in numero. vt homo currit q̄ mouet̄. in qua oratiōe antecedēs scilicet homo. ⁊ relatiuū q̄ capiunt̄ pro eadē re in numero. Improprietas est hec q̄a relatiuū debet facere secūdā noticiā de antecedēte eodē. qd̄ nō cōtinget in relatione simplici. eo q̄ in tali significat̄ alia res in numero Ratio excusans est cōuenientia rerū in specie. Alexander postea ponit terciū impedimentū cū dicit. Extra tamē queris. ⁊ est hoc. Relatiuū quādoq; refert̄ ad antecedēs subintellectū ⁊ nō expresse positum. vt

rex est cornoti que p̄ualet om̄i patrie. vbi hoc relatiuū que nō refert ad hoc antecedens scilicet cornoti. q̄a discōueniunt in genere. Cornotū em̄ est generis neutrius. ⁊ relatiuū que generis feminini. sed refert ad hoc antecedēs subintellectū. q̄a valet tm̄. Rex est cornoti in tali ciuitate. que ciuitas scilicet cornoti cornotū preualet om̄i patrie. id est est melior q̄ aliqua ciuitas patrie. Impropriet as est discōuenientia relatiui ⁊ antecedētis in genere. Ratio excusans. quia superius potest intelligi in suo inferiori. vt ciuitas intelligit in hoc quod est cornotū. Alexander ponit post hoc quartū impedimentū cū dicit. Sepe relatiuū pro parte refertur ad ipsum. Vt mea scripta legis: qui sum submotus ad hystrū. Alexander vult tale documentū. Relatiuū quādoq̄ refertur ad suū antecedens nō expresse positū. sed primitiuum in antecende inclusum. vt in exemplo predicto. in quo hoc relatiuū qui nō refertur ad hoc antecedens scilicet mea scripta. sed ad hoc primitiuū ego. quod includit in illo deriuatiuo mea Et est exēplū Ouidij in libro tristiū. Et valet p̄dicta oratio tantū. Tu legis mea scripta q̄ scilicet ego sum submotus. id est in exiliū missus. ad histrū vbi fluit talis fluuius. Improprietas est discōuenientia relatiui cū antecedente expresse posito. Ratio excusans. quia possessiuū includit primitiuum. sicut effectus causam ratiōe cuius inclusionis admittitur talis relatio

Notandū secundo q̄ alexander quintū impedimētum cōtra naturā relatiui ⁊ antecedentis tangit in textu cum dicit. Sepe relatiuo conformari reperit. Precedens illi dū presidet immediate. Et est hoc impedimentū contra modū cōstruendi relatiui. Pro quo notandū scdm intentionē iohānis monachi relatiuū ⁊ antecedēs diuersimode ordinant in oratione. Quandoq̄ enim ordinant cum diuersis verbis ⁊ mediate. sic q̄ relatiuū cōstruat cū vno verbo ⁊ antecedens cū alio. ⁊ tunc discōueniūt in casu. vt sortes est homo quē diligo. Ratio. q̄a diuersa verba requirunt diuersos casus. Quandoq̄ autem antecedens ⁊ relatiuū cōstruunt immediate respectu eiusdē verbi. vel etiā respectu diuersoꝝ. ⁊ sic debent esse diuersoꝝ casuum. vt sortes quē percussi est homo. Et cōtra illū modū cōstruendi est hic impedimentū. Vult ergo alexander tale documentū. Aliquando relatiuū immediate cōiungitur antecedenti. ⁊ tamen cōueniunt in casu. q̄d est cōtra modū cōstruēdi relatiui ⁊ antecedentis. vt sermonē quē vos audistis ver⁹ habet. Sil' hic. Vrbē quē statuo vestra est. Deberet em̄ dici. Sermo quē vos audistis ver⁹ habet. ⁊ sic ꝯmittit i littera figura que dicit antitesis. que habet fieri quando casus ponit pro casu. ⁊ sic actūs ponit pro ntō.

...est. qa est ordinatio cōstructibiliū cōtra cōmunē mo-
...construendi relatiui ⁊ antecedētis. Ratio excusans est autoritas
antiquoꝝ. Primo em̄ celi dicit. Oportet patribus credere. Alexāder
post hoc ponit sextū impedimentū cōtra naturā relatiui ⁊ antecedē-
tis cū dicit. Ad verbū sepe vel adiectiuū relatū. Inuenies fugis aut
piger es quod mihi ꝓcul absit. Et vult tale documentū. Relatio grā
maticalis fit sepe ad nomen adiectiuū vel verbū. vt tu fugis. qd̄ scili
cet fugere absit mihi ꝓcul. Improprietas ⁊ viciū ē. qa om̄e relatiuū
significat substantiā generalē ⁊ infinitā. ⁊ hec nō potest specificuri ꝑ
adiectiuū vel verbū. verbū em̄ significat actū ⁊ accidens. similiter et
adiectiuū. mō accidens uihil potest specificare. Ratio excusans est i-
clusio rei verbalis nominaliter significate per nomē verbale. vt fuge
re includit fugā ratione cuius fit relatio. Similiter nomē adiectiuū
includit significatione materiali substantiā. ratione cuius fit relatio
Postea alexander ponit septimū impedimentū cū dicit. Pro sola vo-
ce supponit sepe relatū. Quamuis precedens supponat significando
Dat deus aureolā qd̄ nomen habet ab auro. Et vult tale documen-
tū. Antecedens supponit sepe significatiue ⁊ accipit i suppositione ꝑ
sonali. ⁊ relatiuū rēfert ipsum pro sola voce. vt i exemplo littere. Si
militer Xp̄us natus est in bethleem iude. qd̄ interpretat domus pa-
cis. Improprietas vel viciū est. qa relatiuū debet facere secūdā noti
ciā de antecedēte. hoc aūt tollit quādo antecedens ⁊ relatiuū signifi
cant diuersa. Ratio excusans. quia in qualibet dictione sunt duo. vox
⁊ significatū. si ergo dictio aliquāo potest poni pro significato. etiam
potest poni pro sola voce. Alexander postea ponit octauū impedimē
tū cū dicit. Estq; relatiuis precedens materiale. ⁊ vult tale documē
tū. Antecedens aliquando capit ⁊ supponit materialiter. ⁊ relatiuuꝫ
ip̄m antecedens pro suo significato vltimato. vt Nomen equirrea sic
nobis placet illa videre. In quo exemplo hoc antecedēs equirrea ca
pitur pro voce tm̄. ⁊ hoc relatiuū illa pro re. Equirrea aūt est locus
in quo equi examinant in cursu. Et dicit a noīe equus ⁊ a verbo ruo
ruis ruere quod significat cadere. qa ibi sepius cadunt equi. Impro-
prietas aūt ⁊ ratio excusans est eadem cū improprietate ⁊ ratione
impedimenti precedentis.

Notandū tercio. Alexander ponit nonū impedimē
tū cū dicit. Sepe relatiuū ꝑmutat significatū. Sunt dn̄i que nos fece
re manus crucifixe. Ubi alexander vult tale documentū. Antecedēs
equiuocū sepe ponitur in oratione. ⁊ tunc antecedens capit pro vno

significato. ⁊ relatiuũ refert ip̃m in alio. vt in exemplo p̃dicto hoc antecedẽs man⁹. qd̃ est equiuocũ capit̃ ꝓ potestate diuina que nos creauit. ⁊ relatiuũ que refert illud antecedẽs pro manib⁹ corporalib⁹ xp̃i. que sũt crucifixe. Vitiũ vel improprietas est diuersa significatio antecedẽtis ⁊ relatiui. que tamẽ debent significare eandẽ rem. Ratio excusans. q̃a in vno accidẽti includunt̃ plura significata. ⁊ ergo antecedẽs potest stare pro vno significato. ⁊ relatiuũ potest referre antecedẽs ꝓ alio. Vnde hoc nomẽ manus est equiuocũ. Primo em̃ significat partẽ hois. Et sic dicit̃ tercio de aĩa. Manus est organũ organorũ. Scd̃o man⁹ significat potestatẽ. vt etiã. Herodes m̃isit manũ ⁊ apprehendit petrũ. Postea alexãder ponit decimũ impedimentũ cũ dicit. Et numerũ mutat. hominẽ diuina potestas. Plasmat eosq; marẽ factor creat ⁊ mulierẽ. Et vult tale documẽtũ. Antecedẽs ⁊ relatiuũ sepi⁹ discõueniũt in numero. vt in exemplo p̃dicto. vbi antecedẽs hominũ est singularis numeri. ⁊ relatiuũ eos est pluralis numeri. Vitium est discõuenientia antecedẽtis ⁊ relatiui in numero. Ratio excusans est cõuenientia antecedentis ⁊ relatiui in significato. Antecedens em̃ hominẽ q̃a est vniuersale. ⁊ ꝑ cõsequẽs cõtinet multa. quia vniuersale est vnũ in multis ⁊ vnũ de multis. ⁊ ex cõsequẽti etiã posuit relatiuũ eos in plurali numero. qd̃ significat multa. Postea alexander ponit vndecimũ impedimentũ cũ dicit. Inuenies positũ sine precedente relatũ. Ip̃a petenda mihi iuno de pellice dixit. Flens magdalena querit si sustulit illũ. Et est documentũ tale. Relatiuum sepius ponit̃ sine antecedẽte exp̃sse posito. Et hoc fit duplici de causa vt dicit iohãnes monachi. aut causa indignatiõis ⁊ ire vt in p̃mo exemplo. aut causa amoris obticendi. vt in secundo Improprietas est positio relatiui sine antecedente. Antecedẽs em̃ ⁊ relatiuũ sunt correlatiua. modo posito vno correlatiuoꝝ etiã debet poni aliud. Ratio excusans est abilitas intelligẽdi antecedẽs in relatiuo. ⁊ sic aliq̃ dicunt ꝙ hic cõmittit̃ eclipsis. Alexander ponit duodecimũ impedimẽtũ relatiui ⁊ antecedẽtis cũ dicit. Indefinite p̃cedẽs siue relatum. Sepe locãs nullũ designãs inde locatũ. Cũcta timent hoiem. q̃a presidet ip̃e creatis. Et est hoc sepius in oratiõe. vbi tam antecedẽs q̃ꝫ ꝯsequẽs ponit̃ sic ꝙ nullũ illoꝝ significat certũ significatũ. Et dicit iohannes monachi ꝙ tũc antecedẽs ⁊ relatiuũ supponũt cõfuse tãtũ q̃a nec antecedẽs nec cõsequẽs verificãt̃ ꝓ certo supposito. Improprietas vel viciũ est. q̃a antecedẽs ⁊ relatiuũ debẽt significare aliquã rem determinatã. ex quo ꝯstruũt̃ cũ verbis significãtib⁹ actũ. modo act⁹ sunt

primo methaphisice. Ratio aũt excusans est quia nõ cõuenientia antecedentis & relatiui in significato. Antecedẽs em̃ est vniuersale et quale significat vniuersaliter & profuse. sic. etiã relatiuũ. Postea ponit tredecimũ impedimẽtũ cũ dicit. Et psonalẽ mutat ppietatẽ. Et dño benedic aqua que sup celos extat. Et est impedimentũ hoc. Antecedẽs & relatiuũ sepi⁹ discõueniunt in psona. vt in exẽplo pdicto. hoc antecedẽs aqua est vti casus & secũde psone. & relatiuũ que est tercie psone. Eliciũ & improprietas est discõuenientia antecedẽtis & relatiui i psona. Ratio excusans. qa antecedẽs & relatiuũ significãt idem. licet sub diuerso modo. Illud em̃ qõ significat antecedẽs pmarie. hoc relatiuũ significat secũdarie. Sequtur corrollarie primo ex littera q ad vocatiuũ p se nõ fit relatio. Unde dicit florista. Mõ fit p qntũ directa relatio casum. Mãq vocatiuũ nunq̃ scit habere relatũ. Sequit corrollarie secũdo q in istis exẽplis. Virgili q scripsisti eneida viuis memoria. Itẽ. Christe fili dei viui q nat⁹ est de maria. Itẽ in illa. Gaude maria virgo q cunctas hereses sola interemisti. Itẽ in illa. Benedictus dñs q sedes sup cherubin nõ fit relatio ppie ad vocatiuũ. sz potius ad ntm̃ illi⁹ vti. patet. qa relatiua carẽt vtõ. Ultimo alexãder ponit vltimũ impedimẽtũ ptra naturã relatiui & antecedẽtis cum dicit Mõ des ad vocẽ quãdoq̃ relata sed ad rem. Moys: bona gens de⁹ est ptector eoz. Et est hoc impedimẽtũ. Relatiuũ sepe refert ad significatũ antecedẽtis & nõ ad vocẽ antecedẽtis. vt in exemplo pdicto hoc relatiuũ eoz nõ refert ad hoc antecedẽs bona gens. qa discõuenirẽt sed refert ad antecedẽs scõm significatũ suũ. vt scz ad ly hoim. valet em̃ pdicta oratio tantũ. bona gens est scilicet viri & mulieris de⁹ est ptector eoz scz hoim. Improprietas est. quia antecedens & relatiuũ discõueniunt in numero. & etiã relatiuũ debet referri tam ad antecedẽs scõm vocẽ q̃ scõm significatũ qõ hic nõ fit. Ratio excusans est cõuenientia significatiõis antecedẽtis collectiui singularis numeri cũ relatiuo pluralis numeri. In noie em̃ collectiuo significant plura. Dicit em̃ iohãnes ianuẽsis. Nomen collectiuũ est qõ in singularis numero significat plura. vt gens populus.

Notãdũ q̃rto & vltimo. Alexãder ponit impedimẽta ptra qntã regulã grãmaticalẽ q̃ est q demõstratiuũ & suũ demonstrabile debẽt puenire in trib⁹ sicut adiectiuũ & substãtiuũ in numero in genere & in casu. vt iste hõ. Et ptra istã regulã alexãdri ponit impedimẽta duo. Primũ tenet se ex pte significati. scõm tenet se ex pte pformitatis. Primũ tãgit cũ dicit. Impsonalis fit demõstratio sepe. Sal mõstrãs dicit re misit aqs helize⁹. Pro quo sciẽdũ demõstratio

est duplex. Quedā ꝑsonalis. ⁊ est qñ res demōstrata subiacet. ⁊ ꝑsens est visui. vt iste homo demōstrādo hoiem ꝑsentē. Alia aūt est demōstratio impsonalis. ⁊ ē quādo res demōstrat̄ vna ⁊ alia intelligit̄. vt hec herba crescit in horto meo. vbi demōstrat̄ vna herba ⁊ alia intelligit̄. Sic in exēplo littere vnū sal demōstrat̄ ⁊ aliud intelligitur. Dicit̄ aūt demōstratio impsonalis nō ideo. q̄a ibi nō demōstraretur ꝑsona ⁊ res aliqua. sed dicit̄ ideo impsonalis. q̄a eadē res in numero nō demōstrat̄. Improprietas. q̄a demōstratiuū ⁊ suū demonstrabile debēt significare eandē rem. Ratio excusans est ꝯueniētia rerū in specie. Secūdū impedimētū est ex parte cōformitatis. vt ibi. Ut mea defuncte da molliter ossa cubare: vbi demōstratiuū scilicet mea ē pluralis numeri ⁊ acti casus. sed defuncte res demonstrata est singularis numeri feminini generis. tamē de ista dictū est ante. Sequit̄ corrollarie. ꝙ nō est incōueniēs in eadē oratione esse diuersa impedimēta respectu diuersoꝝ. patet in oratione predicta in qua est impedimētū cōtra regulā adiectiui ⁊ substātiui vt dictū est ante. Et etiam est impedimentū contra regulā demonstratiui ⁊ sui demōstrati. Sexta regula contra quā autor adducit impedimenta tangitur ibi. Iungere cōsimiles debet cōiunctio casus. Et est ista. Cōiunctio debet coniungere similes casus ante ⁊ post. vt homo et asinus currunt. ⁊ licet alexander nō ponit instantiā ꝯtra istas regulas. tamē alij grāmatici ⁊ florista ponunt triplex impedimentū. Primū quando cōiunctio mediat ⁊ cōiungit adiectiuū cū substantiuo. vt albus equus. ⁊ magne cōmoditatis cursitat. In qua oratione albus equus regit̄ a verbo cursitat. sed magne cōmoditatis regitur a noie equus. Secūdū impedimētū quādo ꝯiunctio cōiungit dictionē possessiuā cū gtō casu. vt filius iliacus ⁊ martis cōdidit vrbem filius iliacus regitur a parte ante a verbo condidit. ⁊ martis a noie filius. Terciū impedimentū quando coniunctio mediat inter casus qui possunt regi ab eodem regente. vt plenum gratia ⁊ veritatis. Ratio autem regule quare coniunctio mediat inter similes casus. quia coniunctio coniungit diuersos casus respectu eiusdē verbi. sed idem verbum requirit similes casus quare regula vera. Quartū impedimentū est defectus. Et describitur sic. Est dictionum in oratione locatio sine regente vel recto. aut determinabilis sine determinatione expresse. Et talia impedimenta defectus alexander ponit tria. Primum tangitur in littera precedenti cū dicitur. Multotiens verbum substantiuum petis extra.

impedimentū. hoc verbū substantiuū sepi⁹ nō expresse ponit, subintelligit. vt. Gloria patri. que valet ista. Gloria sit patri. Et ita oratione cōmittit figura que dicit eclipsis. sicut enī in natura eclipsis quādo sol vel luna deficit a lumine. sic eclipsis dicit figura in arte quādo vnū necessariū deficit in oratione. Et nō est intelligendū q̄ solū verbū substātiuū subintelligit in oratiōe. sed etiā subintelligit nomē substātiuū. vt comedētē habēdū est panes. vbi subintelligitur hoc substātiuū homem. Similiter aliquādo subintelligit verbū adiectiuū vel passiuū. vt Gloria in excelsis deo. subintelligit hoc verbū cātat. Ite in ista oratiōe de sctā agatha. habētē sanctā spontaneā honorē deo. z patrie liberationē. subintelligit hoc verbū dedit. obtulit. vel fecit. Et valet tantū. Sācta agatha habuit spōtaneā mentē ad ē rectā vel promptā mētē ad seruiendū deo. z dedit honorē deo. z fecit patrie liberationē. Secūdū impedimētū defect⁹ tangit ibi cū dicit in textu. Equalēs geminis harū si iūgit vni. Dictio p reliqua tantūmodo debet haberi. Sic visu cecū visu dic esse carētē. Ex qua littera elicit tale documētū. Dictio equiualens dictiōibus duabus in significādo si iungat vni earū q̄bus equialet tunc solū debet accipi p altera illarū. vt hec dictio cecus equialet duabus dictiōibus in significando. q̄a valet tm̄ sicut carens visu. Cū aūt dico cecus visu. cecus accipit tantū p carēs. z nō p ambab⁹. q̄a alias esset nugatio z superfluitas. valeret enī tm̄. cecus visu si acciperet p ambabus carens visu visu. Improprietas est hec. q̄a dictio nō accipit p illa cui equialet. Ratio excusans est vt nō cōmittat nugatio. q̄ est vnius z eiusdē inutilis repetitio. Terciū impedimētū defect⁹ tangit cū dicit. Quando actiū verbo ꝓstructio iūgit obliquū. per nō exponere cōuenit illum Aut simul exponi debet constructio tota Et vult tale documentum Quādo obliquus negatiu⁹ adiūgit verbo tūc talis obliqu⁹ potest exponi p hoc aduerbiū nō. z obliquū affirmatiuū. vt neminē pcussi. que valet ista. Nō pcussi aliquē hoiem. vel tota oratio debet simul exponi vel resolui. sic q̄ verbū actiuū mutat in passiuū. z obliqu⁹ in rectus z prior nūs in obliquū. vt ego video nullū. resoluit sic. null⁹ homo videtur a me. Improprietas est hec. q̄a obliqu⁹ debet seq̄ verbū. hic autē cū dicit. neminē pcussi p̄cedit. Ratio excusans est ꝓpter euitare repugnantiā duaꝝ regulaꝝ. prima est in grāmatica. secūda in logica. In grāmatica est hec regula q̄ obliquus debet sequi verbū. In logica ē hec q̄ negatio debet p̄cedere. modo tali resolutiōe facta vt docet regula remouet z tollit talis repugnātia. Istis notabilibus sic stantibus est

Cōclusio respōsalis. Littera alexandri de impedi-

mentis cōtra regulas p̄dictas est sufficienter assignata. Patet veritas conclusionis ex his que dicta sunt.

¶ Arguit̄ p̄mo. Relatiuū positū inter dictiōes diuersoꝝ generū idē significantiū nō potest cōformari cū vtroq; in genere. igit̄. ꝓbat̄ antecedēs. Illud qd̄ cōuenit cū aliquo in genere est illi⁹ generis in quo debet cōuenire cū alio. sed relatiuū est simul masculini ⁊ femini generis. ergo relatiuū nō cōuenit cū casibus diuersoꝝ generū. Maior est nota. q̄a illud qd̄ nō habet aliq̄d nō potest cū eo cōuenire. Minor est nota. ⁊ patet de illo relatiuo quē qd̄ solū est generis masculini. Dico verū argumentū ꝯcluderet si littera absolute esset intelligēda ꝙ tale relatiuū scd̄m se in ꝓpria forma deberet cōuenire cū vtroq; in genere. sed intelligit̄ ꝙ cōuenit cū vtroq; scd̄m se vel eius condeclineū. vt deductum est in primo notabili.

¶ Arguitur scd̄o: Pia stirps iesse ⁊ xp̄m nō significant idem. ꝓbatur sic. Cōstructibilia que significāt diuersas res numero differētes non significāt idē. sed pia stirps iesse ⁊ xp̄m sic se habēt. igit̄. Maior est nota. q̄a ista que differūt numero nō sunt idē. vt probatur q̄nto methaphisice. Minor. q̄a stirps yesse significat patrē dauid q̄ fuit p̄ncipiuꝫ ginealogie illius. ⁊ xp̄m significat saluatorē. modo pater dauid ⁊ cristus fuerūt res differētes numero ⁊ fuerunt diuersi hoīes. Dico verū argumētū ꝯcluderet si stirps iesse hic deberet referri ad p̄ncipiū stirpis. vt patrē dauid. sed debet referri ad xp̄m q̄ fuit p̄ncipale membrū illius genealogie et stirpis scd̄m humanitaem.

¶ Arguit̄ tercio. Cornotū nō est generis neutri⁹. igit̄ terciū impedimētū nō valet. ꝓbat̄ antecedēs noīa ciuitatū sunt generis feminini. sed cornotū significat ciuitatē. igitur. Maior est nota. minor similiter Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ noīa ciuitatū sunt generis feminini. nisi habuerint specialē terminationē alicuius specialis generis. ⁊ sic est in ꝓposito. q̄a cornotū habet terminationē nominū neutrius generius. ⁊ ergo nō est generis feminini.

¶ Arguitur quarto. Hec est incōgrua rex est cornoti que ciuitas cornotū preualet om̄i patrie. ergo hoc relatiuū q̄ nō refertur ad hoc antecedens ciuitas subintellectū. ꝓbatur antecedēs. q̄a ista peccat contra regulā grāmaticalē ciuitas cornotū. ꝓbatur. q̄a ibi ponunt̄ duo noīa substātiua ⁊ nullū ponitur in gtō. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ hec nō est simpliciter ꝯgrua ciuitas cornotum. sed ibi est appositio ⁊ perconsequens argumentum non concludit.

¶ Arguit̄ q̄nto. Relatio grāmaticalis nō potest fieri ad verbū. igit̄ sextū impedimentū nō est bene positū. Probat̄ sic. Relatiuum debet

gnificare idem qđ antecedēs. sed relatiuū ⁊ verbū nō possunt significare idem igit. Maior. qa relatiuū facit secundā noticiā de antecedente. Minor. qa relatiuū significat substātiā. sed verbum significat actū ⁊ accidēs. modo accidēs ⁊ substātia nō significāt idez. Dico verū argumentū ꝓcluderet si relatio fieret ad verbū sub ratione verbi sed relatio fit ad verbū sub significatione nominali inquantū verbū infinitiui modi ponit ꝓ suo noie verbali qđ includit. vt fugere ponitur ꝓ fuga.

¶ Arguit sexto. Antecedēs nō potest supponere materialiter. ⁊ relatiuū ꝑsonaliter. igit octauū impedimētū nō valet. Probat sic. Relatiuū capit suppositionē absolute. ergo antecedens supponit materialiter. ergo etiā ⁊ relatiuū. Tenet ꝓsequētia. qa relatiuū vt dicunt logici suppositionē capit ab antecedente. Probat. Relatiuū eī verificatur per antecedēs. vt ostendunt logici. ergo etiā capit suppositionem ab antecedente. Tenet cōsequentia. qa terminus qui verificat supponit. Dico verū argumētū ꝓcludit q relatiuū capit suppositionē ab antecedente verū est de suppositiōe in specie: sed nō in genere. qa antecedens potest supponere materialiter. ⁊ relatiuū ꝑsonaliter. Est enim regula generalis in logica. Relatiuū relatiue tentū semp supponit personaliter. licet antecedens aliquando materialiter.

¶ Arguit septimo. Relatiuū nō potest pon sine antecedente. igitur vndecimū impedimentū est male assignatū. Probat antecedens. Posito vno correlatiuo ponit ⁊ aliud. sed antecedens ⁊ relatiuū habēt se vt correlatiua. igit posita vno relatiuo etiā debet poni antecedēs. Maior est aristotelis in ꝓdicamētis. Minor ꝓbat. qa relatiuū dicit respectu antecedentis. ⁊ antecedēs dicit respectu relatiui. Dico verū argumētū ꝓcludit q posito vno relatiuo debi pon ⁊ alterū. verū est expresse vel implicite. ⁊ sic licet aliquādo in grāmatica ponit relatiuū sine antecedēte expresse. tamen faciliter potest intelligi antecendens. ⁊ etiā vt postea patebit in relatione expressa posito vno relatiuo ponitur ⁊ aliud. sed nō in relatione implicita.

¶ Arguit octauo ⁊ vltimo. Cōiūctio nō ꝓiūgit similes casus igit. ꝓbatur antecedens. Illud qđ cōiungit diuersa nō cōiungit similes casus. sed cōiunctio quelibet cōiungit diuersa. igitur cōiunctio nō coniungit similes casus. Maior est nota. quia diuersa non sunt similia. Minor patet per alexandrū postea in textu. Dico verū argumentū cōcludit q cōiunctio cōiungit similes casus quo ad vocē. licet diuer-

sos quo ad significatū. vt homo ꝛ asinus currunt. Sequit̄ corrollarie ꝙ hic nō est cōtradictio. cōiunctio cōiungit diuersa. igit̄ nō coniūgit similia. Patet. q̄a diuersitas refert̄ ad res significatas. sed similitudo quo ad voces. cōtradictio aūt debet fieri ad idem. vt patet primo periarmeniarum.

Fiet asinbasma sine recto clausula plena
Me tedet vicij: placet illi iura teneri
Questio fit. si fiat in his constructio duplex
Huic placet esse probo. nobis placet esse peritos
Jungere consimiles debet coniunctio casus
Q̄ nisi preterq̄ similem retinent sibi formam
Actum siue pati signare gerundia possunt
Atq̄ supina per hoc datur his constructio duplex
Si tamen a verbis veniant signantibus actum
Hec delectatur in spectando quasi pulchra
Deq̄ gerundiuis que sum gerit: esse videtur
Questio: si triplex illis constructio detur
Presbyter essendi causa vis clerice radi
Militis essendi causa precor arma parari
Essendi regem causa me posco iuuari
Infinitiuo primum distingue supinum
Atq̄ gerundiuis primis suprema supina
Sic iungam verbo. per quod motum tibi signo.

Utrum littera alexandri incipiendo ibi. Fiat asinbasma. vsq̄ ibi. Fiat de voce sermo quandoq̄ per illam. sit bene posita. Pro intellectione littere.

Notandū est p̄mo ꝙ ꝯstructio scd̄m priscianū scd̄o minoris est triplex. Prima dicitur sinbasmatica. Et est ꝯstructio in qua ntūs ꝯstruitur cū verbo intransitiue. vt homo currit. Et dicitur

...is fundamentū. quasi cū fundamēto. q̄a supposi-
...tu sunt fundamētū ꝯstructiōis. Cuius ratio est ista. Sicut
...atura. sic est in arte. sed in natura materia cū forma est funda
...ntū totius esse. ergo etiā in arte ꝯstructio suppositi ⁊ appositi est
...undamētū totius ꝯstructiōis. Maior est aristotelis scdo phisicoꝝ.
Ars imitatur naturā. Minor est nota. q̄a ex actu ⁊ potētia fit vnum
per se. vt patet nono methaphisice. modo materia est potētia. forma
aūt actus. Suppositum aūt in arte habet se vt materia ⁊ appositum
vt forma. quare ꝯcluditur ꝙ ꝯstructio suppositi cū apposito est fun-
damētū ꝯstructionis. Secunda ꝯstructio est parasinbasmatica. ⁊ est
cōstructio verbi cū obliquo a parte post. vbi scilicet denotatur fieri
transitio de vna ꝑsona in aliam. vt ego diligo petrum. Et dicitur a
para qd̄ est iuxta ⁊ basis fundamētū. quasi iuxta fundamentū. Talis
em̄ ꝯstructio nō habet om̄ia que requiruntur ad orationē ꝑfectā. q̄a li
cet habet verbū ꝑsonale. tamē nō habet suppositū. Tercia cōstructio
dicitur asinbasmatica. ⁊ est ꝯstructio verbi imꝑsonalis cū obliquo a
parte ante. vt iohānis interest currere. Et dicitur ab a qd̄ est sine et
basis fundamentū. quasi sine fundamento. q̄a nō habet fundamenta
ꝯstructiōis. q̄a nec habet verbū ꝑsonale nec ntm̄. Primā ꝯstructionē
stoici vocabāt dignas. Secundā vocabāt minus dignas. sed terciā
vocabāt indignas. eo ꝙ sunt sine recto ⁊ verbo ꝑsonali. Postea ale-
xander in textu mouet vnū dubiū vtrū iste oratiōes. Huic placet esse
ꝓbo. nobis placet esse peritos. an iste oratiōes sint ꝯgrue. sꝫ nō soluit
hoc dubiū ꝓpter magnā ꝯtrouersiā inter grammaticos. Et sic licet
autor nō soluit eas expresse. tamen ex processu autoris earuꝫ solutio
potest haberi.

Pro intelligētia ergo illiꝰ notādū ꝙ ista orō. Huic
placet esse ꝓbo absolute est incōgrua. Verbū em̄ sb̄m infinitiui modi
qn̄ debet copulare sil̄es casus tunc debet respicere ambos casus. ⁊ ha
bere aliqualē habitudinē ad eos. sicut regēs ad rectū. mō sic nō ē hic
q̄a v̄buꝫ sb̄m īfinitiui modi nō p̄t regere dtm̄ a ꝑte ante. tn̄ si isti duo
dti casus sic scꝫ huic ⁊ ꝓbo ꝯstruunt̄ a ꝑte post ītrāsitiue. ⁊ vnꝰ detmi
nat aliuꝫ oratio ē ꝯgrua. ⁊ valet tm̄. huic ꝓbo placet esse. Si autē re
gunt̄ a diuersis ꝑtibꝰ vnꝰ a ꝑte ante. ⁊ alt̄ a ꝑte post oratio erit incon-
grua. Sil̄r ista. nobis placet esse peritos ē absolute incōgrua. si v̄buꝫ
infinitiui modi sumit̄ sine supposito ⁊ actō. Infinitiuꝰ em̄ v̄bi substā-
tiui nō regit dtm̄ a ꝑte post. Si autē intelligitur accusatiuus reddēs
suppositum huic verbo infinitiui modi esse oratio erit incōgrua. ⁊ va
lebit tantum. nobis placet nos esse peritos ⁊ doctos.

Notandū secundo q alexander postea dicens in te
xtu. Actū siue pati signare gerundia possunt. Atq; supina; per hoc da
tur eis constructio duplex. Si tamen a verbis veniant significantibus
actum. Hec delectatur in spectando quasi pulchra. Vult alexander
talem doctrinā. Gerundia t supina descendētia a verbis actiuis pos
sunt significare indifferenter actionē vel passionē. vnde t ppter hoc
possunt habere recte constructionē. ratione eiñ significationis actiue
regunt a parte post accusatiuū. sed ratione significationis passiue re
gunt a parte post ablatiuū mediante ꝓpositiōe a vel ab. Sequit coro
llarie q ista. Hec delectatur in spectando quasi pulchra. resoluitur
dupliciter. Primo scōm significationē actiuā. vt sic. Hec delectat in
spectando. id est in videndo pulchra. id est pulchras res. Secūduz si
gnificationē passiuā resoluitur sic. Hec delectat in spectādo quasi pul
chra. id est vt inspiciatur pulchra ab alijs. Johānes etiā monachi in
cōmento ponit differentiā inter gerundiū t gerundiuū istā. ḋa gerun
diū ppie venit a verbis cōmunibus t actiuis. t retinet recte signifi
cationem. Et dicit a dia q est duo t gero geris quasi gerens significa
tionez duoꝝ. Sed gerundiuū venit a verbo absoluto: deponēti ta
neutrali t passiuo. Et dicit a gero geris t diuū qō est vnū. quasi ge
rens t importans significationē vnius. aut actionis tm. aut passiōis
tm. sed ista differentia sepius nō curat t grāmaticis t vna pro alte
ra accipitur

Notandū tercio q alexander in littera sequēti mo
uet questionē vtrum orationes in littera posite sint congrue. Prima
Presbyter essendi causa vis clerice radi. Secūda. Militis essendi cau
sa preco arma parari. Essendi regem causa me posco iuuari. Et non
soluit alexander illas questiones. ḋa grammatici diuersimode locuti
sunt de congruitate harū orationū. Pro quo notandū. Prima oratio
videlicet ista. Clerice vis radi causa essendi presbyter est congrua.
ḋa hoc verbū substantiuū sum regit nominatiuū a parte post. t p cō
sequens oēs eius modi t condeclinea iuxta regulā prisciani. Quē
cūq; casum regit verbū indicatiui modi. eundē regunt oīnia eius con
declinea. Secūda aūt oratio videlicet ista. Preco parari arma cau
sa essendi militis potest dupliciter considerari. Uno modo vt in tali
oratione est regimen possessoriū. t sic ille ntūs ego resoluitur in pos
sessorem. t sic oratio est congrua. t valet tm. ego preco parari arma
causa essendi militis. id est vt sim aliq̄o militis. vt seruus vel famul⁹
Alio modo potest considerari inquantū hoc gerundiū essendi denomi

extrema. inter que mediat pertinere ad eãdē rem. sicut sūi vbiz
indicatiui modi. z sic pdicta oratio est incōgrua. qa talis ydēptitas
rūc p illā orationē nō exprimit. Ratio. qa casus a pte ante rectus est
ut⁹. casus aūt a pte post rectus est gt⁹. modo nt⁹ z gt⁹ non ex-
primūt talē ydēptitatē. Cōsiderādo aūt istā orationē vt ille gt⁹ mi-
litis determinat hoc q est arma oratio erit cōgrua. z valet tantum.
ego pcor parari arma militis causa essendi. id est vt sint. Tercia aūt
oratio videlicet ista. ego posco me iuuari causa essendi regez. potest
dupliciter psiderari. Uno modo vt hoc gerūdiū essendi regit vnum
actū a pte ante. z aliū a pte post. z sic oratio est pgrua. z valet tantū
ego posco me iuuari causa essendi regē. id est vt velim me esse regem.
Alio modo psideraf hec oratio vt resolutē p hoc pplexū. vt sim regē
z valet tantū ego posco me iuuari causa essendi regem. id est. vt sim
regem. z sic est incongrua.

Notādū q̄rto. Alexāder in littera sequēti ponit du
as doctrinas. Prima. Infinitiu⁹ z pmū supinū terminatū in um differ-
runt. patet. qa infinitiu⁹ pstruit cū verbis phereticis. que significāt
actū. aie interiorē cognoscitiuū. vt volo legere. sed pmū supinum con
struit cū verbis significātib⁹ motū localē exteriorē de loco ad locum
vt vado spaciatū. id est ad locū in quo volo spaciari. Scōa doctrina
Primū gerūdiū terminatū in di differt ab vltimo supino terminato i
u. patet. qa vltimū supinū pstruit cū verbo significāte motū de lo-
co ad locū. vt venio amatu. id est de loco in quo amaui. sed pmū gerū
diū pstruit cū verbo qđ significat quietē in loco. vel etiā motū interi
orem. vt ego sum hic causa informandi. in qua oratione nullus signifi-
catur motus. Istis notabilibus sic stantibus est

Conclusio responsalis. Littera alexandri declara-
ta est bene assignata. patet veritas cōclusionis ex his que dicta sunt
in notabilibus.

Arguit̄ pmo. Cōstructio ex supposito z apposito non est perfecta.
igit̄ non debet dici simbasmatica. Probat̄ antecedēs. perfectū est qđ
nō suscipit additionē. sed pstructio ex supposito z apposito recipit ad
ditionē igit̄ nō est pfecta. Maior est aristotelis q̄rto methaphisice.
Perfectū est qđ nō suscipit yperbole. id est additionē. Minor. qa hec
pstructio homo currit recipit additionē z pfectionem. dicēdo. homo
currit bene. Dico verū argumentū pcludit q pstructio ex supposito z
apposito est pfecta essentialiter. sed nō accidentaliter. sicut in simili

homo cōpositus ex materia & forma est perfectus essentialiter. licet po
test perfici accidentaliter p scientias & virtutes. sic & hic cōstructio ex
supposito & apposito est perfecta essentialiter. licet pot est perfici p de
terminationes accidentales.

¶ Arguit secūdo. Nulla constructio est asinbasmatica. igit. Probat
sic. Nulla pstructio est sine fundamento. igit nulla cōstructio est asin
basmatica. Tenet consequentia ab eodē ad idem. Antecedens pbat
qa illud qō est sine fundamento est nihil. & sic pstructio asinbasmatica
esset nihil. Dico verū argumentū pcluderet si pstructio asinbasmati
ca esset simpliciter sine fundamento. sed alexander vult q cōstructio
asinbasmatica est sine fundamento directo. licet habeat fundamētū
indirectū. quia obliquum.

¶ Arguit tercio. Littera ista alexandri cōtradicit pō dictis. igit
nō valet. Probat antecedēs. qa prius dixit q pstructio est duplex cū
dixit. In geminas partes pstructio scindit illi. hic aūt dicit q pstruc
tio est triplex. Dico verū argumentū cōcludit q immediate constru
ctio diuidit in duas partes. sed mediate diuidit in tres. & ille tres re
ducunt ad duas. qa pstructio simbasmatica & asinbasmatica reducun
tur ad constructionē transitiuā. Et parasinbasmatica redicitur ad cō
structionem intransitiuam.

¶ Arguit quarto. Processus alexandri nō valet. igit. pbat. qa alexā
der mouet dubiū qō nō soluit. igit eius pcessus nō valet. Probat an
tecedens. qa alexander mouet verū iste oratiōes sunt congrue. huic
placet esse pbo. nobis placet esse peritos. & nō soluit eas. Dico verū
argumentū cōcludit q nō soluit eas expresse. tamen implicite soluit
eas ex prius dictis. vt deductū est in primo notabili.

¶ Arguitur quinto. Ista oratio. huic placet esse probo. nec est ora
tio congrua nec incongrua. igitur alexander male mouet dubiū. Hoc
probatur primo q non est congrua. quia infinitiuus verbi substanti
ui non regit datiuum a parte ante. nec a parte post. sicut nec suū ver
bum indicatiui modi. ergo non est congrua. Sed q non sit incōgrua
patet. quia valet tantum. huic probo placet esse. Dico verum argu
mentum concludit q predicta oratio est congrua construendo istos
datiuos. huic probo simul a parte ante. sed construendo vnum a par
te ante. & alium a parte post tunc est incongrua. vt dictum est in pri
mo notabili.

Arguitur sexto. Gerundia nō possunt significare actionē ⁊ passionem simul. igit̄. Probat̄ antecedens. Idem nō significat opposita. sed actio ⁊ passio sunt opposita. igit̄ idem nō potest significare actionem ⁊ passionē simul. Maior est nota. Minor. q̄a actio ⁊ passio sunt predicamenta distincta ⁊ opposita. vt dicit aristoteles in p̄dicamentis Dico verū argumentū cōcludit ꝙ idem nō significat opposita in vna et eadem oratione. sed bene in diuersis. ⁊ sic alexander vult ꝙ aliquando gerundiū significat actionē ⁊ aliquando passionē in diuersis orationibus.

¶ Arguit̄ septimo. Hec oratio est simpliciter incongrua. Precor parari arma causa essendi militis. igit̄. Probat̄ antecedens. q̄a ille infinitiuus essendi nō potest regere diuersos casus ante ⁊ post. igit̄ est simpliciter incongrua. Probat̄. q̄a in illa oratione sunt diuersi casus. scilicet ntūs ante. ⁊ gtūs post. Sed antecedens ꝓbat̄ q̄a verbū substātiuū importat ydemptitatem. Dicit̄ em̄ p̄mo periarminiarum. Hoc verbū substantiuū est. est copula ⁊ vnio ydemptitatis. modo gtūs et ntūs nō sunt casus ydemptitatis. immo diuersi. Unde dicit̄ in regula grāmaticali. Verbū substantiuum regit similes casus ante ⁊ post. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ absolute loquendo p̄dicta oratio nō est congrua. sed tenendo vt in tali oratione est regimen possessorium tunc bene est congrua. vt dictū est in secundo notabili.

¶ Arguit̄ octauo. Infinitiuus ⁊ p̄mū supinū nō differunt. igit̄. Probatur. Illa que idem significant nō differunt. sed infinitiuus ⁊ p̄mum supinū idem significant. igit̄. Maior est nota. q̄a significatio est forma dictionū. modo vnitas rei. ⁊ idēptitas est a forma. Minor. q̄a īfinitiuus ⁊ primum supinum significant eundē actum verbalem. vt legere et lectū ambo significant actum legendi. Dico verum argumentum concludit ꝙ infinitiuus ⁊ primū supinum significant idem essentialiter. sed nō accidentaliter. vnde ⁊ ꝓpter hoc habēt diuersuz modum construendi. vt declaratū est in vltimo notabili.

Fiet de voce sermo quandoqꝫ per ipsam
Materialiter hanc ibi dices esse tenendam
Casus per voces confundis materiales
Vox cuius pars est apponens prepositiua
Una potest alteri sotiari prepositiue
De post fetantes: de sub pede: de prope fontes
In sub ter vel tus dant quartum: dum sociamus

Uerbo signanti motum vel participanti
De motu dici credas tamen exteriori
Si non designo tibi motum: construe sexto
In campo curro bene dicis si sis in illo
Si sis exterius: in campum sit tibi cursus
Iungere non poterit coniunctio mobile fixo
Iungit diuersa coniunctio significata
Queris si liceat voces coniungere binas
Per vel siue per ⁊ solam vel non mediante
Cum voces fuerint tales quod significato
Unius alterius comprehendit significatum
Recte dicetur homo grammaticus consimilesq;
Et parti iunctum debes restringere totum
Id solum presta: quod pars non denotat illa
Inde potest queri si possit idem sibi iungi
Aut si iungatur quod adesse nequit vel abesse
Si iungas recte facias q̃ participare
Concesso q⁊ tu melior sis q̃ plato recte
Concludes: ergo plato participat bonitate
Deq; relatiuis logice fit regula talis
Quando relatio fit extrinseca debet eidem
Dictio subiungi: que rem determinat eius
Cunq; relatio fit extrinseca: nil petit addi
Plurali numero: similes sunt quos ego cerno.

Utrũ littera alexandri incipienda ibi fiat. De voce sermo quandoq; per illam. vsq; ad. finẽ sit bene posita. Pro intellectione questionis mote notandũ est primo q̃ alexander ex littera vult tale documẽtũ. Quando fit sermo de ipsa voce met tunc talis vox tenetur materialiter. Et tunc dictio sic capta materialiter est materia

lis. Unde scdm iohanē monachi declaratio huiꝰ doctrine nō potest haberi sufficienter ex grāmatica. sed potius ex logica. Propriū enim est logici declarare suppositiōes terminoꝝ ⁊ species suppositionum. Vox ergo scdm grāmaticos tripliciter ponit materialiter scdm eiusdem iohānis monachi sententiā. Primo quādo talis vox tenet pro seipsa. vt homo est byssillabū. Scdo quādo vox tenet pro se habēdo tamē respectū ad significationē. vt hic manducare potes formicam si caput aufers. Formica stat materialiter. valet eñ tantū. si tu deponis pmā syllabā de ista dictione formica. vbi fit sermo de voce. Sed cū dicit manducare potes. hic fit sermo in ordine ad rem. qa res comedunt ⁊ nō termini. Tertio vox supponit vel accipit scdm grāmaticū materialiter quādo accipit pro sibi simili. vt amo est verbū. Postea alexāder subiūgit aliud documentū dicēs. Vox cuiꝰ pars est apponens ꝑpositiua. Et vult tale documentū. Sepiꝰ vna ꝑpositio ꝑponitur alteri ꝑpositioni ꝑ appositionē vt ambe simul referant ad vnū casuale. vt de post fetantes cepit illū. de ⁊ post sunt due ꝑpositiones. vna habet vnū casuale expresse. alia aūt subintellectū. valet eñ hec oratio tantū. deus accepit dauid scilicet cū interfecit goliā. ⁊ cū voluit eū exaltare in regē de loco post fetātes. id est generatrices oues Feto eñ fetas fetare significat parere. Inde fetantes fetantis participiū omīs generis. id est generās vel pariēs. Improprietas in istis oratiōibus est hec. qa ꝑpositio ponit sine casuali expsse. Ratio excusans est breuiloquiū. cōmittit ergo scdm intentionē iohannis monachi figura que dicitur eclipsis.

Notādū scdo. Alexander in littera sequenti ostendit ꝙ quattuor sunt ꝑpositiōes que indifferēter cōstruunt cū actō vel ablatiuo. Et sunt iste. in sub subter ⁊ subtus. Et dicit. quādo iste ꝑpositiones cōstruunt cū verbo vel participio significante motū localē exteriorē tūc debet ꝯstrui cū actō. vt vado ad ecclesiā Sed quādo cōstruunt cū verbo vel participio significante quietē in loco vel motuꝫ interiorē tūc cōstruunt cū ablatiuo. vt sum in scolis: curro in campo. Postea alexander in littera ostendit vnū notabile ꝙ cōiunctio nō potest cōiungere adiectiuū cū substātiuo. Cuiꝰ scdm iohānē monachi triplex est ratio. Prima. qa cōiunctio debet cōiūgere diuersa. sed adiectiuū ⁊ substātiuū supponūt ꝓ eodē. igit inter adiectiuū ⁊ substantiuū nō mediat ꝯiūctio. Scda ratio. qa ꝯiūctio debet vnire illa que alias vnibilia nō sunt. modo adiectiuū cū substātiuo ꝑ se est vnibile. sicut actus potentie. Tercia ratio. qa adiectiuū cū substātiuo in ꝯstructione nō habent rationē vnius cōstructibilis in ratione suppositi. et

ergo inter ea nõ mediat coniunctio.

Notandũ tercio. Autor in littera sequenti mouet quattuor questiones. Utrũ superi⁹ ⁊ inferi⁹ debẽt ꝯiũgi ꝑ ꝯiũctionem Hoc est vtrũ inter superi⁹ ⁊ inferi⁹ debet poni cõiunctio. vtrũ sit dicẽdũ. homo grãmaticus. vel homo ⁊ grãmaticus. Ad quã questionẽ breuiter est dicendũ ꝙ si superi⁹ ⁊ inferi⁹ accipiũt ꝓ eodẽ inter ea non mediat cõiũctio. sed si capiunt pro diuersis inter ea mediat cõiũctio. Ratio. q̃a cõiũctio semꝑ mediat inter diuersa. Scda questio est ista. Si idẽ potest iũgi sibijpsi ꝑ ꝯiũctionẽ. id est vtrũ dictiones sinonime vel idem significãtes adequate. Dicendũ ꝙ nõ. q̃a semꝑ ꝯiũctio cõiũgit diuersa significata. Tercia questio vtrũ ꝯiũctio potest ꝯiũgere illa que nequeũt adesse. id est desperata. vt homo asin⁹. Dicendũ ꝙ sic q̃a ꝯiũctio semꝑ ꝯiungit diuersa. modo desperata sunt diuersa Quarta questio vtrũ ꝯiũctio potest ꝯiũgere illa que nequeunt abesse adinuicẽ vel separari. vt ꝓpriã passionẽ cũ subiecto. Dicẽdũ breuiter ꝙ si ꝓpria passio ⁊ subiectũ capiũt ꝓ vna re inter ipa nõ mediat coniũctio Ratio. q̃a ꝯiũctio semꝑ mediat inter diuersa. Si aũt subiectũ. vt homo caperet ꝓ vno hoie vt ꝓ socrate. ⁊ ꝓpria passio risibile ꝓ alio homine vt ꝓ platone. tũc inter ipa mediat ꝯiũctio. Ratio. q̃a cõiunctio coniungit diuersa.

Notãdũ quarto ⁊ vltimo. Autor in textu ponit tale documẽtũ quãdo fit cõparatio ꝓprie dicta aliquoꝝ in aliqua ꝓprietate ꝑ hoc aduerbiũ q̃ꝫ. vel aliã dictionẽ. vel aduerbiũ cõparatiuum tũc ambo extrema debẽt cõuenire ⁊ participare in illa dispositione. vt cũ ꝯcedo ꝙ plato est melior q̃ꝫ sortes. cõcludit ꝙ sortes est bon⁹. et plato est bon⁹. Ratio. q̃a ꝯparatiu⁹ ꝓprie capt⁹ denotat suũ positiuũ dici de ambob⁹ cõparatis. Unde notãdũ ꝙ cõparatio est duplex. quedã est ꝓprie dicta quãdo positiu⁹ cõparatiui in quo fit cõparatio dicit de ambob⁹ cõparatis. vt sortes est melior platone. Et hanc cõparationẽ ꝓprie dictã autor dicit rectã. Alia aũt est cõparatio improprie dicta quãdo positiu⁹ cõparatiui in quo fit cõparatio nõ denotatur dici de ambob⁹ cõparatis. sed tantũ de vno. vt de⁹ est melior diabolo que valet tãtũ. de⁹ est bon⁹ ⁊ diabolus nõ est bon⁹. ⁊ hãc ꝯparationẽ autor vocat nõ rectã. Postea autor ĩ fine ponit vnũ notabile. ⁊ ẽ hoc ꝙ relatio logicalis ẽ duplex. q̃dã extrĩseca qñ relatiuũ scꝫ ⁊ suũ correlatiuũ ambo exp̃sse ponũt. vt pat̃ filij pat̃. Intrinseca est qñ relatiuuꝫ ⁊ suũ correlatiuũ nõ exp̃sse ponũt. sed in vna dictõe pluralis nũeri includũt. vt sil̃es sũt quos ego cerno. q̃ valet istã. vn⁹ illoꝝ ẽ sil̃is alteri

...oratione est relatio extrinseca ⁊ manifesta. ⁊ tunc alexander ... ꝙ in relatione manifesta ⁊ extrinseca correlatiuũ immediate de ...t addi relatiuo ꝓpter hoc q̃a verbũ determinat dependentiã alterius. sed in relatione extrinseca hoc nõ debet fieri. De exemplo isto quare autor hoc ponit in fine varij diuersimode dicunt. Aliqui enim volunt ꝙ alexander per hoc exemplũ voluit exprimere ydemptitatẽ ⁊ essentiã nature diuine. patris. ⁊ filij. ⁊ spiritus sancti. vt quasi diceret. Illi quos ego cerno in fide ⁊ credo vt patrẽ. filiũ. ⁊ spiritũ sanctũ sunt similes in natura. q̃a tres persone ⁊ vna essentia. ⁊ sic alexãder hic in fine egisset gratias deo de gratia sibi impensa vt librũ hũc terminasset. Alij v̄o dicunt ꝙ alexander tetigisset fabulã quandam. quam scribit Gamfredus in noua poetria sua de quodã mercatore. quẽ vxor voluit decipere. licet ip̃e deceperit vxorẽ. quasi diceret alexãder. Mercator iste ⁊ vxor sua sunt similes in astutia. ⁊ hoc est pl⁹ cõmune. Unde dicit Gamfredus in hec verba. Rebus in agẽdis vel cõiungendis longe distante marito. Vxor mecha parit puerum post multa euerso. De niue conceptũ fingit: fraus mutua caute. Sustinet asportat vendit matriq̃ reportat. Ridiculũ simile liquefactũ sole resurgit. Quicq̃d tamen alexander intendebat quod dictũ est sufficit. Istis notabilibus sic stantibus est

Conclusio responsalis. Littera alexandri declarata est bene posita. Patet ex his que dicta sunt.

¶ Arguit primo. Alexander excedit metas. ergo ꝓcessus suus nõ valet. Probat antecedens. Diuersi artifices habẽt diuersa obiecta. sed grãmaticus ⁊ logicus sunt diuersi artifices. cõstat ꝙ logic⁹ habet cõsiderare de suppositionibus terminoꝝ. ergo nõ grãmaticus. Maior est nota. similiter minor. Qꝫ aũt logicus habet determinare de suppositionibus terminoꝝ patet ex autoritate suppositionũ. Dico verũ argumentũ concludit ꝙ logicus habet determinare de suppositionib⁹ terminoꝝ principaliter. licet grãmaticus minus principaliter ⁊ incidentaliter.

¶ Arguitur secũdo. Terminus nõ supponit materialiter. igit̃ documentũ alexandri nõ valet. Probat antecedens. q̃a si terminus supponeret materialiter. maxime pro se. vt dicit textus. sed hoc nõ. Probatur. q̃a quicq̃d supponit significat. sed terminus nõ significat seip̃m igit̃ nõ supponit pro seip̃o. Maior est nota. q̃a suppositio p̃supponit significationẽ. Minor ꝓbat. q̃a significare est rem ꝑ vocẽ ad placitũ significare. vt dicit petrus hispanus in suppositionibus suis. ⁊ ꝑ con

sequens dictio nō significat seipam. Dico verū argumentū concludit q̄ significare ad placitū ꝛ ꝓprie capiendo ſignificare est significare rem. sed hic loquit̄ de significatione naturali qua oīne ens significat seipsum. ꝛ sic dictio significat seipsam naturaliter.

¶ Arguit̄ tercio. Una p̄positio nō potest p̄poni alteri p̄ appositionē igit̄. Probat̄ antecedens. q̄a p̄positio p̄ponit̄ actō vel ablatiuo. vt dictū est ante. igit̄ una p̄positio nō p̄ponit̄ alteri p̄ appositionē. Tenet cōsequēt̄ia. q̄a p̄positio nō est alicuius casus. Dico verū argumētū cōcludit q̄ una p̄positio bene p̄ponit̄ alteri nō ratiōe sui. sed ratiōe casus qui subintelligit̄. ꝛ sic cū dicit̄ de sub pede. ibi subintelligit̄ ille ablatiuus loco. valet em̄ tm̄. de loco qui erat sub pede.

¶ Arguit̄ quarto. Plures sunt p̄positiones que deseruiunt accusatiuo ꝛ ablatiuo. igit̄. Probat̄ sic. q̄a super etiā est una. vt dicit donatus. igit̄ erunt q̄nq̄. Dico q̄ super comprehendit̄ sub ly subter. et sic quattuor sunt principales. licet adhuc est supra.

¶ Arguit̄ q̄nto. Cōiunctio cōiungit adiectiuū cū substantiuo. Probatur sic. Cōiunctio cōiungit diuersa. sed adiectiuū ꝛ substantiuū significant diuersa. igit̄ Maior est nota. q̄a adiectiuū significat accidēs ꝛ substantiuū substātiā. modo substantia ꝛ accidens sunt p̄mo diuersa. Dico verū argumentū cōcludit q̄ adiectiuū ꝛ substantiuū significant diuersa formaliter. sed nō materialiter. immo scōm numerum significant eandē rem. Unde dicit̄ p̄mo topicoꝝ. Accidens ꝛ subiectū numero sunt idem.

¶ Arguit̄ sexto. Cōiunctio cōiungit adiectiuū ꝛ substantiuū. Probatur sic. In ista oratione. Asinus ꝛ silogisans currunt. Probat̄. q̄a asinus est substantiuū. ꝛ silogisans adiectiuū. q̄a est pricipiū. Dico verū argumentū cōcluderet si silogisans esset adiectiuū huius q̄ō est asinus sed est adiectiuū huius substantiui homo subintellectū. q̄a valet tm̄ asinus ꝛ homo silogisans currunt.

¶ Arguit̄ septimo. Inter adiectiuū ꝛ substantiuū ponit̄ coniunctio. igit̄. Probat̄. q̄a inter adiectiuū ꝛ substantiuū ponit̄ copula verbalis. vt homo est bonus. ergo copula cōiunctionalis. Tenet cōsequēt̄ia q̄a nō est ratio diuersitatis. Dico q̄ ratio diuersitatis est ista. q̄a copula cōiunctionalis est copula diuersitatis. sed copula verbalis ē copula ydemptitatis. vt dicit Iohannes monachi.

¶ Arguitur vltimo. Alexander est superfluus. Probat̄ sic. q̄a determinat in fine de relatiuis logicalib⁹. modo determinare de relatiuis logicalibus nō pertinet ad ꝓpositū. sed potius ad logicū. Dico verū

...u concluderet si alexander hoc faceret sine causa ꝛ ratio...
...ed hoc facit ex aliqua causa. Aliqui enim dicunt eũ hoc fecisse vt
...ua doctrina de relatiuis esset sufficiẽs. determinat enim de relatiuis
grammaticalibus. licuit etiam vt determinaret de relatiuis logica-
libus. sed fecit hoc in fine. vt per hoc inueret q̃ hec determinatio sua
nõ esset principalis. sed potius ad logicum hoc pertineret. Alij etiaꝫ
dicunt q̃ ideo fecit. quia in regimine genitiui ꝛti ostendebat quomo
do dictiones relatiue regunt obliquos suoꝝ correlatiuoꝝ. modo cre-
deret aliquis q̃ semper esset necessariũ correlatiuũ sequi relatiuum.
hoc alexander ostendit in textu ꝛ dicit q̃ nõ semp oportet hoc fieri
ꝛ in hoc terminat ꝓpositũ alexandri. In cõplemento itaq; huius exer-
citij honor sit deo. celsitudo ꝛ gratiarũ actio. qui est laudatus ꝛ bene
dictus in secula. Amen.

Exercitiũ secunde partis Alexandri Galli
Cracouie impensis spectabilis viri dñi Jo-
hannis haller impressum. finitũq; feliciter
in vigilia annunciationis Marie virginis
illibate. Anno christiane salutis. Millesimo
quingentesimo decimo.

Laus deo glorioso.

Alexander Gallus de Valle dei ...
...
...